။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

သံယုတ္တနိကာယေ

နိဒာနဝဂ္ဂဋီကာ

၁. နိဒာနသံယုတ္တံ

၁. ဗုဒ္ဓဝဂ္ဂေါ

၁. ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁. ဒုတိယသုတ္တာဒီနိပိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝသေနေဝ ဒေသိတာနီတိ အာဟ **“ပဌမံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒသုတ္တ”**န္တိ။ **တ
တ္ထာ**တိ ပဒံ ယေ ဒေသကာလာ ဣဓ ဝိဟရဏကိရိယာယ ဝိသေသနဘာဝေန ဝုတ္တာ, တေသံ ပရိဒီပနန္တိ ဒဿေန္တော
“ယံ သမယံ။ပေ။ ဒီပေတီ”တိ အာဟ။ တံ-သဒ္ဒေါ ဟိ ဝုတ္တဿ အတ္ထဿ ပဋိနိဒ္ဒေသော, တသ္မာ ဣဓ ဒေသဿ
သ ကာလဿ တ ပဋိနိဒ္ဒေသော ဘဝိတုံ အရဟတိ, န အညဿ။ အယံ တာဝ တတ္ရသဒ္ဒဿ ပဋိနိဒ္ဒေသဘာဝေ အ
တ္ထဝိဘာဝနာ။ ယသ္မာ ပန ဉာဒိသေသု ဌာနေသု တတ္ရသဒ္ဒေါ ဓမ္မဒေသနာဝိသိဋ္ဌံ ဒေသံ ကာလဉ္စ ဝိဘာဝေတိ, တသ္
မာ ဝုတ္တံ **“ဘာသိတဗ္ဗယုတ္တေ တ ဒေသကာလေ”** တိ ။ တေန **တတ္ရာ** တိ ယတ္ထ ဘဂဝတာ ဓမ္မဒေသနတ္ထံ ဘိက္ခူ
အာလပိ အဘာသိ, တာဒိသေ ဒေသေ, ကာလေ တတိ အတ္ထော။ **န ဟီ**တိအာဒိနာ တမေဝတ္ထံ သမတ္ထေတိ။

နနု စ ယတ္ထ ဌိတော ဘဂဝတ “အကာလော ခေါ တာတ”တိအာဒိနာ ဗာဟိယဿ ဓမ္မဒေသနံ ပဋိက္ခိပိ, တတ္ထေဝ
အန္တရဝီထိယံ ဌိတော၀ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေသီတိ? သစ္စမေတံ။ အဒေသေတဗ္ဗကာလေ အဒေသနာယ ဟိ ဣဒံ ဥဒာဟ
ရဏံ။ တေနာဟ **“အကာလော ခေါ တာတ”**တိ။ ယံ ပန တတ္ထ ဝုတ္တံ “အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌမှာ”တိ, တမ္ပိ တဿ
အကာလဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တဿ ဟိ တဒါ အဒ္ဓါနပရိဿမေန ရူပကာယေ အကမ္မ
ညတာ အဟောသိ, ဗလဝပီတိဝေဂေန နာမကာယေ။ တဒုဘယဿ ဝူပသမံ အာဂမေန္တော ပပဉ္စပရိဟာရတ္ထံ ဘဂဝတ
“အကာလော ခေါ”တိ ပရိယာယေန ပဋိက္ခိပိ။ အဒေသေတဗ္ဗဒေသေ အဒေသနာယ ပန ဥဒာဟရဏံ “အထ ခေါ ဘဂဝတ
မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ, ဝိဟာရတော နိက္ခမိတ္ဝာ ဝိဟာရပစ္ဆာယာယံ ပညတ္တေ အာသနေ နိ
သီဒီ”တိ ဧဝမာဒိကံ ဣဓ **အာဒိ**သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတံ။ “သ ခေါ သော ဘိက္ခဝေ ဗာလော ဣဓ ဟပာနိ ကမ္မာနိ ကရိတွ
တ”တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၃.၂၄၈) ပဒပူရဏမတ္တေ **ခေါ**-သဒ္ဒေါ, “ဒုက္ခံ ခေါ အကရတော ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော”တိ
အာဒီသု (အ. နိ. ၄.၂၁) အဝဓာရဏေ, “ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, အာဝုသော, သတ္ထု ပဝိဝိတ္တဿ ဝိဟရတော သာဝကာ
ဝိဝေကံ နာနုသိက္ခန္တီ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၁) အာဒိကာလတ္ထေ, တက္ကာရမ္ဘေတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ပဒပူရဏေန
ဝစနာလင်္ကာရမတ္တံ ကတံ ဟောတိ, အာဒိကာလတ္ထေန တဿ ဥပညာသမတ္တံ, အဝဓာရဏတ္ထေန ပန နိယမ
ဒဿနံ။ “တသ္မာ အာမန္တေသိ တေ”တိ အာမန္တနေ နိယမော ဒဿိတော ဟောတီတိ။

“ဘဂဝတိ လောကဂရုဒီပန”န္တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု ပုဗ္ဗေ “ဘဂဝတ”တိ ပဒံ ဝုတ္တန္တိ? ယဒိပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တံ,
တံ ပန ယထာဝုတ္တဋ္ဌာနေ ဝိဟရဏကိရိယာယ ကတ္တုဝိသေသဒဿနပရံ, န အာမန္တနကိရိယာယ, ဣဓ ပန အာမန္
တနကိရိယာယ, တသ္မာ တဒတ္ထံ ပုန ဘဂဝတိ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တန္တိ။ တဿတ္ထံ ဒဿေတုံ **“ဘဂဝတိ လောကဂရု
ဒီပန”**န္တိ အာဟ။ **ကထာသဝနယုတ္တပုဂ္ဂလဝစန**န္တိ ဝက္ခမာနာယ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဒေသနာယ သဝနယောဂ္ဂပုဂ္ဂ
လဝစနံ။ စတူသုပိ ပရိသာသု ဘိက္ခူ ဧဝ ဇေဒ္ဌာနံ ဒေသနာနံ ဝိသေသေန ဘာဇနဘူတာတိ သာတိသယေန သာသနသမ္ပဋိဂ္
ဂဟကဘာဝဒဿနတ္ထံ ဣဓ ဘိက္ခုဂ္ဂဟဏန္တိ ဒဿေတွတ ဣဒါနိ သဒ္ဒတ္ထံ ဒဿေတုံ **“အပိစ”**တိ အာဟ။ တ
တ္ထ **ဘိက္ခကောတိ ဘိက္ခု** တိ ဘိက္ခနသီလတာ ဘိက္ခနဓမ္မတာ ဘိက္ခူတိ အတ္ထော။ **ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂ
တော**တိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိပိ အဇ္ဈုပဂတံ ဘိက္ခာစရိယံ ဥဉ္ဆာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတတ္တာ အနုဋ္ဌိတတ္တာ ဘိက္ခု။ ယော ဟိ ကောစိ

အပ္ပံ တ မဟန္တံ တ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ အကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇိတော, သော ကသိဏေရက္ခာဒီဟိ ဇီဝိကက ပ္ပနံ ဟိတ္ဝာ လိင်္ဂသမ္ပဋိစ္ဆနေနေဝ ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတတ္တာ ဘိက္ခု။ ပရပဋိဗဒ္ဓဇီဝိကတ္တာ တ ဝိဟာရမဇ္ဈေ ကာဇဘတ္တံ ဘုဉ္ဇမာနောပိ ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတောတိ ဘိက္ခု၊ ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ နိဿာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဉ ဿာဟဇာတတ္တာ တ ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတောတိ ဘိက္ခူတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အာဒိနာ နယေနာတိ ''ဘိန္နပဋဓရောတိ ဘိက္ခု, ဘိန္ဒတိ ပာပကေ အကုသလေ ဓမ္မေတိ ဘိက္ခု, ဘိန္နတ္တာ ပ ပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဘိက္ခူ''တိအာဒိနာ **ဝိဘင်္ဂေ** (ဝိဘ. ၅၁၉) အာဂတနယေန။ **ဉာပနေ**တိ အဝဗောဓနေ, ပဋိဝေဒ နေတိ အတ္ထော။ **ဘိက္ခုနသီလတာ,** န ကသိတဏိဇ္ဇာဒီဟိ ဇီဝနသီလတာ။ **ဘိက္ခုနဓမ္မတာ** ''ဥဒ္ဒိဿ အရိယာ တိဋ္ဌန္တိ''တိ (ဇာ. ၁.၇.၅၉) ဧဝံ ဝုတ္တဘိက္ခနသဘာဝတာ, န ယာစနာကောဟညသဘာဝတာ။ **ဘိက္ခနေ သာဓုကာရိတာ** ''ဥတ္တိဋ္ဌေ နပ္ပမဇ္ဇေယျ''တိ (ဓ. ပ. ၁၆၈) ဝစနံ အနုဿရိတွာ တတ္ထ အပ္ပမဇ္ဇတာ။ အထ တ **သီလံ** နာမ ပကတိသ ဘာဝေါ။ ဣဓ ပန တထာဓိဋ္ဌာနံ။ **ဓမ္မော** တိ ဝတံ။ အပရေ ပန **''သီလံ** နာမ ဝတဝသေန သမာဒာနံ။ **ဓမ္မော** နာမ ပဝေဏိ-အာဂတံ စာရိတ္တံ။ **သာဓုကာရိတာ** သက္ကစ္စကာရိတာ အာဒရကိရိယာ''တိ ဝဏ္ဏေန္တိ။

ဟီနာဓိကဇနသေဝိတဝုတ္တိ န္တိ ယေ ဘိက္ခုဘာဝေ ဌိတာပိ ဇာတိမဒါဒိဝသေန ဥဒ္ဓတာ ဥန္နဠာ, ယေ စ ဂိဟိဘာဝေ ပရေသု အတ္တိကဘာဝမ္ပိ အနုပဂတတာယ ဘိက္ခာစရိယံ ပရမကာပညံ မညန္တိ, တေသံ ဥဘယေသမ္ပိ ယထာက္ကမံ ''ဘိက္ခတေ''တိ ဝစနေန ဟီနဇနေဟိ ဒလိဒ္ဒေဟိ ပရမကာပညတံ ပတ္တေဟိ ပရကုလေသု ဘိက္ခာစရိယာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပ ပေန္တေဟိ သေဝိတံ ဝုတ္တိံ ပကာသေန္တော ဥဒ္ဓတဘာဝနိဂ္ဂဟံ ကရောတိ, အဓိကဇနေဟိ ဥဠာရဘောဂခတ္တိယကုလာဒိ တော ပဗ္ဗဇိတေဟိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ အာဇီဝသောဓနတ္ထံ သေဝိတံ ဝုတ္တိံ ပကာသေန္တော ဒီနဘာဝနိဂ္ဂဟံ ကရောတီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ယသ္မာ ''ဘိက္ခတေ''တိ ဝစနံ အာမန္တနဘာဝတော အဘိမုခီကရဏံ, ပကရဏတော သာမတ္ထိယတော စ သု ဿူသာဇနနံ, သက္ကစ္စသဝနမနသိကာရနိယောဇနဉ္စ ဟောတိ, တသ္မာ တမတ္ထံ ဒဿေန္တော **''ဘိက္ခတေတိ ဣမိနာ''**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **သာဓုကံ မနသိကာရေပီ**တိ သာဓုကံ သဝနေ သာဓုကံ မနသိကာရေ စ။ ကထံ ပဝတ္တိတာ သဝနာဒယော သာဓု ကံ ပဝတ္တိတာ ဟောန္တီတိ? ''အဒ္ဓါ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ သကလသာသနသမ္ပတ္တိံ ဟတ္ထဂတာ ဘဝိဿတီ''တိ အာဒ ရကရဝယောဂေန ကထာဒီသု အပရိဘူတဒိနာ စ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ ''ပဉ္စဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သုဏန္တော သဒ္ဓမ္မံ ဘဗ္ဗော နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တံ။ ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ? န ကထံ ပရိဘောတိ, န က ထိကံ ပရိဘောတိ, န အတ္တာနံ ပရိဘောတိ , အဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ဓမ္မံ သုဏာတိ ဧကဂ္ဂစိတ္တော, ယောနိသော စ မနသိ ကရောတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သုဏန္တော သဒ္ဓမ္မံ ဘဗ္ဗော နိယာမံ ဩက္က ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တ''န္တိ (အ. နိ. ၅.၁၅၁)။ တေနာဟ **''သာဓုကံ မနသိကာရာယတ္တာ ဟိ သာသနသ မ္ပတ္တီ''**တိ။ **သာသနသမ္ပတ္တိ** နာမ သီလာဒိနိပ္ဖတ္တိ။ **ပဌမံ ဥပ္ပန္နတ္တာ** အဓိဂမဝသေန။ **သတ္ထုစရိယာနုဝိဓာယ ကတ္တာ** သီလာဒိဂုဏာနုဋ္ဌာနေန။ တိဏ္ဏံ ယာနာနံ ဝသေန အနုဓမ္မပဋိပတ္တိသမ္ဘဝတော **သကလသာသနပဋိဂ္ဂါဟ ကတ္တာ**။

သန္တိကတ္တာ တိ သမီပဘာဝတော။ **သန္တိကာဝစရတ္တာ** တိ သဗ္ဗကာလံ သံဝုတ္တိဘာဝတော။ **ယထာနုသိဋ္ဌံ** န္တိ အနုသာသနိယာနုရူပံ, အနုသာသနိံ အနုဝသေသတော ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ** တိ ယေ ပဋိစ္စသမု ပ္ပာဒဓမ္မေ ဒေသနာပသုတာ, တေ။ ပုဗ္ဗေ ''သဗ္ဗပရိသသာဓာရဏာ ဟိ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာ''တိအာဒိနာ ဘိက္ခူနံ ဧဝ အာမန္တနကာရဏံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ ဓမ္မဒေသနာယ ပယောဇနံ ဒဿေတုံ **ကိမတ္ထံ ပန ဘ ဂဝါ**တိ စောဒနံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ တတ္ထ **အညံ စိန္တေန္တာ** တိ အညဝိဟိတာ။ **ဝိက္ခိတ္တစိတ္တာ** တိ အသမာဟိတစိတ္တ တာ။ **ဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခန္တာ** တိ ဟိယျော တဘော ပရဒိဝသေသု တ သုတဓမ္မံ ပတိ မနသာ အဝေက္ခန္တာ။ ဘိက္ခူ အာ မန္တေတွာ ဓမ္မေ ဒေသိယမာနေ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဒေသနံ သလ္လက္ခေတုံ သက္ကောတီတိ ဣမမေဝတ္ထံ ဖုတိ ရေကမုခေန ဒဿေတုံ **''တေ အနာမန္တေတွာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဘိက္ခဝေ တိ စ သန္ဓိဝသေန ဣ-ကာရလောပေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော ''ဘိက္ခဝေ ဣတိ''တိ, အယဉ္ဟိ ဣတိသဒ္ဒေါ ဟေ တုပရိသမာပနာဒိပဒတ္ထဝိပရိယာယပကာရာဝဓာရဏနိဒဿနာဒိအနေကတ္ထပဘေဒေါ။ တထာ ဟေသ ''ရုပ္ပတီတိ

ခော, ဘိက္ခဝေ, တသ္မာ ‘ရူပ’န္တိ ဝုစ္စတီ”တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၃.၇၉) ဟေတုမ္ဟိ ဒိဿတိ, “တသ္မာတိဟ မေ, ဘိက္ခ
ဝေ, ဓမ္မဒာယာဒါ ဘဝထ, မာ အာမိသဒါယာဒါ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၉) ပရိသမာပနေ, “ကွတိ တ ဝေရူဟ ဝိသူကဒဿ
သနာ ပဋိဝိရတော”တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၁၃) အာဒိအတ္ထေ “မာဂဏ္ဍိယောတိ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ သင်္ခါ သမညာ
ပညတ္တိ ဝေါဟာရော နာမံ နာမကမ္မံ နာမဓေယ္ယံ နိရုတ္တိ ဗျဉ္ဇနံ အဘိလာပေါ”တိအာဒီသု (မဟာနိ. ၇၃, ၇၅) ပဒတ္ထ
ဝိပရိယာယေ, “ကွတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပဋိဘယော ဗာလော, အပ္ပဋိဘယော ပဏ္ဍိတော။ သဥပဒ္ဒဝေါ ဗာလော,
အနုပဒ္ဒဝေါ ပဏ္ဍိတော”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၁၂၄) ပကာရေ, “အတ္ထိ ဣဒပ္ပစ္စယာ ဇရာမရဏန္တိ ကွတိ ပုဋ္ဌေန
သတာ, အာနန္ဒ, အတ္ထီတိဿ ဝစနီယံ။ ကိံ ပစ္စယာ ဇရာမရဏန္တိ ကွတိ စေ ဝဒေယျ, ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏန္တိ ကွ
စ္စဿ ဝစနီယ”န္တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၉၆) အဝဓာရဏေ, “သဗ္ဗမတ္ထီတိ ခော, ကစ္စာန, အယမေကော အန္တော, သဗ္ဗံ
နတ္ထီတိ အယံ ဒုတိယော အန္တော”တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၂.၁၅; ၃.၉၀) နိဒဿနေ ။ ကွဓာပိ နိဒဿနေ ဧဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။
ဘိက္ခဝေ တိ အာမန္တနာကာရော တမေဝ ကွတိ-သဒ္ဒော နိဒဿေတိ “ဘိက္ခဝေတိ အာမန္တေသီ”တိ။ ကွမိနာ န
ယေန **ဘဒ္ဒန္တေ** တိအာဒီသုပိ ယထာရဟံ ကွတိသဒ္ဒဿ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပုဗ္ဗေ “ဘဂဝါ အာမန္တေသီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုန္တိ ကွဓ ဘဂဝတောတိ သာမိဝစနံ အာ
မန္တနမေဝ သမ္ဗန္ဓီအန္တရံ အပေက္ခတီတိ ကွမိနာ အဓိပ္ပာယေန **“ဘဂဝတော အာမန္တနံ ပဋိအဿောသု”** န္တိ ဝု
တ္တံ။ **ဘဂဝတော**တိ ကွဒံ ပန ပဋိဿဝသမ္ဗန္ဓေန သမ္ပဒါနဝစနံ။ ဧတ္ထာဝတာ ယံ ကာလဒေသဒေသကပရိသာပဒေသ
ပဋိမဏ္ဍိတံ နိဒါနံ ဘာသိတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧတ္ထာဟ – ကိမတ္ထံ ပန ဓမ္မဝိနယသင်္ဂဟေ ကရိယမာနေ နိဒါနဝစနံ, နနု
ဘဂဝတာ ဘာသိတဝစနဿေဝ သင်္ဂဟော ကာတဗ္ဗောတိ? ဝုစ္စတေ – ဒေသနာယ ဌိတိအသမ္မောသသဒ္ဓေယျ
ဘာဝသမ္ပာဒနတ္ထံ။ ကာလဒေသဒေသကနိမိတ္တပရိသာပဒေသေဟိ ဥပနိဗန္ဓိတွာ ဌပိတာ ဟိ ဒေသနာ စိရဋ္ဌိတိကာ
ဟောတိ အသမ္မောသဓမ္မာ သဒ္ဓေယျာ စ, ဒေသကာလကတ္တုသောတုနိမိတ္တေဟိ ဥပနိဗန္ဓော ဝိယ ဝေါဟာရဝိနိစ္
ဆယော။ တေနေဝ စာယသ္မတာ မဟာကဿပေန “ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒသုတ္တံ, အာဝုသော အာနန္ဒ, ကတ္ထ ဘာသိတ”န္
တိအာဒိနာ ဒေသာဒိပုစ္ဆာသု ကတာသု တာသံ ဝိဿဇ္ဇနံ ကရောန္တေန ဓမ္မဘဏ္ဍာကာရိကေန “ဧဝံ မေ သုတ”န္တိ အာယ
သ္မတာ အာနန္ဒေန ကွမဿ သုတ္တဿ နိဒါနံ ဘာသိတံ။

အပိစ သတ္ထု သမ္ပတ္တိပကာသနတ္ထံ နိဒါနဝစနံ။ တထာဂတဿ ဟိ ဘဂဝတော ပုဗ္ဗရစနာနုမာနာဂမတက္ကာဘာဝ
တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝသိဒ္ဓိ။ န ဟိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပုဗ္ဗရစနာဒီဟိ အတ္ထော အတ္ထိ, သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋိဟတဉာဏစာရ
တာယ ဧကပ္ပမာဏတ္တာ စ ဉေယျဓမ္မေသု။ တထာ အာစရိယမုဋ္ဌိဓမ္မမစ္ဆရိယသတ္ထုသာဝကာနုရောဓာဘာဝတော ခီ
ဏာသဝတ္တသိဒ္ဓိ။ န ဟိ သဗ္ဗသော ခီဏာသဝဿ တေ သမ္ဘဝန္တီတိ သုဝိသုဒ္ဓါ စဿ ပရာနုဂ္ဂဟပ္ပဝတ္တိ, ဧဝံ ဒေသ
ကသံကိလေသဘူတာနံ ဒိဋ္ဌိသီလသမ္ပဒါဒူသကာနံ အဝိဇ္ဇာတဏှာနံ အစ္စန္တာဘာဝသံသူစကေဟိ ဉာဏသမ္ပဒါပဟာ
နသမ္ပဒါဘိဗျဉ္ဇနကေဟိ စ သံဗုဒ္ဓဝိသုဒ္ဓဘာဝေဟိ ပုရိမဝေသာရဇ္ဇဒွယသိဒ္ဓိ, တတော ဧဝ စ အန္တရာယိကနိယျာ
နိကဓမ္မေသု သမ္မောဟာဘာဝသိဒ္ဓိတော ပစ္ဆိမဝေသာရဇ္ဇဒွယသိဒ္ဓီတိ ဘဂဝတော စတုဝေသာရဇ္ဇသမန္နာဂမော
အတ္တဟိတပရဟိတပဋိပတ္တိ စ နိဒါနဝစနေန ပကာသိတာ ဟောတိ, တတ္ထ တတ္ထ သမ္ပတ္တပရိသာယ အဇ္ဈာသယာ
နုရူပံ ဌာနုပ္ပတ္တိကပဋိဘာနေန ဓမ္မဒေသနာဒီပနတော, ကွဓ ပန မူလဒွယဝသေန အန္တဒွယရဟိတဿ တိသန္ဓိကာလ
ဗန္ဓဿ စတုဗ္ဗိဓနယသဋ္ဌပဂမ္ဘီရဘာဝယုတ္တဿ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဿ ဗောဓိယာ နိဒဿနတော စာတိ ယော
ဇေတဗ္ဗံ။ တေန ဝုတ္တံ “သတ္ထု သမ္ပတ္တိပကာသနတ္ထံ နိဒါနဝစန”န္တိ။

တထာ သာသနသမ္ပတ္တိပကာသနတ္ထံ နိဒါနဝစနံ။ ဉာဏကရုဏာပရိဂ္ဂဟိတသဗ္ဗကိရိယဿ ဟိ ဘဂဝတော နတ္ထိ နိရ
တ္ထိကာ ပဝတ္တိ, အတ္တဟိတတ္ထာ ဝါ, တသ္မာ ပရေသံ ဧဝ အတ္ထာယ ပဝတ္တသဗ္ဗကိရိယဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သ
ကလမ္ပိ ကာယဝစီမနောကမ္မံ ယထာပဝတ္တံ ဝုစ္စမာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထေဟိ ယထာရဟံ သတ္တာနံ
အနုသာသနဋ္ဌေန သာသနံ, န ကဗ္ဗရစနာ။ တယိဒံ သတ္ထုစရိတံ ကာလဒေသဒေသကပရိသာပဒေသေဟိ သဒ္ဓိံ တတ္ထ
တတ္ထ နိဒါနဝစနေဟိ ယထာရဟံ ပကာသီယတိ, ကွဓ ပန ဒွတ္တိံသပဒိကပစ္စယာကာရဝိဘာဝနေန တေန။ တေန ဝုတ္တံ
“သာသနသမ္ပတ္တိပကာသနတ္ထံ နိဒါနဝစန”န္တိ။

အပိစ သတ္ထု ပမာဏဘာဝပ္ပကာသနေန သာသနဿ ပမာဏဘာဝဒဿနတ္ထံ နိဒါနဝစနံ, တဉ္စဿ ပမာဏ
ဘာဝဒဿနံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာနုသာရေန “ဘဂဝါ”တိ စ ကွမိနာ ပဒေန ဝိဘာဝိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “ဘဂဝါ”တိ စ ကွ

မိနာ တထာဂတဿ ရာဂဒေါသမောဟာဒိ-သဗ္ဗသံကိလေသမလဒုစ္စရိတာဒိဒေါသပ္ပဟာနဒီပနေန ဝစနေန အနညသာဓာရဏသုပရိသုဒ္ဓဉာဏကရုဏာဒိဂုဏဝိသေသယောဂပရိဒီပနေန တတော ဧဝ သဗ္ဗသတ္တုတ္တမဘာဝဒီပနေန အယမတ္ထော သဗ္ဗထာ ပကာသိတော ဟောတီတိ။ ဣဒမေတ္ထ နိဒါနဝစနေ ပယောဇနနိဒဿနံ။

နိက္ခိတ္တဿာတိ ဒေသိတဿ။ ဒေသနာပိ ဟိ ဒေသေတဗ္ဗဿ သီလာဒိအတ္ထဿ ဝိနေယျသန္တာနေသု နိက္ခိပနတော “နိက္ခေပေါ”တိ ဝုစ္စတီတိ “သုတ္တနိက္ခေပံ တာဝ ဝိစာရေတွာ ဝုစ္စမာနာ ပါကဋာ ဟောတီ”တိ သာမညတော ဘဂဝတော ဒေသနာယ သမုဋ္ဌာနဿ ဝိဘာဂံ ဒဿေတွာ “ဧတ္ထာယံ ဒေသနာ ဧဝံသမုဋ္ဌာနာ”တိ ဒေသနာယ သမုဋ္ဌာနေ ဒဿိတေ သုတ္တဿ သမ္ဗန္ဓေဝ နိဒါနပရိဇာနနေန ဝဏ္ဏနာယ သုဝိညေယျတ္တာ ဝုတ္တံ။ တတော ဟေဋ္ဌာ “ကသ္မာ ဘဂဝတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝသေနေဝ ဒေသနာ အာရဒ္ဓာ”တိ ကေနစိ စောဒနာယ ကတာယ “ပရဇ္ဈာသယောယံ သုတ္တနိက္ခေပေါ”တိ ပရိဟာရော သုကထိတော ဟောတိ။ တတ္ထ ယထာ အနေကသတအနေကသဟဿဘေဒါနိပိ သုတ္တန္တာနိ သံကိလေသဘာဂိယာဒိပဋ္ဌာနနယေန သောဠသဝိဓတံ နာတိဝတ္တန္တိ, ဧဝံ အတ္တဇ္ဈာသယာဒိသုတ္တနိက္ခေပဝသေန စတုဗ္ဗိဓဘာဝန္တိ အာဟ **“စတ္တာရော ဟိ သုတ္တနိက္ခေပါ”**တိ။ ဧတ္ထ စ ယထာ အတ္တဇ္ဈာသယဿ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ စ ပရဇ္ဈာသယပုစ္ဆာဟိ သဒ္ဓိံ သံသဂ္ဂဘေဒော သမ္ဘဝတိ “အတ္တဇ္ဈာသယော စ ပရဇ္ဈာသယော စ, အတ္တဇ္ဈာသယော စ ပုစ္ဆာဝသိကော စ, အတ္တဇ္ဈာသယော စ ပရဇ္ဈာသယော စ ပုစ္ဆာဝသိကော စ, အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော စ ပရဇ္ဈာသယော စ, အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော စ ပုစ္ဆာဝသိကော စ, အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော စ ပရဇ္ဈာသယော စ ပုစ္ဆာဝသိကော စာ”တိ အဇ္ဈာသယပုစ္ဆာနုသန္ဓိသမ္ဘဝတော, ဧဝံ ယဒိပိ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ အဇ္ဈာသယေနပိ သံသဂ္ဂဘေဒော သမ္ဘဝတိ, အတ္တဇ္ဈာသယာဒီဟိ ပန ပုရတော ဌိတေဟိ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ သံသဂ္ဂေါ နတ္ထီတိ။ နယိဓ နိရဝသေသော ဝိတ္ထာရနယော သမ္ဘဝတီတိ “စတ္တာရော ဟိ သုတ္တနိက္ခေပါ”တိ ဝုတ္တံ။ တဒန္တောဂဓတ္တာ တ သမ္ဘဝန္တာနံ သေသနိက္ခေပါနံ မူလနိက္ခေပဝသေန စတ္တာရောဝ ဒဿိတာ, တထာဒဿနဉ္စေတ္ထ အယံ သံသဂ္ဂဘေဒော ဂဟေတဗ္ဗောတိ။

တတ္ထာယံ ဝစနတ္ထော – နိက္ခိပီယတီတိ နိက္ခေပေါ, သုတ္တံ ဧဝ နိက္ခေပေါ **သုတ္တနိက္ခေပေါ**။ အထ ဝါ နိက္ခိပနံ နိက္ခေပေါ, သုတ္တဿ နိက္ခေပေါ **သုတ္တနိက္ခေပေါ,** သုတ္တဒေသနာတိ အတ္ထော။ အတ္တနော အဇ္ဈာသယော အတ္တဇ္ဈာသယော, သော အဿ အတ္ထိ ကာရဏဘူတောတိ **အတ္တဇ္ဈာသယော**။ အတ္တနော အဇ္ဈာသယော ဧတဿာတိ ဝါ **အတ္တဇ္ဈာသယော။ ပရဇ္ဈာသယေပိ** ဧသေဝ နယော။ ပုစ္ဆာယ ဝသေန ပဝတ္တော ဓမ္မော ဧတဿ အတ္ထီတိ, **ပုစ္ဆာဝသိကော**။ သုတ္တဒေသနာယ ဝတ္ထုဘူတဿ အတ္ထဿ ဥပ္ပတ္တိ အတ္ထုပ္ပတ္တိ, အတ္ထုပ္ပတ္တိယေဝ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ, သာ ဧတဿ အတ္ထီတိ **အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော**။ အထ ဝါ နိက္ခိပီယတိ သုတ္တံ ဧတေနာတိ သုတ္တနိက္ခေပေါ, အတ္တဇ္ဈာသယာဒိ ဧဝ။ ဧတသ္မိံ ပန အတ္ထဝိကပ္ပေ အတ္တနော အဇ္ဈာသယော အတ္တဇ္ဈာသယော။ ပရေသံ အဇ္ဈာသယော ပရဇ္ဈာသယော။ ပုစ္ဆီယတီတိ ပုစ္ဆာ, ပုစ္ဆိတွာ ဉာတဗ္ဗော အတ္ထော။ တဿ ပုစ္ဆာဝသေန ပဝတ္တံ ဓမ္မပဋိဂ္ဂဟကာနံ ဝစနံ ပုစ္ဆာဝသိကံ, တဒေဝ နိက္ခေပသဒ္ဒာပေက္ခာယ ပုလ္လိင်္ဂဝသေန “ပုစ္ဆာဝသိကော”တိ ဝုတ္တံ။ တထာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ ဧဝ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကောတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပိစေတ္ထ ပရေသံ ဣန္ဒြိယပရိပါကာဒိကာရဏနိရပေက္ခတ္တာ အတ္တဇ္ဈာသယဿ ဝိသုံ သုတ္တနိက္ခေပဘာဝေါ ယုတ္တော ကေဝလံ အတ္တနော အဇ္ဈာသယေနေဝ ဓမ္မတန္တိဋ္ဌပနတ္ထံ ပဝတ္တိတဒေသနတ္တာ။ ပရဇ္ဈာသယပုစ္ဆာဝသိကာနံ ပန ပရေသံ အဇ္ဈာသယပုစ္ဆာနံ ဒေသနာပဝတ္တိဟေတုဘူတာနံ ဥပ္ပတ္တိယံ ပဝတ္တိတာနံ ကထံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ အနဝရောဓော, ပုစ္ဆာဝသိကအဋ္ဌုပ္ပတ္တိကာနံ ဝါ ပရဇ္ဈာသယာနုရောဓေန ပဝတ္တိတာနံ ကထံ ပရဇ္ဈာသယေ အနဝရောဓောတိ? န စောဒေတဗ္ဗမေတံ။ ပရေသဉှိ အဘိနီဟာရပရိပုစ္ဆာဒိဝိနိမုတ္တဿေဝ သုတ္တဒေသနာကာရဏုပ္ပာဒဿ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိဘာဝေန ဂဟိတတ္တာ ပရဇ္ဈာသယပုစ္ဆာဝသိကာနံ ဝိသုံ ဂဟဏံ။ တထာ ဟိ ဗြဟ္မဇာလဓမ္မဒာယာဒသုတ္တာဒီနံ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏအာမိသုပ္ပာဒဒေသနာနိမိတ္တံ “အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ”တိ ဝုစ္စတိ။ ပရေသံ ပုစ္ဆံ ဝိနာ အဇ္ဈာသယံ ဧဝ နိမိတ္တံ ကတွာ ဒေသိတော ပရဇ္ဈာသယော, ပုစ္ဆာဝသေန ဧဝ ဒေသိတော ပုစ္ဆာဝသိကောတိ ပါကဋောယမတ္ထောတိ။ **အတ္တနော အဇ္ဈာသယေနေဝ ကထေတိ** ဓမ္မတန္တိဋ္ဌပနတ္ထန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဒသဗလသုတ္တန္တဟာရကော**တိ ဒသဗလဝဂ္ဂေ အနုပုဗ္ဗေန နိက္ခိတ္တာနံ သုတ္တာနံ အာဝလိ, တထာ **စန္ဒောပမဟာရကာ**ဒယော။

ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယာ ဓမ္မာ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒယော။ **အဇ္ဈာသယ** န္တိ အဓိမုတ္တိံ။ **ခန္တိ** န္တိ ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိံ။ **မန** န္တိ စိတ္တံ။ **အဘိနီဟာရ**န္တိ ပဏိဓာနံ။ **ဗုဇ္ဈနဘာဝ** န္တိ ဗုဇ္ဈနသဘာဝံ, ပဋိဝိဇ္ဈနာကာရံ ဝါ။

ဥဂ္ဃဋိတညူ တိ **ဥဂ္ဃဋနံ** နာမ ဉာဏုဂ္ဃဋနံ, ဉာဏေ ဥဂ္ဃဋိတမတ္တေ ဧဝ ဓမ္မံ ဇာနာတီတိ အတ္ထော။ ဝိပဉ္စိတံ ဝိတ္ထာရိတမေဝ အတ္ထံ ဇာနာတီတိ **ဝိပဉ္စိတညူ**။ ဥဒ္ဒေသာဒီဟိ နေတဗ္ဗောတိ **နေယျော**။ ဗျဉ္ဇနပဒံ ပရမံ အဿာတိ **ပဒပရမော။ သဟ ဥဒာဟဋဝေလာယာ**တိ ဥဒာဟာရဓမ္မဿ ဥဒ္ဒေသေ ဥဒာဟဋမတ္တေ ဧဝ။ **ဓမ္မာဘိသမယော** တိ စတုသစ္စဓမ္မဿ ဉာဏေန သဒ္ဓိံ အဘိသမာယောဂေါ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ "စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ"တိအာဒိနာ နယေန သံခိတ္တေန မာတိကာယ ဒေသိယမာနာယ ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှိတုံ သမတ္ထော ပုဂ္ဂလော "ဥဂ္ဃဋိတညူ"တိ ဝုစ္စတိ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ သံခိတ္တေန မာတိကံ ဌပေတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထေ ဝိဘဇိယမာနေ အရဟတ္တံ ပာပုဏိတုံ သမတ္ထော ပုဂ္ဂလော "ဝိပဉ္စိတညူ"တိ ဝုစ္စတိ။ **ဥဒ္ဒေသတော**တိ ဥဒ္ဒေသ ဟေတု, ဥဒ္ဒိသန္တဿ ဥဒ္ဒိသာပေန္တဿ ဝါတိ အတ္ထော, "ဥဒ္ဒိသတော"တိပိ ပါဌော, အယမေဝတ္ထော။ **ပရိပုစ္ဆတော**တိ ပရိပုစ္ဆန္တဿ။ **အနုပုဗ္ဗေန ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတီ** တိ အနုက္ကမေန အရဟတ္တပ္ပတ္တိ ဟောတိ။ **န တာယ ဇာတိယာ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတီ** တိ တေန အတ္တဘာဝေန မဂ္ဂံ ဝါ ဖလံ ဝါ အန္တမသော ဈာနံ ဝါ ဝိပဿနံ ဝါ နိဗ္ဗတ္တေတုံ န သက္ကောတိ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ ပုဂ္ဂလော ဗျဉ္ဇနပဒမေဝ ပရမံ ကတွာ ဌိတတ္တာ "ပဒပရမော"တိ ဝုစ္စတိ။

ကေစရာတိ ဝိဝေကာဘိရတိယာ ဂေါစရဇ္ဈတ္တာ။ **ဒုဝိစရာ**တိ ဒွေဝ ဂေါစရဇ္ဈာသယာ ဟုတွာ ဉာဏစရိယာဒိဝသေန ဝိစရန္တာ။ သေ နယော သေသေသု။ သတ္တသုညတာပကာသနေန **သုညတံ**။ တတော ဧဝ **သဏှံ သုခုမံ**။ "ပရေသံ အဇ္ဈာသယဝသေန ဘဂဝတာ ဣဒံ သုတ္တံ အာရဒ္ဓ"န္တိ ဝတွာ တေ ပန "ပရေ"တိ ဝုတ္တပုဂ္ဂလာ အပရိကမ္မိကာ သုပရိသောဓိတ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒာ စာတိ ဒုဝိဓာ, တဒုဘယေသု သတ္တေ ပဋိပတ္တိ ဥပမာမုခေန ပကာသေန္တော **ယထာ ဟီ**တိအာဒိမာဟ။ **ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတိ** လိခနဝသေန န ဥပ္ပာဒေတိ။ **အကတာဘိနိဝေသ**န္တိ ဝိပဿနာဘာဝနာယ အကတာနုယောဂံ။ **သီလ။ပေ။ သမ္ပဒာယာ**တိ အသမာဒိန္နသီလံ သီလသမ္ပဒာယ, သုပရိသုဒ္ဓသီလံ သမာဓိသမ္ပဒာယ, အနုဇုကတဒိဋ္ဌိံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒာယ ယောဇေန္တောတိ ယောဇနာ။

ယန္တိ ယံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ သန္ဓာယ။ **သီလ**န္တိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ။ **ဒိဋ္ဌိ** စာတိ ကမ္မဿကတာဒိဋ္ဌိ စေဝ ကမ္မပထသမ္မာဒိဋ္ဌိ စ။ **တိဝိဓေနာ**တိ အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓာ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာတိ ဧဝံ ဝိသယဘာဝတော တိပ္ပကာရေန။ ယထာဝုတ္တဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိယာ ဝိသေသပစ္စယံ သီလံယေဝ ဘာဝနာယ အဓိဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တံ **"သီလံ နိဿာယ သီလေ ပတိဋ္ဌာယာ"**တိ။

သုခေန္တသုဝဏ္ဏံ အပဂတသဗ္ဗကာဠကံ။ စတုရဿာဒိဓာတော **သုပရိမဇ္ဇိတမဏိက္ခန္ဓော**။ ပစ္စယဓမ္မာနံ အဝိဇ္ဇာဒီနံ တဿ တဿ ပစ္စယုပ္ပန္နဿ ဟေတုပစ္စယာဒိဘာဝေ ပစ္စယာကာရော။ သော ပန အတ္ထတော အဝိဇ္ဇာ ဧဝါတိ အာဟ **"ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒန္တိ ပစ္စယာကာရ"** န္တိ။ တေနာဟ **"ပစ္စယာကာရော ဟီ"**တိအာဒိ။

ကာမံ တေ-သဒ္ဒော ပဒပရဋ္ဌိတော ပဋိယောဂီအတ္ထဝိသေသတစကော, နာမပရဘူတော ပန တံ တံ ကတ္တုကမ္မက ရဏာဒိသာဓနဝိသိဋ္ဌမေဝ ပဗောဓေတိ, ဟိ-နိပါတပရဘူတော ပန ဝစနာလင်္ကာရမတ္တမေဝါတိ အာဟ **"တေတိ။ပေ။ ဒိသွာ သတီ"**တိ။ **တံဒေသန**န္တိ တဿ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဿ ဒေသနံ။ သာ ဟိ ဣဓ တ-သဒ္ဒေန ပစ္စာမသီယတိ။ "သုဏာထာ"တိ သောတဝိညေယျတာဝစနတော န ကေဝလံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော။

ကေတ္တမေတံ ပဒံ က-သဒ္ဒေန ပဒဝမုနမတ္တဿ ကတတ္တာ, တသ္မာ သာဓုသဒ္ဒဿ ကတော အတ္ထုဒ္ဓာရော သာဓုကသဒ္ဒဿပိ ကတော ဧဝ ဟောတီတိ အဓိပ္ပါယော။ **သာဓု ဘန္တေ** တိ ယာစာမဟံ ဘန္တေတိ အယမေတ္ထ အတ္ထောတိ အာဟ **"အာယာစနေ"**တိ။ ပုန **သာဓု ဘန္တေ** တိ ဧဝံ ဘန္တေတိ အယမေတ္ထ အတ္ထောတိ အာဟ **"သမ္ပဋိစ္ဆနေ"**တိ။ **သာဓု သာဓူ**တိ အဟော အဟောတိ အယမေတ္ထ အတ္ထောတိ ဝုတ္တံ **"သမ္ပဟံသနေ"** တိ။ **သာဓု ဓမ္မရုစီ**တိ ပုညကာမော သုန္ဒရောတိ အတ္ထော။ **ပညာဏဝါ**တိ ပညဝါ။ **အဒ္ဒုဗ္ဘော** တိ အဒူသကော။ **ဒဠှီကမ္မေ** တိ ထိရီက ရဏေ သက္ကစ္စကိရိယာယံ။ **အာဏတ္တိယ** န္တိ အာဏာပနေ။ "သုဏာထ သာဓုကံ မနသိ ကရောထာ"တိ ဟိ ဝုတ္တေ

သာစုကသဒ္ဒေန သဝနမနသိကာရာနံ သက္ကစ္စကိရိယာ ဝိယ တအာဏာပနမ္ပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အာယာစနတ္ထတာ ဝိယ စသ္သ အာဏာပနတ္ထတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣတ္ထအနေတ္ထ ဇေ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သောတိန္ဒြိယဝိက္ခေပနိဝါရဏံ** သဝနေ နိယောဇနဝသေန ကိရိယန္တရပဋိသေဓနဘာဝတော, သောတံ ဩဒဟထာတိ ဟိ အတ္ထော။ **မနိန္ဒြိယဝိက္ခေပနိဝါရဏံ** အညစိန္တာပဋိသေဓနတော။ **ပုရိမန္တိ** "သုဏာထာ"တိ ပဒံ။ **ဧတ္ထာ** တိ "သုဏာထ, မနသိ ကရောထာ"တိ ပဒဒ္ဒဝယေ, ဧတသ္မိံ ဝါ အဓိကာရေ။ **ဗျဉ္ဇနဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟနိဝါရဏံ** သောတဒ္ဒွါရေ ဝိက္ခေပပဋိဗာဟကတ္တာ။ န ဟိ ယာထာဝတော သုဏန္တဿ သဒ္ဒတော ဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟော ဟောတိ။ **အတ္ထဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟနိဝါရဏံ** မနိန္ဒြိယဝိက္ခေပပဋိဗာဟကတ္တာ။ န ဟိ သက္ကစ္စံ ဓမ္မံ ဥပဓာရေန္တဿ အတ္ထဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟော ဟောတိ။ **ဓမ္မဿဝနေ နိယောဇေတိ** "သုဏာထာ"တိ ဝိဒဟနတော။ **ဓာရဏူပပရိက္ခာသူ**တိ ဧတ္ထ ဥပပရိက္ခာဂ္ဂဟဏေနေဝ တုလနတီရဏာဒိကေ ဒိဋ္ဌိယာ စ သုပ္ပဋိဝေဓံ သင်္ဂဏှာတိ။ **သဗျဉ္ဇနော** တိ ဧတ္ထ ယထာဓိပ္ပေတမတ္ထံ ဗျဉ္ဇယတီတိ ဗျဉ္ဇနံ, သဘာဝနိရုတ္တိ။ သဟ ဗျဉ္ဇနေဟီတိ သဗျဉ္ဇနော, ဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နောတိ အတ္ထော။ အရဏီယတော ဥပဂန္တဗ္ဗတော အတ္ထော, စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလာဒိကော။ သဟ အတ္ထေနာတိ **သာတ္ထော,** အတ္ထသမ္ပန္နောတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မဂမ္ဘီရော** တိအာဒီသု **ဓမ္မော** နာမ တန္တိ။ **ဒေသနာ** နာမ တဿာ မနသာ ဝဝတ္ထာပိတာယ တန္တိယာ ဒေသနာ ကထနံ။ **အတ္ထော** နာမ တန္တိယာ အတ္ထော။ **ပဋိဝေဓော** နာမ တန္တိယာ တန္တိအတ္ထဿ စ ယထာဘူတာဝဗောဓော။ ယသ္မာ စေတေ ဓမ္မဒေသနာအတ္ထပဋိဝေဓာ သသာဒီဟိ ဝိယ မဟာသမုဒ္ဒေါ မန္ဒဗုဒ္ဓီဟိ ဒုက္ခောဂါဠှာ အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌာ စ, တသ္မာ ဂမ္ဘီရာ။ တေန ဝုတ္တံ **"ယသ္မာ အယံ ဓမ္မော။ပေ။ သာဓုကံ မနသိ ကရောထာ"** တိ။

ဧတ္ထ စ ပဋိဝေဓဿ ဒုက္ကရဘာဝတော ဓမ္မတ္ထာနံ ဒေသနာဉာဏဿ ဒုက္ကရဘာဝတော ဒေသနာယ ဒုက္ခောဂါဟတာ, ပဋိဝေဓဿ ပန ဥပ္ပာဒေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ တဗ္ဗိသယဉာဏုပ္ပတ္တိယာ စ ဒုက္ကရဘာဝတော ဒုက္ခောဂါဟတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဒေသနံ** နာမ ဥဒ္ဒိသနံ သင်္ခေပဒဿနသဒိသံ။ တထာ ဟိ **ဝိဘင်္ဂသုတ္တေ** "ဒေသေဿာမီ"တိ ဝတွာ ပုန "ဘာသိဿာမီ"တိ ဝုတ္တံ။ တဿ နိဒ္ဒိသနံ ဘာသနန္တိ ဣမာဓိပ္ပေတတ္ထံ အာဟ **"ဝိတ္ထာရတောပိ နံ ဘာသိဿာမီတိ ဝုတ္တံ ဟောတီ"** တိ။ ပရိဗျတ္တံ ကထနံ ဝါ **ဘာသနံ**။

သာဓုကာယိဝံ နိဗ္ဗေသော တိ သာဓုကာယ အာလာပေ ဝိယ မဓုရော ကဏ္ဏသုခော ပေမနီယော။ **ပဋိဘာနံ** သဒ္ဒေါ။ **ဥဒီရယီ**တိ ဥစ္စာရီယတိ, ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။ **ဧဝံ ဝုတ္တေ ဥဿာဟဇာတာ** တိ ဧဝံ "သုဏာထ သာဓုကံ မနသိ ကရောထ, ဘာသိဿာမီ"တိ ဝုတ္တေ "န ကိရ သတ္ထာ သင်္ခေပေနေဝ ဒေသေဿတိ, ဝိတ္ထာရေနပိ ဘာသိဿတီ"တိ သဉ္ဇာတုဿာဟာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ ဟုတွာ။

ကတမောတိ တဿ ပဒဿ သာမညတော ပုစ္ဆာဘာဝေ ဉာယတိ, န ဝိသေသတော ပုစ္ဆာဝိသေသဘာဝံ ကထေတွာ **"ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ"** တိ ဝတွာ တေနေဝ ပသင်္ဂေန မဟာနိဒ္ဒေသေ အာဂတာ သဗ္ဗာပိ ပုစ္ဆာ အတ္ထုဒ္ဓါရနယေန ဒဿေတိ **"ပဉ္စဝိဓာ ဟိ ပုစ္ဆာ"**တိအာဒိနာ။ တတ္ထ အဒိဋ္ဌံ ဇောတေတိ ဧတာယာတိ **အဒိဋ္ဌဇောတနာ**။ ဒိဋ္ဌံ သံသန္ဒီယတိ ဧတာယာတိ **ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ** ။ သံသန္ဒနဉ္စေတ္ထ သာကစ္ဆာဝသေန ဝိနိစ္ဆယကရဏံ။ ဝိမတိံ ဆိန္ဒတိ ဧတာယာတိ **ဝိမတိစ္ဆေဒနာ** ။ အနုမတိယာ ပုစ္ဆနံ **အနုမတိပုစ္ဆာ**။ "တံ ကိံ မညထ ဘိက္ခဝေ"တိအာဒိပုစ္ဆာယ ဟိ "ကာ တုမှာကံ အနုမတီ"တိ အနုမတိ ပုစ္ဆိတာ ဟောတိ။ **ကထေတုကမျတာ** ကထေတုကမျတာယ။

လက္ခဏာ န္တိ ဉာတုံ ပုစ္ဆိတော ယော ကောစိ သဘာဝေ။ **အညာတန္တိ** ယေန ကေနစိ ဉာဏေန အညာတဘာဝမာဟ။ **အဒိဋ္ဌန္တိ** ဒဿနဘူတေန ဉာဏေန စက္ခုနာ ဝိယ န ဒိဋ္ဌတံ။ **အတုလိတန္တိ** "ဧတ္တကံ ဣဒ"န္တိ တုလနဘူတေန ဉာဏေန န တုလိတတံ။ **အတီရိတန္တိ** တီရဏဘူတေန ဉာဏေန အကတဉာဏကိရိယာသမာပနတံ။ **အဝိဘူတန္တိ** ဉာဏဿ အပာကဋဘာဝံ။ **အဝိဘာဝိတန္တိ** ဉာဏေန အပာကဋီကတဘာဝံ။

ပဉ္စသု ပုစ္ဆာသု ယာ ဗုဒ္ဓါနံ သမ္ဘဝတော န သန္တိ, တာ ဒဿေတွာ ဣမာဓိပ္ပေတပုစ္ဆံ နိဂမေတုံ **"တတ္ထာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တံ သုဝိညေယျမေဝ။ ယဒိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ ပစ္စယာကာရော, အထ ကသ္မာ ဘဂဝတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒ ဒေသနာယ သင်္ခါရာဒယော ပစ္စယုပ္ပန္နာ ကထိတာတိ အာဟ **"ဧတ္ထ စာ"** တိအာဒိ။ **ပစ္စယုပ္ပန္နမ္ပိ ကထေတိ** ပစ္စ

ယုပ္ပန္နဒဿနေန ပစ္စယဓမ္မာနံ ပစ္စယဘာဝဿ ကထိတဘာဝတော။ **အာဟာရဝဂ္ဂဿ** တိအာဒိ ''ပစ္စယာကာရော ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော''တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ''သမ္ဘဝန္တိ''တိ ဟဋ္ဌိယံ ပရတော ဝုတ္တံ ကိရိယာပဒံ အာနေတ္ဝာ ယောဇေတိ, အညထာ သင်္ခါရာ ကိံ ကတာတိ တ ကရောန္တီတိ တ န ဉာယေယျု။ ပဝတ္တိယာ အနုလောမတော ''အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ''တိအာဒိကာ **အနုလောမပဋိစ္စသမုပ္ပာဒကထာ** ။

''အဝိဇ္ဇာယ တွေ၀တ''တိအာဒိကာ ပန တဿ ဝိလောမတော **ပဋိလောမကထာ**။ အစ္စန္တမေဝ သင်္ခါရေ ဝိရဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ **ဝိရာဂေ, မဂ္ဂေ**။ **အသေသနိရောဓာ**တိ အသေသေတွ္ဝာ နိရောဓာ သမုစ္ဆိန္နာ။ **ဇဝံ နိရောဓာနန္တိ** ဇဝံ အနုပ္ပာဒနိရောဓေန နိရုဒ္ဓာနံ သင်္ခါရာနံ နိရောဓာ။ ဣတိ အဝိဇ္ဇာဒီနံ နိရောဓဝစနေန အရဟတ္တံ ဝဒတိ။ **သကလဿ** တိ အနဝသေသဿ။ **သတ္တဝိရဟိတဿ** တိ ပရပရိကပ္ပိတဇီဝရဟိတဿ။ **ဝိနိဝတ္တေတွ္ဝာ** တိ အနုပ္ပာဒနိရောဓဒဿနဝသေန ဝိပရိဝတ္တေတွ္ဝာ။

အတ္တမနာတိ ပီတိသောမနဿေန ဂဟိတစိတ္တာ။ တထာဘူတာ စ ဟဋ္ဌစိတ္တာ နာမ ဟောန္တီတိ အာဟ **''တုဋ္ဌစိတ္တာ''**တိ။ ''တဿ ဝစနံ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗ''န္တိ ဧတ္တ အဘိနန္ဒနသဒ္ဒော အနုမောဒနတ္ထော။ ''အဘိနန္ဒိတွ္ဝာ''တိ ဧတ္တ သမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထော။ ဣဓ ပန ဥဘယတ္ထောပိ ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **''အနုမောဒိံသု စေဝ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု စာ''** တိ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂. **ဒုတိယေပီ**တိ ဒုတိယသုတ္တေပိ။ ပိ-သဒ္ဒေန တဒညေသု သုတ္တေသုပီတိ အတ္ထော။ **''ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တာ ဧဝ''**တိ ဝတွ္ဝာပိ တဒေကဒေသံ ဣဓ ဝိနိယောဂက္ခမံ ဒဿေတုံ **''ယထာ ဟိ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တန္တိ** မူလံ။ **ဝိတ္ထာရဒေသနန္တိ** ''ဝိဘဇိဿာမီ''တိ ပဒဿ အတ္ထဿ ဒဿနဝသေန ပဝတ္တံ ဝိဘင်္ဂဒေသနံ။ ဥဒ္ဒေသဒေသနာ ပဌမသုတ္တေ အနုလောမဒေသနာသဒိသာဝ။ **ပုန ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ဒဿေန္တော** တိ ''ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ''တိအာဒိနာ ပဝတ္တိံ နိဝတ္တိဉ္စ ဒဿေန္တော။ ပဌမံ ဥဒ္ဒေသဝသေန ဝိဘဇနဝသေန ဝိဝဋ္ဋံ ဒဿိတံ, တတော ဧဝ ဗျတိရေကနယေန ဝိဝဋ္ဋမ္ပိ ဒဿိတမေဝ ဟောတီတိ ပုနဂ္ဂဟဏံ။

တေသံ တေသံ သတ္တာန န္တိ ဣဒံ ကိဉ္စိ ပကာရတော အနာမသိတွ္ဝာ သဗ္ဗေပိ သတ္တေ သာမညတော ဗျာပေတွ္ဝာ ဂဟဏန္တိ အာဟ **''သင်္ခေပတော။ပေ။ နိဒ္ဒေသော''** တိ။ **ဂတိဇာတိဝသေနာ**တိ ပဉ္စဂတိဝသေန, တတ္ထာပိ ဧကေကာယ ဂတိယာ ခတ္တိယာဒိဘုမ္မဒေဝာဒိဟတ္ထိအာဒိဇာတိဝသေန စ။ ''စိတ္တံ မနော''တိအာဒီသု ဝိယ ကိစ္စဝိသေသံ, ''မာနသ''န္တိအာဒီသု ဝိယ သမာနေ အတ္ထေ သဒ္ဒဝိသေသံ, ''ပဏ္ဍရ''န္တိအာဒီသု ဝိယ ဂုဏဝိသေသံ, ''စေတသိကံ ဟဒယ''န္တိအာဒီသု ဝိယ နိဿယဝိသေသံ, ''စိတ္တဿ ဌိတီ''တိအာဒီသု ဝိယ အညဿ အဝတ္ထာဘာဝဝိသေသံ, ''အလုဗ္ဘနာ''တိအာဒီသု ဝိယ အညဿ ကိရိယာဘာဝဝိသေသံ, ''အလုဗ္ဘိတတ္တ''န္တိအာဒီသု ဝိယ အညဿ အဘာဝတာဝိသေသန္တိ ဧဝမာဒိကံ အနပေက္ခိတွ္ဝာ ဓမ္မမတ္တံ တ ဒီပနာ သဘာဝနိဒ္ဒေသော။ ဇိဏ္ဏဿ ဇီရဏဝသေန ပဝတ္တနာကာရော **ဇီရဏတာ**တိ အာဟ **''အာကာရနိဒ္ဒေသော''** တိ။

ကာလာတိက္ကမေ ကိစ္စနိဒ္ဒေသာ တိ ကလလကာလတော ပဘုတိ ပုရိမရူပာနံ ဇရာပတ္တက္ခဏေ ဥပ္ပန္နမာနာနိ ပစ္ဆိမရူပာနိ ပရိပက္ကရူပာနုရူပာနိ ပရိဏတပရိဏတာနိ ဥပ္ပန္နန္တီတိ အနုက္ကမေန သုပရိဏတရူပာနံ ပရိဟာနကာလေ ဥပ္ပန္နမာနာနိ ခဏ္ဍိစ္စာဒိသဘာဝါနိ ဥပ္ပန္နန္တီတိ ''ခဏ္ဍိစ္စ''န္တိအာဒယော ကာလာတိက္ကမေ ဇရာယ ကိစ္စနိဒ္ဒေသာ။ **ပကတိနိဒ္ဒေသာ** တိ ဖလဝိပစ္စနပကတိယာ နိဒ္ဒေသာ, ဇရာယ တ ဟာပုဏိတဗ္ဗဖလမေဝ ပကတိ, တဿာ နိဒ္ဒေသာ, **န စ ခဏ္ဍိစ္စာဒီနေဝ ဇရာ** တိ ဥဒကာဒိဂတမဂ္ဂေသု တိဏရုက္ခသံဘဂ္ဂတာဒယော ဝိယ ပရိဟာကဂတမဂ္ဂသင်္ခါတေသု ပရိပုဏ္ဏရူပေသု လဗ္ဘမာနာ ခဏ္ဍိစ္စာဒယော ဇရာယ ဂတမဂ္ဂက္ကစ္စေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ, န ဇရာတိ။

ယသ္မာ ဇရံ ပတ္တဿ အာယု ဟာယတိ, ဣန္ဒြိယာနိ ဇဇ္ဇရာနိ ဟောန္တီတိ အာယုဟာနာဒယော ပကတိနိဒ္ဒေသာ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **''ပစ္ဆိမာ ဒွေ ပကတိနိဒ္ဒေသာ''** တိ။ တေနာဟ **''ဣမေဟိ ပနာ''**တိအာဒိ။

အဝိဇ္ဇာယမာနန္တရတ္တာ **အဝိစိဇရော** မဏိအာဒီသု မန္ဒဒသကာဒီသု ကေကေဒသကေသု စ ခဏေ ခဏေ ဇိဏ္ဏာဝိကာရာဒီနံ **ဒုဝိညေယ္ယတ္တာ။ တတော အညေသူ** တိ မဏိအာဒိတော အညေသု အပဟိစ္ဆတ္တကာဒီသု, ဟာဏီနံ ကေဘာဝပရိယာပန္နေ သကလအာယုသ္မိံ ဂဟိတတရဏယုတဇရာကာလေသု, ကေဒ္ဒဝိတ္တိဒိဝသာတိက္ကမေသု ပုပ္ဖာဒီသု တတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဟိ ဇရာဝိသေသသ္သ သုဝိညေယ္ယတ္တာ **သဝီစိဇရာ နာမ**။

စဝနကဝသေနာတိ စဝနကာနံ ခန္ဓာနံ ဝသေန။ ကေစတုပဥ္စက္ခန္ဓာယ စုတိယာ စဝနမေဝ စဝနတာတိ အာဟ **“ဘာဝဝစနေန လက္ခဏနိဒ္ဒသ္သန”**န္တိ, ဟဋ္ဌိယံ “စုတိ”တိ ဝုတ္တသ္သ မရဏသ္သ သဘာဝဒသ္သနန္တိ အတ္ထော။ **ဘဂ္ဂုပ္ပတ္တိ** ဘိဇ္ဇမာနတာ။ တေန “ဘေအေ”တိ က္လမိနာ ခန္ဓာနံ ဘိဇ္ဇမာနတာ ဘေဒသမင်္ဂိတာ ဝုတ္တာတိ ဒသ္သေတိ။ **ဌာနာဘာဝပရိဒီပန**န္တိ ကေနစိပိ အာကာရေန အဝဋ္ဌာနာဘာဝဒီပနံ။ **ဃဋ္ဋသ္သေတ** တိ ဟိ ဝိသဒိသူအာဟရဏံ။ ယထာ ဃဋ္ဋေ ဘိန္နေ ကပာလာဒိအဝယဝသေသော လဗ္ဘတိ, န ဇေံ စုတိက္ခန္ဓေသု ဘင်္ဂေသု, န ကောစိ ဝိသေသော တိဋ္ဌတီတိ ဒသ္သေတုံ **“အန္တရဓာန”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **မစ္စုသင်္ခာတံ မရဏ** န္တိ မစ္စုသညိတံ မရဏံ။ “ကာလမရဏ”န္တိ ဝဒန္တိ။ သန္တာနသ္သ အစ္စန္တသမုစ္ဆေဒဘူတံ ခီဏာသတနံ မရဏံ **သမုစ္ဆေဒမရဏံ။ အာဒိ** -သဒ္ဒေန ခဏိကမရဏံ သင်္ဂဏှာတိ။ **တသ္သ ကိရိယာ**တိ အန္တကသ္သ ကိရိယာ, ယာ လောကေ ဝုစ္စတိ “မစ္စု”တိ, မရဏန္တိ အတ္ထော။ စဝနကာလော ဇဝ တ အနတိက္ကမနီယတ္တာ ဝိသေသေန ကာလောတိ ဝုတ္တောတိ တသ္သ ကိရိယာ အတ္ထတော စုတိက္ခန္ဓာနံ ဘေဒပဝတ္တိယေဝ။ “မစ္စု မရဏ”န္တိ တ ဇွေ သမာသံ အကတွာ ယော “မစ္စု”တိ ဝုစ္စတိ ဘေအေ, တမေဝ မရဏံ “ဟဏစာကေ”တိ ဇဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

စတုတေကာရဝသေနာတိ စတုတေကာရဘာဝဝသေန။ တတ္ထ ဟိ ရူပကာယသညိတော ကဠေဝရော နတ္ထိ, ယံ နိက္ခိပေယ္ယ။ ကိဥ္စာပိ ကေတေကာရဘာဝေပိ ကဠေဝရနိက္ခေပေ နတ္ထိ, ရူပကာယသ္သ ပန တတ္ထ အတ္ထိတာမတ္တံ ဂဟေတွာ **“ကေတေကာရဝသေန ကဠေဝရသ္သ နိက္ခေပေ”** တိ ဝုတ္တော။ **စတုတေကာရဝသေန စာ**တိ **စ**-သဒ္ဒေန “သေသဒွဝယဝသေန ခန္ဓာနံ ဘေအေ”တိ က္လမမတ္ထံ ဒသ္သေတိ သဗ္ဗတ္ထေဝ ခန္ဓဘေဒသဗ္ဘာဝတော။ **သေသဒွဝယဝသေနာ**တိ သေသဘာဝဒွဝယဝသေနေဝ ကဠေဝရသ္သ နိက္ခေပေ။ ယဒိပိ ကေတေကာရဘဝေ ရူပကာယော ဝိဇ္ဇတိ, ကဠေဝရနိက္ခေပေ ပန နတ္ထီတိ **“ကဠေဝရသ္သ သဗ္ဘာဝတော”** က္လစ္စေဝ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ မနုဿာဒီသု ကဠေဝရနိက္ခေပေ အတ္ထိ, တသ္မာ မနုဿာဒီသု ကဠေဝရသ္သ နိက္ခေပေတိ ယောဇနာ။ ကဠေဝရံ နိက္ခိပီယတိ ဇေတေနာတိ မရဏံ **ကဠေဝရသ္သ နိက္ခေပေ။ ကေတော ကတွတ** တိ ကေဇ္ဈံ ကတွတ, ကေဇ္ဈံ ဂဟဏမတ္တေန။

ဇာယနဋ္ဌေနာ တိအာဒိ အာယတနဝသေန ယောနိဝသေန စ ဒွိဝိဟိ ပဒေဟိ သဗ္ဗသတ္တေ ပရိယာဒိယိတွတ ပရိယာဒိယိတွတ ဇာတိံ ဒသ္သေတုံ ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန “ကတ္တုဘာဝဝသေန ပဒဒွဝယံ ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ။ **“တေသံ တေသံ သတ္တာနံ ဇာတိ သဥ္ဇာတီ”**တိ ပန ကတ္တရိ သာမိနိဒ္ဒေသသ္သ ကတတ္တာ ဥဘယတ္ထာပိ ဘာဝနိဒ္ဒေသော။ သမ္ပုဏ္ဏာ ဇာတိ **သဥ္ဇာတိ** ။ ဟာကဋ္ဌာ နိဗ္ဗတ္တိ **အဘိနိဗ္ဗတ္တိ။ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ။ပေ။ အဘိနိဗ္ဗတ္တီ** တိ သတ္တဝသေန ပဝတ္တတ္တာ တေဟာရဒေသနာ။

တတ္ရ တတ္ရာ တိ ကေစတုတေကာရဘာဝေသု ဒွိန္နံ သေသရူပဓာတုယံ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ ပဥ္စန္နံ, ကာမဓာတုယံ ဝိကလာဝိကလိန္ဒြိယာနံ ဝသေန သတ္တန္နံ နဝန္နံ ဒသန္နံ ပုန ဒသန္နံ ကောဒသန္နဥ္စ အာယတနာနံ ဝသေန သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သန္တတိယ** န္တိ ယေန ကမ္မုနာ ခန္ဓာနံ ဟာတုဘာဝေ, တေန အဘိသင်္ခတသန္တတိယံ။ တဥ္စ ခော ပဋိသန္ဓိက္ခဏဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကမ္မံယေဝ **ကမ္မဘဝေ** “ဘဝတိ ဇေတသ္မာ ဥပပတ္တိဘဝေ”တိ ကတွတ။ ကမ္မေန နိဗ္ဗာဒိတအတ္တဘာဝုပပတ္တိဝသေန ဘဝတီတိ ဘဝေ, တထာ တထာ နိဗ္ဗတ္တဝိပာကော ကဋ္ဌတ္တာရူပဥ္စ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန “ဘဝတီတိ ကတွတ ဘဝေ”တိ ဥပပတ္တိဘဝသ္သ ဝက္ခမာနတ္တာ **“ကမ္မံ ဖလဝေဟာရေန ဘဝေတိ ဝုတ္တ”** န္တိ ကထိတံ။

ဥပာဒိယန္တီ သတ္တာ ဒဠှဂ္ဂဟံ ဂဏှန္တိ **ဇေတေန** ကိလေသကာမေန။ န ကေဝလံ က္လစ ကရဏသာဓနမေဝ, အထ ခော ကတ္တုသာဓနမ္ပိ လဗ္ဘတီတိ ဝုတ္တံ **“သယံ တ”**တိ။ **တ**န္တိ ဝတ္ထုကာမံ။ ကာမော စ သော ကာမနဋ္ဌေန, ဥပာအနဥ္စ ဘုသမာအနဋ္ဌေနာတိ **ကာမုပာအနံ။ တေ**န္တိ ကာမုပာအနပဒံ။ ပုန **တေ**န္တိ ကာမုပာအနသင်္ခာတံ။

သဿတော အတ္တာတိ ဣဒံ ပုရိမဒိဋ္ဌိံ ဥပါဒိယမာနံ ဥတ္တရဒိဋ္ဌိံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ ယထာ ဧသာ ဒိဋ္ဌိ ဒဠှီကရဏဝသေန ပုရိမံ ဥတ္တရာ ဥပါဒိယတိ, ဧဝံ "နတ္ထိ ဒိန္န"န္တိအာဒိကာပီတိ။ အတ္တဂ္ဂဟဏံ ပန "အတ္တတဒုပါဒါန"န္တိ ဣဒံ န ဒိဋ္ဌုပါဒါနဒဿနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **လောကော စာ**တိ အတ္တဂ္ဂဟဏဝိနိမုတ္တဂ္ဂဟဏံ ဒိဋ္ဌုပါဒါနဘူတံ ဣဓ ပုရိမဒိဋ္ဌိဥတ္တရဒိဋ္ဌိဝစနေဟိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယေန မိစ္ဆာဘိနိဝေသေန ကေသီလကေဝတာဒိံ သမာဒိယတိ စေဝ အနုတိဋ္ဌတိ စ, သော ကေသီလကေဝတာဒီနီတိ အဓိပ္ပေတာနိ။ တေနာဟ **"ကေသီလ။ပေ။ သယမေဝ ဥပါဒါနာနီ"**တိ။ **အဘိနိဝေသတော**တိ အဘိနိဝေသနတော။

အတ္တတဒုပါဒါနန္တိ "အတ္တာ"တိ တဒဿ ပညာပနဿ ဂဟဏဿ ကာရဏဘူတာ ဒိဋ္ဌီတိ အတ္ထော။ **အတ္တတဒမတ္တမေတ**တိ အတ္တဿ အဘာဝတ "အတ္တာ"တိ ဣဒံ ဝစနမတ္တမေဝ။ **ဥပါဒိယန္တိ** ဒဠှံ ဂဏှန္တိ။

စက္ခုဒွါရာဒီသု ပဝတ္တာယာတိ ဣဒံ တဏှာယ ရူပတဏှာဒိဘာဝဿ ကာရဏဝစနံ ဆဒွါရာရမ္မဏိကဓမ္မာနံ ပဋိနိယတာရမ္မဏတ္တာ။ **ဇဝနဝီထိယာ ပဝတ္တာယာ**တိ ဣဒံ တဿာ ပဝတ္တိဋ္ဌာနဒဿနံ။ သဘာဝေနေဝ ဥပဋ္ဌာတုံ အသက္ကောန္တဿ ဝေဠု ဝိယ နိဿယော အဟုတွာ ဩလုမ္ပကဘာဝေန ဘာတေ ဥပါဒါနဿ ပစ္စယဘာဝတော အာရမ္မဏမ္ပိ တံသဒိသံ ဝုတ္တံ။ **ရူပေ**တိ ဝိသယေ ဘုမ္မံ။ သာ တိဝိဓာ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကာမတဏှာ** ကာမဿာဒဘာဝေန ပဝတ္တိယာ။ **ဧဝံ အဿာဒေန္တီ**တိ သဿတဒိဋ္ဌိယာ သဟဇာတနိဿယသမ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတာဒိပစ္စယဘူတာယ သံသဋ္ဌတ္တာ နိစ္စဓုဝသဿတာဘိနိဝေသမုခေန အဿာဒေန္တီ။ ဘဝသဟဂတာ တဏှာ **ဘဝတဏှာ**။ ဘဝတိ တိဋ္ဌတိ သဗ္ဗကာလန္တိ ဟိ ဘဝဒိဋ္ဌိ ဘဝေ ဥတ္တရပဒလောပေန, ဘဝဿာဒဝသေန ပဝတ္တိယာ စ။ ဣမိနာ နယေန **ဝိဘဝတဏှာ**တိ ဧတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိဘဝတိ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ ဝိနဿတီတိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ဒိဋ္ဌိ ဝိဘဝေ ဥတ္တရပဒလောပေန။ **ဧဝံ တာနိ အဋ္ဌာရသာ**တိ ယာ ဆ ကာမတဏှာ, ဆ ဘဝတဏှာ, ဆ ဝိဘဝတဏှာ ဝုတ္တာ, တာနိ အဋ္ဌာရသ တဏှာဝိစရိတာနိ တဏှာပစ္စယော။ **အဇ္ဈတ္တန္တိ** သကသန္တတိယံ။ **ဗဟိဒ္ဓါ**တိ တတော ဗဟိဒ္ဓါ။ အတီတာရမ္မဏာနိ တ ဟောန္တု ဣတရာရမ္မဏာနိ တ, သယံ ပန **အတီတာနိ ဆတ္တိံသ တဏှာဝိစရိတာနိ** ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ "အဋ္ဌသတံ တဏှာဝိစရိတာနီ"တိအာဒိနာ သမ္ဗန္ဓော။ ဣမာနိ အပရေနပိ ပကာရေန အဋ္ဌသတံ တဏှာဝိစရိတာနိ ဒဿေတုံ **"အဇ္ဈတ္တိကဿာ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဇ္ဈတ္တိကဿာ**တိ အဇ္ဈတ္တိကခန္ဓပဉ္စကံ။ ဥပယောဂတ္ထေ ဟိ ဣဒံ သာမိဝစနံ။ **ဥပါဒါယာ**တိ ဂဟေတွာ။ **အသ္မီတိ ဟောတီ**တိ ယဒေတံ အဇ္ဈတ္တိကံ ခန္ဓပဉ္စကံ ဥပါဒါယ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန သမုဒါယဂ္ဂါဟတော အသ္မီတိ ဂါဟော ဟောတိ, တသ္မိံ သတီတိ အတ္ထော။ ဣဓ ပန ရူပါဒိအာရမ္မဏဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဣတ္ထမသ္မီတိ ဟောတီ**တိ ခတ္တိယာဒီသု "ဣဒံပကာရော အဟ"န္တိ ဧဝံ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဣဒံ တာဝ အနုပနိဓာယ ဂဟဏံ။

ဧဝမာဒီနီတိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန "ဧဝမသ္မိ, အညထာသ္မိ, အဟံ ဘဝိဿံ, ဣတ္ထံ ဘဝိဿံ, ဧဝံ ဘဝိဿံ, အညထာ ဘဝိဿံ, အသသ္မိ, သတသ္မိ, အဟံ သိယံ, ဣတ္ထံ သိယံ, ဧဝံ သိယံ, အညထာ သိယံ, အပဟံ သိယံ, အပဟံ ဣတ္ထံ သိယံ, အပဟံ ဧဝံ သိယံ, အပဟံ အညထာ သိယ"န္တိ ဧတေသံ သင်္ဂဟော။ ဥပနိဓာယ ဂဟဏမ္ပိ ဒုဝိဓံ သမတော အသမတော တတိ တံ ဒဿေတုံ "ဧဝမသ္မိ, အညထာသ္မီ"တိ စ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဧဝမသ္မီ**တိ ဣဒံ သမတော ဥပနိဓာယ ဂဟဏံ, ယထာ အယံ ခတ္တိယော, ဧဝံ အဟမ္ပီတိ အတ္ထော။ **အညထာသ္မီ**တိ ဣဒံ ပန အသမတော ဂဟဏံ, ယထာ အယံ ခတ္တိယော တတော အညထာ အဟံ ဟီနော တ အဓိကော တတိ အတ္ထော။ ဣမာနိ တာဝ ပစ္စုပ္ပန္နဝသေန စတ္တာရိ တဏှာဝိစရိတာနိ။ **ဘဝိဿ**န္တိအာဒီနိ ပန စတ္တာရိ အနာဂတဝသေန ဝုတ္တာနိ, တေသံ ပုရိမစတုက္ကေ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အသသ္မီ**တိ သဿတော အသ္မိ, နိစ္စဿေတံ အဓိဝစနံ။ **သတသ္မီ**တိ အသဿတော အသ္မိ, အနိစ္စဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဣတိ ဣမာနိ ဒွေ သဿတုစ္ဆေဒဝသေန ဝုတ္တာနိ။ ဣတော ပရာနိ **သိယန္**တိအာဒီနိ စတ္တာရိ သံသယပရိဝိတက္ကဝသေန ဝုတ္တာနိ, တာနိ ပုရိမစတုက္ကေ ဝုတ္တနယေန အတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **အပဟံ သိယ**န္တိအာဒီနိ ပန စတ္တာရိ "အပိ နာမာဟံ ဘဝေယျ"န္တိ ဧဝံ ပတ္ထနာကပ္ပနဝသေန ဝုတ္တာနိ, တာနိပိ ပုရိမစတုက္ကေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဧဝမေတေသု –

ဒွေ ဒိဋ္ဌိသီသာ စတ္တာရော၊ သုဒ္ဓသီသာ သီသမူလကာ။
တယော တယောတိ ဧတာနိ၊ အဋ္ဌာရသ ဝိဘာဝယေ။

ဧတေ ဟိ သဒ္ဒတုစ္ဆေဒဝသေန ဝုတ္တာ ဒွေဝ **ဒိဋ္ဌိသီသာ** နာမ, ''အသ္မိ, ဘဝိဿံ သိယံ, အဟဟံ သိယ''န္တိ ဧတေ စတ္တာရော **သုဒ္ဓသီသာ** နာမ, ''ဣတ္ထမသ္မီ''တိအာဒယော တယော တယောတိ ဒ္ဒတဒသ **သီသမူလကာ** နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဓ ဟဋ္ဌိယံ ရူပာရမ္မဏာဒိဝသေန တဏ္ဟာ အာဂတာတိ အာဟ **''အဇ္ဈတ္တိကရူပာဒိနိဿိတာနီ''** တိ။ အဋ္ဌာရသ တဏ္ဟာဝိစရိတာနီတိ အာနေတ္ဝာ သမ္ဗန္ဓော။ **ဣမိနာ အသ္မီ** တိ ဣမိနာ အဘိသေကသေနာပစ္စာဒိနာ ''ခတ္တိယော အဟ''န္တိ မူလဘာဝတော ''အသ္မီ''တိ ဟောတိ။ သေသံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သင်္ဂဟေ** တိ တဏ္ဟာယ ယထာဝုတ္တဝိဘာဂဿ သံခိပနဝသေန သင်္ဂဏှနေ ကရိယမာနေ။ ''ဆယိမေ, ဘိက္ခဝေ, တဏ္ဟာကာယာ''တိအာဒိ **နိဒ္ဒေသော** ။ ''ရူပေ တဏ္ဟာ ရူပတဏ္ဟာ''တိအာဒိ **နိဒ္ဒေသတ္ထော** ။ ''ကာမရာဂဘာဝေနာ''တိအာဒိကော, ''အဇ္ဈတ္တိကဿုပာဒာယာ''တိအာဒိကော စ **နိဒ္ဒေသဝိတ္ထာရော** ။ ''ရူပာဒီသု အာရမ္မဏေသု ဆဗ္ဗေတ''တိ အာဒိကော **သင်္ဂဟော** ။

ယသ္မာ စက္ခုဒ္ဓတရာဒီသု ဧကေကသ္မိံ ဒ္ဓတရေ ဥပ္ပဇ္ဇနကဝိညာဏာနိ ဝိယ အနေကာ ဧဝ ဝေဒနာ, တသ္မာ တာ ရာသိဝသေန ဧကဇ္ဈံ ဂဟေတ္ဝာ ''ဆ ဝေဒနာကာယာ''တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **''ဝေဒနာသမူဟာ''**တိ။ နိဿယဘာဝေန ဥပ္ပတ္တိဒ္ဓတရာဘာဝေန နာနာပစ္စယာ ဟောန္တိ စက္ခုဓာတုအာဒယော, တာ ကုစ္ဆိနာ ဓာရေန္တိယော ဝိယ ဟောသေန္တိယော ဝိယ စ ဟောန္တီတိ တာသံ မာတုသဒိသတာ ဝုတ္တာ။ **စက္ခုသမ္ဖဿဟေတူ** တိ နိဿယာဒိစက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ။ **အယန္တိ** အယံ ဝေဒနာ ''စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ''တိအာဒိနာ သာဓာရဏတော ဝုတ္တာ။ **တ္ထော** တိ တေသ္မိံ ဝေဒနာပဒေ။ **သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကာ** တိ ကုသလာကုသလဝိပာကကိရိယာနံ ဝသေန သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကာ။ ဧဝံ ဝိဘင်္ဂေ အာဂတနယေန သာဓာရဏတော ဝတ္ဝာပိ ဣဓာဓိပ္ပေတဝေဒနမေဝ ဒဿေတုံ **''ဝိပါကဝသေန ပနာ''**တိအာဒိမာဟ။ **စက္ခုမ္ဟိ သမ္ဘူတော** တိ စက္ခုမ္ဟိ နိဿယဘူတေ ဥပ္ပန္နဖဿော။ သေ နယော သေသေသု။ ယသ္မာ စက္ခာဒီနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ လက္ခဏာဒိဝိဘာဂတော, အာယတနနိဒ္ဒေသေ ဝိသေသတော, သာမညတော စ သဒ္ဒတ္ထဒဿနာဒိဝသေန ဝိဘာဝိတာနိ, တသ္မာ **''ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ပေ။ ဝုတ္တမေဝ''** တိ အာဟ။

နမနလက္ခဏ န္တိ အာရမ္မဏာဘိမုခံ ဟုတ္ဝာ နမနသဘာဝံ တေန ဝိနာ အပ္ပဝတ္တနတော။ **ရုပ္ပနလက္ခဏံ** ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။ **ဝေဒနာက္ခန္ဓော** ပန ဧကောဝ ဝေဒနာ။ **သဗ္ဗဒုဗ္ဗလစိတ္တာနိ** နာမ ပဉ္စဝိညာဏာနိ ။ နနု တတ္ထ ဓိဝိတစိတ္ဝာ တဋ္ဌိတိယော စ သန္တီတိ? သစ္စံ, တာသံ ပန ကိစ္စံ န တထာ ဟာကဋံ, ယထာ စေတနာဒီနန္တိ တေ ဧဝေတ္ထ ဟဋ္ဌိယံ ဥဒ္ဓဋော။ **ယေန** မဟာဘူတဟာတုဘာဝဒိနာ **ကာရဏေန။ တ္ထော** တိ တေသ္မိံ မဟာဘူတနိဒ္ဒေသေ။ **အညော ဝိနိစ္ဆယနယော** တိ ''ဝစနတ္ထတော ကလာပတော''တိအာဒိနာ လက္ခဏာဒိနိစ္ဆယတော အညော ဝိနိစ္ဆယနယော။ နနု သော စတုဓာတုဝဝတ္ထာနေ ဝုတ္တော, န ရူပက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသေတိ? တတ္ထ ဝုတ္တောပိ ''စတုဓာတုဝဝတ္ထာနေ ဝုတ္တာနီ''တိ အတိဒေသဝသေန ဝုတ္တတ္တာ **''ရူပက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တော''** တိ ဝုတ္တံ။ **ဥပာဒာယာ**တိ ပဋိစ္စ။ ဘူတာနိ ဟိ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဥပာဒာရူပံ ''တာနိ ဂဟေတ္ဝာ''တိ ဝုတ္တံ အဝိဿဇ္ဇနတော။ **နိဿာယာတိပိ ဧကေ** တေသံ နိဿယပစ္စယဘာဝတော။ ပုဗ္ဗကာလကိရိယာ နာမ ဧကံသတော အပရကာလကိရိယာပေက္ခာတိ ဟဝသေသေန အတ္ထံ ဝဒတိ။ ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသေန ဝိနာ ဧဝ အတ္ထံ ဒဿေတုံ **''သမူဟတ္ထေ တ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သမူဟသမ္ဗန္ဓေ သာမိနိဒ္ဒေသေန သမူဟတ္ထော ဒီပိတောတိ တံ ဒဿေန္တော အာဟ **''သမူဟံ ဥပာဒာယာ''**တိ။ ဓမ္မသင်္ဂဏိယံ (ဓ. သ. ၅၈၄) အာဂတနယေန **''တေဝီသတိဝိဓ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ ဟဒယဝတ္ထု န နိဒ္ဒိဋ္ဌံ, ''ယံ ရူပံ နိဿာယာ''တိ တ ပဋ္ဌာနေ (ပဋ္ဌာန. ၁.၁.၈) အာဂတတ္တာ ဟဒယဝတ္ထုမ္ပိ ဂဟေတ္ဝာ ဇာတိရူပဘာဝေန ဥပစယသန္တတိယော ဧကတော ကတ္ဝာ **''တေဝီသတိဝိဓ''**န္တိ ဝုတ္တံ။

စက္ခုဿ ဝိညာဏန္တိ တ **စက္ခုဝိညာဏံ**။ အသာဓာရဏကာရဏေန စာယံ နိဒ္ဒေသော။ ''သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ''န္တိ တတ္ထ သဗ္ဗလောကိယဝိပါကဝိညာဏဿ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ **''တေဘူမကဝိပါကစိတ္တဒဿေတုံ အဓိပ္ပေတ''**န္တိ ဝုတ္တံ။

အဘိသင်္ခရဏလက္ခဏော တိ အာယူဟနသဘာဝေ။ **ဓောပနဝသေနာ**တိ ဝိညတ္တိသံဓောပနဝသေန, ကာယဝိညတ္တိယာ သမုဋ္ဌာပနဝသေနာတိ အတ္ထော။ **ဝစနဘေဒဝသေနာ**တိ ဝစီဘေဒုပ္ပာဒဝသေန, ဝစီဝိညတ္တိယာ သမုဋ္ဌာပနဝသေနာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဓောပနံ န ဘဝေယျာတိ ဒဿေတုံ **''ရဟော နိသီဒိတ္ဝာ စိန္တေန္တဿာ''** တိ ဝုတ္တံ။ ဧ

ကုသလတိ သော တိ ဣဒ္ဓေ အဘိဉ္ဉာစေတနာဝိနိမုတ္တာ ဧဝ ကေုသလံ စေတနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ တဿာ ဝိပာကဝိညာဏဿ ပ စ္စယတ္တာဘာဝတော။

ဒုက္ခေ တိ ကေမ္ပိ ကြဒံ ဘုမ္မဝစနံ သံသိလေသနနိဿယဝိသယဗ္ဗာပနဝသေန အတ္တာနံ ဘိန္ဒိတ္တ ဝိနိယောဂံ ဂစ္ဆတီတိ **"စတုဟိ ကာရဏေဟိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကေောပိ ဟိ ဝိဘတ္တိနိဒ္ဒေသော အနေကေဓာ ဝိနိယောဂံ ဂစ္ဆတိ ယထာ တဒ္ဓိတတ္ထေ ဥတ္တရပဒသမာဟာရေတိ။ **တန္တိ** အညာဏံ။ **ဒုက္ခသစ္စ** န္တိ ဟဒယဝတ္ထုလက္ခဏံ ဒုက္ခသစ္စံ။ **အဿ သာ**တိ အညာဏဿ။ **နိဿယပစ္စယဘာဝေနာ** တိ ပုရေဇာတနိဿယဘာဝေန။ သဟဇာတနိဿယပစ္စယဘာဝေန ပန တံသဟဇာတာ ဖဿာဒယော ဝတ္တဗ္ဗာ။ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝေန ဒုက္ခသစ္စံ အဿ အာရမ္မဏန္တိ ယောဇနာ။ **ဒုက္ခ သစ္စ**န္တိ ဥပယောဂဝေစနံ ။ **တေန္တိ** အညာဏံ။ **တဿာ** တိ ဒုက္ခသစ္စဿ။ **"ပဋိစ္ဆာဒေတိ"** တိ ဧတ္တ ဝုတ္တံ ပဋိ စ္ဆာဒနာကာရံ ဒဿေတုံ **"ယာထာဝ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေနပိ ကေဒေသေန ယာထာဝတော လ က္ခဏပဋိဝေဓော ဟောတိယေဝတိ **"ယာထာဝလက္ခဏပဋိဝေဓနိဝါရဏေနာ"** တိ ဝတွာ **"ဉာဏပဝတ္တိယာ စေတ္ထ အ ပ္ပဒာနေနာ"**တိ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ ပုရိမံ ပန ပဋိဝေဓာဉ္ဉာဏုပ္ပတ္တိယာ နိသေဓကထာဒဿနံ, ပစ္ဆိမံ အနုဗောဓာဉ္ဉာဏုပ္ ပတ္တိယာ။ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဧတ္ထာ** တိ ဒုက္ခသစ္စေ။

သဟဇာတဿ အညာဏဿ သမုဒယသစ္စံ ဝတ္ထု ဟောတိ နိဿယပစ္စယဘာဝတောတိ ဝုတ္တံ **"ဝတ္ထုတော"**တိ။ **အာရမ္မဏတော** တိ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝေန။ ယဿ သမုဒယသစ္စံ အညာဏဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, တဿ **"ဒုက္ခသမုဒယေ အညာဏ"**န္တိ ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။ ပဋိစ္ဆာဒနံ ဒုက္ခသစ္စေ ဝုတ္တနယမေဝ ကေနေဝ ကာရဏေန ကြာတရေယံ တိဏ္ဏံ အသမ္ဘဝတော, ကိံ ပန တေံ ကေံ ကာရဏန္တိ အာဟ **"ပဋိစ္ဆာဒနတော"** တိ။ ကြဒံ ဝိတ္ထာရတော ဝိ ဘာဝေတုံ **"နိရောဓပဋိပဒါနံ ဟိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တအာရဗ္ဘာ** တိ တံ အာရဗ္ဘ တံ အာရမ္မဏံ ကတွာ။ **ပစ္ဆိမဥဟိ သ စ္စဒွယန္တိ** နိရောဓော မဂ္ဂေ။ တဥဟိ နယဂမ္ဘီရတ္တာ။ **ဒုဒ္ဒသ** န္တိ သဏှသုခုမမမ္မတ္တာ သဘာဝေနေဝ ဂမ္ဘီရ တာယ ဒုဒ္ဒသံ ဒုဝိညေယ္ယံ ဒုရဝဂ္ဂဟံ။ **တတ္ထာ** တိ ပုရိမေ သစ္စဒွယေ။ **အန္ဓဘူတန္တိ** အန္ဓကာရဘူတံ။ **န ပဝတ္တတိ** အာရမ္မဏံ ကာတုံ န ဝိသဟတိ။ **ဝစနီယတ္တေနာ** တိ တစကဘာဝေန တထာ ဥပဋ္ဌာနတော။ **သဘာဝလက္ခဏဿ ဒုဒ္ဒ သတ္တာ**တိ ပီဠနာဒိအာယူဟနာဒိဝသေန "ကြဒံ ဒုက္ခံ, အယံ သမုဒယော"တိ (မ. နိ. ၄၈၄; ၃.၁၀၄) ယာထာဝတော သဘာ ဝလက္ခဏဿ ဒုဒ္ဒသတ္တာ ဒုဝိညေယ္ယတ္တာ ပုရိမဒွယံ **ဂမ္ဘီရံ။ တတ္ထာ** တိ ပုရိမသ္မိံ သစ္စဒွယေ။ **ဝိပလ္လာသ ဂ္ဂဟဝသေန ပဝတ္တတီ**တိ သုဘာဒိဝိပရီတဂ္ဂဟာနံ ပစ္စယဘာဝဝသေန အညာဏံ ပဝတ္တတိ။

ကြအနိ "ဒုက္ခေ အညာဏ"န္တိအာဒီသု ပကာရန္တရေနပိ အတ္ထံ ဒဿေတုံ **"အပိစ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဒုက္ခေတိ ဧတ္တာဝတာ** တိ "အညာဏန္တိ ဝုစ္စမာနာယ အဝိဇ္ဇာယ ဒုက္ခေ"တိ ဧတ္တကေန။ **သင်္ဂဟတော** တိ သမောဓာ နတော။ **ကိစ္စတော**တိ အသမ္ပဋိဝေဓကိစ္စတော။ **အညာဏမိတ**တိ ဝိသယသဘာဝံ ယာထာဝတော ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ အပ္ပဒာနကိစ္စ မိဝ။ "ဒုက္ခေ"တိအာဒိနာ တတ္ထ အဝိဇ္ဇာ ပဝတ္တတိ, ဝိသေသတော နိဒ္ဒိဋ္ဌ ဟောတီတိ ကတွာ သဗ္ဗတ္ထေဝ တထာ အဝိသိဋ္ဌသဘာဝဒဿနံ ကြဒန္တိ ဒဿေတုံ **"အဝိသေသတော ပနာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ခဏိကနိရောဓဿ ကြမ အနဓိပ္ပေတတ္တာ အယုဇ္ဇမာနတ္တာ ဝိရာဂဂ္ဂဟဏတော စ အဝိဇ္ဇာဒီနံ ပဋိပက္ခဝသေန ပ ဋိဗာဟနံ ကြမ "နိရောဓော"တိ အဓိပ္ပေတော, သော စ နေသံ သဗ္ဗသော အနုပ္ပဇ္ဇနမေဝတိ အာဟ **"နိရောဓော ဟောတီ တိ အနုပ္ပာဒေ ဟောတီ"**တိ။ "အဝိဇ္ဇာ နိရုဇ္ဈတိ ဧတ္ထာတိ အဝိဇ္ဇာနိရောဓော, သင်္ခါရာ နိရုဇ္ဈန္တိ ဧတ္ထာတိ သင်္ခါ ရနိရောဓော"တိ ဧဝံ သဗ္ဗေဟိ ဧတေဟိ နိရောဓပဒေဟိ နိဗ္ဗာနဿ ဒေသိတတ္တာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တေနာဟ **"နိဗ္ဗာနံ ဟိ"**တိအာဒိ။ **ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋ** န္တိ ဝဋ္ဋံ ဝိဝဋ္ဋံ။ **"ဒွတဒသဟိ"**တိ ကြဒံ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ "အနုလောမတော ဒွတ ဒသဟိ ပဒေဟိ ဝဋ္ဋံ, ပဋိလောမတော ဒွတဒသဟိ ဝိဝဋ္ဋံ ကြမ ဒဿိတ"န္တိ။

ဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပဋိပဒါသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃. မိစ္ဆာ ပဋိပဇ္ဇတိ တောယာတိ မိစ္ဆာပဋိပဒါ, ဝဋ္ဋကမိမဂ္ဂေ ဒုက္ခာဝဟတ္တာ။ တံ **မိစ္ဆာပဋိပဒံ**။ တေနာဟ **"အနိယ္ယ ယာနိကပဋိပဒါ"**တိ။ **သော ပုညာဘိသင်္ခါရော ကထံ မိစ္ဆာပဋိပဒါ ဟောတီ**တိ? သမ္ပတ္တိဘဝေ သုခါဝဟော ဟောတီတိ

အဓိပ္ပာယော။ **ဝဋ္ဋသီသတ္တာ** တိ ဝဋ္ဋုပက္ခိယာနံ ဥတ္တမင်္ဂဘာဝတော။ **အန္တမသော** တိ ဥက္ကံသပရိယန္တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ အဝကံသပရိယန္တတော။ ''ဣဒံ မေ ပုညံ နိဗ္ဗာနာဓိဂမာယ ပစ္စယော ဟောတူ''တိ ဧဝံ **နိဗ္ဗာနံ ပတ္ထေတွာတ ပဝတ္တိတံ။ ပဏ္ဏမုဋ္ဌိအနမတ္တန္တိ** သာကပဏ္ဏမုဋ္ဌိအနမတ္တံ။ **အပ္ပတွာတ** တိ အန္တောဂဓဟေတု ဧသ နိဒ္ဒေသော, အပာပေတွာတတိ အတ္ထော။ ယဒဂ္ဂေန တ ပဋိပဇ္ဇနတော အရဟတ္တံ ပတ္တောတိ ဝုစ္စတိ, တဒဂ္ဂေန တဒါဝဟာ ပဋိပဒါပိ ပတ္တာတိ ဝုစ္စတီတိ **''အပ္ပတွာတ''** တိ ဝုတ္တံ။ **အနုလောမဝသေနာ**တိ အနုလောမပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝသေန။ **ပဋိလောမဝသေနာ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **ပဋိပဒါ ပုစ္ဆိတာ** တိ ဧတေန ပဋိပဒါ ဒေသေတုံ အာရဒ္ဓာတိ အယမ္ပိ အတ္ထော သင်္ဂဟိတော ယထာရဒ္ဓဿ အတ္ထဿ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာယ ဣဓာဂတတ္တာ။ အနုလောမပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဒေသနာယမေဝတ္ထ ဗ္ဗတိရေကမုခေန အဝိဇ္ဇာဒိနိရောဓာ ပန ဝိဇ္ဇာယ သတိ ဟောတိ သင်္ခါရာနံ အသမ္ဘဝတောတိ ဝုတ္တံ **''နိဗ္ဗာနံ ဘာဇိတ''** န္တိ။ သရူပေန ပန တာယ ဝဋ္ဋမေဝ ပကာသိတံ။ ဝက္ခတိ ဟိ ပရိယောသာနေ ''ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတ''န္တိ။ **နိယ္ယာတနေ** တိ နိဂမနေ။ **ဖလေနာ**တိ ပတ္တဗ္ဗဖလေန **ပဋိပဒာယ** သမ္မာပကဟေတုနော **ဒဿိတတ္တာ** ။ ယထာ ဟိ တိဝိဓော ဟေတု ဉာပကော, နိဗ္ဗတ္တကော, သမ္မာပကောတိ, ဧဝံ တိဝိဓံ ဖလံ ဉာပေတဗ္ဗံ, နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗံ, သမ္မာပေတဗ္ဗန္တိ။ တသ္မာ ပတ္တဗ္ဗဖလေန နိဗ္ဗာနေန တံသမ္မာပကဟေတုဘူတာယ ပဋိပဒါယ ဒဿိတတ္တာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **''ဖလေန ဟေတ္ထာ''** တိအာဒိ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ ဧဝံ နိဗ္ဗာနဖလာ အယံ ''သမ္မာပဋိပဒါ''တိ ဝုစ္စတိ။ **အသေသဝိရာဂ အသေသနိရောဓာ**တိ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနဝသေန အဝိဇ္ဇာယ အသေသဝိရဇ္ဇနတော အသေသနိရုဇ္ဈနတော စ။ ပဒဒ္ဝယေနပိ အနုပ္ပာဒနိရောဓမေဝ ဝဒတိ။ တဥ္ဟိ နိဗ္ဗာနံ။ ဒုတိယဝိကပ္ပေ အယံ ဧတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယေန မဂ္ဂေန ကရဏဘူတေန အသေသနိရောဓော ဟောတိ, အဝိဇ္ဇာယ အသေသနိရောဓော ယံ အာဂမ္မ ဟောတိ, တံ မဂ္ဂံ ဒဿေတုန္တိ။ **ဧဝဥ္ဟိ သတီ**တိ ဧဝံ ပဒဘာဇနေ နိဗ္ဗာနဿ ပဒတ္ထေ သတိ။ **သာနုဘာတ ပဋိပဒါ ဝိဘတ္တာ ဟောတီ**တိ အဝိဇ္ဇာယ အသေသနိရောဓဟေတုပဋိပဒါ တတ္ထ သာတိသယသာမတ္ထိယသမာယောဂတော သာနုဘာတ ဝိဘတ္တာ ဟောတိ။ မိစ္ဆာပဋိပဒါဂဟဏေနေတ္ထ ဝဋ္ဋဿပိ ဝိဘတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ **''ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတ''** န္တိ။

ပဋိပဒါသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဝိပဿီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄. **ဝိပ္ပန္နန္တိ** တိ နိမိတ္တသနဝသေန။ **အနိမိသေဟီ**တိ ဝိဂတနိမိသေဟိ ဥမ္မီလန္တေဟေဝ။ **တေန ဝုတ္တံ** မဟာပဒါနေ။ **တတ္ထ** တိ တေသုံ ''ဝိပဿီ''တိ ပဒေ, တေသုံ တ ''အနိမိသေဟီ''တိအာဒိကေ ယထာဂတေ သုတ္တန္တေ။

မဟာပုရိသဿ အနိမိသလောစနတော ''ဝိပဿီ''တိ သမညာပဋိလာဘဿ ကာရဏံ ဝုတ္တံ, တံ အကာရဏံ အညေသမ္ပိ မဟာသတ္တာနံ စရိမဘဝေ အနိမိသလောစနတ္တာတိ စောဒနံ သန္ဓာယ **''တေ့ စာ''** တိအာဒိံ ဝတွာ တတော ပန အညမေဝ ကာရဏံ ဒဿေတုံ **''အပိစာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပလာဋ္ဌယမာနဿာ** တိ တောသေန္တဿ။ အနာဒရေ စေတံ သာမိဝစနံ။ **အင္ဂဿာ** တိ အတ္တဿ။

ပုညဿယသင်္ခါတော ဘဂေ အဿ အတိသယေန အတ္ထီတိ ဘဂဝတိ **''ဘာဂ္ယသမ္ပန္နဿာ''** တိ ဝုတ္တံ။ **သမ္မာ**တိ သမ္မဒေဝ ယာထာဝတော, ဉာယေန ကာရဏေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ အာဟ **''နယေန ဟေတုနာ''**တိ။ သံ-သဒ္ဒေ ''သာမ''န္တိ ဣမိနာ သမာနတ္ထောတိ အာဟ **''သာမံ ပစ္စတ္တပုရိသကာရေနာ''** တိ, သယမ္ဘုဉာဏေနာတိ အတ္ထော။ သမ္မာ, သာမံ ဗုဇ္ဈိ ဧတေနာတိ **သမ္မောဓော** ဝုစ္စတိ မဂ္ဂဉာဏံ, ''ဗုဇ္ဈတိ ဧတေနာ''တိ ကတွာတ ဣဓ သဗ္ဗညုတဉာဏဿပိ သင်္ဂဟော။ **ဗောဓိမာ သတ္တော ဗောဓိသတ္တော,** ပုရိမပဒေ ဥတ္တရပဒလောပေ ယထာ ''သာကပတ္ထတေ''တိ။ **ဗုဇ္ဈနကသတ္တော** တိ တေ့ မဟာဗောဓိယာနပဋိပဒါယ ဗုဇ္ဈတီတိ ဗောဓိ စ သော သတ္တဝိသေသယောဂတော သတ္တော စာတိ **ဗောဓိသတ္တော။ ပတ္ထယမာနော ပဝတ္တတီ** တိ ''ကုဒါဿု နာမ မဟန္တံ ဗောဓိံ ဟာပုဏိဿာမီ''တိ သဥ္ဇာတစ္ဆန္ဒော ပဋိပဇ္ဇတိ။ **ဒုက္ခန္တိ** ဇာတိအာဒိမူလကံ ဒုက္ခံ။ ကာမံ စုတုပပါတာပိ မရဏဇာတိယော, ''ဇာယတိ မီယတီ''တိ ပန ဝတွာတ ''စဝတိ ဥပပဇ္ဇတီ''တိ ဝစနံ န ကေဘဝပရိယာပန္နာနံ တေသံ ဂဟဏံ, အထ ခော နာနာဘဝပရိယာပန္နာနံ ဧကေဇ္ဈံ ဂဟဏန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ **''ဣဒံ။ပေ။ ဝုတ္တ''** န္တိ။ **တဿ နိဿရဏ** န္တိ တဿ ဇရာမရဏဿ နိဿရဏန္တိ ဝုစ္စတိ။ ယသ္မာ မဟာသတ္တော ဇိဏ္ဏဗျာဓိမတေ ဒိသွာတ ပဗ္ဗဇိတော, တသ္မာဿ ဇရာမရဏမေဝ အာဒိတော ဥပဋ္ဌာသိ။

ဥပဟယမနသိကာရေနာတိ ဥပဟယေန ဝိဓိနာ ဉာယေန မနသိကာရေန ပထေန မနသိကာရသ္သ ပဝတ္တနတော။ **သမာ ယောဂေ အပေဟောသီ**တိ ယာထာဝတော ပဋိဝိဇ္ဈနဝသေန သမာဂမော အဟောသိ။ **ယောနိသော မနသိကာရာ**တိ ဟေတုမ္ဟိ နိသ္သက္ကဝစနန္တိ တသ္သ ''ယောနိသော မနသိကာရေနာ''တိ ဟေတုမ္ဟိ ကရဏဝစနေန အာဟ။ **ဇာတိယာ ခေါ သတိ ဇရာမရဏန္တိ** ''ကိမ္ဟိ နု ခေါ သတိ ဇရာမရဏံ ဟောတိ, ကိံ ပစ္စယာ ဇရာမရဏ''န္တိ ဇရာမရဏဿ ကာရဏံ ပရိဂ္ဂဏှန္တသ္သ ဗောဓိသတ္တသ္သ ''ယသ္မိံ သတိ ယံ ဟောတိ, အသတိ စ န ဟောတိ, တံ တသ္သ ကာရဏ''န္တိ ဧဝံ အဗ္ဗယတိစာရဇာတိကာရဏပရိဂ္ဂဏှနေန ''ဇာတိယာ ခေါ သတိ ဇရာမရဏံ ဟောတိ, ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ''န္တိ ယာ ဇရာမရဏသ္သ ကာရဏပရိဂ္ဂဟိကာ ပညာ ဥပ္ပဇ္ဇိ, တာယ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိယာ စသ္သ အဘိသမယော ပဋိဝေဓော အဟောသီတိ အတ္ထော။

ဣတီတိ ဝုတ္တပ္ပကာရပရာမသနံ။ **ဟီ**တိ နိပာတမတ္တံ။ **ဣဒန္တိ** ယထာဝုတ္တသ္သ ဝဋ္ဋသ္သ ပစ္စက္ခတော ဂဟဏံ။ တေနာဟ **''ဧဝမိဒ''**န္တိ။ ဣမ အဝိဇ္ဇာယ သမုဒယသ္သ အာဂတတ္တာ **''ကောဒသသု ဌာနေသူ''**တိ ဝုတ္တံ။ **သမုဒယံ သမုဒ္ဒိဗ္ဗေတွတ**တိ သင်္ခါရာဒီနံ သမုဒယံ ဧကဇ္ဈံ ဂဟေတွတ။ အနေကတရညုဟိ သမုဒယဒသ္သနဝသေန ဉာဏသ္သ ပဝတ္တတ္တာ ''သမုဒယော သမုဒယော''တိ အာမေဍိတဝစနံ။ အထ တ ''ဧဝံ သမုဒယော ဟောတီ''တိ ဣဒံ န ဧကဝလံ နိဗ္ဗတ္တိဒသ္သနပရံ, အထ ခေါ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒသဒ္ဒေါ ဝိယ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒမုခေန ဣမ သမုဒယသဒ္ဒေါ နိဗ္ဗတ္တိမုခေန ပစ္စယတ္တံ ဝဒတိ။ ဝိညာဏာဒယော စ ယာဝဒ္ဓေါ ဣမ ပစ္စယဓမ္မာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ, တေ သာမညရူပေန ဗ္ဗာပနိစ္ဆာဝသေန ဂဏှဟန္တော ''သမုဒယော သမုဒယော''တိ အတေစ။ တေနာဟ **''အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာနံ သမုဒယော ဟောတီ''** တိ။ **ဒသ္သနဋ္ဌေန စက္ခု**တိ သမုဒယသ္သ ပစ္စက္ခတော ဒသ္သနဘာဝတေ စက္ခု။ **ဉာတဋ္ဌေနာ** တိ ဉာတဘာဝေန။ **ပဇာနနဋ္ဌေနာ** တိ ''အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာဒိတံတံပစ္စယဓမ္မပဝတ္တိယာ တေသ္သ ဒုက္ခက္ခန္ဓသ္သ သမုဒယော''တိ ပကာရတော တ ဇာနနဋ္ဌေ န။ **ပဋိဝေဓနဋ္ဌေနာ** တိ ''အယံ အဝိဇ္ဇာဒိ ပစ္စယဓမ္မော ဣမသ္သ သင်္ခါရာဒိကသ္သ ပစ္စယဘာဝတော သမုဒယော''တိ ပဋိဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန။ **သြဘာသနဋ္ဌေနာ** တိ သမုဒယဘာဝပဋိစ္ဆာဒကသ္သ မောဟန္ဓကာရသ္သ ကိလေသန္ဓကာရသ္သ ဝိဓမန ဝသေန အဝဘာသနဝသေန။ **တံ ပနေတံ** ''စက္ခု''န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တံ ဉာဏံ။ **နိရောဓဝါရေ**တိ ပဋိလောမဝါရေ။ သော ဟိ ''ကိသ္သ နိရောဓာ ဇရာမရဏနိရောဓော''တိ နိရောဓဂ္ဂဟဏတ္တနဝသေန အာဂတော။

ဝိပသ္သီသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-၁၀. သိခီသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၅-၁၀. န ဧဝံ ယောဇေတွတတိ ''သိခိသ္သပီ''တိအာဒိနာ သမုစ္စယဝသေန ဧဝံ န ယောဇေတွတ။ **ကသ္မာ** တိအာဒိနာ တတ္ထ ကာရဏံ ဝဒတိ။ **ကောသနေ အဒေသိတတ္တာ** တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပာကဋံ ကာတုံ **''နာနာဌာနေသု ဟီ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ယဒိပိ တာနိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဝုတ္တဘာဝေန ဒေသိတာနိ, အတ္ထဝဏ္ဏနာ ပန ဧကသဒိသာ တဒတ္ထသ္သ အဘိန္နတ္တာ။ ''ဗုဒ္ဓာ ဇာတာ''တိ န အညော အာစိက္ခတီတိ ယောဇနာ။ န ဟိ မဟာဗောဓိသတ္တာနံ ပစ္ဆိမဘဝေ ပရောပဒေသေန ပ ယောဇနံ အတ္ထိ။ **ဂတမဂ္ဂေနေတ** တိ ပဋိပတ္တိဂမနေန ဂတမဂ္ဂေနေဝ ပစ္ဆိမမဟာဗောဓိသတ္တာ ဂစ္ဆန္တိ, အယမေတ္ထ ဓမ္မတာ။ **ဂစ္ဆန္တိ** တိ စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု ပတိဋ္ဌိတစိတ္တာ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ယာထာဝတော ဘာဝေတွတ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈနဝသေန ပဝတ္တန္တီတိ အတ္ထော။ ယထာ ပန တေသံ ပဌမဝိပသ္သနာဘိနိဝေသော ဟောတိ, တံ ဒဿေတုံ **''သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာ ဟီ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဗုဒ္ဓဘာတနံ ဝိပသ္သနာ, ဗုဒ္ဓတ္တာယ တ ဝိပသ္သနာ ဗုဒ္ဓဝိပသ္သနာ ။

သိခီသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဗုဒ္ဓဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အာဟာရဝဂ္ဂေါ

၁. အာဟာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁. အာဟရဋ္ဌိ တိ အာနေန္တိ ဥပ္ပာဒေန္တိ, ဥပတ္ထမ္ဘေန္တီတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗတ္တာ** တိ ပသုတာ။ **ဘူတာ နာမ** ယသ္မာ တတော ပဋ္ဌာယ လောကေ ဇာတတေဟာရော ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏတော ပန ပဋ္ဌာယ ယာဝ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တော, တာဝ သမ္ဘဝေသိနော, သေ တာဝ ဂဗ္ဘသေယ္ယကေသု ဘူတသမ္ဘဝေသိဝိဘာဂေ, ဣတရေသု ပန ပဌမစိတ္တာဒိဝသေန ဝုတ္တော။ **သမ္ဘဝ** -သဒ္ဒော စေတ္ထ ဂဗ္ဘသေယ္ယကာနံ ဝသေန ပသူတိပရိယာယော, ဣတရေသံ ဝသေန ဥပ္ပတ္တိပရိယာယော။ ပဌမစိတ္တပဌမဣရိယာပထက္ခဏေသု ဟိ တေ သမ္ဘဝံ ဥပ္ပတ္တိံ ဧသန္တိ ဥပဂစ္ဆန္တိ နာမ, န တာဝ ဘူတာ ဥပပတ္တိယာ န သုပ္ပတိဋ္ဌိတတ္တာ, ဘူတာ ဧဝ သဗ္ဗသော ဘဝေသနာယ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ။ **န ပုန ဘဝိဿန္တီ**တိ အဝဓာရဏေန နိဝတ္တိတမတ္ထံ ဒဿေတိ။ ယော စ “ကာလဃသော ဘူတော”တိအာဒီသု ဘူတ-သဒ္ဒဿ ခီဏာသဝတစိတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **တ-သဒ္ဒော စေတ္ထ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော** “အဂ္ဂိနာ တ ဥဒကေန တ”တိအာဒီသု ဝိယ။

ယထာသကံ ပစ္စယဘာဝေန အတ္တဘာဝဿ ပဋ္ဌပနမေဝေတ္ထ အာဟာရေဟိ ကာတဗ္ဗအနုဂ္ဂဟော ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယေနာဟ **“ဝစနဘေဒေါ။ပေ။ ဧကော ယေတ”**တိ။ **သတ္တဿ ဥပ္ပန္နဓမ္မာန** န္တိ သတ္တဿ သန္တာနေ ဥပ္ပန္နဓမ္မာနံ။ ယထာ “ဝဿသတံ တိဋ္ဌတီ”တိ ဝုတ္တေ အနုပ္ပဗန္ဓဝသေန ပဝတ္တတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ဧဝံ ဌိတိယာတိ အနုပ္ပဗန္ဓဝသေန ပဝတ္တိယာတိ အတ္ထော, သာ ပန အဝိစ္ဆေဒေါတိ အာဟ **“အဝိစ္ဆေဒာယာ”** တိ။ အနုပ္ပဗန္ဓဓမ္မုပ္ပတ္တိယာ သတ္တသန္တာနော အနုဂ္ဂဟိတော နာမ ဟောတီတိ အာဟ **“အနုပ္ပန္နာနံ ဥပ္ပာဒာယာ”** တိ။ **တောနီ**တိ ဌိတိအနုဂ္ဂဟပဒါနိ။ **ဥဘယတ္ထ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ** န ယထာသမ္ဗန္ဓတော။

ဝတ္ထုဂတာ ဩဇာ ဝတ္ထု ဝိယ တေန သဒ္ဓိံ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗတံ ဂစ္ဆတီတိ ဝုတ္တံ **“အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗကော အာဟာရော”**တိ, နိဗ္ဗတ္တိတဩဇံ ပန သန္ဓာယ “ကဗဠီကာရော အာဟာရော ဩဇဋ္ဌမကရူပါနိ အာဟရတီ”တိ ဝက္ခတိ။ **ဩဠာရိကတာ** အပ္ပောဇတာယ န ဝတ္ထုနော ထူလတာယ ကထိနတာယ တ, တသ္မာ ယသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ပရိတ္တာ ဩဇာ ဟောတိ, တံ ဩဠာရိကံ။ သပ္ပာဒယော ဒုက္ခုပ္ပာဒကတာယ **ဩဠာရိကာ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိသာဏာဒီနံ တိဝဿဆဍ္ဍိတာနံ ပူတိဘူတတ္တာ မုဒုကတာတိ ဝဒန္တိ။ တရစ္ဆခေဋ္ဌတေမိတတာယ ပန တထာဘူတာနံ တေသံ မုဒုကတာ။ ဓမ္မသဘာဝတော ဟေသ။ **သသာနံ အာဟာရော သုခုမော** တရုဏတိဏသဿခာဒနတော။ **သကုဏာနံ အာဟာရော သုခုမော** တိဏဗီဇာဒိခာဒနတော။ **ပစ္စန္တဝါသီနံ အာဟာရော သုခုမော** မာသမုဂ္ဂကုရာဒိဘောဇနတ္တာ။ **တေသ**န္တိ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနံ။ **သုခုမောတွေ့ဝတ**တိ န ကိဉ္စိ ဥပာဒာယ, အထ ခော သုခုမောက္ကဋ္ဌေဝ နိဋ္ဌံ ပတ္တော တတော ပရမသုခုမဿ အဘာဝတော။

ဝတ္ထုဝသေန ပနေတ္ထ အာဟာရဿ ဩဠာရိကသုခုမတာ ဝုတ္တာ, သာ စဿ အပ္ပောဇမဟောဇတာဟိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ဒဿေတုံ **“တွေ့ စာ”** တိအာဒိမာဟ။ **ပရိဿယ** န္တိ ခုဒာဝသေန ဥပ္ပန္နံ ဝိဟိံသံ သရီရဒရထံ။ **ဝိနောဒေတီ**တိ ဝတ္ထု တဿ ဝိနောဒနမတ္တံ ကရောတိ။ **န ပန သက္ကောတိ ဟာလေတု** န္တိ သရီရံ ယာပေတုံ နပ္ပဟောတိ နိရောဇတ္တာ။ **န သက္ကောတိ ပရိဿယံ ဝိနောဒေတုံ** အာမာသယဿ အပူရဏတော။

ဆဝ္ဗိဓောပီ တိ ဣမိနာ ကဿစိ ဖဿဿ အနဝသေသိတဗ္ဗတမာဟ။ ဒေသနက္ကမေနေဝေတ္ထ ဖဿာဒီနံ ဒုတိယာဒိတာ, န အညေန ကာရဏေနာတိ အာဟ **“ဒေသနာနယော ဧဝ စေသော”**တိအာဒိ။ မနသော သဉ္စေတနာ န သတ္တဿာတိ ဒဿနတ္ထံ မနောဂဟဏံ ယထာ “စိတ္တဿ ဌိတိ, စေတောဝိမုတ္တိ စာ”တိ အာဟ **“မနောသဉ္စေတနာတိ စေတနာတ”**တိ။ **စိတ္တ** န္တိ ယံ ကိဉ္စိ စိတ္တမေဝ။ **ကေရာသိံ ကတွေ့တ**တိ ဧကေ ဂဟေတွေ့တ ဝိဘာဂံ အကတွေ့တ, သာမညေန ဂဟိတာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ လဗ္ဘမာနံ ဥပာဒိဏ္ဏကာဒိဝိဘာဂံ ဒဿေတုံ **“ကဗဠီကာရော အာဟာရော”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အာဟာရတ္ထံ န သာဓေန္တီ** တိ တာဒိသဿ အာဟာရဿ အနာဟရဏတော။ **တအာပီ**တိ ဘိဇ္ဇိတွေ့တ ဝိဂတကာလေပိ။ **ဥပာဒိဏ္ဏကာဟာရောတိ ဝုစ္စန္တီ** တိ ကေစိ။ **ဣဒံ ပန အာစရိယာနံ န ရုစ္စတိ** တအာ ဥပာဒိဏ္ဏကရူပသ္သေဝ အဘာဝတော။ **ပဋိသန္ဓိစိတ္တေနေဝ သဟဇာတာ** တိ လက္ခဏဝစနမေတံ, သဗ္ဗာယပိ ကမ္မဇရူပပရိယာပန္နာယ ဩဇာယ အတ္တိဘာဝဿ အဝိစ္ဆေဒပ္ပဝတ္တိသမ္ဘဝဒဿနတ္ထော။ **သတ္တမာ**တိ ဥပ္ပန္နဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ သတ္တမဒိဝသာပိ။ ရူပသန္တတိံ **ဟာလေတိ** ပဝေဏိဃဋ္ဋနဝသေန။ **အယမေတ**တိ ကမ္မဇဩဇာ။ ကမ္မဇဩဇံ ပန ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နဩဇာ အကမ္မဇတ္တာ အနုပာဒိဏ္ဏအာဟာရောတွေ့ဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အနုပာဒိဏ္ဏကာ ဖဿာဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာတိ အာနေတွေ့တ သမ္ဗန္ဓော။ လောကုတ္တရာ ဖဿာဒယော ကထန္တိ အာဟ **“လောကုတ္တရာ ပန ရုဠှီဝသေန ကထိ**

တာ''တိ။ ယသ္မာ တေသံ ကုသလာနံ ဥပေတပရိယာယော နတ္ထိ, တသ္မာ ဝိပာကာနံ ဥပာဒိဏ္ဏပရိယာယော နတ္ထေ၀တိ
အနုပာဒိဏ္ဏပရိယာယောပိ ရုဠ္ဟိဝသေန ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပုဗ္ဗေ ''အာဟာရာတိ ပစ္စယာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ယဒိ ပစ္စယဋ္ဌော အာဟာရဋ္ဌောတိအာဒိနာ စောဒေတိ, **အထ က
သ္မာ ဣမေ ဧဝ စတ္တာရော ဝုတ္တာ**တိ အထ ကသ္မာ စတ္တာရောဝ ဝုတ္တာ။ ဣမေ ဧဝ စ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။ **ဝိ
သေသပစ္စယတ္တာ**တိ ဧတေန ယထာ အညေ ပစ္စယဓမ္မာ အတ္တနော ပစ္စယုပ္ပန္နသ္သ ပစ္စယာဝ ဟောန္တိ, ဣမေ ပန
တထာ စ ဟောတိ အညထာ စာတိ သမာနေပိ ပစ္စယတ္တေ အတိရေကပစ္စယာ ဟောန္တိ, တသ္မာ ''အာဟာရာတိ ဝုတ္
တာ''တိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတိ။ ဣဒါနိ တံ အတိရေကပစ္စယတံ ဒဿေတုံ **''ဝိသေသပစ္စယော ဟိ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဝိ
သေသပစ္စယော ရူပကာယဿ ကဗဠီကာရော အာဟာရော ဥပထမ္ဘကဘာဝတော။ တေနာဟ အဋ္ဌကထာယံ ''ရူပာရူ
ပာနံ ဥပထမ္ဘကတ္တေန ဥပကာရကာ စတ္တာရော အာဟာရာ အာဟာရပစ္စယော''တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၆၀၈; ပဋ္ဌာ. အဋ္ဌ.
ပစ္စယုဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ)။ ဥပထမ္ဘကတ္တဉ္ဟိ သတိပိ ဇနကတ္တေ အရူပီနံ အာဟာရာနံ အာဟာရဇရူပသမုဋ္ဌာနကရူပ
ဟာရဿ စ ဟောတိ, အသတိ ပန ဥပထမ္ဘကတ္တေ အာဟာရာနံ ဇနကတ္တံ နတ္ထီတိ ဥပထမ္ဘကတ္တံ ပဓာနံ။ ဇန
ယမာနောပိ ဟိ အာဟာရော အဝိစ္ဆေဒဝသေန ဥပထမ္ဘယမာနော ဧဝ ဇနေတီတိ ဥပထမ္ဘကဘာဝေ ဧဝ အာဟာရဘာ
ဝေ။ **ဝေဒနာယ ဖဿော** ဝိသေသပစ္စယော။ ''ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ''တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ ''သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ''န္တိ
ဝစနတော **ဝိညာဏဿ မနောသဉ္စေတနာ** ။ ''စေတနာ တိဝိဓံ ဘဝံ ဇနေတီ''တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ ''ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ''န္
တိ ပန ဝစနတော **နာမရူပဿ ဝိညာဏံ** ဝိသေသပစ္စယော။ န ဟိ ဩက္ကန္တိဝိညာဏဘာဝေ နာမရူပဿ အတ္ထိ သ
မ္ဘဝေ။ ယထာဟ ''ဝိညာဏဉ္စ ဟိ, အာနန္ဒ, မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ န ဩက္ကမိဿထ, အပိ နု ခော နာမရူပံ မာတုကုစ္ဆိသ္
မိံ သမုစ္စိဿထာ''တိအာဒိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၁၅)။ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သုတ္တေန သာဓေတုံ **''ယထာဟာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဧဝံ ယဒိပိ ပစ္စယတ္တော အာဟာရတ္ထော, ဝိသေသပစ္စယတ္တာ ပန ဣမေဝ အာဟာရာတိ ဝုတ္တာတိ တံ နေသံ
ဝိသေသပစ္စယတံ အဝိဘာဂတော ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဝိဘာဂတော ဒဿေတုံ **''ကော ပနေတ္ထာ''** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **မု
ခေ ဌပိတမတ္တော ဧဝ** အသင်္ခါဒိတော, တတ္တကေနာပိ အဗ္ဘန္တရဿ အာဟာရဿ ပစ္စယော ဟောတိ ဧဝ။
တေနာဟ **''အဋ္ဌ ရူပာနိ သမုဋ္ဌာပေတီ''** တိ။ သုခဝေဒနာယ ဟိတော **သုခဝေဒနီယော။ သဗ္ဗထာပီ**တိ စက္ခုသမ္ဖဿာဒိဝ
သေန။ ယတ္တကာ ဖဿဿ ပကာရဘေဒာ, တေသံ ဝသေန သဗ္ဗပ္ပကာရောပိ **ဖဿာဟာရော** ယထာရဟံ **တိဿ
သော ဝေဒနာ အာဟရတိ,** အနာဟာရကော နတ္ထိ။

သဗ္ဗထာပီတိ ဣဓာပိ ဖဿာဟာရေ ဝုတ္တနယာနုသာရေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တိသန္တတိဝသေနာ** တိ
ကာယဒသကံ ဘာဝဒသကံ ဝတ္ထုဒသကန္တိ တိဝိဓသန္တတိဝသေန။ **သဟဇာတာဒိပစ္စယနယေနာ**တိ သဟဇာတာဒိပစ္စယ
ဝိဓိနာ။ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဉ္ဟိ အတ္တနာ သဟဇာတနာမဿ သဟဇာတအညမညဝိပာကိန္ဒြိယသမ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂ
တပစ္စယေဟိ ပစ္စယော ဟောန္တောယေဝ အာဟာရပစ္စယတာယ တံ အာဟာရေတိ ဝုတ္တံ, သဟဇာတရူပဿ ပန ဝတ္ထု
နော သမ္ပယုတ္တပစ္စယံ ဌပေတွာ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန, သေသရူပာနံ အညမညပစ္စယဉ္စ ဌပေတွာ ဣတရေသံ
ပစ္စယာနံ ဝသေန ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ **တာနီ**တိ နပုံသကနိဒ္ဒေသော အနပုံသကာနမ္ပိ နပုံသကေဟိ သဟ ဝစနတော။ **သာ
သဝကုသလာကုသလစေတနာဝ ဝုတ္တာ** ဝိသေသပစ္စယဘာဝဒဿနံ ဟေတန္တိ, တေနာဟ **''အဝိသေသေန ပနာ''**တိ
အာဒိ။ **ပဋိသန္ဓိဝိညာဏမေဝ ဝုတ္တ** န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ ယထာ တဿ တဿ ဖလဿ ဝိသေသတော
ပစ္စယတာယ ဧတေသံ အာဟာရတ္တော, ဧဝံ အဝိသေသတောပီတိ ဒဿေတုံ **''အဝိသေသေနာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္
ထ **တံသမ္ပယုတ္တတံသမုဋ္ဌာနဓမ္မာန** န္တိ တေဟိ ဖဿာဒီဟိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနဉ္စေဝ တံသမုဋ္ဌာနရူပဓမ္မာနဉ္
စ။ တတ္ထ **သမ္ပယုတ္တ** ဂ္ဂဟဏံ ယထာရဟတော ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, **သမုဋ္ဌာန** ဂ္ဂဟဏံ ပန အဝိသေသတော။

ဥပတ္ထမ္ဘေန္တော အာဟာရကိစ္စံ သာဓေတီ တိ ဥပတ္ထမ္ဘေန္တော ဧဝ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ, ဩဇဋ္ဌမကသမုဋ္
ဌာပနေနေဝ ပနဿ ဥပထမ္ဘနကိစ္စသိဒ္ဓိ။ **ဖုသန္တောယေဝ** တိ ဖုသနကိစ္စံ ကရောန္တော ဧဝ။ **အာယူဟမာနာဝ**တိ စေ
တယမာနာ ဧဝ အဘိသန္ဒဟန္တီ ဧဝ။ **ဝိဇာနန္တမေဝ** တိ ဥပပတ္တိပရိကပ္ပနဝသေန ဝိဇာနန္တမေဝ အာဟာရကိစ္စံ သာ
ဓေတီတိ ယောဇနာ။ သဗ္ဗတ္ထ အာဟာရကိစ္စသာဓနဉ္စ တေသံ ဝေဒနာဒိဥပ္ပတ္တိဟေတုတာယ အတ္တဘာဝဿ ပဝတ္
တနမေဝ။ **ကာယဋ္ဌပနေနာ** တိ ကဿ ဝုတ္တံ, နနု ကမ္မဇာဒိရူပံ ကမ္မာဒိနာဝ ပဝတ္တတီတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ **''ကမ္မ
ဇနိတောပီ''**တိအာဒိ။

ဥပာဒိန္နရူပသန္တတိယာ ဥပတ္ထမ္ဘနေနေဝ ဥတုစိတ္တဇရူပသန္တတီနမ္ပိ ဥပတ္ထမ္ဘနသိဒ္ဓိ ဟောတီတိ **“ဒွိန္နံ ရူပသန္တတီန”**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဥပတ္ထမ္ဘနမေဝ သန္ဓာယ **“အနုပါလကော ဟုတွာ”**တိ စ ဝုတ္တံ။ ရူပကာယဿ ဌိတိဟေတုတာ ဟိ ယာပနာ အနုပါလနာ။ **သုခါဒိဝတ္ထုဘူတ**န္တိ သုခါဒီနံ ပဝတ္တိဋ္ဌာနဘူတံ။ အာရမ္မဏမ္ပိ ဟိ ဝသတိ ဧတ္ထ အာရမ္မဏကရဏဝသေန တဒါရမ္မဏာ ဓမ္မာတိ ဝတ္ထုတိ ဝုစ္စတိ။ **ဖုသန္တောယေဝ** တိ ဣဒံ ဖဿဿ ဖုသနသဘာဝတ္တာ ဝုတ္တံ။ န ဟိ ဓမ္မာနံ သဘာဝေန ဝိနာ ပဝတ္တိ အတ္ထိ, ဝေဒနာပဝတ္တိယာ ဝိနာ သတ္တာနံ သန္ဓာဝနတာ နတ္ထီတိ အာဟ **“သုခါဒိ။ပေ။ ဟောတီ”**တိ။ န စေတ္ထ သညီဘဝကထာယံ အသညီဘဝေ ဒဿေတဗ္ဗော, တဿာပိ တ ကာရဏဘူတဝေဒနာပဝတ္တိဝသေနေဝ ဌိတိယာ ဟေတုနော အဇ္ဈာပိတတ္တာ, တထာ ဟိ **“မနောသဉ္စေတနာ။ပေ။ ဘဝမူလနိပ္ဖာဒနတော သတ္တာနံ ဌိတိယာ ဟောတီ”**တိ ဝုတ္တာ။ တတော ဧဝ **ဝိညာဏံ ဝိဇာနန္တမေဝ** တိ ဥပပတ္တိပရိကပ္ပနဝသေန ဝိဇာနန္တမေဝတိ ဝုတ္တောတယမတ္ထော။

စတ္တာရိ ဘယာနိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ အာဒီနဝဝိဘာဝနတော။ **နိကန္တိ** တိ နိကာမနာ, ရသတဏှာယံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ သာ ဟိ ကဗဠီကာရေ အာဟာရေ ဗလဝတီ, တေနေဝေတ္ထ အဝဓာရဏံ ကတံ။ ဘာယတိ ဧတသ္မာတိ ဘယံ, **နိကန္တိယေဝ ဘယံ** မဟာနတ္ထဟေတုတော။ ဥပဂမနံ ဝိသယိန္ဒြိယဝိညာဏေသု ဝိသယဝိညာဏေသု စ သင်္ဂတိဝသေန ပဝတ္တိ, တံ ဝေဒနာဒိဥပ္ပတ္တိဟေတုတာယ “ဘယ”န္တိ ဝုတ္တံ။ အဝဓာရဏေ ပယောဇနံ ဝုတ္တနယမေဝ။ သေသဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **အာယူဟနံ** အဘိသန္ဒဟနံ, သံဝိဓာနန္တိပိ ဝဒန္တိ။ တံ ဘဝူပပတ္တိဟေတုတာယ **“ဘယ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **အဘိနိပါတော** တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဝသေန ဝိညာဏဿ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော ဘဝူပပတ္တိဟေတုကာနံ သဗ္ဗေသံ အနတ္ထာနံ မူလကာရဏတာယ **“ဘယ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣအနိ နိကန္တိအာဒီနံ သပ္ပဋိဘယတံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **“ကိံ ကာရဏာ”**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **နိကန္တိံ ကတွာ** တိ အာလယံ ဇနေတွာ, တဏှာယံ ဥပ္ပာဒေတွာတိ အတ္ထော။ **သီတာဒီနံ ပုရက္ခတာ** တိ သီတာဒီနံ ပုရတော ဌိတာ, သီတာဒီဟိ ဗာဓိယမာနာတိ အတ္ထော။

ဖဿံ ဥပဂစ္ဆန္တာ တိ စက္ခုသမ္ဖဿာဒိဘေဒံ ဖဿံ ပဝတ္တေန္တာ။ **ဖဿဿာဒိနော** တိ ကာယသမ္ဖဿဝသေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗသင်္ခါတဿ အဿာဒနသီလာ။ ကာယသမ္ဖဿဝသေန ဟိ သတ္တာနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ ပဝတ္တတီတိ ဒဿေတုံ ဖဿာဟာရာဒီနဝဒဿနေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏံ ဥဒ္ဓဋံ **“ပရေသံ ရက္ခိတဂေါပိတေသူ”** တိအာဒိနာ။ **ဖဿဿာဒိနော** တိ တ ဖဿာဟာရဿာဒိနောတိ အတ္ထော။ သတိ ဟိ ဖဿာဟာရေ သတ္တာနံ ဖဿာရမ္မဏေ အဿာဒော, နာသတိ, တေနာဟ **“ဖဿဿာဒမူလက”** န္တိအာဒိ။

ဇာတိနိမိတ္တဿ ဘယဿ အဘိနိပါတသဘာဝေန ဂဟိတတ္တာ **“တမ္မူလက”** န္တိ ဝုတ္တံ။ ကမ္မာယူဟနနိမိတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ဘယံ သဗ္ဗ**န္တိ ပဉ္စဝီသတိ, တိဝိဓမဟာဘယံ, အညဉ္စ သဗ္ဗဘယံ **အာဂတမေဝ ဟောတိ** ဘယာဓိဋ္ဌာနဿ အတ္တဘာဝဿ နိပ္ဖာဒနတော။

အဘိနိပတတီတိ အဘိနိဗ္ဗတ္တတိ။ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တိ ဟိ သတ္တာနံ တတ္ထ တတ္ထ အင်္ဂါရကာသုသဒိသေ ဘဝေ အဘိနိပါတသဒိသီ။ **တမ္မူလကတ္တာ** တိ နာမရူပနိဗ္ဗတ္တိမူလကတ္တာ။ သဗ္ဗဘယာနံ **အဘိနိပါတောယေဝ ဘယံ** ဘာယတိ ဧတသ္မာတိ ကတွာ။

အပ္ပေတိ ဝိယာ တိ ဖလဿ အတ္တလာဘဟေတုဘာဝတော ကာရဏံ, တံ နိယျာဒေတိ ဝိယ။ **တန္တိ** ဖလံ။ **တတော** တိ ကာရဏတော။ **ဧတေသန္တိ** အာဟာရာနံ ။ **ယထာဝုတ္တေနာ** တိ “ဖလံ နိဒေတီ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန **အတ္ထေန။ သဗ္ဗပဒေသူ**တိ “ဝေဒနာနိရောဓေနာ”တိအာဒီသု သဗ္ဗေသု ပဒေသု။

ပဋိသန္ဓိံ အာဒိံ ကတွာ တိ ပဋိသန္ဓိက္ခဏံ အာဒိံ ကတွာ။ ဥပါဒိန္နကအာဟာရေ သန္ဓာယ **“အတ္တဘာဝသင်္ခါတာနံ အာဟာရာန”**န္တိ ဝုတ္တံ။ တေ ဟိ နိပ္ပရိယာယတော တဏှာဟာနိအနာ။ **ပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ သတ္တာနံ သတ္တသန္တတိဝသေနာ**တိ ပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ သဘာဝကာနံ စက္ခု သောတံ ဃာနံ ဇိဝှာ ကာယော ဘာဝေါ ဝတ္ထုတိ ဣမေသံ သတ္တန္နံ သန္တတီနံ ဝသေန။ **သေသာနံ** အပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ အန္ဓဗဓိရအဘာဝကာနံ။ **ဦနဦနသန္တတိဝသေနာ** တိ စက္ခုနာ, သောတေန, တဒုဘယေန, ဘာဝေန စ ဦနဦနသန္တတိဝသေန။ ပဋိသန္ဓိယံ ဇာတာ **ပဋိသန္ဓိကာ။ ပဌမဘဝင်္ဂစိတ္တက္ခဏာဒီ**တိ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန တဒါရမ္မဏစိတ္တဿ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

တဏှာဟာယပိ နိဒါနံ ဇာနာတီတိ ယောဇနာ။ တဏှာဟာနိဒါနန္တိပိ ပာဌော။ **ဝဋ္ဋံ ဒဿေတွာတ** တိ သရူပတော နယ တော စ သကလမေဝ ဝဋ္ဋံ ဒဿေတွာ။ ဣာအနိ တမတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော ဝိဘာဝေတုံ **"ဣာမဿိဥ္စ ပန ဌာနေ"** တိအာဒိမာ ဟ။ **အတီတာဘိမုခံ ဒေသနံ ကတွာတ**တိ ပစ္စုပ္ပန္နဘဝတော ပဋ္ဌာယ အတီတမဘိမုခံ တဗ္ဗိသယံ ဒေသနံ ကတွာ တထာကာရဏေန။ **အတီတေန ဝဋ္ဋံ ဒဿေတီ** တိ အတီတဘဝေန ကမ္မကိလေသဝိပာကဝဋ္ဋံ ဒဿေတိ။ **အတ္တဘာဝေ** တိ ပစ္စုပ္ပန္နေ အတ္တဘာဝေ။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ "အတီတေန ဝဋ္ဋံ ဒဿေတီ"တိ ဝုတ္တန္တိ? နာယံ ဒေါသော "အတီ တေနေတ"တိ အနဝဇ္ဇရဏတော, ဝေဠ္ဌ ကတွာ အတီတာဘိမုခဂ္ဂဟဏံ ဇနကကမ္မံ ဂဟိတံ, တဏှာဟာသီသေန နာနန္တ ရိယဘာဝတော။ န ဟိ ကမ္မုနာ ဝိနာ တဏှာ ဘဝနေတ္တိ ယုဇ္ဇတိ။

တံ ကမ္မန္တိ တဏှာဟာသီသေန ဝုတ္တကမ္မံ။ **ဒဿေတု** န္တိ တံ အတီတံ အတ္တဘာဝံ ဒဿေတုံ။ **တဿတ္တဘာဝ ဿ ဇနကံ ကမ္မန္တိ** တဿ ယထာဝုတ္တဿ အတ္တဘာဝဿ ဇနကံ။ တတော ပရမ္ပိ အတ္တဘာဝံ အာယူဟိတံ ကမ္မံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ အဝိဇ္ဇာ စ နာမ တဏှာ ဝိယ ကမ္မတ္တာတိ ကမ္မဿေဝ ဂဟဏံ။ **ဒ္ဝိသု ဌာနေသူ**တိ အာဟာရဂ္ဂ ဟဏေန ဝေဒနာဒိဂ္ဂဟဏေနာတိ ဒ္ဝိသု ဌာနေသု။ **အတ္တဘာဝေ**တိ ပစ္စုပ္ပန္နကာလိကော အတီတကာလိကော စ အတ္တ ဘာဝေ။ ပုန **ဒ္ဝိသူ**တိ တဏှာဂ္ဂဟဏေ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရဂ္ဂဟဏေတိ ဒ္ဝိသု ဌာနေသု။ **တဿ ဇနက** န္တိ ပစ္စုပ္ပန္နဿ သ စေဝ အတီတဿ စ အတ္တဘာဝဿ ဇနကံ ကမ္မံ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ ။ ကမ္မဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ ယတ္ထ တံ က မ္မံ အာယူဟိတံ, သာ အတီတာ ဇာတိ အတ္ထတော ဒဿိတာ ဟောတိ။ တေန သံသာရဝဋ္ဋဿ အနမတဂ္ဂတံ ဒီပေတိ။ **သင္ခေပေနာ** တိ သင်္ခေပေန ဟေတုပဉ္စကဖလပဉ္စကဂ္ဂဟဏမ္ပိ ဟိ သင်္ခေပော ဧဝ ဟေတုဖလဘာဝေန သင်္ဂဟေတဗ္ဗ ဓမ္မာနံ အနေကဝိဓတ္တာ။

ယဒိ အတီတေန ဝဋ္ဋံ ဒဿိတံ, ဧဝံ သတိ သပ္ပဒေသာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဓမ္မဒေသနာ ဟောတီတိ ဒဿေန္တော **"တတ္ထာယ"** န္တိအာဒိမာဟ။ တေန ဟိ ယဒိပိ သရူပတော အနာဂတေန ဝဋ္ဋံ ဣာဓ န ဒဿိတံ, နယတော ပန တဿပိ ဒ ဿိတတ္တာ နိပ္ပဒေသာ ဧဝ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဒေသနာတိ ဒဿေတိ။ ဣာအနိ တမတ္ထံ ဥပမာယ ဝိဘာဝေတုံ **"ယထာ ဟီ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဥဒကပိဋ္ဌေ နိပန္န** န္တိ ဥဒကံ ပရိပ္လဝဝသေန နိပန္နံ။ **ပရဘာဂ**န္တိ ပရဥတ္တမင်္ဂဘာဂံ။ ဩရ **တော**တိ တတော အပရဘာဂတော ဩလောကေန္တော။ **အပရိပုဏ္ဏော** တိ ဝိကလာဝယဝေါ။ **ဧဝံသမ္ပဒ** န္တိအာဒိ ဥပမာ ယ သံသန္ဒနံ။

ယထာ ဟိ ဂီတ သရီရသန္တာရကကဏ္ဍာရာနံ မူလဌာနဘူတာ, ဧဝံ အတ္တဘာဝသန္တာရကာနံ သင်္ခါရာနံ မူလဘူတာ တ ဏှာဟာတိ ဝုတ္တံ **"ဂီတယ ဒိဋ္ဌကာလော"**တိ။ ယထာ ဝေဒနာဒိအနေကာဝယဝသမုအယဘူတော အတ္တဘာဝေ, ဧဝံ ဖာသု ကပိဋ္ဌိကဏ္ဍကာဒိအနေကာဝယဝသမုအယဘူတာ ပိဋ္ဌီတိ **"ပိဋ္ဌိယာ။ပေ။ တဿ ဒိဋ္ဌကာလော"** တိ ဝုတ္တံ။ **တဏှာဟာ သင်္ခါတ**န္တိ တဏှာဟာယ ကထိတံ။ ဣာမ ဒေသနာယ ပစ္စယာ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ "နင်္ဂုဋ္ဌမူလဿ ဒိဋ္ဌကာ လော ဝိယာ"တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ပရိယောသာနေ "နင်္ဂုဋ္ဌမူလံ ပဿေယျာ"တိ ဥပမာဒဿနံ ကတံ။ နယတော ပရိ ပုဏ္ဏဘာဝဂ္ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယံ အနာဂတဿာပိ ပစ္စယဝဋ္ဋဿ ဟေတုဝသေန ဖလဝသေန တ ပရိပုဏ္ဏဘာ ဝဿ မုခမတ္တဒဿနီယတ္တာ အာဒိတော ဖလဟေတုသန္ဓိ, မဇ္ဈေ ဟေတုဖလသန္ဓိ, အန္တေပိ ဖလဟေတုသန္ဓီတိ ဧဝံ တိသန္ဓိကတ္တာ **စတုသင်္ခေပမေဝ ဝဋ္ဋံ ဒဿိတ** န္တိ။

အာဟာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. မောဠိယဖဂ္ဂုနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂. ဣာမဿိံယေဝ ဌာနေ တိ "စတ္တာရောမေ ဘိက္ခု။ပေ။ အာဟာရာ"တိ ဧဝံ စတ္တာရော အာဟာရေ သရူပတော ဒဿေတွာ "ဣာမေ ခေါ ဘိက္ခဝေ။ပေ။ အနုဂ္ဂဟာယာ"တိ နိဂမနဝသေန ဒဿိတေ ဣာမဿိံယေဝ ဌာနေ။ **ဒေသနံ နိ ဋ္ဌာပေသိ** စတုအာဟာရဝိဘာဂဒီပကံ ဒေသနံ ဥဒ္ဒေသဝသေနေဝ နိဋ္ဌာပေသိ, ဥပရိ အာဝဇ္ဇေတွာ တုဏှီ နိသီဒိ။ **ဒိဋ္ဌိ ဂတိကော**တိ အတ္တဒိဋ္ဌိဝသေန ဒိဋ္ဌိဂတိကော။ **ဝရဂန္ဓတသိတ** န္တိ သဘာဝသိဒ္ဓေန စန္ဒနဂန္ဓေန စေဝ တဒညနာနာဂန္ ဓေန စ ပရိဘာဝိတတ္တာ ဝရဂန္ဓတသိတံ ။ **ရတနစင်္ကောဋ္ဌဝရေနာ** တိ ရတနမယေန ဥတ္တမစင်္ကောဋ္ဌကေန။ **ဒေသနာနုသ န္ဓိံ ဃဋ္ဋေန္တော**တိ ယထာဒေသိတာယ ဒေသနာယ အနုသန္ဓိံ ဃဋ္ဋေန္တော, ယထာ ဥပရိဒေသနာ ဝဍ္ဎေယျ, ဧဝံ ဥဿာ

ဟံ ကရောန္တော။ **ဝိညာဏာဟာရံ အာဟာရေတီ**တိ တဿ အာဟာရဏကိရိယာယ ဝုတ္တပုစ္ဆာယ တံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပာဒေန္တော **“ယော တံ။ပေ.။ ဘုဉ္ဇတိ တ”** တိ အာဟ။

ဝိညာဏာဟာရေ နာမ ဣစ္ဆိတေ တဿ ဥပဘုဉ္ဇကေနပိ ဘဝိတဗ္ဗံ, သော “ကော နု ခော”တိ အယံ ပုစ္ဆာယ အဓိပ္ပာယော။ **ဥတုသမယေ**တိ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနသမယေ။ သော ဟိ ဥတုသမယဿ မတ္တကသမယတ္တာ တထာ ဝုတ္တော။ “ဥဒကေန အဏ္ဍာနိ မာ နဿန္တူ”တိ **မဟာသမုဒ္ဒတော နိက္ခမိတွာ** ။ ဂိဇ္ဈပေါတကာ ဝိယ အာဟာရသဉ္စေတနာယ တာနိ ကစ္ဆပဏ္ဍာနိ မနောသဉ္စေတနာဟာရေန ယာပေန္တီတိ အယံ တဿ ထေရဿ လဒ္ဓိ။ **ကိဉ္စာပိ အယံ လဒ္ဓီ** တိ ဖဿမနောသဉ္စေတနာဟာရေသု ကိဉ္စာပိ ထေရဿ ယုတ္တာ အယုတ္တာ တ အယံ လဒ္ဓိ။ **ဣမံ ပဉှ**န္တိ “ကော နု ခော, ဘန္တေ, ဝိညာဏာဟာရံ အာဟာရေတီ”တိ ဣမံ ပဉှံ တောယ ယထာဝုတ္တာယ လဒ္ဓိယာ န ပန ပုစ္ဆတိ, အထ ခော သတ္တုပလဒ္ဓိယာ ပုစ္ဆတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **သော**တိ ဒိဋ္ဌိဂတိကော။ **န နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော** ဥမ္မတ္တကသဒိသတ္တာ အဓိပ္ပာယံ အဇာနိတွာ ပုစ္ဆာယ ကတတ္တာ။ တေနာဟ “အာဟာရေတီတိ နာဟံ ဝဒါမိ”တိအာဒိ။

တသ္မိံ မယာ ဧဝံ ဝုတ္တေ တိ တသ္မိံ ဝစနေ မယာ “အာဟာရေတီ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ သတိ။ **အယံ ပဉှော**တိ “ကော နု ခော, ဘန္တေ, ဝိညာဏာဟာရံ အာဟာရေတီ”တိ အယံ ပဉှော ယုတ္တော ဘဝေယျ။ **ဧဝံ ပုစ္ဆိတေ ပဉှော**တိ သတ္တုပလဒ္ဓိံ အနာဒါယ “ကတမဿ ဓမ္မဿ ပစ္စယော”တိ ဧဝံ ဓမ္မပဝတ္တိဝသေနေဝ ပဉှော ပုစ္ဆိတေ။ **တေနေဝ ဝိညာဏေနာ**တိ တေနေဝ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏေန သဟ ဥပ္ပန္နံ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ အတီတဘဝေ ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ ဝသေန အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တီတိ ဣဓာဓိပ္ပေတံ။ **နာမရူပေ ဇာတေ သတီ**တိ နာမရူပေ နိဗ္ဗတ္တေ တပ္ပစ္စယဘူတံ ဘိန္ဒိတွာ သဠာယတနံ ဟောတိ။

တတ္ရာယံ ပစ္စယဝိဘာဂေ – နာမန္တိ ဝေဒနာဒိခန္ဓတ္တယံ ဣဓာဓိပ္ပေတံ, ရူပံ ပန သတ္တသန္တတိပရိယာပန္နံ, နိယမတော စတ္တာရိ ဘူတာနိ ဆ ဝတ္ထူနိ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ အာဟာရော စ။ တတ္ထ ဝိပါကနာမံ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဟဒယဝတ္ထုနော သဟာယော ဟုတွာ ဆဋ္ဌဿ မနာယတနဿ သဟဇာတအညမညနိဿယသမ္ပယုတ္တဝိပါကအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေဟိ သတ္တဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ ကိဉ္စိ ပနေတ္ထ ဟေတုပစ္စယေန ကိဉ္စိ အာဟာရပစ္စယေနာတိ ဧဝံ ဥက္ကံသာဝကံသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတရေသံ ပန ပဉ္စာယတနာနံ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ သဟာယော ဟုတွာ သဟဇာတနိဿယဝိပါကဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတဝသေန ဆဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ ကိဉ္စိ ပနေတ္ထ ဟေတုပစ္စယေန ကိဉ္စိ အာဟာရပစ္စယေနာတိ သဗ္ဗံ ပုရိမသဒိသံ။ ပဝတ္တေ ဝိပါကနာမံ ဝိပါကဿ ဆဋ္ဌာယတနဿ ဝုတ္တနယေန သတ္တဓာ ပစ္စယော ဟောတိ, အဝိပါကံ ပန အဝိပါကဿ ဆဋ္ဌဿ တတော ဝိပါကပစ္စယံ အပနေတွာ ပစ္စယော ဟောတိ။ စက္ခာယတနာဒီနံ ပန ပစ္စုပ္ပန္နံ စက္ခုပ္ပသာဒာဒိဝတ္ထုကမ္ပိ ဣတရမ္ပိ ဝိပါကနာမံ ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေဟိ စတုဓာ ပစ္စယော ဟောတိ, တထာ အဝိပါကမ္ပိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ရူပတော ပန ဝတ္ထုရူပံ ပဋိသန္ဓိယံ ဆဋ္ဌဿ သဟဇာတအညမညနိဿယဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေဟိ ဆဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ စတ္တာရိ ပန ဘူတာနိ စက္ခာယတနာဒီနံ ပဉ္စန္နံ သဟဇာတနိဿယအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေဟိ စတုဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ ရူပဇီဝိတံ အတ္ထိအဝိဂတိန္ဒြိယဝသေန တိဓာ ပစ္စယော ဟောတီတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂတော (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၅၉၄) ဂဟေတဗ္ဗော။

ပဉှဿ ဩကာသံ ဒေန္တော တိ “ကော နု ခော, ဘန္တေ, ဖုသတီ”တိ ဣမဿ ဒိဋ္ဌိဂတိကပဉှဿ ဩကာသံ ဒေန္တော။ တတော ဝိဝေစေတုကာမောတိ အဓိပ္ပာယော။ **သဗ္ဗပဒေသူ**တိ ဒိဋ္ဌိဂတိကေန ဘဂဝတာ စ ဝုတ္တပဒေသု။ **သတ္တော** တိ အတ္တာ။ သော ပန ဥစ္ဆေဒဝါဒိနောပိ ယာဝ န ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ, တာဝ အတ္ထေဝါတိ လဒ္ဓိ, ပဂေဝ သဿတဝါဒိနော။ **ဘူတော**တိ ဝိဇ္ဇမာနော။ **နိပ္ဖတ္တော** တိ နိပ္ဖန္နော။ န တဿ အနိ နိပ္ဖာဒေတဗ္ဗံ ကိဉ္စိ အတ္ထီတိ လဒ္ဓိ။ **ဣဒပ္ပစ္စယာ ဣဒ** န္တိ ဣမဿ ဝိညာဏာဟာရပစ္စယာ ဣဒံ နာမရူပံ။ ပုန **ဣဒပ္ပစ္စယာ ဣဒ** န္တိ ဣမဿ နာမရူပပစ္စယာ ဣဒံ သဠာယတနန္တိ ဧဝံ ဗဟူသု ဌာနေသု ဘဂဝတာ ကထိတတ္တာ ယထာ ပစ္စယတော နိဗ္ဗတ္တံ သင်္ခါရမတ္တမိဒန္တိ သညတ္တိံ ဥပဂတော။ **တေနာပီ**တိ သညတ္တုပဂတေနာပိ။ **ကောဗဒ္ဓံ ကတွာ** တိ ယထာ ပုစ္ဆာယ အဝသရော န ဟောတိ, တထာ ကောဗဒ္ဓံ ကတွာ။ **ဒေသနာရုဠှ**န္တိ ယတော သဠာယတနပဒတော ပဋ္ဌာယ “သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော”တိအာဒိနာ ဒေသနာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝီထိံ အာရုဠှမေဝ။ **တမေဝါ**တိ သဠာယတနပဒမေဝ ဂဟေတွာ။ **ဝိဝဋ္ဋေန္တော**တိ ဝိဝဋ္ဋေန္တော။ **ဧဝမာဟာ**တိ “ဆန္နံတွေဝ”တိအာဒိအာကာရေန ဧဝံ ဒေသိတေ, “ဝိနေယျဇနော ပဋိဝိဇ္ဈ

တီ’’တိ ဝေမာဟ။ ဝိညာဏာဟာရော အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝာဘိနိဗ္ဗတ္တိယာတိ ဇဝံ ပုရိမဘဝတော အာယတိဘဝဿ ပစ္စယဝသေန မူလကာရဏဝသေန စ ဒေသိတတ္တာ **“ဝိညာဏနာမရူပာနံ အန္တရေ ဧကော သန္ဓိ”** တိ ဝုတ္တံ။ တဒမိနာ ဝိညာဏဂ္ဂဟဏေန အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿာပိ ဂဟဏံ ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

မောဠိယဖဂ္ဂုနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃. ယေ ပစ္စယသမတယေ တေနတ္တဘာဝေန သစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သမတ္ထာ, တေ ဗာဟိရကလိင္ဂေ ဌိတာပိ တေနေဝ တတ္ထ သမတ္ထတာယောဂေန ဘာဝိနံ သမိတဗာဟိတပာပတံ အပေက္ခိတွာ သမဏသမ္မတာယေဝ ဗြာဟ္မဏသမ္မတာယေတတိ တေ နိဝတ္တေတုံ **“သစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ အသမတ္ထာ”** တိ ဝုတ္တံ။ **ဒုက္ခသစ္စဝသေနာ** တိ ဒုက္ခအရိယသစ္စဝသေန။ အညထာ ကထံ ဗာဟိရကာပိ ဇရာမရဏံ ဒုက္ခန္တိ န ဇာနန္တိ။ သစ္စဒေသနာဘာဝတော “သဟ တဏှာယာ”တိ ဝုတ္တန္တိ ဧကေ။ တံ န သုဋ္ဌု။ ယသ္မာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တိ, က္လစ ဇာတီတိ အဓိပ္ပေတာ, သာ စ တဏှာယ ဧဝ သန္တာနေန, တဏှေဟဝ သာ ဇာတိ။ ဇရာမရဏဥ္စေတ္ထ ဟာကဋ္ဌမေဝ အဓိပ္ပေတံ, န ခဏိကံ, တသ္မာ သတဏှာယ ဧဝ ဇာတိဇရာမရဏဿ သမုဒယောတိ ဘူတကထနမေတံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သမုဒယသစ္စဝသေန န ဇာနန္တီတိ ယောဇနာ။ သေ နယော သေသပဒေသုပိ။ **သဗ္ဗပဒေသူ**တိ ယတ္ထ တဏှာ ဝိသေသနဘာဝေန ဝတ္တဗ္ဗာ, တေသု သဗ္ဗပဒေသု။ ယေန သမန္နာဂတတ္တာ ပုဂ္ဂလော ပရမတ္ထတော သမဏော ဗြာဟ္မဏောတိ ဝုစ္စတိ, တံ သာမညံ ဗြဟ္မညဥ္စာတိ အာဟ **“အရိယ။ပေ။ ဗြဟ္မညဥ္စာ”** တိ။ ယေန ဟိ ပဝတ္တိနိမိတ္တေန သမဏ-သဒ္ဒော ဗြာဟ္မဏ-သဒ္ဒော စ သကေ အတ္ထေ နိရုဠှော, တဿ ဝသေန အဘိန္နောပိ ဝေနေယျဇ္ဈာသယတော ဒွိဓာ ကတွာ ဝုတ္တံ။ အရဟတီတိ တိ ဝုတ္တံ **“ဥဘယတ္ထာပီ”** တိ။ **ဧကောဒသသု ဌာနေသု စတ္တာရိ သစ္စာနိ ကထေသိ** အဝိဇ္ဇာသမုဒယဿ အနုဒ္ဓဋတ္တာ။

သမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဒုတိယသမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄. ဣမေ ဓမ္မေ ကတမေ ဓမ္မေ တိ စ ဧတ္ထ **ဣတိ**-သဒ္ဒော အာဒိအတ္ထော။ တေန “ဣမေသံ ဓမ္မာနံ ကတမေသံ ဓမ္မာန”န္တိ ဣမေသံ ပဒာနံ သင်္ဂဟော။ တာနိ ဟိ ပဒာနိ ဇရာမရဏာဒီနံ သာဓာရဏဘာဝေန ဝုတ္တာနိ ဣမိဿာ ဒေသနာယ ပပဉ္စဘူတာနီတိ အာဟ **“တွေကံ ပပဉ္စံ ကတွာ ကထိတံ, ဒေသနံ။ပေ။ အဇ္ဈာသယေနာ”** တိ။ ဣမိနာ တာနေဝ ဇရာမရဏာဒီနိ ဂဟေတွာ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝသေန အာဒိတော “ဣမေ ဓမ္မေ”တိအာဒိနာ သဗ္ဗပဒသာဓာရဏတော ဒေသနာ အာရဒ္ဓာ။ ယထာနုလောမသာသနဥ္ဟိ သုတ္တန္တဒေသနာ, န ယထာဓမ္မသာသနန္တိ။

ဒုတိယသမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ကစ္စာနဂေတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅. ယသ္မာ က္လစ ဇာနန္တာပိ “သမ္မာဒိဋ္ဌိ”တိ ဝဒန္တိ အဇာနန္တာပိ ဗာဟိရကာပိ သာသနိကာပိ အနုဿုတဒိဝသေနပိ အတ္တပစ္စက္ခေနပိ, တသ္မာ တံ ဗဟူနံ ဝစနံ ဥပာဒါယ အာမေဍိတဝသေန **“သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာဒိဋ္ဌီတိ, ဘန္တေ, ဝုစ္စတီ”**တိ အာဟ။ တထာနိဒ္ဒိဋ္ဌတာဒဿနတ္ထံ ဟိဿ အယံ အာမေဍိတပယောဂေါ။ အယဥ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – “အပရေဟိပိ သမ္မာဒိဋ္ဌီတိ ဝုစ္စတိ, သာ ပနာယံ ဇဝံ ဝုစ္စမာနာ အတ္ထတော လက္ခဏတော ဥပာဒါယ ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, ဘန္တေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတီ”တိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန “သမ္မာဒိဋ္ဌီ”တိ ဝဒန္တေ ယသ္မာ ဝိညူ ဧဝ ပမာဏံ, န အဝိညူ, တသ္မာ **“ယံ ပဏ္ဍိတာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဒွေဝ အဝယဝ အဿာတိ ဒွယံ, ဒုဝိဓံ ဒိဋ္ဌိဂါဟဝတ္ထု, ဒွယံ ဒိဋ္ဌိဂါဟဝသေန နိဿိတော အပဿိတောတိ **ဒွယနိဿိတော**။ တေနာဟ **“ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ နိဿိတော”** တိ။ ယာယ ဒိဋ္ဌိယာ “သဗ္ဗော ယံ လောကော အတ္ထိ ဝိဇ္ဇတိ သဗ္ဗကာလံ ဥပလဗ္ဘတီ”တိ ဒိဋ္ဌိဂတိကော ဂဏှာတိ, သာ ဒိဋ္ဌိ အတ္ထိတာ, သာ ဧဝ သဿတ သဗ္ဗကာလံ လောကော အတ္ထီတိ ပဝတ္တဂါဟတာယ သဿတော, တံ **သဿတံ**။ ယာယ ဒိဋ္ဌိယာ “သဗ္ဗော ယံ

လောကော နတ္ထိ န ဟောတိ ဥစ္ဆိဇ္ဇတီ"တိ ဒိဋ္ဌိဂတိကော ဂဏှာတိ, သာ ဒိဋ္ဌိ နတ္ထိတာ, သာ စေဝ ဥစ္ဆိဇ္ဇတီတိ ဥပ္ပန္နကဟတာယ ဥစ္ဆေဒော, တံ **ဥစ္ဆေဒံ။ လောကော** **နာမ သင်္ခါရလောကော** တမ္ပိ ဂဟေတဗ္ဗော။ **သမ္မပ္ပညာယာ**တိ အဝိပရီတပညာယ ယထာဘူတပညာယ။ တေနာဟ **"သဝိပဿနာ မဂ္ဂပညာ"**တိ။ **နိဗ္ဗတ္တေသု ဓမ္မေသူ**တိ ယထာ ပစ္စယုပ္ပန္နေသု ရူပာရူပဓမ္မေသု။ **ပညာယန္တေ သေ့ဝတ** တိ သန္တာနနိဗန္ဓနဝသေန ပညာယမာနေသု စေဝ။ **ယာ နတ္ထီ**တိ ယာ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ တတ္ထ တတ္ထေဝ သတ္တာနံ ဥစ္ဆိဇ္ဇနတော ဝိနဿနတော ကောစိ ဌိတော နာမ သတ္တော ဓမ္မော ဝါ နတ္ထီတိ သင်္ခါရလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ "နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ"တိ ပဝတ္တမာနာပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ တထာပဝတ္တသင်္ခါရာရမ္မဏာဝ။ **သာ န ဟောတီ**တိ ကမ္မာဝိဇ္ဇာတဏှာဒိဘေဒံ ပစ္စယံ ပဋိစ္စ သင်္ခါရလောကဿ သမုဒယနိဗ္ဗတ္တိံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော, သာ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ, န ဟောတိ, နပ္ပဝတ္တတိ အဝိစ္ဆေဒေန သင်္ခါရာနံ နိဗ္ဗတ္တိဒဿနတော။ **လောကနိရောဓန္တိ** သင်္ခါရလောကဿ ခဏိကနိရောဓံ။ တေနာဟ **"သင်္ခါရာနံ ဘင်္ဂ"**န္တိ။ **ယာ အတ္ထီ**တိ ဟေတုဖလသမ္ဗန္ဓေန ပဝတ္တမာနဿ သန္တာနာနုပစ္ဆေဒဿ ဧကတ္တဂ္ဂဟဏေန သင်္ခါရလောကေ ယာ သဿတဒိဋ္ဌိ သဗ္ဗကာလံ လောကော အတ္ထီတိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ **သာ န ဟောတီ**တိ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နာနံ နိရောဓဿ နဝနဝါနဉ္စ ဥပ္ပါဒဿ ဒဿနတော, သာ သဿတဒိဋ္ဌိ န ဟောတိ။

လောကော သမုဒေတိ ဧတသ္မာတိ လောကသမုဒယောတိ အာဟ **"အနုလောမပစ္စယာကာရ"**န္တိ။ ပစ္စယဓမ္မာနဉ္ဟိ အတ္တနော ဖလဿ ပစ္စယဘာဝေါ အနုလောမပစ္စယာကာရော။ ပဋိလောမံ ပစ္စယာကာရန္တိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓော။ တံ တံဟေတုနိရောဓတော တံတံဖလနိရောဓော ဟိ ပဋိလောမပစ္စယာကာရော။ ယော ဟိ အဝိဇ္ဇာဒီနံ ပစ္စယဓမ္မာနံ ဟေတုအာဒိပစ္စယဘာဝေါ, သော နိပ္ပရိယာယတော လောကသမုဒယော။ **ပစ္စယုပ္ပန္နဿ** သင်္ခါရာဒိကဿ။ **အနုစ္ဆေဒံ ပဿတော**တိ အနုစ္ဆေဒဒဿနဿ ဟေတု။ **အယမ္ပီ** တိ န ကေဝလံ ခဏတော ဥဒယဝယနီဟရဏနယော, အထ ခော ပစ္စယတော ဥဒယဝယနီဟရဏနယောပိ။

ဥပဂမနဋ္ဌေန တဏှာဝ **ဥပယော**။ တထာ **ဒိဋ္ဌုပယော။ ဧသေဝ နယော** တိ ဣမိနာ ဥပယေဟိ ဥပါဒါနာဒီနံ အနတ္ထန္တရတံ အတိဒိသတိ။ တထာ စ ပန တေသု ဒုဝိဓတာ ဥပါဒီယတိ။ နနု စ စတ္တာရိ ဥပါဒါနာနိ အညတ္ထ ဝုတ္တာနီတိ? သစ္စံ ဝုတ္တာနိ, တာနိ စ ခော အတ္ထတော ဒွေဝ ဟောန္တီတိ ဣဓ ဝေ ဝုတ္တံ။ ကာမံ **"အဟံ မမ"**န္တိ အယထာနုက္ကမေန ဝုတ္တံ, ယထာနုက္ကမံယေဝ ပန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပရောပရဿ သုဘံ အသုဘန္တိအာဒီနဉ္စ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တေ ဓမ္မေ** တိ တေဘူမကဓမ္မေ။ **ဝိနိဝိသန္တီ** တိ ဝိရူပံ နိဝိသန္တိ, အဘိနိဝိသန္တီတိ အတ္ထော။ **တဏှာဟီ**တိ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ။ **ဝိနိဗန္ဓော** တိ ဝိရူပံ ဝိမုစ္စိတုံ တ အပ္ပဒါနဝသေန နိယမေတွာ ဗန္ဓော။

"အဘိနိဝေသော"တိ ဥပယုပါဒါနာနံ ပဝတ္တိအာကာရဝိသေသော ဝုတ္တောတိ အာဟ **"တဉ္စာယန္တိ တဉ္စ ဥပယုပါဒါန"**န္တိ။ **စိတ္တဿာ** တိ အကုသလစိတ္တဿ။ **ပတိဋ္ဌာနဘူတ** န္တိ အာဓာရဘူတံ။ ဒောသမောဟဝသေနပိ အကုသလစိတ္တပ္ပဝတ္တိ တဏှာဒိဋ္ဌာဘိနိဝေသူပနိဿယာ ဟောတီတိ တဏှာဒိဋ္ဌိယော အကုသလဿ စိတ္တဿ အဓိဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တာ။ **တသ္မိံ** န္တိ အကုသလစိတ္တေ။ **အဘိနိဝိသန္တီ** တိ "ဧတံ မမ, ဧသော မေ အတ္တာ"တိအာဒိနာ အဘိနိဝေသနံ ပဝတ္တေန္တိ။ **အနုသေန္တီ** တိ ထာမဂတာ ဟုတွာ အပ္ပဟာနဘာဝေန အနုသေန္တိ။ **တဒုဘယန္တိ** တဏှာဒိဋ္ဌိဒွယံ။ **န ဥပဂစ္ဆတီ** တိ "ဧတံ မမာ"တိအာဒိနာ တဏှာဒိဋ္ဌိဂတိယာ န ဥပသင်္ကမတိ န အလ္လီယတိ။ **န ဥပါဒိယတီ**တိ န ဒဠှဂ္ဂါဟံ ဂဏှာတိ။ **န အဓိဋ္ဌာတီ** တိ န တဏှာဒိဋ္ဌိဂါဟေန အဓိဋ္ဌာယ ပဝတ္တတိ။ အတ္တနိယဂါဟော နာမ သတိ အတ္တဂါဟေ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **"အတ္တာ မေ"** တိ။ ဣဒံ ဒုက္ခဂ္ဂဟဏံ ဥပါဒါနက္ခန္ဓပဉ္စကံ တဗ္ဗိနိမုတ္တဿ ဒုက္ခဿ အဘာဝတောတိ ဝုတ္တံ **"ဒုက္ခမေဝါတိ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓမတ္တမေဝါ"** တိ။ "သံခိတ္တေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၈၇; မ. နိ. ၁.၁၂၀; ၃.၃၇၃; ဝိဘ. ၁၉၀) ဟိ ဝုတ္တံ။ **ကင်္ခံ န ကရောတီ** တိ သံသယံ န ဥပ္ပါဒေတိ သဗ္ဗသော ဝိစိကိစ္ဆာယ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ။

န ပရပ္ပစ္စယေနာ တိ ပရဿ အသဒ္ဒဟနေန။ **မိဿကသမ္မာဒိဋ္ဌိံ အာဟာ** တိ နာမရူပပရိစ္ဆေဒတော ပဋ္ဌာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဝုတ္တတ္တာ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကံ သမ္မာဒိဋ္ဌိံ အဝေစ။ **နိကူဋန္တော** တိ နိဟီနန္တော။ နိဟီနပရိယာယော ဟိ အယံ နိကူဋ-သဒ္ဒော။ တေနာဟ **"လာမကန္တော"** တိ။ **ပဌမကန္တိ** စ ဂရဟာယံ **က**-သဒ္ဒော။ **သဗ္ဗံ နတ္ထီ**တိ ယထာသင်္ခတံ ဘင်္ဂုပ္ပတ္တိယာ နတ္ထိ စေဝ, သဗ္ဗံ နတ္ထိ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ ဝိနဿတီတိ အဓိပ္ပာယော။ သဗ္ဗမတ္ထီတိ စ ယထာ အသင်္ခတံ အတ္ထိ ဝိဇ္ဇတိ, သဗ္ဗကာလံ ဥပလဗ္ဘတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **သဗ္ဗန္တိ** စေတံ သက္ကာယသဗ္ဗံ ဝေဒိ

တဗ္ဗံ “သဗ္ဗဓမ္မမူလပရိယာယ”န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၁) ဝိယ။ တဉှိ ပရိညာဉာဏာနံ ပစ္စယဘူတံ။ **ဣတိ**-သဒ္ဒော နိဒဿနေ။ ကိံ နိဒဿေတိ? အတ္ထိ-သဒ္ဒေန ဝုတ္တံ။ “အတ္ထိတ”န္တိ နိစ္စတံ။ သဿတဂ္ဂဟော ဟိ ဣဓ ပဌမော အန္တောတိ အဓိပ္ပေတော။ ဥစ္ဆေဒဂ္ဂဟော ဒုတိယောတိ တဒုဘယဝိနိမုတ္တာ စ ဣဒပ္ပစ္စယတာ။ ဧတ္ထ စ ဥပ္ပန္နနိရောဓကထနတော သဿတတံ, နိရုဇ္ဈန္တာနံ အသတိ နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တိယံ ယထာပစ္စယံ ပုနူပဂမနကထနတော ဥစ္ဆေဒတဉ္စ အနုပဂမ္မ မဇ္ဈိမေန ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဣဒပ္ပစ္စယတာနယေန။ တေန ဝုတ္တံ “ဧတေ။ပေ။ အန္တေ”တိအာဒိ။

ကစ္စာနဂေါတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဓမ္မကထိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆. **နိဗ္ဗိန္ဒနတ္ထာယာ**တိ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာပဋိလာဘာယ။ သာ ဟိ ဇရာမရဏသီသေန ဝုတ္တေသု သင်္ခတဓမ္မေသု နိဗ္ဗိန္ဒနာကာရေန ပဝတ္တတိ။ **ဝိရဇ္ဇနတ္ထာယာ**တိ ဝိရာဂါနုပဿနာပဋိလာဘာယ။ **သီလတော ပဉ္ဉာယာ**တိ ဝိဝဋ္ဋသန္နိဿိတသီလသမာဒါနတော ပဉ္ဉာယ။ သောတာပတ္တိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဝိဝဋ္ဋသန္နိဿိတသီလေ ပတိဋ္ဌိတော ဥပါသကောပိ ပဂေဝ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေ ပတိဋ္ဌိတော ဘိက္ခု သမ္မာပဋိပန္နော နာမ။ တေနာဟ **“ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ပဋိပန္နောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော”**တိ။ **နိဗ္ဗာနဓမ္မဿာ**တိ နိဗ္ဗာနာဝဟဿ အရိယဿ မဂ္ဂဿ။ **အနုရူပသဘာဝဘူတ**န္တိ နိဗ္ဗာနာဓိဂမဿ အနုစ္ဆဝိကသဘာဝဘူတံ။ **နိဗ္ဗိဒါ**တိ ဣမိနာ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိပရိယောသာနံ ဝိပဿနံ ဝဒတိ။ **ဝိရာဂါ နိရောဓာ**တိ ပဒဒ္ဒယေန အရိယမဂ္ဂံ, ဣတရေန ဖလံ။ **ဧတ္ထာ**တိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ။ **ဧကေန နယေနာ**တိ ပဌမေန နယေန။ တတ္ထ ဟိ ဘဂဝါ တေန ဘိက္ခုနာ ဓမ္မကထိကလက္ခဏံ ပုစ္ဆိတော တံ မတ္ထကံ ပါပေတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ယော ဟိ ဝိပဿနံ မဂ္ဂံ အနုပါဒါဝိမုတ္တိံ ပါပေတွာ ကထေတုံ သက္ကောတိ, သော ဧကန္တဓမ္မကထိကော။ တေနာဟ **“ဓမ္မကထိကဿ ပုစ္ဆာ ကထိတာ”**တိ။ **ဒွီဟီ**တိ ဒုတိယတတိယနယေဟိ။ **တန္တိ** ပုစ္ဆံ။ **ဝိသေသေတွာ**တိ ဝိသိဋ္ဌံ ကတွာ။ ယထာပုစ္ဆိတမတ္ထမေဝ အကထေတွာ အပုစ္ဆိတမ္ပိ အတ္ထံ ဒဿေန္တော ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိံ အနုပါဒါဝိမုတ္တိသင်္ခါတံ ဝိသေသံ ပါပေတွာ။ ဘဂဝါ ဟိ အပ္ပံ ယာစိတော ဗဟုံ ဒေန္တော ဥဠာရပုရိသော ဝိယ ဓမ္မကထိကလက္ခဏံ ပုစ္ဆိတော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒမုခေန တဉ္စေဝ တတော စ ဥတ္တရိံ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိံ အနုပါဒါဝိမုတ္တဉ္စ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တတ္ထ “နိဗ္ဗိဒါယ။ပေ။ ဓမ္မံ ဒေသေတီ”တိ ဣမိနာ ဓမ္မဒေသနံ တသနာဘာဂိယံ ကတွာ ဒဿေသိ။ “နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတီ”တိ ဣမိနာ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယံ, “အနုပါဒါဝိမုတ္တော ဟောတီ”တိ ဣမိနာ ဒေသနံ အသေက္ခဘာဂိယံ ကတွာ ဒဿေသိ။ တေနာဟ **“သေက္ခာသေက္ခဘူမိယော နိဒ္ဒိဋ္ဌာ”**တိ။

ဓမ္မကထိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. အစေလကဿပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇. **လိင်္ဂေန အစေလကော**တိ ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂေန အစေလကော။ တေန အစေလကစရဏေန အစေလော, န နိစ္စေလတာမတ္တေနာတိ ဒဿေတိ။ **နာမေနာ**တိ ဂေါတ္တနာမေန **ကဿပော**တိ။ ဒေသေတိ ပဝေဒေတိ သံသယဝိဂမနံ ဧတေနာတိ ဒေသော, နိစ္ဆယဟေတူတိ အာဟ **“ကိဉ္စိဒေဝ ဒေသ”**န္တိအာဒိ။ သော ဟိ သံသယဝိဂမနံ ကရောတီတိ **ကာရဏံ**။ **ဩကာသ**န္တိ အဝသံသန္ဒနပဒေသံ။ တေနာဟ **“ခဏံ ကာလ”**န္တိ။ **အန္တရဃရံ** အန္တောနိဝေသနံ။ အန္တရေ ဃရာနိ ဧတဿာတိ **အန္တရဃရံ,** အန္တောဂါမော။ **ယဒါကင်္ခသီ**တိ ယံ အာကင်္ခသိ။ ဣတိ ဘဂဝါ သဗ္ဗညုပဝါရဏာယ ပဝါရေတိ။ တေနာဟ **“ယံ ဣစ္ဆသီ”**တိ။ **ယဒါကင်္ခသီ**တိ ယံ အာကင်္ခသိ, ကဿပ, တိက္ခတ္တုံ ပဋိက္ခိပန္တောပိ ပုစ္ဆသိ, ယံ အာကင်္ခသိ, တမေဝ ပုစ္ဆာတိ အတ္ထော။

“ယာဝတတိယံ ပဋိက္ခိပီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ “တတိယမ္ပိ ခေါ”တိအာဒိနာ ပါဠေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ သော ပန နယဝသေန သံခိတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယေန ကာရဏေန ဘဂဝါ အစေလကဿ တိက္ခတ္တုံ ယာစာပေတွာ စဿ ပဉှံ ကထေသိ, တံ ဒဿေတုံ **“ကသ္မာ ပနာ”**တိအာဒိမာဟ။ **ဂါရဝဇနနတ္ထံ ယာဝတတိယံ ပဋိက္ခိပိ** တဉ္စ ဓမ္မဿ သုဿူသာယ။ ဓမ္မဂရုကာ ဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော။ သတ္တာနံ ဉာဏပရိပါကံ အာဂမယမာနော ယာဝတတိယံ ယာစာပေတီတိ ဝိဘတ္တိ ဝိပရိဏာမဝသေန သာဓာရဏတော ပဒံ ယောဇေတွာ ပုန “ဧတ္တကေန ကာလေနာ”တိ ကဿပဿ ဝသေန ယောဇေတဗ္ဗံ။

မာတိ ပဋိသေဓေ နိပါတော။ **ဘဏီ**တိ ပုနဝစနဝသေန ကိရိယာပဒံ ဝဒတိ။ **မာ ဧဝံ ဘဏိ,** ကထေသီတိ အတ္ထော။ ‘‘ကြတိ ဘဂဝတ အတေစာ’’တိ ပန သင်္ဂီတိကာရဝစနံ။ **သယံကတံ ဒုက္ခ**န္တိ ပုရိသဿ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဒုက္ခံ, တေန ကတံ နာမ တဿ ကာရဏဿ ပုဗ္ဗေ တေနေဝ ကမ္မဿ ဥပစိတတ္တာတိ အယံ နယော အနုဝဏ္ဏော။ ဒိဋ္ဌိဂတိကော ပန ပဋ္ဌက္ခန္ဓဝိနိမုတ္တံ နိစ္စံ ကာရကဝေဒကလက္ခဏံ အတ္တာနံ ပရိကပ္ပေတွာ တဿ ဝသေန ‘‘သယံကတံ ဒုက္ခ’’န္တိ ပုစ္ဆတီတိ ဘဂဝါ ‘‘မာ ဟေဝ’’န္တိ အဝောစ, တေနာဟ **‘‘သယံကတံ ဒုက္ခန္တိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတီ’’** တိအာဒိ။ တတ္ထ စ ယဒိ ဗာဟိရကေဟိ ပရိကပ္ပိတော အတ္တာ နာမ ကောစိ အတ္ထိ, သော စ နိစ္စော, တဿ နိဗ္ဗိကာရတာယ, ပုရိမရူပါဝိဇဟနတော ကဿစိ ဝိသေသာဓာနဿ ကာတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ အဟိတတော နိဝတ္တနတ္ထံ, ဟိတေ စ ဝတ္တနတ္ထံ ဥပဒေသော စ နိပ္ပယောဇနော သိယာ အတ္တတဒိနော။ ကထံ တ သော ဥပဒေသော ပဝတ္တီယတိ? ဝိကာရာဘာဝတော။ ဧဝဉ္စ အတ္တနော အဇ္ဈာကာသဿ ဝိယ အနာဒိကိရိယာ ဟိံသာဒိကိရိယာ စ န သမ္ဘဝတိ, တထာ သုခဿ ဒုက္ခဿ စ အနုဘဝနဗန္ဓော ဧဝ အတ္တတဒိနော န ယုဇ္ဇတိ ကမ္မဗန္ဓာဘာဝတော။ ဇာတိအာဒိနဉ္စ အသမ္ဘဝတော ကုတော ဝိမောက္ခော။ အထ ပန ‘‘ဓမ္မမတ္တံ တဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဓေဝ ဝိနဿတိ စ။ ယဿ ဝသေနာယံ ကိရိယာ တေဟာရော’’တိ ဝဒေယျ, ဧဝမ္ပိ ပုရိမရူပါဝိဇဟနေန အဝဋ္ဌိတဿ အတ္တနော ဓမ္မမတ္တန္တိ န သက္ကာ သမ္ဘာဝေတုံ။ တေ တ ပနဿ ဓမ္မာ အဝတ္ထာဘူတာ, တတော အညေ တ သိယုံ အနညေ တ။ ယဒိ အညေ, န တာဟိ တဿ ဥပ္ပန္နာဟိပိ ကောစိ ဝိသေသော အတ္ထိ။ ယော ဟိ ကရောတိ ပဋိသံဝေဒေတိ စဝတိ ဥပပဇ္ဇတိ စာတိ ကြစ္စိတံ, တသ္မာ တဒဝတ္ထော ဧဝ ယထာဝုတ္တဒောသော။ ကိဉ္စ ဓမ္မကပ္ပနာပိ နိရတ္ထိကာ သိယာ။ အထ အနညေ, ဥပ္ပါဒဝိနာသဝန္တီဟိ အဝတ္ထာဟိ အနညဿ အတ္တနော တာသံ ဝိယ ဥပ္ပါဒဝိနာသသမ္ဘဝတော ကုတော နိစ္စတာဝကာသော။ တာသမ္ပိ တ အတ္တနော ဝိယ နိစ္စတာပတ္တီတိ ဗန္ဓဝိမောက္ခာနံ အသမ္ဘဝတော တေတိ န ယုဇ္ဇတေတယံ အတ္တတဒော။ တေနာဟ **‘‘အတ္တာ နာမ ကောစိ ဒုက္ခဿ ကာရကော နတ္ထီတိ ဒီပေတီ’’**တိ။ **ပရတော**တိ ‘‘ပရံကတံ ဒုက္ခ’’န္တိအာဒိကေ ပရသ္မိံ တိဝိဓေပိ နယေ။ **အဓိစ္စသမုပ္ပန္န**န္တိ အဓိစ္စ ယဒိစ္ဆာယ ကိဉ္စိ ကာရဏံ ကဿစိ တ ပုဗ္ဗံ ဝိနာ သမုပ္ပန္နံ။ တေနာဟ **‘‘အကာရဏေန ယဒိစ္ဆာယ ဥပ္ပန္န’’**န္တိ။ **ကသ္မာ ဧဝမာဟာ** တိ ဧဝံ ဝက္ခမာနောတိ အဓိပ္ပာယော။ **အဿာ** တိ အစေလဿ။ **အယ**န္တိ ဘဂဝန္တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **သောဓေန္တော** တိ သယံ ဝိသုဒ္ဓံ ကတွာ ပုစ္ဆိတမတ္ထံ ဧဝ အတ္တနော ပုစ္ဆာယ သုဒ္ဓိံ ဒဿေန္တော။ လဒ္ဓိယာ ‘‘သယံကတံ ဒုက္ခ’’န္တိ မိစ္ဆာဂါဟဿ ပဋိသေဓနတ္ထာယ။

သော ကရောတီတိ သော ကမ္မံ ကရောတိ။ **သော ပဋိသံဝေဒယတီ**တိ ကာရကဝေဒကာနံ အနညတ္တဒဿနပရံ ဧတံ, န ပန ကမ္မကိရိယာဖလာနံ ပဋိသံဝေဒနာနံ သမာနကာလတာဒဿနပရံ။ **ကြတီ**တိ နိဒဿနတ္ထေ နိပါတော။ **ခော**တိ အဝဓာရဏေ။ ‘‘သော ဧဝ’’တိ ဒဿိတော။ အနိယတာဒေသော ဟိ ဧတေ နိပါတာ။ **အာဒိတော**တိ ဘုမ္မတ္ထေ နိဿက္ကဝစနန္တိ အာဟ **‘‘အာဒိမှိယေဝတ’’**တိ။ ‘‘သယံကတံ ဒုက္ခ’’န္တိ လဒ္ဓိယာ ပဂေဝ ‘‘သော ကရောတိ, သော ပဋိသံဝေဒယတီ’’တိ သညာစိတ္တဝိပလ္လာသာ ဘဝန္တိ။ သညာဝိပလ္လာသတော ဟိ စိတ္တဝိပလ္လာသော, စိတ္တဝိပလ္လာသတော ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော, တေနာဟ **‘‘ဧဝံ သတိ ပစ္ဆာ သယံကတံ ဒုက္ခန္တိ အယံ လဒ္ဓိ ဟောတီ’’** တိ။ ဧဝံ သတိ သညာစိတ္တဝိပလ္လာသာနံ ဗျူဟိတော မိစ္ဆာဘိနိဝေသော, ယဒိဒံ ‘‘သယံကတံ ဒုက္ခ’’န္တိ လဒ္ဓိ။ တသ္မာ ပဋိနိဿဇ္ဇေ တုံ ဟာပကံ ဒိဋ္ဌိဂတန္တိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ ‘‘သယံကတံ။ပေ။ ဧတံ ပရေတီ’’တိ။ **ဝဋ္ဋဒုက္ခံ အဓိပ္ပေတံ** အဝိသေသတော အတ္ထီတိ စ ဝုတ္တတ္တာ။ **သဿတံ** သဿတကပ္ပံ **ဒီပေတိ** ပရေသံ ပကာသေတိ, တထာဘူတော စ **သဿတံ** ဒဋ္ဌဂ္ဂါဟံ **ဂဏှာတီ**တိ။ **တဿာ** တိ ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ။ **တံ** ‘‘သယံကတံ ဒုက္ခ’’န္တိ ဧဝံ ပဝတ္တံ ဝိပရီတဒဿနံ။ **ဧတံ** သဿတဂ္ဂါဟဏံ။ **ပရေတိ** ဥပေတိ။ တေနာဟ **‘‘ကာရကဉ္စ။ပေ။ အတ္ထော’’** တိ။ **ကေမေဝ ဂဏှာတ**န္တိ သတိပိ ဝတ္ထုဘေဒေ အဘေဒနိဿော ဥပ္ပဇ္ဇနေန ကေမေဝ ကတွာ ဂဏှာတန္တိ။

ကြမ ‘‘အာဒိမှိယေဝတ’’တိ ပဒေ။ ‘‘ပရံကတံ ဒုက္ခ’’န္တိ လဒ္ဓိယာ ပဂေဝတတိအာဒိနာ ဟေတ္ထ ဝုတ္တနယာနုသာရေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယဉ္ဟေတ္ထ ယောဇနာ – ‘‘ပရံကတံ ဒုက္ခ’’န္တိ လဒ္ဓိယာ ပဂေဝ အညော ကရောတိ, အညော ပဋိသံဝေဒယတီတိ သညာစိတ္တဝိပလ္လာသာ ဘဝန္တီတိ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဧဝံ သတီ**တိ ဧဝံ မုဒုကေ ဥစ္ဆေဒဝိပလ္လာသေ ပဌမုပ္ပန္နေ သတိ ပစ္ဆာ ‘‘ပရံကတံ ဒုက္ခ’’န္တိ အယံ လဒ္ဓိ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကာရကော**တိ ကမ္မဿ ကာရကော။ **တေန ကတ**န္တိ ကမ္မကာရကေန ကတံ။ ကမ္မုနာ ဟိ ဖလဿ တေဟာရော အဘေဒေါပစာရကတ္တာ။ **ဧဝ**န္တိ ဒိဋ္ဌိသဟဂတာ ဝေဒနာ သာတသဘာဝ ကိလေသပရိဠာဟာဒိနာ သပရိဿယာ သဥပါယာသာ, ဧဝံ။ ‘‘ပဂေဝ ကြတရေ’’တိ ဝုတ္တဝေဒနာယ **အဘိတုန္နဿ ဝိဒ္ဓဿ** ။ ‘‘ဝုတ္တနယေန ယောဇေတဗ္ဗ’’န္တိ ဝတွာ တံ ယောဇနံ ဒဿေန္တော **‘‘တတ္ရာယ’’** န္တိအာဒိမာဟ။ **ဥစ္ဆေဒ** န္တိ သတော သတ္တဿ ဥစ္ဆေဒံ ဝိနာ

သံ, ဝိဘဝန္တိ အတ္ထော။ အသတော ဟိ ဝိနာသာသမ္ဘဝတော အတ္ထိဘာဝနိဗန္ဓနော ဥစ္ဆေဒေါ။ ယထာ ဟေတုဖလဘာဝေန ပဝတ္တမာနာနံ သဘာဝဓမ္မာနံ သတိပိ ဧကသန္တာနပရိယာပန္နာနံ ဘိန္နသန္တတိပတိတေဟိ ဝိသေသေ ဟေတုဖလာနံ ပရမတ္ထတော အဝိနာဘာဝတ္တာ ဘိန္နသန္တာနပတိတာနံ ဝိယ အစ္စန္တဘေဒသန္နိဋ္ဌာနေန နာနတ္တနယဿ မိစ္ဆာဂဟဏံ ဥစ္ဆေဒာဘိနိဝေသဿ ကာရဏံ။ ဧဝံ ဟေတုဖလဘူတာနံ ဓမ္မာနံ ဝိဇ္ဇမာနေပိ သဘာဝဘေဒေ ဧကသန္တတိပရိယာပန္နတာယ ဧကတ္တနယေန အစ္စန္တာဘေဒဂဟဏမ္ပိ ကာရဏမေတတိ ဒဿေတုံ ''သတ္တဿာ''တိ ဝုတ္တံ ဟဋ္ဌိယံ။ သန္တာနဝသေန ဟိ ဝတ္တမာနေသု ခန္ဓေသု ဃနဝိနိဗ္ဘောဂါဘာဝေန ဧကတ္တဂဟဏနိဗန္ဓနော သတ္တဂ္ဂဟော, သတ္တဿ စ အတ္ထိဘာဝဂ္ဂဟနိဗန္ဓနော ဥစ္ဆေဒဂ္ဂဟော, ယာတယံ အတ္တာ န ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ, တာတယံ ဝိဇ္ဇတိယေဝါတိ ဂဟဏတော နိရုဒယဝိနာသော ဣမိဓ ဥစ္ဆေဒောတိ အဓိပ္ပေတောတိ ''ဥစ္ဆေဒ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝိသေသေန နာသော ဝိနာသော, အဘာဝေါ။ သော ပန မံသစက္ခုပညာစက္ခူနံ ဒဿနပထာတိက္ကမောယေဝ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ''အဒဿန''န္တိ။ အဒဿနေ ဟိ နာသသဒ္ဒေါ လောကေ နိရုဠှော ဟောတိ။ သဘာဝဝိဂမော သဘာဝတပဂမော ဝိဘဝေါ။ ယော ဟိ နိရုဒယဝိနာသေန ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ, န သော အတ္တနော သဘာဝေန တိဋ္ဌတိ။

ဧတေ တေတိ တ ယေ ဣမေ တယာ ''သယံကတံ ဒုက္ခ''န္တိ စ ပုဋ္ဌေန မယာ ''သော ကရောတိ, သော ပဋိသံဝေဒယတီ''တိအာဒိနာ, ''အညော ကရောတိ, အညော ပဋိသံဝေဒယတီ''တိအာဒိနာ စ ပဋိက္ခိတ္တာ သဿတုစ္ဆေဒသင်္ခါတာ အန္တာ, တေ ဥဘော အန္တေတိ ယောဇနာ။ အထ တ **ဧတေ တေ**တိ ယတ္ထ ပုထူ အညတိတ္ထိယာ အနုပစိတဉာဏသမ္ဘာရတာယ ပရမဂမ္ဘီရံ သဏှံ သုခုမံ သုညတံ အပ္ပဇာနန္တာ သဿတုစ္ဆေဒေ နိမုဂ္ဂါ သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န ဝိသဟန္တိ, ဧတေ တေ ဥဘော အန္တေ အနုပဂမ္မာတိ ယောဇနာ။ **ဒေသေတီ**တိ ပဌမံ တာဝ အနညသာဓာရဏေ ပဋိပတ္တိဓမ္မေ ဉာဏနုဘာဝေန မဇ္ဈိမာယ ပဋိပဒာယ ဌိတော, ကရုဏာနုဘာဝေန ဒေသနာဓမ္မေ မဇ္ဈိမာယ ပဋိပဒာယ ဌိတော ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ **တတ္ထ ဟိ** တိ **ဟိ**-သဒ္ဒေါ ဟေတုအတ္ထော။ ယသ္မာ ကာရဏတော။ပေ.။ နိဒ္ဒိဋ္ဌော, တသ္မာ မဇ္ဈိမာယ ပဋိပဒာယ ဌိတော ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ ယောဇနာ။ ကာရဏတော ဖလံ ဒီပိတန္တိ ယောဇနာ, အဘိဓေယျာနုရူပဉ္ဟိ လိင်္ဂဝစနာနိ ဟောန္တိ။ **အဿာ** တိ ဖလဿ။ **န ကောစိ ကာရကော တ ဝေဒကော တ နိဒ္ဒိဋ္ဌော,** အညဒတ္တု ပဋိက္ခိတ္တော ဟေတုဖလမတ္တတာဒဿနတော ကေဝလံ ဒုက္ခက္ခန္ဓဂဟဏတောတိ။ **တတ္တာဝတာ** တိ ''ဧတေ တေ, ကဿပ။ပေ.။ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတီ''တိ ဧတ္တကေန တာဝ ပဒေန။ **သေသပဥှာ**တိ ''သယံကတဉ္စ ပရံကတဉ္စ ဒုက္ခ''န္တိ အာဒိကာ သေသာ စတ္တာရော ပဥှာ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ''ကိံ နု ခေါ, ဘော ဂေါတမ, နတ္ထိ ဒုက္ခ''န္တိ ပဌေပဟာ ဟဋ္ဌိယံ သရူပေနေဝ ပဋိက္ခိတ္တောတိ န ဥဒ္ဓဋော။ **ပဋိသေဓိတာ ဟောန္တိ** တိ တတိယပဌေပဟာ, တာဝ ပဌမဒုတိယပဥှာပဋိက္ခေပေနေဝ ပဋိက္ခိတ္တော, သော ဟိ ပဌေပဟာ ဝိသုံ ဝိသုံ ပဋိက္ခေပေန ဧကဇ္ဈံ ပဋိက္ခေပေန စ။ တေနာဟ **''ဥဘော။ပေ.။ ပဋိက္ခိတ္တော''**တိ။ ဧတ္ထ စ ယဿ အတ္တာ ကာရကော ဝေဒကော တ ဣစ္ဆိတော, တေန ဝိပရိဏာမဓမ္မော အတ္တာ အနုညာတော ဟောတိ။ တထာ စ သတိ အနုပုဗ္ဗဓမ္မပ္ပဝတ္တိယာ ရူပာဒိဓမ္မာနံ ဝိယ , သုခါဒိဓမ္မာနံ ဝိယ စဿ ပစ္စယာယတ္တဝုတ္တိတာယ ဥပ္ပာဒဝန္တတာ အာပဇ္ဇတိ။ ဥပ္ပာဒေ စ သတိ အဝဿံဘာဝီ နိရောဓောတိ အနဝကာသာ နိစ္စတာတိ။ တဿ ''သယံကတ''န္တိ ပဌမပဥှာပဋိက္ခေပေ ပဌာ ဧဝ အတ္တနော နိရုဋ္ဌဟာဿ သမုဒယော ဟောတီတိ ပုဗ္ဗေ ဝိယ အနေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ပုဗ္ဗေ ဝိယ တ ပဌာပိ။ **သေသပဥှာ**တိ တတိယပဥှာဒယော။ **တတိယပဌေပဟာ ပဋိက္ခိတ္တော**တိ ဧဝ္ဗ တတိယပဌေပဟာ ပဋိက္ခိတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော – ''အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ''တိအာဒိနာ သတတံ သမိတံ ပစ္စယာယတ္တဿ ဒီပနေန ဒုက္ခဿ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နတာ ပဋိက္ခိတ္တာ, တတော ဧဝ တဿ အဇာနနဉ္စ ပဋိက္ခိတ္တံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ ''ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတီ''တိ (မ. နိ. ၃.၁၂၆; သံ. နိ. ၂.၃၉-၄၀; မဟာဝ. ၁; ဥဒာ. ၁)။

ယံ ပရိတသံ သမာဒိယိတွာ ပရိဝသတီတိ ယောဇနာ။ **ဝစနသိလိဋ္ဌတာဝသေနာ** တိ ''ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဘေယျံ ဥပသမ္ပဒ''န္တိ ယာစန္တေန တေန ဝုတ္တဝစနသိလိဋ္ဌတာဝသေန။ **ကမပ္ပဝေသနာဒီနီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန နာတိဒိတပဋိက္ကမနံ, နဝေသိယာဒိဂေစရတာ, သဗ္ရဟ္မစာရီနံ ကိစ္စေသု ဒက္ခတာဒိ, ဥဒ္ဒေသာဒီသု တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒတာ, တိတ္ထိယာနံ အဝဏ္ဏဘဏနေ အတ္တမနတာ, ဗုဒ္ဓာဒီနံ အဝဏ္ဏဘဏနေ အနတ္တမနတာ, တိတ္ထိယာနံ ဝဏ္ဏဘဏနေ အနတ္တမနတာ, ဗုဒ္ဓာဒီနံ ဝဏ္ဏဘဏနေ အတ္တမနတာတိ (မဟာဝ. ၈၇) ဣမေသံ သင်္ဂဟော။ **အဋ္ဌ ဝတ္တာနီ** တိ ဣမာနိ အဋ္ဌ တိတ္ထိယဝတ္တာနိ ပူရေန္တေန။ ဧတ္ထ စ နာတိကာလေန ကမပ္ပဝေသနာ တတ္ထ ဝိသုဒ္ဓကာယဝစီသမာစာရေန ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ နာတိဒိတပဋိက္ကမနန္တိ ဣဒမေကံ ဝတ္တံ။

အယမေတ္ထ ဟဒ္ဓော တိ တေသမ္ပိ ကဿပသုတ္တေ အယံ ဟဒ္ဓော။ **အညတ္ထာ** တိ သီဟနာဒသုတ္တာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၄၀၂-၄၀၃)။ **ဃံသိတ္ွတ ကောဋ္ဋေတွတ** တိ ယထာ သုဝဏ္ဏံ နိဃံသိတ္ွတ အဓိကရဏိယာ ကောဋ္ဋေတွာ နိဒ္ဒောသမေဝ ဂဏှာတိ, ဧဝံ ပရိတာသဝတ္တစရဏေန ဃံသိတ္ွတ သုဒ္ဓဘာဝဝီမံသနေန ကောဋ္ဋေတွာ သုဒ္ဓော ဧဝ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော ဣဓ ဂဏှာတိ။ **တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒတ** န္တိ သာသနံ အနုပဝိသိတ္ွတ ဗြဟ္မစရိယတသော တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒတံ ဒဋ္ဌဟတရာဘိရုစိတံ။ **အညတရံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေသီ** တိ နာမကေတ္တေန အဟကဒ္ဒံ ကော် ဘိက္ခုံ အာဏာပေသိ ဖေဟိဘိက္ခုဥပသမ္ပဒာယ ဥပနိဿယာဘာဝတော။ **ဂဏေ နိသီဒိတွတ**တိ ဘိက္ခူ အတ္တနော သန္တိကေ ပတ္တာသနဝသေန ဂဏေ နိသီဒိတ္ွတ။

အစေလကဿပသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. တိမ္ဗရုကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈. ယသ္မာ တိမ္ဗရုကော ''ဝေဒနာ အတ္တာ။ အတ္တာဝ ဝေဒယတီ''တိ ဧဝံလဒ္ဓိကော, တသ္မာ တာယ လဒ္ဓိယာ ''သယံကတံ သုခဒုက္ခ''န္တိ ဝဒတိ, တံ ပဋိသံဟရိတုံ ဘဂဝတ ''သာ ဝေဒနာ''တိအာဒိ အတေစ။ တေနာဟ **''သာ ဝေဒနာတိ အာဒိ သယံကတံ သုခဒုက္ခန္တိ လဒ္ဓိယာ နိသေဓနတ္ထံ ဝုတ္တ''**န္တိ။ **တ္တောပိ** တိ ဣမသ္မိမ္ပိ သုတ္တေ။ **တတ္ရာ** တိ ယံ ဝုတ္တံ ''သာ ဝေဒနာ။ပေ.။ သုခဒုက္ခ''န္တိ, တသ္မိံ ဟဒ္ဓေ။ **အာဒိမ္ဟိယေတ**တိ တ္တေ ဘုမ္မဝစနေန ''အာဒိတော''တိ တော-သဒ္ဒော န နိဿက္ကဝစနေ။ **ဧဝ**-ကာရေန ခော-သဒ္ဒော အဝဓာရဏေတိ ဒဿေတိ။ ယံ ပနေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ အနန္တရသုတ္တေ ဝုတ္တမေဝ။ တတ္ထ ပန ''ဝေဒနာတော အညော အတ္တာ, ဝေဒနာယ ကာရကော''တိ လဒ္ဓိကဿ ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ တအေ ပဋိက္ခိတ္တော, ဣဓ ''ဝေဒနာ အတ္တာ''တိ ဧဝံလဒ္ဓိကဿာတိ အယမေဝ ဝိသေသော။ တေနာဟ **''ဧဝဥ္ဟိ သတိ ဝေဒနာယ ဧဝ ဝေဒနာ ကတာ ဟောတီ''**တိအာဒိ။ **ဣမိဿာ** တိ ယာယ ဝေဒနာယ သုခဒုက္ခံ ကတံ, ဣမိဿာ။ **ပုဗ္ဗေပီ** တိ သဿတာကာရတော ပုဗ္ဗေပိ။ **ပုရိမဥ္ဟိ အတ္ထ** န္တိ အနန္တရသုတ္တေ ဝုတ္တံ အတ္ထံ။ **အဋ္ဌကထာယ**န္တိ ပောရာဏဋ္ဌကထာယံ။ **တ**န္တိ ပုရိမသုတ္တေ ဝုတ္တမတ္ထံ။ **အဿာ** တိ ဣမဿ သုတ္တဿ။ ယသ္မာ တိမ္ဗရုကော ''ဝေဒနာဝ အတ္တာ''တိ ဂဏှာတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **''အဟံ သာ ဝေဒနာ။ပေ.။ န ဝဒာမီ''**တိ။

အညာ ဝေဒနာတိအာဒီသုပိ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ အနန္တရသုတ္တေ ဝုတ္တနယမေဝ။ **ကာရကဝေဒနာ**တိ ကတ္တုဘူတ ဝေဒနာ။ **ဝေဒနာသုခဒုက္ခ**န္တိ ဝေဒနာဘူတသုခဒုက္ခံ ကထိတံ, န ဝဋ္ဋသုခဒုက္ခံ။ **''ဝိပာကသုခဒုက္ခမေဝ ဝဋ္ဋတီ''** တိ ဝုတ္တံ ''သယံကတံ သုခံ ဒုက္ခ''န္တိအာဒိဝစနတော။

တိမ္ဗရုကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဗာလပဏ္ဍိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉. အဝိဇ္ဇာ နီဝရဏာ ဘတဒိ-အာဒီနဝဿ နိတရိတပဋိစ္ဆာဒိကာ တေဿာတိ **အဝိဇ္ဇာနီဝရဏော,** အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတောတိ အာဟ **''အဝိဇ္ဇာယ နိတရိတဿာ''** တိ။ **အယံ ကာယော**တိ ဗာလဿ အပ္ပဟီနကိလေသဿ ပစ္စုပ္ပန္နံ အတ္တဘာဝံ ရက္ခံ ကတ္ွတ အဝိဇ္ဇာယ ပဋိစ္ဆာဒိတာဒီနဝေ အယာထာဝဒဿနဝသေန တဏှာယ ပဋိလဒ္ဓစိတ္တဿ တံတံဘဝူပက သင်္ခါရာ သင်္ခရီယန္တိ။ တေဟိ စ အတ္တဘာဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ, တသ္မာ အယဥ္စ အဝိဇ္ဇာယ ကာယော နိဗ္ဗတ္တောတိ။ **အဿာ** တိ ဗာလဿ။ **အယံ အတ္တော** တိ ''အယံ ကာယော နာမရူပန္တိ စ ဝုတ္တော''တိ အတ္တော ဒီပေတဗ္ဗော ဥပာအနက္ခန္ဓသင်္ဂဟတနသင်္ဂဟတော တေသံ ဓမ္မာနံ။ **ဝေမေတံ ဒွ၀ယ**န္တိ ဧဝံ အဝိဇ္ဇာယ နိတရိတတ္တာ, တဏှာယ စ သံယုတ္တတ္တာ ဧဝံ သပရသန္တာနဂတသဝိညာဏကကာယသင်္ခါတံ ဒွယံ ဟောတိ။ **အညတ္ထာ** တိ သုတ္တန္တရေသု။ ''စက္ခုဥ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော''တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၀၄, ၄၀၀; ၃.၄၂၁, ၄၂၅-၄၂၆; သံ. နိ. ၂.၄၃-၄၅; ၄.၆၀-၆၁; ကထာ. ၄၆၅, ၄၆၇) အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာယတနာနိ ဘိန္ဒိတ္ွတ စက္ခုရူပာဒိဒွ၀ယာနိ ပဋိစ္စ စက္ခုသမ္ဖဿာဒယော ဝုတ္တာ, ဣဓ ပန အဘိန္ဒိတ္ွတ ဆ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာယတနာနိ ပဋိစ္စ စက္ခုသမ္ဖဿာဒယော ဝုတ္တာ **''ဒွ၀ယံ ပဋိစ္စ ဖဿော''** တိ, တသ္မာ **မဟာဒွ၀ယံ နာမ ကိရေတံ** အနဝသေသ တော အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာယတနာနံ ဂဟိတတ္တာ။ **အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနိ အာယတနာနီ** တိ တ္တောပိ ဟိ သင်္ဂဟယတနာနိ သင်္ဂဟိတာနေဝ။ **ဖဿကာရဏာနီ** တိ ဖဿပဝတ္တိယာ ပစ္စယာနိ။ **ယေဟီ**တိ ဟေတုဒဿနမတ္တန္တိ အာဟ **''ယေဟိ ကာရဏဘူတေဟီ''**တိ။ ဖဿော ဧဝ ဖုသနကိစ္စော, န ဖဿာယတနာနီတိ ဝုတ္တံ **''ဖဿေန ဖုဋ္ဌော''** တိ။

ပရိပုဏ္ဏဝသေန တိ အဝေကလ္လဝသေန။ အပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ ဟီနာနိ ဖဿသွ ကာရဏာနိ ဟောန္တိ, တေသံ ဝိယာတိ "ဧတေသံ တ အညတရေနာ"တိ ဝုတ္တံ။ **ကာယနိဗ္ဗတ္တနာဒိမ္ပဟိ** တိ သဝိညာဏကဿ ကာယဿ နိဗ္ဗတ္တနံ ကာယနိဗ္ဗတ္တနံ, ကာယော တ နိဗ္ဗတ္တတိ ဧတေနာတိ ကာယနိဗ္ဗတ္တနံ, ကိလေသာဘိသင်္ခာရာ။ **အာဒိသဒ္ဒေန** ဖဿ သသဏ္ဌာယတနာဒိသင်္ဂဟော။ အဓိကံ ပယသတိ ပယုဉ္ဇတိ ဧတေနာတိ အဓိပ္ပယာသော, ဝိသေသကာရဏန္တိ အာဟ **"အဓိကပယောဂေ"**တိ။

ဘဂဝတ အမ္ဟာကံ ဥပဟာဒကဘာဝေန မူလဘာဝေန **ဘဂဝံမူလကာ။ ဣမေ ဓမ္မာ** တိ ဣမေ ကာရဏဓမ္မာ။ ယေဟိ မယံ ဗာလပဏ္ဍိတာနံ သမာနေပိ ကာယနိဗ္ဗတ္တနာဒိမ္ပဟိ ဝိသေသံ ဇာနေယျာမ, တေနာဟ **"ပုဗ္ဗေ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဥပ္ပာဒိတာ"**တိအာဒိ။ **အာဇာနာမာ**တိ အဘိမုခံ ပစ္စက္ခတော ဇာနာမ။ **ပဋိဝိဇ္ဈာမာ** တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ, အဓိဂစ္ဆာမာတိ အတ္ထော။ **နေတာ**တိ အမ္ဟာကံ သန္တာနေ ပာပေတာ။ **ဝိနေတာ**တိ ယထာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသော ဟောတိ, ဧဝံ ဝိသေသတော နေတာ, တဒင်္ဂဝိနယာဒိဝသေန တ ဝိနေတာ။ **အနုနေတာ**တိ အနုရူပံ နေတာ။ အန္တရန္တရာ ယထာဓမ္မပညတ္တိယာ ပညာပိတာနံ ဓမ္မာနံ အနုရူပတော ဒဿနံ ဟောတီတိ အာဟ **"ယထာသဘာဝတော ။ပေ။ ဒဿေတာ"**တိ။ အာပာထံ ဥပဂစ္ဆန္တာနံ ဘဂဝတ ပဋိသရဏံ သမောသရဏဋ္ဌာနန္တိ **ဘဂဝံပဋိသရဏာ** ဓမ္မာ။ တေနာဟ **"စတုဘူမကဓမ္မာ"** တိအာဒိ။ ပဋိသရတိ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ ပဋိသရဏံ, တသ္မာ ပဋိဝိဇ္ဈနဝသေန ဘဂဝတ ပဋိသရဏံ ဧတေသန္တိ **ဘဂဝံပဋိသရဏာ**။ တေနာဟ **"အပိ စာ"**တိအာဒိ။ **ဖဿော အာဂစ္ဆတိ** တိ ပဋိဝိဇ္ဈနကဝသေန ဖဿော ဉာဏဿ အာပာထံ အာဂစ္ဆတိ, အာပာထံ အာဂစ္ဆန္တောယေဝ သော အတ္တတော "အဟံ ကိန္နာမော"တိ နာမံ ပုစ္ဆန္တော ဝိယ, ဘဂဝတ စဿ နာမံ ကရောန္တော ဝိယ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **"အဟံ ဘဂဝတ"**တိအာဒိ။ **ဥပဋ္ဌာတု** တိ ဉာဏဿ ပစ္စုပဋ္ဌာတု။ **ဘဂဝန္တံယေဝ ပဋိဘာတု** တိ ဘဂဝတော ဧဝ ဘာဂေ ဟောတု, ဘဂဝတာ နံ အတ္တနော ဘာဂံ ကတ္ဝာ ဝိဿဇ္ဇေတူတိ အတ္ထော, ဘဂဝတော ဘာဂေ ယဒိဒံ ဓမ္မဿ အက္ခာနံ, အမ္ဟာကံ ပန သဝနံ ဘာဂေတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ ဝေဉ္စဟိ သဒ္ဒလက္ခဏေန သမေတိ။ ကေစိ ပန ပဋိဘာတူတိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ ဉာဏေန ဒိဿတု ဒေသီယတူတိ တ အတ္ထော။ တေနာဟ **"တုမ္ဟေဟယေဝ နော ကထေတ္ဝာ ဒေထာတိ အတ္ထော"** တိ။

ဗာလဿ ပဏ္ဍိတဿ စ ကာယဿ နိဗ္ဗတ္တိယာ ပစ္စယဘူတာ **အဝိဇ္ဇာ စ တဏှာ စ**။ တေနာဟ **"ကမ္မံ။ပေ။ နိရုဒ္ဓာ"**တိ။ **ဧတပေတ္ဝာ**တိ ဂဟိတဇဝနံ ကတ္ဝာ, ယထာ ပဋိသန္ဓိံ အာကမိုတုံ သမတ္ထံ ဟောတိ, ဧဝံ ကတ္ဝာ။ ယဒိ နိရုဒ္ဓာ, ကထံ အပ္ပဟီနာတိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ယထာ ပနာ"**တိအာဒိ။ ဘဝတိ ဟိ တံသဒိသေပိ တဗ္ဗောဟာရော ယထာ "သာ ဧဝ တိတ္တိရီ, တာနေဝ ဩသဓာနိ, တဿေဝ ကမ္မဿ ဝိပာကာဝသေသေနာ"တိ စ။ **ဒုက္ခက္ခယာယာ** တိ တဒတ္ထဝိသေသနတ္ထန္တိ အာဟ **"ခယတ္ထာယာ"** တိ။ **ပဋိသန္ဓိကာယန္တိ** ပဋိသန္ဓိဂဟဏပုဗ္ဗကံ ကာယံ။ ဟဋ္ဌိယံ "ဗာလေနာ"တိ ကရဏဝစနံ နိဿက္ကေတိ အာဟ **"ဗာလတော"**တိ။ ဘာဝိနာ သဟ ပဋိသန္ဓိနာ **သပ္ပဋိသန္ဓိကော** ။ ယော ပန ကေန္တတော တေနတ္တဘာဝေန အရဟတ္တံ ပတ္တုံ ဘဗ္ဗော, သော ဘာဝိနာ ပဋိသန္ဓိနာ "အပ္ပဋိသန္ဓိကော"တိ, တတော ဝိသေသနတ္ထံ **"သပ္ပဋိသန္ဓိကော"** တိ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ ဝုတ္တံ, သော စ ယာဝ အရိယဘူမိံ န ဩက္ကမတိ, တာဝ ဗာလဓမ္မသမင်္ဂီ ဧဝာတိ ကတ္ဝာ **"သဗ္ဗောပိ ပုထုဇ္ဇနော ဗာလော"** တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ "အပ္ပဋိသန္ဓိကော ခီဏာသဝေ ပဏ္ဍိတော"တိ ခီဏာသဝ-သဒ္ဒေန အပ္ပဋိသန္ဓိကော ဝိသေသိတော။ ယဒိ ဧဝံ သေက္ခာ ကထန္တိ အာဟ **"သောတာပန္နာ"** တိအာဒိ။ တေ ဟိ သိခါပတ္တပဏ္ဍိစ္စဘာဝလက္ခဏာဘာဝတော ပဏ္ဍိတာတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ ခီဏာသဝ ဝိယ, ဗာလဝတရာနံ ပန ဗာလဓမ္မာနံ ပဟီနတ္တာ ဗာလာတိပိ န ဝတ္တဗ္ဗာ ပုထုဇ္ဇနာ ဝိယ။ ဘဇိယမာနာ ပန စတုသစ္စသမ္ပဋိဝေဓံ ဥပာဒါယ **ပဏ္ဍိတပက္ခံ ဘဇန္တိ,** န ဗာလပက္ခံ ဝုတ္တကာရဏေနာတိ။

ဗာလပဏ္ဍိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပစ္စယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀. သင်္ခတံ အပ္ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နံ နာမ နတ္ထီတိ ပစ္စယဓမ္မောပိ အတ္တနော ပစ္စယဓမ္မံ ဥပါဒါယ ပစ္စယုပ္ပန္နော, တထာ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မောပိ အတ္တနော ပစ္စယုပ္ပန္နံ ဥပါဒါယ ပစ္စယဓမ္မောတိ ယထာရဟံ ဓမ္မာနံ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နတာ။ ယေသံ ဝိနေယျာနံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဒေသနာယေဝ သုဗောဓတော ဥပဋ္ဌာတိ, တေသံ ဝသေန သုတ္တံ ဝိဘာဂံ ကတ္ဝာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ဒေသိတော။ ယေသံ ပန ဝိနေယျာနံ တဒုဘယသ္မိံ ဝိဘဇ္ဇ သုတေ ဧဝ ဓမ္မာဘိသမယော ဟော

တိ, တေ သန္ဓာယ ဘဂဝတ တဒုဘယံ ဝိဘဇ္ဇ ဒဿေန္တော “ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေ စ ဓမ္မေ”တိ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘီတိ ဣမမတ္ထံ ဝိဘာဝေန္တော **“သတ္တာ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ”** တိအာဒိမာဟ။ ပစ္စယသ္သ ဘာဝေါ ပစ္စယတ္တံ, ပစ္စယနိဗ္ဗတ္တတာ။ အသဘာဝဓမ္မေ န လဗ္ဘတီတိ **“သဘာဝဓမ္မေ”** တိ ဝုတ္တံ။ နနု စ ဇာတိ ဇရာ မရဏဉ္စ သဘာဝဓမ္မော န ဟောတိ, ယေသံ ပန ခန္ဓာနံ ဇာတိ ဇရာ မရဏဉ္စ, တေ ဧဝ သဘာဝဓမ္မာ, အထ ကသ္မာ ဒေသနာယ တေ ဂဟိတာတိ? နာယံ ဒေါသော, ဇာတိ ဇရာ မရဏဉ္ဟိ ပစ္စယနိဗ္ဗတ္တာနံ သဘာဝဓမ္မာနံ ဝိကာရမတ္တံ, နညေသံ, တသ္မာ တေ ဂဟိတာတိ။ **ဥပ္ပာဒါ ဝါ တထာဂတာန** န္တိ န ဝိနေယျပုဂ္ဂလာနံ မဂ္ဂဖလုပ္ပတ္တိ ဝိယ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏုပ္ပတ္တိ တထာဂတုပ္ပာဒါယတ္တာ, အထ ခေါ သာ တထာဂတာနံ ဥပ္ပာဒေပိ အနုပ္ပာဒေပိ ဟောတိယေဝ။ တသ္မာ သာ ကာမံ အသင်္ခတာ ဝိယ ဓာတု န နိစ္စာ, တထာပိ “သဗ္ဗကာလိကာ”တိ ဧတေန ဇာတိပစ္စယတော ဇရာမရဏုပ္ပတ္တီတိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **“ဇာတိယေဝ ဇရာမရဏဿ ပစ္စယော”** တိ။ **ဇာတိပစ္စယာ**တိ စ ဇာတိသင်္ခါတပစ္စယာ။ ဟေတုမ္ဟိ နိဿက္ကဝစနံ။ ဌိတာဝ သာ ဓာတု, ယာယံ ဣဒပ္ပစ္စယတာ ဇာတိယာ ဇရာမရဏဿ ပစ္စယတာ တဿ ဗ္ယဘိစာရာဘာဝတော။ ဣအနိ **န ကဒာစိ ဇာတိ ဇရာမရဏဿ ပစ္စယော န ဟောတိ** ဟောတိယေဝါတိ ဇရာမရဏဿ ပစ္စယဘာဝေ နိယမေတိ။ ဥဘယေနပိ ယထာဝုတ္တဿ ပစ္စယဘာဝေ ယတ္ထ ဟောတိ, တတ္ထ အဝဿံဘာဝိတံ ဒဿေတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ “ဌိတာဝ သာ ဓာတူ”တိ။ **ဒွီဟိ** ပဒေဟိ။ **တိဋ္ဌန္တိ** တိ ယဿ ဝသေန ဓမ္မာနံ ဌိတိ, သာ ဣဒပ္ပစ္စယတာ **ဓမ္မဋ္ဌိတတာ။ ဓမ္မေ** တိ ပစ္စယုပ္ပန္နေ ဓမ္မေ။ **နိယမေတိ** ဝိသေသေတိ။ ဟေတုဂတဝိသေသသမာယောဂေ ဟိ ဟေတုဖလဿ ဧဝံ ဓမ္မတာနိယာမော ဟောတိ။

အပရော နယော – **ဌိတာဝ သာ ဓာတူ**တိ ယာယံ ဇရာမရဏဿ ဣဒပ္ပစ္စယတာ “ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ”န္တိ, သော ဓာတု သေ သဘာဝေါ။ တထာဂတာနံ ဥပ္ပာဒတော ပုဗ္ဗေ ဥဒ္ဓဉ္စ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈိယမာနော, မဇ္ဈေ စ ပဋိဝိဇ္ဈိယမာနော န တထာဂတေဟိ ဥပ္ပာဒိတော, အထ ခေါ သမ္ဘဝန္တဿ ဇရာမရဏဿ သဗ္ဗကာလံ ဇာတိပစ္စယတော သမ္ဘဝတော ဌိတာဝ သာ ဓာတု, ကေဝလံ ပန သယမ္ဘုဉာဏေန အဘိသမ္ဗုဇ္ဈနတော “အယံ ဓမ္မော တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ ပဝေဒနတော စ တထာဂတော “ဓမ္မသာမီ”တိ ဝုစ္စတိ, န အပုဗ္ဗဿ ဥပ္ပာဒနတော။ တေန ဝုတ္တံ “ဌိတာဝ သာ ဓာတူ”တိ။ သာ ဧဝ “ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ”န္တိ ဧတ္ထ ဝိပလ္လာသာဘာဝတော ဧဝံ အဝဗုဇ္ဈမာနဿ တေဿ သဘာဝဿ, ဟေတုနော ဝါ တထေဝ ဘာဝတော ဌိတတာတိ **ဓမ္မဋ္ဌိတတာ,** ဇာတိ ဝါ ဇရာမရဏဿ ဥပ္ပာဒဋ္ဌိတိ ပဝတ္တအာယူဟန-သံယောဂ-ပလိဗောဓ-သမုဒယ-ဟေတုပစ္စယဋ္ဌိတီတိ တဒုပ္ပာဒါဘာဝေနဿာ ဌိတတာ “ဓမ္မဋ္ဌိတတာ”တိ ဖလံ ပတိ သာမတ္ထိယတော ဟေတုမေဝ ဝဒတိ။ ဓာရီယတိ ပစ္စယေဟီတိ ဝါ ဓမ္မော, တိဋ္ဌတိ တတ္ထ တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယ ဖလန္တိ ဌိတိ, ဓမ္မဿ ဌိတိ **ဓမ္မဋ္ဌိတိ** ။ ဓမ္မောတိ ဝါ ကာရဏံ ပစ္စယဘာဝေန ဖလဿ ဓာရဏ တော, တဿ ဌိတိ သဘာဝေါ, ဓမ္မတော စ အညော သဘာဝေါ နတ္ထီတိ ဓမ္မဋ္ဌိတိ, ပစ္စယော။ တေနာဟ “ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေ ပညာ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ”န္တိ (ပဋိ. မ. မာတိကာ ၄)။ ဓမ္မဋ္ဌိတိ ဧဝ **ဓမ္မဋ္ဌိတတာ** ။ သာ ဧဝ ဓာတု “ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ”န္တိ ဣမဿ သဘာဝဿ, ဟေတုနော ဝါ အညထတ္တာဘာဝတော, “န ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ”န္တိ ဝိညာယမာနဿ စ တဗ္ဘာဝတာဘာဝတော နိယာမတာ ဝဝတ္ထိတတာဘာဝတော **ဓမ္မနိယာမတာ။** ဖလဿ ဝါ ဇရာမရဏဿ ဇာတိယာ သတိ သမ္ဘဝေ ဓမ္မေ ဟေတုမ္ဟိ ဌိတတာတိ **ဓမ္မဋ္ဌိတတာ,** အသတိ အသမ္ဘဝေ **ဓမ္မနိယာမတာ**တိ ဧဝံ ဖလေန ဟေတုံ ဝိဘာဝေတိ, တံ “ဌိတာဝ သာ ဓာတူ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တံ။ ဣမေသံ ဇရာမရဏာဒီနံ ပစ္စယတာသင်္ခါတံ ဣဒပ္ပစ္စယတံ **အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတိ** ပစ္စက္ခကရဏေန အဘိမုခံ ဗုဇ္ဈတိ ယာထာဝတော ပဋိဝိဇ္ဈတိ, တတော ဧဝ **အဘိသမေတိ** အဘိမုခံ သမာဂစ္ဆတိ, အာဒိတော ကထေန္တော အာစိက္ခတိ, ဥဒ္ဒိသတီတိ အတ္ထော။ တမေဝ ဥဒ္ဒေသံ ပရိယောသာပေန္တော **ဒေသေတိ**။ ယထာဥဒ္ဒိဋ္ဌမတ္ထံ နိဒ္ဒိသနဝသေန ပကာရေဟိ ဉာပေန္တော **ပညာပေတိ**။ ပကာရေဟိ ဧဝ ပတိဋ္ဌပေန္တော **ပဋ္ဌပေတိ** ။ ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌံ ပဋိနိဒ္ဒေသဝသေန **ဝိဝရတိ ဝိဘဇတိ**။ ဝိဝဋဉ္ဟိ ဝိဘတ္တဉ္စ အတ္ထံ ဟေတူအာဟရဏဒဿနေဟိ ဟာကင့် ကရောန္တော **ဥတ္တာနီကရောတိ** ။ ဥတ္တာနီကရောန္တော တထာ ပစ္စက္ခဘူတံ ကတ္ဝာ နိဂမနဝသေန **ပဿထာတိ စာဟ** ။

ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏန္တိအာဒီသု တိ ဇာတိအာဒီနံ ဇရာမရဏပစ္စယဘာဝေသု။ **တေဟိ တေဟိ ပစ္စယေဟီ** တိ ယာဝတကေဟိ ပစ္စယေဟိ ယံ ဖလံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာရဟံ, အဝိကလေဟိ တေဟေဝ တဿ ဥပ္ပတ္တိ, န ဦနာဓိကေဟီတိ။ တေနာဟ **“အနူနာဓိကေဟေဝ”**တိ။ ယထာ တံ စက္ခုရူပာလောကမနသိကာရေဟိ စက္ခုဝိညာဏဿ သမ္ဘဝေါတိ။ တေန တံ တံဖလနိပ္ဖာဒနေ တဿာ ပစ္စယသာမဂ္ဂိယာ တပ္ပကာရတာ **တထတာ**တိ ဝုတ္တာတိ ဒဿေတိ။ **သာမဂ္ဂိ** န္တိ သမောဓာနံ, သမတယန္တိ အတ္ထော။ **အသမ္ဘဝတာဘာဝတော** တိ အနုပ္ပဇ္ဇနဿ အဘာဝတော။ တထာဝိဓပစ္စယသာမဂ္ဂိယဉ္ဟိ

ဟိ သတိပိ ဖလဿ အနုပ္ပဗန္ဓေ တဿာဝိတထတာ သိယာ။ **အညဓမ္မပစ္စယေဟီ** တိ အညဿ ဖလဓမ္မဿ ပစ္စယေဟိ။ **အညဓမ္မာနုပ္ပတ္တိတော** တိ တတော အညဿ ဖလဓမ္မဿ အနုပ္ပဗန္ဓနတော။ န ဟိ ကဒာစိ စက္ခုရူပဟ လောကမနသိကာရေဟိ သောတဝိညာဏဿ သမ္ဘဝေ အတ္ထိ။ ယဒိ သိယာ, တဿာ သာမဂ္ဂိယာ အညထတာ နာမ သိယာ, န စေတံ အတ္ထီတိ **"အနညထတာ"**တိ ဝုတ္တံ။ **ပစ္စယတော**တိ ပစ္စယဘာဝတော။ **ပစ္စယသမူဟတော**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ ဣဒပ္ပစ္စယာ ဧဝ **ဣဒပ္ပစ္စယတာ** တိ **တာ**-သဒ္ဒေန ပဒံ ဝဍ္ဎိတံ ယထာ "ဒေဝတေယေဝ ဒေဝတာ"တိ, ဣဒပ္ပစ္စယာနံ သမူဟော **ဣဒပ္ပစ္စယတာ** တိ သမူဟတ္ထော **တာ**သဒ္ဒော ယထာ "ဇနာနံ သမူဟော ဇနတာ"တိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယာဟ **"လက္ခဏံ ပနေတ္ထ သဒ္ဒသတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗ"** န္တိ။

န နိစ္စံ သဿတန္တိ **အနိစ္စံ။ ဇရာမရဏံ န အနိစ္စံ** သင်္ခါရာနံ ဝိကာရဘာဝတော အနိပ္ဖန္နတ္တာ, တထာပိ "အနိစ္စ"န္တိ ပရိယာယေန ဝုတ္တံ။ ဧသ နယော သင်္ခတာဒီသုပိ။ **သမာဂန္တွာ ကတံ** သဟိတေဟေဝ ပစ္စယေဟိ နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗတော ယထာသဘာဝံ သမေစ္စ သမ္ဘုယျ ပစ္စယေဟိ ကတန္တိ **သင်္ခတံ** ။ ပစ္စယာရဟံ ပစ္စယံ ပဋိစ္စ န ဝိနာ တေန သဟိတသမေတမေဝ ဥပ္ပန္နန္တိ **ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ** ။ တေနာဟ **"ပစ္စယေ နိဿာယ ဥပ္ပန္န"** န္တိ။ **ခယသဘာဝ** န္တိ ဘိဇ္ဇနသဘာဝံ။ **ဝိဂစ္ဆနကသဘာဝ** န္တိ သကဘာဝတော အပဂစ္ဆနကသဘာဝံ။ **ဝိရဇ္ဇနကသဘာဝ** န္တိ ပလုဇ္ဇနကသဘာဝံ။ **နိရုဇ္ဈနကသဘာဝ** န္တိ ခဏဘင်္ဂဝသေန ပဘင်္ဂုသဘာဝံ။ **ဝုတ္တနယေနာ** တိ ဇရာယ ဝုတ္တနယေန။ **ဇနကပစ္စယာနံ** ကမ္မာဒီနံ။ **ကိစ္စာနုဘာဝက္ခဏေ** တိ ဧတ္ထ **ကိစ္စာနုဘာဝေ** နာမ ယထာ ပဝတ္တမာနေ ပစ္စယေ တဿ ဖလံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တထာ ပဝတ္တိ, ဧဝံ သန္တဿ ပဝတ္တနက္ခဏော။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယသ္မိံ ခဏေ ပစ္စယော အတ္တနော ဖလုပ္ပာဒနံ ပတိ ဗျာဝဋော နာမ ဟောတိ, ဣမသ္မိံ ခဏေ ယေ ဓမ္မာ ရူပာဒယော ဥပလဗ္ဘန္တိ တတော ပုဗ္ဗေ, ပစ္ဆာ စ အနုပလဗ္ဘမာနာ, တေသံ တတော ဥပ္ပတ္တိ နိဒ္ဓါရီယတိ, ဧဝံ ဇာတိယာပိ သာ နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာ တံခဏူပလဒ္ဓတောတိ။ ယဒိ ဧဝံ နိပ္ပရိယာယတောဝ ဇာတိယာ ကုတောစိ ဥပ္ပတ္တိ သိဒ္ဓိ, အထ ကသ္မာ "ဧကေန ပရိယာယေနာ"တိ ဝုတ္တန္တိ? ဇာယမာနဓမ္မာနံ ဝိကာရဘာဝေန ဥပလဒ္ဓဗ္ဗတ္တာ။ ယဒိ နိပ္ဖန္နဓမ္မာ ဝိယ ဇာတိ ဥပလဗ္ဘေယျ, နိပ္ပရိယာယတောဝ တဿာ ကုတောစိ ဥပ္ပတ္တိ သိယာ, န စေဝံ ဥပလဗ္ဘတိ, အထ ခေါ အနိပ္ဖန္နတ္တာ ဝိကာရဘာဝေန ဥပလဗ္ဘတိ။ တသ္မာ **"ဧကေန ပရိယာယေနေတ္ထ အနိစ္စာတိအာဒီနိ ယုဇ္ဇန္တီ"** တိ ဝုတ္တံ။ န ပန ဇရာမရဏေ, ဇနကပစ္စယာနံ ကိစ္စာနုဘာဝက္ခဏေ တဿ အလဗ္ဘနတော။ တေနေဝ "ဧတ္ထ စ အနိစ္စန္တိ။ပေ။ အနိစ္စံ နာမ ဇာတ"န္တိ ဝုတ္တံ။

သဝိပဿနာယာ တိ ဧတ္ထ **သဟ**-သဒ္ဒော အပ္ပဓာနဘာဝဒီပနော "သမက္ခိကံ, သမကသ"န္တိအာဒီသု ဝိယ။ အပ္ပဓာနဘူတာ ဟိ ဝိပဿနာ, ယထာဘူတဒဿနမဂ္ဂပညာ ပဓာနာတိ။ "ပုရိမံ အန္တ"န္တိ ဝုစ္စမာနေ ပစ္စုပ္ပန္နဘာဝဿပိ ဂဟဏံ သိယာတိ **"ပုရိမံ အန္တံ အတီတ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဝိဇ္ဇမာနတဉ္စ အဝိဇ္ဇမာနတဉ္စာ** တိ သဿတာသင်္ကံ နိဿာယ "အဟောသိံ နု ခေါ အဟမတီတမဒ္ဓါန"န္တိ အတီတေ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနတံ, အဓိစ္စသမုပ္ပတ္တိအာသင်္ကံ နိဿာယ "ယတော ပဘုတိ အဟံ, တတော ပုဗ္ဗေ န နု ခေါ အဟောသိ"န္တိ အတီတေ အတ္တနော အဝိဇ္ဇမာနတဉ္စ ကင်္ခတိ။ ကသ္မာ? ဝိစိကိစ္ဆာယ အာကာရဒွယာဝလမ္ဗနတော။ တဿာ ပန အတီတဝတ္ထုတာယ ဂဟိတတ္တာ သဿတာဓိစ္စသမုပ္ပတ္တိအာကာရနိဿိတတာ ဒဿိတာ ဧဝ။ အာသပ္ပနပရိသပ္ပနပဝတ္တိကံ ကတ္ထစိပိ အပ္ပဋိဝတ္တိဟေတုဘူတံ ဝိစိကိစ္ဆံ ကသ္မာ ဥပ္ပာဒေတီတိ န ဝိစာရေတဗ္ဗမေတန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ **"ကိံကာရဏန္တိ န ဝတ္တဗ္ဗ"** န္တိ ။ **ကာရဏံ** တ ဝိစိကိစ္ဆာယ အယောနိသောမနသိကာရော, တဿ အန္ဓဗာလပုထုဇ္ဇနဘာဝေ, အရိယာနံ အဒဿနာဒိ တာ စာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဇာတိလိင်္ဂုပပတ္တိယော** တိ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏာဒိဇာတိ, ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာဒိလိင်္ဂံ, ဒေဝမနုဿာဒိ ဥပပတ္တိဉ္စ။ **နိဿာယာ** တိ ဥပာဒါယ။ တသ္မိံ ကာလေ ယံ သန္တာနံ မဇ္ဈိမံ ပမာဏံ, တေန ယုတ္တော ပမာဏိကော, တဒဘာဝတော အဓိကဘာဝတော တ "အပ္ပမာဏိကော"တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ကေစီ**တိ သာရသမာသာစရိယာ။ တေ ဟိ "ကထံ နု ခေါ"တိ ဣဿရေန တ ဗြဟ္မုနာ တ ပုဗ္ဗကတေန တ အဟေတုတော တ နိဗ္ဗတ္တောတိ စိန္တေတီတိ ဝဒန္တိ။ အဟေတုတော နိဗ္ဗတ္တိကင်္ခါပိ ဟိ ဟေတုပရာမသနမေဝါတိ။ **ပရမ္ပရ** န္တိ ပုဗ္ဗာပရပ္ပဝတ္တိံ။ **အဒ္ဓါန** န္တိ ကာလာဓိဝစနံ, တဉ္စ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဝိဇ္ဇမာနတဉ္စ အဝိဇ္ဇမာနတဉ္စာ** တိ သဿတာသင်္ကံ နိဿာယ "ဘဝိဿာမိ နု ခေါ အဟံ အနာဂတမဒ္ဓါန"န္တိ အနာဂတေ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနတံ, ဥစ္ဆေဒါသင်္ကံ နိဿာယ "ယသ္မိံဉ္စ အတ္တဘာဝေ ဥစ္ဆေဒနကင်္ခါ, တတော ပရံ န နု ခေါ ဘဝိဿာမီ"တိ အနာဂတေ အတ္တနော အဝိဇ္ဇမာနတဉ္စ ကင်္ခတီတိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ယောဇေတဗ္ဗံ။

ပစ္စုပ္ပန္နံ အဒ္ဓာန န္တိ အဒ္ဓာပစ္စုပ္ပန္နသ္မိံ ကာလေ ဝိဇ္ဇမာနံ။ **"ပဋိသန္ဓိမာဒိံ ကတွာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ "ကာဒံ ကထံ, ကာဒံ ကထ"န္တိ ပဝတ္တနတော ကထံကထာ, ဝိစိကိစ္ဆာ, သာ အဿ အတ္ထီတိ **ကထံကထီ**။ တေနာဟ **"ဝိစိကိစ္ဆီ"**တိ။ ကာ ဧတ္ထ စိန္တာ? ဥမ္မတ္တကော ဝိယ ဗာလပုထုဇ္ဇနောတိ ပဋိကစ္စေဝ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **တံ** မဟာမာတာယ ပုတ္တံ။ **မုဏ္ဍေသု** န္တိ မုဏ္ဍေန အနိစ္ဆန္တံ ဇာဂရဏကာလေ န သက္ကာတိ သုတ္တံ မုဏ္ဍေသုံ ကုလ ဓမ္မဝသေန ယထာ ဧကစ္စေ ကုလတာပသာ။ ရာဇာဘယေနာတိ စ ဝဒန္တိ။ **သီတိဘူတ**န္တိ ကာဒံ မခုရကဘာဝပ္ပတ္တိယာ ကာရဏာဝစနံ။ "သေတဘူတ"န္တိပိ ပာဌော, ဥဒကေ စိရဋ္ဌာနေန သေတဘာဝံ ပတ္တန္တိ အတ္ထော။

အတ္တနော ခတ္တိယဘာဝံ ကင္ခတိ ကဏ္ဍော ဝိယ သူတပုတ္တသညီ, သူတပုတ္တသညီတိ သူရိယဒေဝပုတ္တဿ ပုတ္တသညီ။ ဇာတိယာ ဝိဘာဝိယမာနာယ "အဟ"န္တိ တဿ အတ္တနော ပရာမသနံ သန္ဓာယာဟ "ဧဝမ္ပိ သိယာ ကင္ခာ"တိ။ **မနုဿာပိ စ ရာဇာနော ဝိယာ** တိ မနုဿာပိ စ ကေစိ ဧကစ္စေ ရာဇာနော ဝိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝုတ္တနယမေဝ** "သဏ္ဌာနာကာရံ နိဿာယာ"တိအာဒိနာ။ **ဧတ္ထ** တိ "ကထံ နု ခေါသ္မီ"တိ ပဒေ။ **အဗ္ဘန္တရေ ဇီဝေ** တိ ပရပ ရိကပ္ပိတံ အန္တရတ္တာနံ ဝဒတိ။ **သောဠသသံသာဒီနန္တိ** **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သရီရပရိမာဏအင်္ဂုဋ္ဌ-ယဝပရမာဏုပရိမာဏတာ ဒိကေ သင်္ဂဏှာတိ။ သတ္တပညတ္တိ ဇီဝဝိသယာတိ ဒိဋ္ဌိဂတိကာနံ မတိမတ္တံ, ပရမတ္ထတော ပန သာ အတ္တဘာဝဝိသ ယာတတိ အာဟ **"အတ္တဘာဝဿ အာဂတိဂတိဋ္ဌာန"** န္တိ။ ယတာယံ အာဂတော, ယတ္ထ စ ဂမိဿတိ, တံ ဌာနန္တိ အတ္ထော။ **သောတာပန္နော အဓိပ္ပေတော** ဝိစိကိစ္ဆာပဟာနဿ ဒိဋ္ဌတ္တာ။ **ဣတရေပိ တယော**တိ သကဒာဂါမိအာဒ ယော အတရိတာ ဧဝ။ "အယမ္ပိ။ပေ.။ သုဒိဋ္ဌာ"တိ နိပ္ပဒေသတော သစ္စသံပဋိဝေဓဿ ဇောတိတတ္တာ။

ပစ္စယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာဟာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဒသဗလဝဂ္ဂေါ

၁. ဒသဗလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁. **ပဌမံ ဒုတိယဿေဝ သင်္ခေပေါ** ပဌမသုတ္တေ သင်္ခေပဝုတ္တဿ အတ္ထဿ ဝိတ္ထာရဝသေန ဒုတိယသု တ္တဿ ဒေသိတတ္တာ, တဉ္စ ပန ဘဂဝတ ပဌမသုတ္တံ သင်္ခေပတော ဒေသေသိ, ဒုတိယံ တတော ဝိတ္ထာရတော။ ပဌမံ တ သံခိတ္တရုစီနံ ပုဂ္ဂလာနံ အဇ္ဈာသယေန သင်္ခေပတော ဒေသေသိ, ဒုတိယံ ပန အတ္တနော ရုစိယာ တတော ဝိတ္ထာရ တော။ သီဟသမာနဝုတ္တိကာ ဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော, တေ အတ္တနော ရုစိယာ ကထေန္တာ အတ္တနော ထာမံ ဒဿေန္တာဝ ကထေန္တိ, တသ္မာ ဒုတိယသုတ္တဝသေန စေတ္ထ အတ္ထဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမ, တသ္မိံ သံဝဏ္ဏိတေ ပဌမံ သံဝဏ္ဏိ တမေဝ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဒသဗလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယဒသဗလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂. **တတ္ထ** တိ ဒုတိယသုတ္တေ။ **ဒသဟိ ဗလေဟီ**တိ ဒသဟိ အနညသာဓာရဏေဟိ ဉာဏဗလေဟိ, တာနိ တထာဂ တဿေဝ ဗလာနီတိ တထာဂတဗလာနီတိ ဝုစ္စန္တိ။ ကာမဉ္စ တာနိ ဧကစ္စာနံ သာဝကာနမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ယာဒိသာနိ ပန ဗုဒ္ဓါနံ ဌာနာဋ္ဌာနဉာဏာဒီနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, န တာဒိသာနိ တဒညေသံ ကဒာစိပိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ။ **ဟတ္ထိကုလာနုသာရေနာ** တိ ဝက္ခမာနဟတ္ထိကုလာနုသာရေန။ **ကာဠာဝက**န္တိ ကုလသဒ္ဒာပေက္ခာယ နပုံသကနိဒ္ဒေသော။ သေ နယော သေသေသု ပိ။ **ပကတိဟတ္ထိကုလ** န္တိ ဂိရိစရနဒိစရဝနစရာဒိပ္ပဘေဒအ ကေစရိယကာဠာဝကနာမာ သဗ္ဗာပိ ဗလေန ပကတိကာ ဟ တ္ထိဇာတိ။ **ဒသန္နံ ပုရိသာန** န္တိ ထာမမဇ္ဈိမာနံ ဒသန္နံ ပုရိသာနံ။ ဧကဿ တထာဂတဿ ကာယဗလန္တိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓော။ **ဧကဿာ** တိ စ တထာ ဟေဋ္ဌာကထာယံ အာဂတတ္တာ ဒေသနာသောတေန ဝုတ္တံ။ **နာရာယနသင်္ဃာ တဗလ**န္တိ ဧတ္ထ နာရာ ဝုစ္စန္တိ ရသ္မိယော, တာ ဗဟူ နာနာဝိဓာ ဣတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ **နာရာယနံ,** ဝဇိရံ, တသ္မာ နာ ရာယနသင်္ဃာတဗလန္တိ ဝဇိရသင်္ဃာတဗလန္တိ အတ္ထော။ **တထာဂတဿ ကာယဗလ** န္တိ တထာဂတဿ ဟကတိ

ကကာယဗလံ။ **သင္ဂဟံ န ဂစ္ဆတိ** အတ္တနော ဗလာဘာဝတော, တတော ဝေသ္သ **ဗာဟိရကတာ လာမကတာ စ**။ တဒုဘယံ ပနသ္သ ကာရဏေန ဒသ္သေတုံ **“တေဥ္ဟိ နိသ္သာယာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အညန္တိ** ကာယဗလတော အညံ တတော ဝိသုံယေဝ။ **ဒသသု ဌာနေသု** ဒသသု ဉာတဗ္ဗဋ္ဌာနေသု။ ယာထာဝပဋိဝေဓတော သယဉ္စ အကမ္ပယံ, ပုဂ္ဂလဉ္စ တံသမင္ဂိံ နေယ္ယေသု အဓိဗလံ ကရောတီတိ အာဟ **“အကမ္ပနဋ္ဌေန ဥပတ္ထမ္ဘနဋ္ဌေန စာ”** တိ။

ဌာနဉ္စ ဌာနတောတိ ကာရဏဉ္စ ကာရဏတော။ ကာရဏဉှိ ယသ္မာ ဖလံ တိဋ္ဌတိ တဒာယတ္တဝုတ္တိတာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေဝ ပဝတ္တတိ စ, တသ္မာ “ဌာန”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဝိပရိယာယေန **အဋ္ဌာန**န္တိ အကာရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဒုဘယံ ဘဂဝါ ယေန ဉာဏေန ယေ ယေ ဓမ္မာ ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ ဟေတူ ပစ္စယာ ဥပ္ပာဒာယ, တံ တံ ဌာနံ, ယေ ယေ ဓမ္မာ ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ န ဟေတူ န ပစ္စယာ ဥပ္ပာဒာယ, တံ တံ အဋ္ဌာနန္တိ ပဇာနာတိ။ တံ သန္ဓာယာဟ **“ဌာနဉ္စ။ပေ။ ဇာနနံ ဧကေ”**န္တိ။ **ကမ္မသမာဒာနာန**န္တိ ကမ္မံ သမာဒိယိတ္ဝာ ကတာနံ ကုသလာကုသလကမ္မာနံ, ကမ္မမေဝ ဝါ ကမ္မသမာဒာနံ။ **ဌာနသော ဟေတုသော**တိ ပစ္စယတော စ ဟေတုတော စ။ တတ္ထ ဂတိဥပဓိကာလပယောဂါ ဝိပာကသ္သ ဌာနံ, ကမ္မံ ဟေတု။ **သဗ္ဗတ္ထဂါမိနိပဋိပဒါဇာနန**န္တိ သဗ္ဗဂတိဂါမိနိယာ အဂတိဂါမိနိယာ စ ပဋိပဒါယ မဂ္ဂသ္သ ဇာနနံ, ဗဟူသုပိ မနုသ္သေသု ဧကမေဝ ဟတ္ထိံ ဟနန္တေသု “ဣမသ္သ စေတနာ နိရယဂါမိနီ ဘဝိသ္သတိ, ဣမသ္သ တိရစ္ဆာနယောနိဂါမိနီ”တိ ဣမိနာ နယေန ဧကဝတ္ထုသ္မိမ္ပိ ကုသလာကုသလစေတနာသင်္ခါတာနံ ပဋိပတ္တီနံ အဝိပရီတတော သဘာဝဇာနနံ ။ **အနေကဓာတုနာနာဓာတုလောကဇာနန**န္တိ စက္ခုဓာတုအာဒီဟိ ကာမဓာတုအာဒီဟိ ဝါ ဗဟုဓာတုနော, တာသံယေဝ ဓာတူနံ ဝိပရီတတာယ နာနပ္ပကာရဓာတုနော ခန္ဓာယတနဓာတုလောကသ္သ ဇာနနံ။ **ပရသတ္တာန**န္တိ ပရေသံ သတ္တာနံ။ **နာနာဓိမုတ္တိကတာဇာနန**န္တိ ဟီနာဒီဟိ အဓိမုတ္တီဟိ နာနာဓိမုတ္တိကဘာဝသ္သ ဇာနနံ။ **တေသံယေဝါ**တိ ပရသတ္တာနံယေဝ။ **ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဇာနန**န္တိ သဒ္ဓါဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ ပရဘာဝသ္သ အပရဘာဝသ္သ ဝုဒ္ဓိယာ စေဝ ဟာနိယာ စ ဇာနနံ။ **ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီန**န္တိ ပဌမာဒီနံ စတုန္နံ ဈာနာနံ, “ရူပီ ရူပါနိ ပသ္သတီ”တိအာဒီနံ အဋ္ဌန္နံ ဝိမောက္ခာနံ, သဝိတက္ကသဝိစာရာဒီနံ တိဏ္ဏံ သမာဓီနံ, ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိအာဒီနဉ္စ နဝန္နံ အနုပုဗ္ဗသမာပတ္တီနံ။ **သံကိလေသဝေါဒါနဝုဋ္ဌာနဇာနန** န္တိ ဟာနဘာဂိယသ္သ, ဝိသေသဘာဂိယသ္သ “ဝေါဒါနမ္ပိ ဝုဋ္ဌာနံ, တမှာ တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌာနမ္ပိ ဝုဋ္ဌာန”န္တိ (ဝိဘ. ၈၂၈) ဧဝံ ဝုတ္တပဂုဏဇ္ဈာနသ္သ စေဝ ဘဝင်္ဂဖလသမာပတ္တီနဉ္စ ဇာနနံ။ ဟေဋ္ဌိမံ ဟေဋ္ဌိမဉှိ ပဂုဏဇ္ဈာနံ ဥပရိမသ္သ ဥပရိမသ္သ ပဒဋ္ဌာနံ ဟောတိ, တသ္မာ ဝေါဒါနမ္ပိ “ဝုဋ္ဌာန”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဘဝင်္ဂေန ပန သဗ္ဗဇ္ဈာနေဟိ ဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ ဖလသမာပတ္တိယာ နိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာနမေဝ သန္ဓာယ “တမှာ တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌာန”န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပုဗ္ဗေနိဝါသဇာနန** န္တိ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုသ္သတိဉာဏေန နိဝုတ္ထက္ခန္ဓာနံ ဇာနနံ။ **စုတူပပါတဇာနန**န္တိ သတ္တာနံ စုတိယာ ဥပပတ္တိယာ စ ယာထာဝတော ဇာနနံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာသဝက္ခယဇာနနံ** အာသဝက္ခယဉာဏံ, မဂ္ဂဉာဏန္တိ အတ္ထော။ ယတ္ထ ပနေတာနိ ဝိတ္ထာရတော အာဂတာနိ သံဝဏ္ဏိတာနိ, တာနိ ဒသ္သေန္တော **“အဘိဓမ္မေ ပနာ”** တိအာဒိမာဟ။

ဗျာမောဟဘယဝသေန သရဏပရိယေသနံ သာရဇ္ဇနံ သာရဇ္ဇံ, ဗျာမောဟဘယံ။ ဝိဂတော သာရဇ္ဇော ဧတသ္သာတိ ဝိသာရဇ္ဇော, တသ္သ ဘာဝေါ **ဝေသာရဇ္ဇံ** ။ တံ ပန ဉာဏသမ္ပဒံ ပဟာနသမ္ပဒံ ဒေသနာဝိသေသသမ္ပဒံ ခေမံ နိသ္သာယ ပဝတ္တံ စတုဗ္ဗိဓံ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏံ။ တေနာဟ **“စတူသု ဌာနေသူ”**တိအာဒိ။ **စတူသူ**တိ ပရပရိကပ္ပိတေသု ဝတ္ထူသု။ ပရပရိကပ္ပိတေသု တ ဝတ္ထုမတ္တေသု စောဒနာကာရဏေသု။ **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသ္သ တေ ပဋိဇာနတော** တိ “အဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ ဧဝံ ပဋိဇာနန္တေန တယာ။ **ဣမေ ဓမ္မာ** တိ “ဣဒံ ပဉ္စမံ အရိယသစ္စံ, အယံ ဆဋ္ဌော ဥပါဒါနက္ခန္ဓော, ဣဒံ တေရသမံ အာယတန”န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ ဣမေ ဓမ္မာ။ **အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ** အပ္ပဋိဝိဒ္ဓါတိ။

တတြ တိ တသ္မိံ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ခါတေ စောဒနာဝတ္ထုသ္မိံ။ **ကောစီ**တိ သမဏာဒီဟိ အညော ဝါ ယော ကောစိ။ **သဟ ဓမ္မေနာ** တိ သဟ ဟေတုနာ။ “ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ”တိအာဒီသု ဝိယ ဟေတုပရိယာယော ဟိ **ဓမ္မ-**သဒ္ဒေါ။ **ဟေတူ**တိ စ ဥပ္ပတ္တိသာဓနဟေတု ဝေဒိတဗ္ဗော, န ကာရကော သမ္ပာပကော ဝါ။ **နိမိတ္တ**န္တိ ကာရဏံ, တံ ပနေတ္ထ စောဒနာဝတ္ထုမေဝ။ **န သမနုပသ္သာမိ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝတော။ **ခေမပ္ပတ္တော** တိ အခေမပ္ပတ္တရူပါယ စောဒနာယ အနုပဒ္ဒုတံ ပတ္တော နိစ္စလဘာဝပ္ပတ္တော။ **ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော** တိ ဝိသာရဒဘာဝပ္ပတ္တော။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယံ ပန ဝိသေသော – **ဣမေ အာသဝါ**တိ ကာမာသဝါဒီသု ဣမေ နာမ အာသဝါ န ပရိက္ခီဏာတိ အာသဝက္ခယဝစနေနေတ္ထ သဗ္ဗကိလေသပ္ပဟာနံ ဝုတ္တံ။ န ဟိ သော ကိလေသော အတ္ထိ, ယော သဗ္ဗသော အာသဝေသု ခီဏေသု န

ပ္ပဟီယေယျ။ **အန္တရာယိကာ** တိ အန္တရာယကရာ, သဂ္ဂဝိမောက္ခာဓိဂမဿ အန္တရာယကရာတိ အတ္ထော။ ဓမ္မ
မော ဟိ ယော သံကိလေသတော နိယျာတိ, သော “နိယျာနိကော”တိ ဝုတ္တော။ ဓမ္မေ နိယျန္တေ တံသမင်္ဂီပုဂ္ဂ
လော နိယျာနိကောတိ ဝေါဟရိတော ဟောတီတိ တဿ ပဋိက္ခိပန္တော **“သော န နိယျာတီ”** တိ အာဟ။ ကထံ ပန
ဒေသနာဓမ္မော နိယျာတီတိ ဝုစ္စတိ? နိယျာနတ္ထသမာဓာနတော, သော အဘေဒေါပစာရေန “နိယျာတီ”တိ ဝုတ္
တော။ အထ ဝါ “ဓမ္မော ဒေသိတော”တိ အရိယဓမ္မဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ န ကောစိ ဝိရောဓော။

ဥသဘဿ ကမ္မန္တိ **အာသဘံ,** အသန္တသနဋ္ဌေန အာသဘံ ဝိယာတိ **အာသဘံ,** သေဋ္ဌဋ္ဌာနံ သဗ္ဗညုတံ။ အာသဘ
ဋ္ဌာနဋ္ဌာယိတာယ **အာသဘာ** နာမ **ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓာ** ။ သဗ္ဗညုတပဋိဇာနနဝသေန အဘိမုခံ ဂစ္ဆန္တိ, စတဿော ဝါ ပရိသာ ဥပ
သင်္ကမန္တီတိ **အာသဘာ**။ စတဿောပိ ဟိ ပရိသာ ဗုဒ္ဓာဘိမုခာ ဇဝံ တိဋ္ဌန္တိ, န တိဋ္ဌန္တိ ပရမ္မုခာ။ **ကမ္မဒမ္မိ** တိ “ဥ
သဘော”တိ ကမ္မဒမ္မိ ပဒံ။ **တဿာ** တိ နိသဘဿ။ ယေသံ ဗလုပ္ပါဒအဝတ္ထာနာနံ ဝသေန ဥသဘဿ အာသဘဏ္ဍာနံ
ကမ္မိတံ, တတော သာတိသယာနံ ဇဝ တေသံ ဝသေန အာသဘဏ္ဍာနံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယံ ကိဉ္စိ လောကေ ဥပမံ နာမ
ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ နိဒဿနဘာဝေန ဝုစ္စတိ, သဗ္ဗံ တံ နိဟီနမေဝ။ **တိဋ္ဌမာနော စာ** တိ အတိဋ္ဌန္တောပိ တိဋ္ဌမာနော ဇဝ ပဋိဇာ
နာတိ နာမ။ **ဥပဂစ္ဆတီ** တိ အနုဇာနာတိ။

အဋ္ဌ ခော ဣမာတိ ဣဒံ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏဿ ဗလဒဿနံ။ ယထာ ဟိ ဗျတ္တံ ပရိသံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ ဝိ
ညူနံ စိတ္တံ အာရာဓနသမတ္ထာယ ကထာယ ဓမ္မကထိကဿ ဆေကဘာဝေ ပညာယတိ, ဇဝံ ဣမာ အဋ္ဌ ပရိသာ ပတွာ
တ သတ္ထု ဝေသာရဇ္ဇဉာဏဿ ဗလံ ပာကဋံ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ပရိသာသူ”**တိ။ **ခတ္တိယပရိသာ**တိ ခတ္တိယာနံ
သန္နိပတိတာနံ သမူဟော။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **မာရပရိသာ**တိ မာရကာယိကာနံ သန္နိပတိတာနံ သမူဟော။ မာရသဒိ
သာနံ မာရာနံ ပရိသာတိ မာရပရိသာ။ သဗ္ဗာ စေတာ ပရိသာ ဥဂ္ဂဋ္ဌာနဒဿနဝသေန ဂဟိတာ။ မနုဿာ ဟိ “ဇေတ္ထ
ရာဇာ နိသိန္နော”တိ ဝုတ္တေ ပကတိဝစနမ္ပိ ဝတ္တုံ န သက္ကောန္တိ, ကမ္ပေဟိ သေဒအာ မုစ္စန္တိ, ဇဝံ ဥဂ္ဂါ ခတ္တိယပ
ရိသာ, ဗြာဟ္မဏာ တီသု ဝေဒေသု ကုသလာ ဟောန္တိ, ဂဟပတယော နာနာဝေါဟာရေသု စ အက္ခရစိန္တာယ စ ကု
သလာ, သမဏာ သကဝါဒပရဝါဒေသု ကုသလာ, တေသံ မဇ္ဈေ ဓမ္မကထာကထနံ နာမ အတိဝိယ ဘာရိယံ။ ဒေဝါနံ ဥဂ္ဂ
ဘာဝေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ အမနုဿောတိ ဟိ ဝုတ္တမတ္တေ မနုဿာနံ သကလသရီရံ ကမ္ပတိ, တေသံ ရူပံ ဒိသွာ
ပိ သဒ္ဒံ သုတွာပိ သတ္တာ ဝိသညိတာပိ ဟောန္တိ။ ဇဝံ အမနုဿပရိသာ ဥဂ္ဂါ။ ဣတိ စေတာ ပရိသာ ဥဂ္ဂဋ္ဌာနဒဿ
သနဝသေန ဝုတ္တာ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ယာမာဒိပရိသာ န ဂဟိတာတိ? ဘုသံ ကာမာဘိဂိဒ္ဓတာယ
ယောနိသောမနသိကာရဝိရဟတော။ ယာမာဒယော ဟိ ဥဠာရုဠာရေ ကာမေ ပဋိသေဝန္တာ တတ္ထာဘိဂိဒ္ဓတာယ ဓမ္မဿ
သဝနာယ သဘာဝေန စိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပာဒေန္တိ, မဟာဗောဓိသတ္တာနံ ပန ဗုဒ္ဓါနဉ္စ အာနုဘာဝေန အာကမ္ပိယမာနာ က
အာစိ နေသံ ပယိရုပါသနာဒီနိ ကရောန္တိ တာဒိသေ မဟာသမယေ။ တေနေဝ ဟိ ဝိမာနဝတ္ထုဒေသနာပိ တံနိမိတ္တာ ဗဟုလာ
နာဟောသိ။ **သေဋ္ဌနာဒ** န္တိ ကေနစိ အပ္ပဋိဟတဘာဝေန ဥတ္တမနာဒံ။ **အဘီတနာဒ**န္တိ ဝေသာရဇ္ဇယောဂတော ကုတောစိ
နိဗ္ဘယနာဒံ။ **သီဟနာဒသုတ္တေနာ** တိ ခန္ဓိယဝဂ္ဂေ အာဂတေန သီဟနာဒသုတ္တေန။ **သဟနတော**တိ ခမနတော။ **ဟနန
တော**တိ ဝိဓမနတော ဝိဒ္ဓံသနတော။ **ယထာ ဝါ**တိအာဒိ “သီဟနာဒသဒိသံ ဝါ နာဒံ နဒတီ”တိ သင်္ခေပတော ဝုတ္တဿ
အတ္ထဿ ဝိညာပနံ။

တေန္တိ “ဗြဟ္မစက္က”န္တိ ဇဝံ ပဒံ။ **ပညာပဘာဝိတ**န္တိ စိရကာလပရိဘာဝိတာယ ဟာရမိတာပညာယ ဝိပဿ
နာပညာယ စ ဥပ္ပါဒိတံ။ **ကရုဏာပဘာဝိတ**န္တိ “ကိစ္ဆံ ဝတာယံ လောကော အာပန္နော”တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာယ
မဟာကရုဏာယ ဥပ္ပါဒိတံ။ ယထာ အဘိနိက္ခမနတော ပဘုတိ မဟာဗောဓိသတ္တာနံ အရိယမဂ္ဂာဓိဂမနဝိရောဓိနီ ပဋိပတ္
တိ နတ္ထိ, ဇဝံ တုသိတဘဝနတော နိယတဘာဝပတ္တိတော စ ပဋ္ဌာယာတိ ဒုတိယတတိယနယာ စ ဂဟိတာ။ **ဖလက္ခဏေ**
တိ အဂ္ဂဖလက္ခဏေ။ ပဋိဝေဓနိဋ္ဌတ္တာ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏံ ဝဇိရူပမတာယေဝ သာတိသယော ပဋိဝေဓောတိ **“ဖလ
က္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမာ”**တိ ဝုတ္တံ။ တေန ပဋိလဒ္ဓဿပိ ဒေသနာဉာဏဿ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိ ပရဿ ဗုဇ္ဈနမတ္တေန
ဟောတီတိ **“အညာသိကောဏ္ဍညဿ သောတာပတ္တိ။ပေ။ ဖလက္ခဏေ ပဝတ္တံ နာမာ”** တိ ဝုတ္တံ။ တတော ပရံ
ပန ယာဝ ပရိနိဗ္ဗာနာ ဒေသနာဉာဏပ္ပဝတ္တိ, တဿေဝ ပဝတ္တိတဿ ဓမ္မစက္ကဿ ဌာနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ပဝတ္တိတစက္
ကဿ စက္ကဝတ္တိနော စက္ကရတနဿ ဌာနံ ဝိယ။ **ဥဘယမ္ပိ** တိ ပိ-သဒ္ဒေန လောကိယဒေသနာဉာဏဿ ဣတ
ရေန အနညသာဓာရဏတာဝသေန သမာနတံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ ဥရသိ ဇာတတာယ ဥရသော သမ္ဘူတန္တိ **ဩရသံ** ဉာဏံ။

ဣတိ ရူပန္တိ ဧတ္ထ **ဣတိ**-သဒ္ဒော အနဝသေသတော ရူပဿ သရူပနိဒဿနတ္ထောတိ တဿ **“ဣဒံ ရူပ”**န္တိ ဧတေန သာဓာရဏတော စ သရူပနိဒဿနမာဟ။ **ဧတ္တကံ ရူပ** န္တိ ဧတေန အနဝသေသတော “ဣတော ဥဒ္ဓံ ရူပံ နတ္ထီ”တိ နိမိတ္တဿ အညဿ အဘာဝံ။ ဣအနိ တမတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ “ရူပ္ပနသဘာဝဉ္စေဝ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ရူပ္ပနံ** သီတာဒိဝိရောဓိပစ္စယသမဝါယေ ဝိသဒိသုပ္ပတ္တိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာဒိဘေဒံ သင်္ဂဏှာတိ။ **လက္ခဏ။ပေ။ ဝသေနာ** တိ ကက္ခဠတ္တာဒိလက္ခဏဝသေန သန္ဓာရဏာဒိရသဝသေန သမ္ပဋိစ္ဆနာဒိ ပစ္စုပဋ္ဌာနဝသေန ဘူတတ္တယာဒိပဒဋ္ဌာနဝသေန စ။ **ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟိတဿာ** တိ ဧဝံ သာဓာရဏတော စ လက္ခဏာဒိတော စ ပရိဂ္ဂဟိတဿ။ **အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ**တိ အဝိဇ္ဇာယ ဥပ္ပါဒါ, အတ္ထိဘာဝါတိ အတ္ထော။ နိရောဓဝိရောဓီ ဟိ အတ္ထိဘာဝေ ဟောတိ, တသ္မာ နိရောဓေ အသတိ အတ္ထိဘာဝေ ဟောတိ, တသ္မာ ပုရိမဘာဝေ သိဒ္ဓါယ အဝိဇ္ဇာယ သတိ ဣမသ္မိံ ဘဝေ ရူပဿ သမုဒယော ရူပဿ ဥပ္ပါဒေ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **တဏှာသမုဒယာ ကမ္မသမုဒယာ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ အဝိဇ္ဇာဒီဟိ စ တီဟိ အတီတကာလိကတ္တာ တေသံ သဟကာရီကာရဏဘူတံ ဥပါဒါနမ္ပိ ဂဟိတမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပဝတ္တိပစ္စယေသု ကဗဠီကာရအာဟာရဿ ဗလဝတာယ, သော ဧဝ ဂဟိတော, “အာဟာရသမုဒယာ”တိ ပန ဂဟိတေန ပဝတ္တိပစ္စယတာမတ္တေန ဥတုစိတ္တာနိပိ ဂဟိတာနေဝ ဟောန္တီတိ ဒ္ဝတဒသသမုဋ္ဌာနိကံ ရူပဿ ပစ္စယတော ဒဿနမ္ပိ ဘဝိတဗ္ဗမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏ** န္တိအာဒိနာ ကာလဝသေန ဥဒယဒဿနမာဟ။ တတ္ထ ဘူတဝသေန မဂ္ဂေ ဥဒယံ ပဿိတ္ဝာ ဌိတော ဣမိ သန္တတိဝသေန အနုက္ကမေန ခဏဝသေန ပဿတိ။ **အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ ရူပနိရောဓော**တိ အဂ္ဂမဂ္ဂဉာဏေန အဝိဇ္ဇာယ အနုပ္ပါဒနိရောဓတော အနာဂတဿ အနုပ္ပါဒနိရောဓော ဟောတိ ပစ္စယာဘာဝေ အဘာဝတော။ **ပစ္စယနိရောဓေနာ**တိ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါတဿ ပစ္စယဿ နိရောဓဘာဝေန။ **တဏှာနိရောဓာ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **အာဟာရနိရောဓာ**တိ ပဝတ္တိပစ္စယဿ ကဗဠီကာရာဟာရဿ အဘာဝါ။ **ရူပနိရောဓာ**တိ တံသမုဋ္ဌာနရူပဿ အဘာဝေ ဟောတိ။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဝိပရိဏာမလက္ခဏ**န္တိ ဘင်္ဂကာလဝသေန ဟေတုဒ္ဒ္ဝယဒဿနံ။ တသ္မာ တံ ပဒဋ္ဌာနဝသေန ပဂေဝ ပဿိတ္ဝာ ဌိတော ဣမိ သန္တတိဝသေန ဒိသ္ဝာ အနုက္ကမေန ခဏဝသေန ပဿတိ။

ဣတိ **ဝေဒနာ**တိအာဒီသုပိ ဝုတ္တနယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သုခါဒိဘေဒ**န္တိ သုခဒုက္ခအဒုက္ခမသုခါဒိဝိဘာဂံ။ **ရူပသညာဒိဘေဒ**န္တိ ရူပသညာ, သဒ္ဒ။ ဂန္ဓ။ ရသ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ။ ဓမ္မသညာဒိဝိဘာဂံ။ **ဖဿာဒိဘေဒ** န္တိ ဖဿစေတနာမနသိကာရာဒိဝိဘာဂံ။ **လက္ခဏ။ပေ။ ဝသေနာ** တိ ဣဋ္ဌာနုဘဝနလက္ခဏာဒိလက္ခဏဝသေန ဣဋ္ဌာကာရသမ္ဘောဂရသာဒိရသဝသေန ကာယိကအဿာဒါဒိပစ္စုပဋ္ဌာနဝသေန ဣဋ္ဌာရမ္မဏာဒိပဒဋ္ဌာနဝသေန။ “ဖုဋ္ဌော ဝေဒေတိ, ဖုဋ္ဌော သဉ္ဇာနာတိ, ဖုဋ္ဌော စေတေတီ”တိ (သံ. နိ. ၄.၉၃) ဝစနတော တီသု ဝေဒနာဒီသု ခန္ဓေသု **ဖဿသမုဒယာ တိ ဝတ္တဗ္ဗံ**။ ဝိညာဏပ္ပစ္စယာ နာမရူပ”န္တိ ဝစနတော **ဝိညာဏက္ခန္ဓေ နာမရူပသမုဒယာ** တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **တေသံယေဝ ဝသေနာ**တိ “အဝိဇ္ဇာနိရောဓော ဝေဒနာနိရောဓော”တိအာဒိနာ တေသံယေဝ အဝိဇ္ဇာဒီနံ ဝသေန ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနံ သမုဒယတ္ထင်္ဂမဝသေန တိတ္ထိယာနံ အဝိသယောပိ သပ္ပဒေသော သီဟနာဒော ဒဿိတော။ ဣအနိ နိပ္ပဒေသော အနုလောမပဋိလောမဝသေန သင်္ခေပတော ဝိတ္ထာရတော ပစ္စယာကာရဝိသယော အနညသာဓာရဏော ဒဿိယတီတိ အာဟ, **“အယမ္ပိ အပရော သီဟနာဒော”** တိ။ **တဿာ** တိ “ဣမသ္မိံ သတီ”တိအာဒိနာ သင်္ခေပတော ဝုတ္တပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဟဒယ်ဿ။ ဧတ္ထ စ “ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတိ, ဣမဿ နိရောဓာ ဣဒံ နိရုဇ္ဈတီ”တိ အဝိဇ္ဇာဒီနံ ဘာဝေ သင်္ခါရာဒီနံ ဘာဝဿ, အဝိဇ္ဇာဒီနံ နိရောဓေ သင်္ခါရာဒီနံ နိရောဓဿ ကထနေန ပုရိမသ္မိံ ပစ္စယလက္ခဏော နိယမော ဒဿိတော “ဣမသ္မိံ သတိ ဧဝ, နာသတိ, ဣမဿ ဥပ္ပါဒါ ဧဝ, နာနုပ္ပါဒါ, နိရောဓာ ဧဝ, နာနိရောဓာ”တိ။ တေနေဒံ လက္ခဏံ အန္တောဂဓနိယမံ ဣဓ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဿ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နိရောဓောတိ စ အဝိဇ္ဇာဒီနံ ဝိရာဂါ ဝိဂမေန အာယတိံ အနုပ္ပါဒေါ အပ္ပဝတ္တိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ “အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ”တိအာဒိ။ နိရောဓဝိရောဓီ စ ဥပ္ပါဒော, ယေန သော ဥပ္ပါဒနိရောဓဝိဘာဂေန ဝုတ္တော “ဣမဿ နိရောဓာ ဣဒံ နိရုဇ္ဈတီ”တိ။ တေနေတံ ဒဿေတိ “အသတိ နိရောဓေ ဥပ္ပါဒေ နာမ, သော စေတ္ထ အတ္ထိဘာဝေတိ ဝုစ္စတီ”တိ။ “ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတီ”တိ ဣဒမေဝ ဟိ လက္ခဏံ။ ပရိယာယန္တရေန “ဣမဿ ဥပ္ပါဒါ ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဝဒန္တေန ပရေန ပုရိမံ ဝိသေသိတံ ဟောတိ။ တသ္မာ န ဝတ္တမာနံယေဝ သန္ဓာယ “ဣမသ္မိံ သတီ”တိ ဝုတ္တံ, အထ ခော မဂ္ဂေန အနိရုဇ္ဈနသဘာဝဉ္စာတိ ဝိညာယတိ။ ယသ္မာ စ “ဣမသ္မိံ အသတိ ဣဒံ န ဟောတိ, ဣမဿ နိရောဓာ ဣဒံ နိရုဇ္ဈတီ”တိ ဒ္ဝိဓာပိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ လက္ခဏဿ နိဒ္ဒေသံ ဝဒန္တေန ဘဂဝတာ “အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော”တိအာဒိနာ နိရောဓောဝ ဝုတ္တော, တသ္မာ နတ္ထိဘာဝေပိ နိရောဓော ဧဝါတိ နတ္ထိဘာဝဝိရုဒ္ဓေါ အတ္ထိဘာဝေ

အနိရောဓောတိ ဒဿိတံ ဟောတိ။ တေန အနိရောဓသေင္ခာတေန အတ္ထိဘာဝေန ဥပ္ပာဒံ ဝိသေသေတိ။ တတော ဣဓ န ကေဝလံ အတ္ထိဘာဝမတ္တံ ဥပ္ပာဒောတိ အတ္ထော အဓိပ္ပေတော, အထ ခော အနိရောဓသင်္ခာတော အတ္ထိဘာဝတေ စာတိ အယမတ္ထော ဝိဘာဝိတော ဟောတိ။ ဧဝမေတံ လက္ခဏဒွဝယဝစနံ အညမညံ ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝေန သာတ္ထကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကော ပနာယံ အနိရောဓော နာမ, ယော "အတ္ထိဘာတေ, ဥပ္ပာဒော"တိ စ ဝုတ္တောတိ? အပ္ပဟီနဘာတေ စ အနိဗ္ဗတ္တိတဖလဘာဝေန ဖလုပ္ပာဒနာရဟတာ စာတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရော ပန ပ ရမတ္ထဒီပနိယံ **ဥအနဋ္ဌကထာယံ** (ဥအ. အဋ္ဌ. ၁)။ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပဉ္စက္ခန္ဓဝိဘဇနာဒိဝသေနာ တိ ပဉ္စန္နံ ဥပဟအနက္ခန္ဓာနံ ဒွတဒသပဒိကဿ ပစ္စယာကာရဿ ဝိဘဇနဝသေန။ ဣမသ္မိဉ္စဟိ ဒသဗလသုတ္တေ ဓမ္မဿ ဒေသိတာကာရော ပဉ္စက္ခန္ဓပစ္စယာကာရမတ္တော။ တေနာဟ **"ပဉ္စက္ခန္ဓ ပစ္စယာကာရဓမ္မော"**တိ။ အာစရိယမုဋ္ဌိယာ အကရဏေန ဝိဘူတော, သော ပန အတ္ထတော စ သဒ္ဒတော စ ပိဟိတော ဟေဌ္ဌာမုခဇာတော တ န ဟောတီတိ အာဟ **"အနိကုဇ္ဇိတော"** တိ။ **ဝိဝဋ္ဋောတိ** ဝိဘာဝိတော။ တေနာဟ **"ဝိဝရိတ္ဝတ ဌပိ တော"**တိ ။ **ပကာသိတောတိ** ဉာဏောဘာသေန ဩဘာသိတော အာဒီပိတောတိ အာဟ **"ဒီပိတော ဇောတိတော"**တိ။ **တတ္ထ တတ္ထ** ဆိန္နဘိန္နဋ္ဌာနေ။ **သိဗ္ဗိတဂဏ္ဌိတ** န္တိ တကံ ဂဟေတ္ဝတ သိဗ္ဗိတံ, သိဗ္ဗိတုံ အသက္ကုဏေယျဋ္ဌာနေ တကေန ဂဏ္ဌိတဉ္စ။ ဆိန္နပိလောတိကာဘာဝေန ဝိဂတပိလောတိကော ဓမ္မော, တဿ ဆိန္နပိလောတိကဿ ပဋိလောမတာ ဆိန္နဘိန္နတာဘာဝေနာတိ ဒဿေန္တော **"န ဟေတ္ထ"** တိအာဒိမာဟ။ နိတသနဟရုပနံ **ပရိဂ္ဂဟဏံ** ။ သယံ ပဋိဘာနံ **ကပ္ပေတ္ဝတ။ ဝဓေန္တာ** အတ္တနော သမယံ။ **သမဏကစဝရန္တိ** သမဏဝေသဓာရဏဝသေန သမဏ ပဋိရူပတာယ သမဏာနံ ကစဝရဘူတံ။ အတ္တနော ရူပပဝတ္တိယာ ကရဏ္ဍံ ကုစ္ဆိတံ ဓုတ္တံ တတိ ပဝတ္တေတီတိ ကာရဏ္ဍ တေ, ဒုဿီလော။ တံ **ကာရဏ္ဍဝံ။ နိဒ္ဓမထာ** တိ နီဟရထ။ **ကသမ္ဗု** န္တိ သမဏကသဋံ။ **အပကဿထာ** တိ အပကမုထ နန္တိ အတ္တော။ **ပလာပေတိ** ပလာပသဒိသေ။ တထာ ဟိ တဏ္ဍုလသာရရဟိတော ခေညပဋိရူပကော ထုသမတ္တကော ပ လာပေါတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ သီလာဒိသာရရဟိတော သမဏပဋိရူပကော ပလာပေ ဝိယာတိ ပလာပေ, ဒုဿီလော။ တေ **ပလာ ပေ။ တဟေထာ**တိ အပနေထ။ **ပတိဿတာ** တိ ဗာဋ္ဌဟာသတိတာယ ပတိဿတာ ဟောထာတိ။

သဒ္ဓာယ ပဗ္ဗဇိတေနာ တိ ရာဇူပဒ္ဒတဒီဟိ အနုပဒ္ဒုတေန "ဝဋ္ဋဟိ တံ ဩတိဏ္ဏံ ဇာတိအာဒိသံသာရဘယံ ဝိဇိနိ ဿာမီ"တိ ဝဋ္ဋနိဿရဏတ္ထံ အာဂတာယ သဒ္ဓာယ ဝသေန ပဗ္ဗဇိတေန။ **အာစာရကုလပုတ္တော** တိ အာစာရေန အဘိဇာတော။ တေနာဟ **"ယတော ကုတောစိ"**တိအာဒိ။ **ဇာတိကုလပုတ္တော** တိ ဇာတိသမ္ပတ္တိယာ အဘိဇာတော။ ဝိညုပ္ပ သတ္ထာနိ အင်္ဂာနိ သမ္မာပဓာနိယင်္ဂဘာဝေန, ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ နိရပေက္ခဘာဝေန ဝီရိယံ အာရဘန္တဿ တထာပ ဝတ္တဝီရိယဝသေန **"တစော ကာမံ အင်္ဂ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ သေ နယော သေသေသုပိ။ **နဝသု ဌာနေသု သမာဓာတဗ္ဗ** န္တိ "ကာလဝသေန ပဉ္စသု, ဣရိယာပထဝသေန စတူသူ"တိ ဧဝံ နဝသု ဌာနေသု ဝီရိယံ သမာဓာတဗ္ဗံ ပဝတ္တေတဗ္ဗံ။

သော ဒုက္ခံ ဝိဟရတီ တိ ကုသီတပုဂ္ဂလော နိယျာနိကသာသနေ ဝီရိယာရမ္ဘဿ အကရဏေန သာမညတ္ထဿ အနုပ္ပတ္တိယာ ဒုက္ခံ ဝိဟရတိ။ သကံ တ အတ္တံ **သဒတ္ထံ** က-ကာရဿ ဒ-ကာရံ ကတ္ဝတ ။ ကုသီတဿ အတ္ထပရိဟာယနံ မူလတော ပဋ္ဌာယ ဒဿေတုံ **"ဆ ဒွတရာနီ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ နိသဇ္ဇာဝသေန ပီဌမဒ္ဒနတော **ပီဌမဒ္ဒ နော,** နိရဿနဝစနံ တဿ, ကဿစိပတ္ထဿ အဓာရဏတော ကေဝလံ ပီဌဘာရဘူတောတိ အဓိပ္ပာယော။ အညတ္ထ ပန "မခမဒ္ဒနော"တိ ဝုစ္စတိ, တတ္ထ အနမိဋ္ဌာယ ပရေသံ မခံ ပဿန္တောတိ အတ္တော။ **လဏ္ဏုပူရကော** တိ ကုစ္ဆိပူ ရံ ဘုဉ္ဇိတ္ဝတ ဝစ္စကုဋိပူရကော။

"အာရဒ္ဓဝီရိယော"တိအာဒီသု "ကုသီတော ပုဂ္ဂလော"တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန အတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော, အာသီသာယ ဝသေန ထောမိတော။ **အာရဒ္ဓဝီရိယေ** တိ ပဂ္ဂဟိတဝီရိယေ။ **ပဟိတတ္တေ** တိ နိဗ္ဗာနံ ပတိပေသိတစိတ္ တေ။ ဧတေန သာဝကာနံ သမ္မာပဋိပတ္တိ သတ္ထုဝန္ဒနာနိသံသဉ္စ ဒဿေသိ။

ဟီနေနာတိ ဝဋ္ဋနိဿိတေန ဓမ္မေန။ တေနာဟ **"ဟီနာယ သဒ္ဓာယာ"** တိအာဒိ။ **အဂ္ဂေနာ** တိ သေဋ္ဌေန ဝိဝဋ္ဋနိ ဿိတေန ဓမ္မေန, ဤသကမ္ပိ ကတကာလုသိယဝိဂတဋ္ဌေန မဏ္ဍဋ္ဌေန စ ပသန္နမ္ပိ သုရာဒိ န ဟာတဗ္ဗံ။ **သာသနန္တိ** ပရိယတ္တိပဋိပတ္တိပဋိဝေဓလက္ခဏံ သာသနံ။ **ပသန္နံ** ဝိဂတအောသမလတ္တာ ပသာဒနိယတ္တာ စ။ **ဟာတဗ္ဗဉ္စ** ပတ္ တေန ဝိယ သုခေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော ဒုစ္စရိတသဗ္ဗကိလေသကသာဝမလပင်္ကအောသရဟိတတ္တာ စ။

မဏ္ဍဘူတာ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မဒေသနာပိ **ဒေသနာမဏ္ဍော**။ တဿ ဧကဿေဝ ပန ဒေသနာမဏ္ဍဿ ပဋိဂ္ဂဟကာ သုပ္ပဋိပန္နာ အေသရဟိတာ စတဿော ပရိသာ **ပဋိဂ္ဂဟမဏ္ဍော**။ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ တဂ္ဂတိကတ္တာ သကလောပိ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မရာသိ **ဗြဟ္မစရိယမဏ္ဍော**။ တေနာဟ **“ကတမော ဒေသနာမဏ္ဍော”** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဝိညာတာရော**တိ သစ္စာနံ အဘိသမေတာဝိနော။ တထာ ဟိ အာဒိတော “စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ အာစိက္ခဏာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပုဗ္ဗဘာဂေ “အတ္ထိ အယံ လောကော”တိအာဒိနာ ဣဓလောကပရလောကဂတသမ္မောသဝိဂမေန ပဝတ္တော အဓိမောက္ခောဝ **အဓိမောက္ခမဏ္ဍော။ ဆဍ္ဍေတွာ**တိ သမုစ္ဆေဒဝသေန ဝိဇဟိတွာ။ စတုဘူမကဿ သဒ္ဓိန္ဒြိယဿ အဓိမောက္ခမဏ္ဍေန မဏ္ဍဘူတံ အဓိမောက္ခံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန “ပဂ္ဂဟမဏ္ဍော ဝီရိယိန္ဒြိယံ ကောသဇ္ဇကသဋ”န္တိ အာဒိံ ပဋိသေသံ သင်္ဂဏှာတိ။ **တတ္ထာ**တိ တေသု သာသနေ, “မဏ္ဍဿ”န္တိ တ ဝစနေ။ **ကာရဏဝစနံ,** တေန “သတ္ထာ သမ္မုခီဘူတော”တိ သမ္မုခဘာဝနာယောဂေ နိရာသင်္ကဖလာဝဟောတိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **“အသမ္မုခါ”** တိအာဒိ။ **ပမာဏ**န္တိ အနုရူပံ ဘေသဇ္ဇဿ ပမာဏံ။ **ဥဂ္ဂမန**န္တိ ဘေသဇ္ဇဿ ဝမနံ ဝိရေစနံ, တဿ တ ဝသေန အောသဓာတူနံ ဝမနံ ဝိရေစနံ။ **ဝေမေတ**တိ ယထာ ဘေသဇ္ဇမဏ္ဍံ ဝေဇ္ဇသမ္မုခါ နိရာသင်္ကာ ပိဝန္တိ, ဧဝမေဝ “သတ္ထာ သမ္မုခီဘူတော”တိ နိရာသင်္ကာ ဝီရိယံ ကတွာ, မဏ္ဍပေယျံ သာသနံ ပိဝထာတိ ယောဇနာ။ အဘိညာသမာပတ္တိပဋိလာဘေန **သာနိသံသာ**။ မဂ္ဂဖလာဓိဂမနေန **သဝိပါ**။ **ပရတ္ထ**န္တိ အတ္တနော ဒိဋ္ဌာနုဂတိအာပတ္တိယာ, တထာ သမ္မာပဋိပဇ္ဇန္တာနံ ပရေသံ အတ္ထန္တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဒုတိယဒသဗလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဥပနိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃. **ဇာနတော ပဿတော**တိ ဧတ္ထ ဒဿနံ ပညာစက္ခုနာဝ ဒဿနံ အဓိပ္ပေတံ, န မံသစက္ခုနာတိ အာဟ **“ဒွေပိ ပဒါနိ ဧကတ္ထာနီ”**တိ။ **ဧဝံ သန္တေပီ**တိ ပဒဒွယဿ ဧကတ္ထတ္တေပိ ဉာဏလက္ခဏဉာဏပ္ပဘာဝဝိသယဿ သတထာဒဿနဘာဝဝိရောဓနောတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“ဇာနနလက္ခဏဉှိ ဉာဏ”**န္တိအာဒိ။ **ဉာဏပ္ပဘာဝ**န္တိ ဉာဏာနုဘာဝေန ဉာဏကိစ္စဝိသယောဘာသန္တိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“ဉာဏေန ဝိဝဋေ ဓမ္မေ ပဿတီ”**တိ။ **ဇာနတော ပဿတော**တိ စ ဇာနနဒဿနမုခေန ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာ ဒေသနာ ပဝတ္တာတိ အာဟ – **“ဉာဏလက္ခဏံ ဥပါဒါယာ”**တိအာဒိ။ **ဇာနတော**တိ တ ပုဗ္ဗဘာဂဉာဏေန ဇာနတော, အပရဘာဂေန ဉာဏေန **ပဿတော။ ဇာနတော**တိ တ ဝတ္တ န ဇာနနံ အနုဿတကာရပရိဝိတက္ကမတ္တဝသေန ဉာဏာဓိပ္ပေတံ, အထ ခော ရူပါနိ ဝိယ စက္ခုဝိညာဏေန ရူပါဒီနိ တေသဥ္စ သမုဒယာဒိကေ ပစ္စက္ခေ ကတွာ ဒဿနန္တိ ဝိဘာဝေတုံ **“ပဿတော”**တိ ဝုတ္တန္တိ ဧဝံ တ ဧတ္ထ အတ္ထော။

အာသဝါနံ ခယန္တိ အာသဝါနံ အစ္စန္တပ္ပဟာနံ။ သော ပန တေသံ အနုပ္ပါဒနိရောဓော သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဘာဝေ တောတိ အာဟ **“အသမုပ္ပါဒော ခီဏာကာရော နတ္ထိဘာဝေ”**တိ။ အာသဝက္ခယသဒ္ဒဿ ခီဏာကာရာဒိသု အာဂတဋ္ဌာနံ ဒဿေတုံ **“အာသဝါနံ ခယာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဥဇုမဂ္ဂါနုသာရိနော**တိ ကိလေသဝင်္ကကာယဝင်္ကာဒိနံ ပဟာနေန ဥဇုဘူတေ သဝိပဿနာပဟောဋ္ဌိမမဂ္ဂဓမ္မေ အနုဿရန္တဿ။ ယဒေဝ ဟိဿ ပရိက္ခီဏံ။ **ခယသ္မိံ ပဌမံ ဉာဏံ** “တတော အညာ အနန္တရာ”တိ ခယသင်္ခာတေ အဂ္ဂမဂ္ဂေ တပ္ပရိယာပန္နမေဝ ဉာဏံ ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒနန္တရံ ပန အညာ အရဟတ္တန္တိ။ ယဒိပိ ကထာယ “ခယသ္မိံ”န္တိစ္စေဝ ဝုတ္တံ, သမုစ္ဆေဒဝသေန ပန “အာသဝေ ခီဏေ မဂ္ဂေ ခယော”တိ ဝုစ္စတီတိ အာဟ “မဂ္ဂေ အာသဝက္ခယောတိ ဝုတ္တော”တိ။ **သမဏော**တိ သမိတပါပေ အဓိပ္ပေတော, သော ပန ခီဏာသဝေ ဟောတီတိ။ **“အာသဝါနံ ခယာ”**တိ ဣဓ ဖလံ, ပရိယာယေန ပန အာသဝက္ခယော မဂ္ဂေ, တေန ပတ္တဗ္ဗတော ဖလံ။ ဧဝံ ဧဝ နိဗ္ဗာနဿပိ အာသဝက္ခယဘာဝေ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဇာနတော ဧဝ ပဿတော ဧတိ ဧဝမေတ္ထ နိယမော ဣစ္ဆိတော, န အညထာ ဝိသေသာဘာဝတော အနိဋ္ဌာပန္နောတိ တဿ နိယမဿ ဖလံ ဒဿေတုံ **“နော အဇာနတော နော အပဿတော”တိ ဝုတ္တ**န္တိ အာဟ **“ယော ပန န ဇာနာတိ, န ပဿတိ, တဿ နော ဝဒာမီတိ အတ္ထော”**တိ။ ဣမိနာ ခန္ဓာနံ ပရိညာ အာသဝက္ခယဿ ဧကန္တိ ကကာရဏန္တိ ဒဿေတိ။ **ဧတေနာ**တိ “နော အဇာနတော, နော အပဿတော”တိ ဧတေန ဝစနေန။ **တေ ပဋိက္ခိတ္တာ**တိ ကေ ပန တေတိ? “ဗာလေ စ ပဏ္ဍိတေ စ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿန္တိ (ဒီ. နိ.

၁.၁၆၈; မ. နိ. ၂.၂၂၈) အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တီ''တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၆၈; မ. နိ. ၂.၁၀၀, ၂၂၇) ဝေမာဒိတဒါ။ တေသု ကေစိ အဘိဇာတိသင်္ကန္တိမတ္တေန သံသာရသုဒ္ဓိ ပဋိဇာနန္တိ, အညေ ဣဿရပဇာပတိကာရဏာဒိဝသေန။ တယိဒံ သဗ္ဗံ သံသာရာဒီဟီတိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပုရိမေန ပဒဒွယေနာ**တိ ''ဇာနတော ပဿတော''တိ ဣမိနာ ပဒဒွယေန။ **ဥပာယော ဝုတ္တော** ''အာသဝက္ခယာ''တိ အဓိကာရတော။ **ဣမိနာ**တိ ''နော အဇာနတော, နော အပဿတော''တိ ဣမိနာ ပဒဒွယေန။ အနုပာယော ဟောတိ ဧသ အာသဝါနံ ခယဿ, ယဒိဒံ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ အပရိညာတိ ''ဇာနတော ပဿတော''တိ ဣမိနာဝ အနိယမဝစနေန အနုပာယပဋိသေဓောပိ အတ္ထတော ဗောဓိတော ဟောတီတိ။ တမေဝ ဟိ အတ္ထတော ဗောဓိတဘာဝံ ဝိဘာဝေတုံ ဧဝံ သံဝဏ္ဏနာ ကတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဒဗ္ဗဇာတိကော တိ ဒဗ္ဗရူပေ။ သော ဟိ **''ဒ္ရဗျော''** တိ ဝုစ္စတိ ''ဒ္ရဗျံ ဝိနဿတိ နာဒ္ရဗျ''န္တိအာဒီသု။ **ဒဗ္ဗဇာတိကော** တ သာရသဘာဝေ, သာရုပ္ပသီလာစာရောတိ အတ္ထော။ ယထာဟ ''န ခေါ ဒဗ္ဗ ဒဗ္ဗာ ဧဝံ နိဗ္ဗေဌေန္တီ''တိ (ပာရာ. ၃၈၄)။ **ဝတ္တသီသေ ဌတွာ** တိ ဝတ္တံ ဥတ္တမံ ဓုရံ ကတွာ။ ယော ဟိ ပရိသုဒ္ဓါဇီဝေ ကာတုံ အဇာနန္တာနံ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ အတ္တနော တ ဝဿတတာဒိပဋိဗာဟနတ္ထံ ဆတ္တာဒီနိ ကရောတိ, သော ဝတ္တသီသေ ဌတွာ ကရောတိ နာမ။ **ပဒဋ္ဌာနံ န ဟောတီ** တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ နာထကရဏဓမ္မဘာဝေန မဂ္ဂဖလာဓိဂမဿ ဥပနိဿယဘာဝတော။ ဝုတ္တဉှိ ''ယာနိ တာနိ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ ဥစ္စာဝစာနိ ကိစ္စကရဏီယာနိ, တတ္ထ ဒက္ခော ဟောတီ''တိအာဒိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၄၅)။ **ဧဝံ ဇာနတော**တိ ဧဝံ ဝေဇ္ဇကမ္မာဒီနံ ဇာနနဟေတု မိစ္ဆာဇီဝပစ္စယာ ကာမာသဝာဒယော အာသဝာ ဝဍ္ဎန္တိယေဝ, န ပဟီယန္တိ။ ''ဧဝံ ခေါ။ပေ.။ အာသဝါနံ ခယော ဟောတီ''တိ ဣမာယ ဟင်္ဒိယာ အရဟတ္တဿေဝ ဂဟဏံ ယုတ္တံ ဖလဂ္ဂဟဏေန ဟေတုနော အဝုတ္တသိဒ္ဓတ္တာ။ တေနာဟ **''အာသဝါနံ ခယန္တေ ဇာတတ္တာ''** တိ။

အာဂမနံ အာဂမော, တံ အာဝဟတီတိ **အာဂမနီယာ,** ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ။ **ခယသ္မိံ** န္တိ ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏေ ဘုမ္မံ, **ခယေ**တိ ပန ဝိသယေ။ တေနာဟ **''အာသဝက္ခယသင်္ခါတေ''** တိ။ ဥပနိသီဒတိ ဖလံ ဧတ္ထာတိ ကာရဏံ **ဥပနိသာ။ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိ** ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသတော။ **သာ**တိ ဝိမုတ္တိ။ **အဿာ** တိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏဿ။ မနသ္မိံ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတေ ပန အနန္တရူပနိဿယာပိ ပစ္စယာ သမ္ဘဝန္တီတိ **''လဗ္ဘမာနဝသေန ပစ္စယဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော''** တိ ဝုတ္တံ။

ဝိရဇ္ဇတိ အသေသသင်္ခါရတော ဧတေနာတိ **ဝိရာဂေ,** မဂ္ဂေါ။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဧတာယာတိ **နိဗ္ဗိဒါ,** ဗလဝဝိပဿနာ။ တေနာဟ **''ဧတေနာ''**တိအာဒိ။ ပဋိသင်္ခါနုပဿနာပိ မုစ္စိတုကမျတာပက္ခိကာ ဧတေတိ အဓိပ္ပာယေန **''စတုန္နံ ဉာဏာနံ အဓိဝစန''**န္တိ ဝုတ္တံ။ ''ယာဝ မဂ္ဂာမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ, တာဝ တရုဏဝိပဿနာ''တိ ဟိ ဝဒန္တော ဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တဥဒယဗ္ဗယဉာဏတော ပရံ ဗလဝဝိပဿနာ။ ရူပာရူပဓမ္မာနံ ဝိသေသဘူတော သာမညဘူတော စ ယော ယော သဘာဝေ ယထာသဘာဝေ, တဿ ဇာနနံ **ယထာသဘာဝဇာနနံ**။ တဒေဝ **ဒဿနံ** ။ ပစ္စက္ခကရဏတ္တေန ဉာတပရိညာ တီရဏပရိညာ စ ဂဟိတာ ဟောတိ။ တေနာဟ **''တရုဏဝိပဿန''** န္တိအာဒိ။ **သင်္ခါရပရိစ္ဆေဒေဉာဏ** န္တိ နာမရူပပရိဂ္ဂဟဉာဏံ ဝဒတိ။ **ကင်္ခါဝိတရဏံ** ပစ္စယပရိဂ္ဂဟော ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏန္တိပိ ဝုစ္စတိ။ နယဝိပဿနာဒိကံ အနုပဿနာဉာဏံ **သမ္မသနံ။ မဂ္ဂာမဂ္ဂေဉာဏ** န္တိ မဂ္ဂါမဂ္ဂံ ဝဝတ္ထပေတွာ ဌိတံ ဉာဏံ။ သော ဟိ ဟာဒကဇ္ဈာနသမာဓိ တရုဏဝိပဿနာယ ပစ္စယော ဟောတိ။ ''သမာဟိတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ ပဿတီ''တိ (သံ. နိ. ၃.၅.; ၄.၉၉; ၅.၁၀၇၁) ဟိ ဝုတ္တံ။

ပုဗ္ဗဘာဂသုခန္တိ ဥပစာရဇ္ဈာနသဟိတသုခံ။ **ဒရထ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ** တိ ကာမစ္ဆန္ဒာဒိကိလေသဒရထဿ ပဋိပဿဒ္ဓိ သမ္ဘာနံ။ ''သုခံ့ဟဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဥပနိသံ ဝဒာမိ''တိ ဧတ္ထ အဓိပ္ပေတသုခံ ဒဿေတုံ **''အပ္ပနာပုဗ္ဗဘာဂဿ သုခဿာ''**တိ ဝုတ္တံ။ ''ပဿဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒေတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၁.၄၆၆;၃.၃၅၉; အ.နိ. ၁.၃.၉၆) ဝုတ္တအပ္ပနာသုခဿ ပဿဒ္ဓိယာ ပစ္စယတ္တေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ **သုခ**န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **ဗလဝပီတီ**တိ ဖရဏလက္ခဏပ္ပတ္တာ ပီတိ။ တာဒိသာ ဟိ ဝိတက္ကဝိစာရသုခသမာဓီဟိ လဒ္ဓပ္ပစ္စယာ နီဝရဏံ ဝိက္ခမ္ဘန္တီ တံနိမိတ္တံ ဒရထံ ပရိဋ္ဌာဟံ ပဋိပဿမ္ဘေတိ။ တေနာဟ **''သာ ဟိ ဒရထပဿဒ္ဓိယာ ပစ္စယော ဟောတီ''** တိ။ **ဒုဗ္ဗလပီတီ** တိ တရုဏပီတိ။ တေနာဟ **''သာ ဟိ ဗလဝပီတိယာ ပစ္စယော ဟောတီ''** တိ။ **သဒ္ဓါ** တိ ရတနတ္တယဂုဏာနံ ကမ္မဖလဿ စ သဒ္ဒဟနဝသေန ပဝတ္တော အဓိမောက္ခော, သာ ပန ယသ္မာ အတ္တနော ဝိသယေ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န ဧကဝါရမေဝ, တသ္မာ အာဟ **''အပရာပရံ ဥပ္ပဇ္ဇနသဒ္ဓါ''** တိ။ ယသ္မာ သဒ္ဒဟန္တော သဒ္ဓေယျဝတ္ထုသ္မိံ ပမုဒိတော ဟောတိ, တသ္မာ အာဟ **''သာ ဟိ ဒုဗ္ဗလပီတိယာ ပစ္စယော ဟောတီ''** တိ။ ဒုက္ခဒုက္ခာဒိဘေဒဿ သဗ္ဗဿပိ ဒုက္ခဿ ဝဋ္ဋဒုက္ခန္တောဂဓ

တ္တာ တဿ စ ဣဓာဓိပ္ပေတတ္တာ ဝုတ္တံ **“ဒုက္ခန္တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခ”**န္တိ။ ဇရာမရဏာဒုက္ခန္တိ ကေစိ, သောကာဒယော စာတိ အပရေ။ တဒုဘယဿပိ သင်္ဂဟဏတော ပဌမော ဝေတ္တော ယုတ္တော။ ယဿ ဒုက္ခပ္ပတ္တော ကမ္မဿ ဖလာနိ သဒ္ဒဟတိ, ရတနတ္တယေ စ ပသာဒံ ဥပ္ပာဒေတိ, တဿ ဝုတ္တံ **“တဒုပ္ပဟိ အပရာပရသဒ္ဓာယ ပစ္စယော ဟောတီ”**တိ။ ယဿ “အာစရိယာနံ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဝတ္တိဒုက္ခ”န္တိ စိန္တယတော “ကေန္တော အယံ ဓမ္မော ကမ္မဿ ဒုက္ခဿ သမတိက္ကမာယ ဟောတီ”တိ သဒ္ဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ “ဓမ္မံ သုတွာ တထာဂတေ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတီ”တိအာဒိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၉၁)။ **သဝိကာရာ**တိ ဥပ္ပာဒဝိကာရေန သဝိကာရာ **ခန္ဓဇာတိ** ဇာယနဋ္ဌေန။ ဇာတိယာ ပန အသတိ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ နတ္ထိ ဒုက္ခဿ သမ္ဘဝေါတိ အာဟ **“သာ ဟိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ပစ္စယော”**တိ။ **ကမ္မဘတေ**တိ ကမ္မဘဝါဒိကော တိဝိဓောပိ ကမ္မဘဝေါ။ သော ဟိ ဥပပတ္တိဘဝဿ ပစ္စယော။ ဧဝမာဒီ သန္ဓာယာဟ **“ဧတေနု ဟယေနာ”**တိ။ **သေသပဒါနီ**တိ ဥပဟာနာဒိပဒါနိ။ အနုလောမဉာဏံ သင်္ခါရုပေက္ခာပက္ခိကတ္တာ နိဗ္ဗာနဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတံ, ဂေါတြဘုဉာဏံ ပဌမမဂ္ဂဿ အာဝဇ္ဇနံ။ သော ဟိ တေန ဝိပဿနာယ ကိစ္စံ ကိစ္စံ ဝိသေသဋ္ဌာနံ ကယိရတီတိ တံ အနာမသိတွာ နိဗ္ဗိဒူပနိဿော ဝိရာဂေါတိ “ဝိရာဂေ”တ္ထေဝ ဝုတ္တံ။

ကေန ဥဒကေန ဝိဒါရယိတွာ ဂတပဒေသောတိ ကတွာ **ကန္ဒရော။ နိတမ္ဗော**တိပိ ဥဒကဿ။ ယထာ နိန္နံ ဥဒကံ ပဝတ္တတိ, တထာ နိဝတ္တနဘာဝေန **နဒီကုဉ္ဇော**တိပိ **ဝုစ္စတိ**။ ဟေမန္တဂိမှဥတုဝသေန အဋ္ဌ မာသေ ပဝတ္တော ပထဝီဝိဝရောတိ ကတွာ **ပဒရော**။ ခုဒ္ဒိကာ ဥဒကတဟိနိယော သာခာ ဝိယာတိ **သာခာ**, ခုဒ္ဒကာ သောဗ္ဘာ ကုသုဗ္ဘာ ဩ-ကာရဿ ဥ-ကာရံ ကတွာ။ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိအာဒိ “သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ”တိအာဒိနာ ဥပနီတာယ ဥပမာယ ဥပမေယျေန သံသန္ဒနန္တိ, တံ ယောဇေတွာ ဒဿေတုံ **“အဝိဇ္ဇာ ပဗ္ဗတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ အဝိဇ္ဇာ စ သန္တာနဝသေန စိရံတနကာလပ္ပဝတ္တနတော ပစုရဇနေဟိ ဒုပ္ပဇဟနတော “ပဗ္ဗတော”တိ ဝုတ္တာ။ လောကတ္တယာဘိဗျာပနတော အဘိသန္ဒနတော စ အဘိသင်္ခါရာ မေဃသဒိသာ။ အဘိသင်္ခါရာ မေဃောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာတိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓော။ တထာ သေသပဒဒွယေပိ။ ဝိညာဏာဒိဝဋ္ဋံ အနုပဝတ္တိတော ပရမ္ပရပစ္စယတော စ ကန္ဒရာဒိသဒိသာ။ ဝိမုတ္တိ ဧကရသတ္တာ, ဟာနိဝုဒ္ဓိအဘာဝတော စ သာဂရသဒိသာတိ ဥပမာသံသန္ဒနံ။

တတ္ထ ယဿာ ပုရိမသိဒ္ဓာယ အဝိဇ္ဇာယ သတိ အဘိသင်္ခါရာ, နာသတိ, တဿာ တေ ဥပရိပဗ္ဗတေ ပဝတ္တာ ဝိယ ဟောန္တီတိ ဝုတ္တံ **“အဝိဇ္ဇာ။ပေ။ ဝဿနံ ဝေဒိတဗ္ဗ”**န္တိ။ **အဿုတဝတာ ဟိ**တိအာဒိ ဝုတ္တဿေဝ အတ္ထဿ သမတ္ထနံ။ **တဏှာယ အဘိလာသံ ကတွာ**တိ ဧတေန သဗ္ဗဿပိ အဘိသင်္ခါရဝုဋ္ဌိတေမနတ္ထံ ဒီပေတိ။ တဏှာ ဟိ “သ္နေဟော”တိ ဝုတ္တာ။ အန္တိမဘဝိကဿ အန္တဘဝနိဗ္ဗတ္တကော အဘိသင်္ခါရော နိဗ္ဗာနံ န ပတ္တော, တဒန္တဿ ဘာဂဿ နိဗ္ဗာနံ အာဟစ္စ ဌိတော ဝိယ ဟောတီတိ **“မဟာသမုဒ္ဒံ အာဟစ္စ ဌိတကာလော ဝိယာ”**တိ ဥပမာနိဒဿနံ ကတံ။ **ဝိညာဏာဒိဝဋ္ဋံ ပူရေတွာ**ပိ ဣမိနာပိ ဟိ အန္တိမဘဝိကဿေဝ ဝိညာဏပ္ပဝတ္တိ ဒဿိတာ။ သာ ဟိ ပူရိတာတိ ဝတ္တဗ္ဗာ တတော ပရံ ဝိညာဏာဒိဝဋ္ဋဿေဝ အဘာဝတော။ ဇာတဿ ပုဂ္ဂလဿ ဇာတိပစ္စယဝဋ္ဋဒုက္ခဝေဒနာယ ဓမ္မဿဝနံ ကစ္ဆိတဗ္ဗံ, တံ ပန ယဒိပိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ န အာဂတံ, သုတ္တန္တရေသု ပန အာဂတမေဝါတိ တတော အာဟရိတွာ တံ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဒဿေန္တော **“ဗုဒ္ဓဝစနံ ပနာ”**တိအာဒိမာဟ။ တယိဒံ သာဝကဗောဓိသတ္တာနံ ဝသေနာယံ ဒေသနာတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ ဣတရေသံ ပန ဝသေန ဝုစ္စမာနံ သုတ္တန္တရဂ္ဂဟဏတ္ထံ ပယောဇနံ နတ္ထီတိ **“ယာ ဟိ”**တိအာဒိမာဟ။ **ဟဋ္ဌိယာ ဝသေန ဂဟိတမေဝ**တိ သင်္ခေပတော ဝုတ္တအတ္ထဿ ဝိတ္ထာရတော ဒဿနံ။ **နိဗ္ဗတ္တီ**တိ နိဗ္ဗတ္တမာနာ ခန္ဓာ ဂဟိတာတိ အာဟ **“သဝိကာရာ”**တိ။ အနိစ္စတာလက္ခဏာဒိဒီပနတော **လက္ခဏာဟဋ္ဌံ။ ကမ္မာကမ္မ**န္တိ ဝိနိစ္ဆယံ။ **နိဇ္ဇဋ**န္တိ နိဂ္ဂုမ္ဗံ, သုဒ္ဓန္တိ အတ္ထော။ **ပဌဝီကသိဏာဒီသု ကမ္မံ အာရဘတီ**တိအာဒိ ဟဋ္ဌိယံ သမထပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဝိပဿနာ ဒဿိတာတိ ကတွာ ဝုတ္တံ ။ ဧဝဉှိ ဟာမောဇ္ဇာဒိဒဿနံ သမ္ဘဝတီတိ။ **ဒေဝဿာ**တိ မေဃဿ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ “ခီဏာသဝဿ။ပေ။ ဌိတကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တံ, နနု ပုဗ္ဗေ ဒေဝဋ္ဌာနိယော အဘိသင်္ခါရော ဝုတ္တော, န အဘိသင်္ခါရော ခီဏာသဝေတိ? နာယံ ဒေါသော, ကာရဏူပစာရေန ဖလဿ ဝုတ္တတ္တာ။ အဘိသင်္ခါရမူလကော ဟိ ခန္ဓသန္တာနော ခန္ဓသန္တာနေ စ ဥစ္ဆိန္နသံယောဂေ ခီဏာသဝသမညာတိ။

ဥပနိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အညတိတ္ထိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄. **သောတိ** သာရိပုတ္တတ္ထေရော။ ယဒိ န တာဝ ပဝိဋ္ဌော, ကသ္မာ ''ဟဝိသီ''တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **''ပဝိသိသ္သာမီ''**တိအာဒိ။ တေန အဝဿမ္ဘာဝိနိ ဘူတေ ဝိယ ဥပစာရော ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ ဣာအနိ တမတ္ထံ ဥပမာယ ဝိဘာဝေန္တော **''ယထာ ကိ''**န္တိအာဒိမာဟ။ **အတိပ္ပဂေယေဝ နိက္ခန္တဒိဝသော** တိ ပကတိယာ ဘိက္ခာစရဏဝေလာယ အတိဝိယ ပာတော ဇဝ ဝိဟာရတော နိက္ခန္တဒိဝသဘာဂေ။ **တေဒဟောသီ**တိ ဇတံ ''အတိပ္ပဂေ ခေါ''တိအာဒိကံ စိန္တနံ အဟောသိ။ **ဒက္ခိဏဒ္ဒတရည္သာ** တိ ရာဇဂဟနဂရေ ဒက္ခိဏဒ္ဒတရည္သာ ဝေဠုဝနသ္သ စ အန္တရာ အဟောသိ, တသ္မာ ''တေနုပသင်္ကမိသ္သ''န္တိ စိန္တနာ အဟောသီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကိံ တဒီ**တိ စတူသု တဒေသု ကတရံ တဒံ ဝဒသိ။ **ကိ မက္ခာယီ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ ကိံ ဝဒတီတိ ပန စတ္တာရော တဒေ သာမညတော ဂဟေတွာ နပုံသကလိင်္ဂေန ဝဒတိ ယထာ ကိံ တေ ဇာတလိင်္ဂံ။ သဗ္ဗနာမဥ္ဟေတံ, ယဒိဒံ နပုံသကလိင်္ဂံ။ ဝဒတိ ဇေတေနာတိ **တအေ,** ဒဿနံ။ တံ သန္ဓာယ ဟ ''ကိံ ဇွေထာပေ.။ ဒဿနန္တိ ပုစ္ဆန္တီ''တိ။ ''ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒာ''တိအာဒီသု ဝိယ **ဓမ္မ**-သဒ္ဒော ဟေတုအတ္ထောတိ အာဟ **''ယံ ဝုတ္တံ ကာရဏံ, တဿ အနုကာရဏ''** န္တိ။ တဒဿ ဝစနဿ အနုပ္ပတ္တိ **တဒပ္ပဝတ္တိ** ။

ဣဒံ ဝစနန္တိ ''ကေမိအာဟ''န္တိအာဒိဝစနံ။ **သာ**တိ ''ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ကမ္မတအာ''တိ ဇဝံ ပဝတ္တက ထာ။ အစ္ဆရိံ အင်္ဂုလိဖောဋနံ အရဟာတီတိ **အစ္ဆရိယံ။ အဗ္ဘုတ** န္တိ နိရုတ္တိနယေန ပဒသိဒ္ဓိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **သဗ္ဗတအန** န္တိ သဗ္ဗေသံ စတုဗ္ဗိဓတအနံ။ ပဌမော ဟေတ္ထ သဿတတအေ, ဒုတိယော ဥစ္ဆေဒတအေ, တတိယော ဧကစ္စသဿ သတတအေ, စတုတ္ထော အဓိစ္စသမုပ္ပန္နတအေ, တေသံ သဗ္ဗေသံ ပဋိက္ခေပတော ပဋိက္ခေပကာရဏံ ဝုတ္တံ။ ပဋိစ္စ စသမုပ္ပာဒကိတ္တနံ တ ပစုရဇနညာဏဿ အလဗ္ဘနေယ္ယပတိဋ္ဌတာယ **ဂမ္ဘီရဋ္ဌေဝ,** တထာ အဝဘာသနတော စေ တသိ ဥပဋ္ဌာနတော **ဂမ္ဘီရာဝဘာသဥ္စ ကရောန္တော။ တဒေဝ ပဒ** န္တိ ဖဿပဒံယေဝ အာဒိဘူတံ ဂဟေတွာ။

အညတိတ္ထိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဘူမိဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅. **ပုရိမသုတ္တေ** တိ အနန္တရေ ပုရိမေ သုတ္တေ။ **ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗ** န္တိ ပဒတ္တေ တတော ဝိသိဋ္ဌံ အနိ ဒ္ဒိသိတွာ ဣာတရံ အတ္ထတော ဝိဘာဝေတုံ **''အယံ ပန ဝိသေသော''**တိအာဒိမာဟ။ **န ကေဝလံ ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇ တိ,** အထ ခေါ ဖဿဿ သဟကာရီကာရဏဘူတအညပစ္စယာ စ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ **ကာယေနာ**တိ စောပနကာယေန, ကာယဝိညတ္တိယာတိ အတ္ထော။ သာ ဟိ ကာမံ ပဌာနေ အာဂတေသု စတုဝီသတိယာ ပစ္စယေသု ကေနစိ ပစ္စယေန စေတနာယ ပစ္စယော န ဟောတိ။ ယသ္မာ ပန ကာယေ သတိ ဇဝ ကာယကမ္မံ နာမ ဟောတိ, နာသတိ, တသ္မာ သာ တဿ သာ သာမဂ္ဂိယဘာဝေန ဣစ္ဆိတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ **''ကာယေနပိ ကရိယမာနံ ကရီယတီ''**တိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ ''ကာယေ တ, ဟာနန္ဒ, သတိ ကာယသဉ္စေတနာဟေတု ဥပ္ပဇ္ဇတိ အဇ္ဈတ္တံ သုခံ ဒုက္ခ''န္တိ။ **တစာယပီ**တိ ဇွောပိ ဇသောဝ န ယော။ **မနသာ**တိ ဟတုဘူတေန မနသာ, န မနမတ္တေနာတိ။ **အတ္တနာ** ပရေဟိ အနုဿာဟိတေန။ **ပရေနာ**တိ ပရေန အနု ဿာဟေန။ **သမ္ပဇာနေနာ** တိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တဝသေန ပဇာနန္တေန။ **အသမ္ပဇာနေနာ** တိ တထာ န သမ္ပဇာန န္တေန။ **တဿာ** တိ သုခဒုက္ခဿ။ **ကာယသဉ္စေတနာဟေတူ** တိ ကာယကမ္မနိမိတ္တံ, ကာယိကဿ ကမ္မဿ က တတ္တာ ဥပစိတတ္တာတိ အတ္ထော။ သေ နယော သေသသဉ္စေတနာသုပိ။ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတစေတနာ ပဝတ္တိယံ ဝိပာကံ ဒေ တိယေဝါတိ **''ဝီသတိ စေတနာ လဗ္ဘန္တီ''** တိ ဝုတ္တံ။ **တထာ ဝစီဒ္ဒတရေ**တိ ဇွေ ''ကာမာဝစရကုသလာကုသလဝ သေန ဝီသတိ စေတနာ လဗ္ဘန္တီ''တိ ဣာဒံ တထာ-သဒ္ဒေန ဥပသံဟရတိ။ **ရူပာရူပစေတနာဟီ**တိ ရူပာဝစရာရူပာဝစရ ကုသလစေတနာဟိ။ **တပ္ပစ္စယံ** ယထာရဟန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **တာပိ စေတနာ**တိ ယထာဝုတ္တာ ဧကူနဝီသတိ စေတနာ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ ဟောန္တိ ကုသလာနမ္ပိ ပဂေဝ ဣာတရာမိဒ္ဓဟိတာဝိဇ္ဇဿေဝ ဥပ္ပဇ္ဇနတော, အညထာ အနုပ္ပဇ္ဇန တော။ **ယထာဝုတ္တစေတနာဘေဒ** န္တိ ယထာဝုတ္တံ ကာယစေတနာဒိဝိဘာဂံ။ **ပရေဟိ အနုဿာဟိတော** သရသေနေဝ ပဝတ္တမာနော။ **ပရေဟိ ကာရိယမာနော**တိ ပရေဟိ ဥဿာဟိတော ဟုတွာ ကယိရမာနော။ **ဇာနန္တောပီ** တိ အနုဿ တဒိဝသေန ဇာနန္တောပိ။ **ကမ္မမေဝ ဇာနန္တော** တိ တအ အတ္တနာ ကရိယမာနကမ္မမေဝ ဇာနန္တော။

စတူသူတိ ''သာမံ တ ပရေ တ သမ္ပဇာနော တ အသမ္ပဇာနော တ''တိ ဇဝံ ဝုတ္တေသု စတူသု ဌာနေသု။ ယထာဝုတ္တ တေ ဧကူနဝီသတိစေတနာဓမ္မေ အသင်္ခါရိကသသင်္ခါရိကဘာဝေန သမ္ပဇာနကတာသမ္ပဇာနကတဘာဝေန စတုဂုဏော ကတွာ ဝုတ္တံ **''ဆသတ္တတိ ဒွေဝသတာ စေတနာဓမ္မာ''** တိ။ ယေသံ သဟဇာတကောဋိ့ လဗ္ဘတိ, တေသမ္ပိ ဥပနိဿ

ယကောဋ္ဌိ လဒ္ဓတေတတိ **“ဥပနိဿယကောဋ္ဌိယာ အနုပတိတာ”** တိက္ကစ္စေဝ ဝုတ္တာ။ **တေ**တိ ယထာဝုတ္တာ သဗ္ဗေပိ ဓမ္မာ။ **သော ကာယော န ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ ပသာဒကာယောပိ ဂဟေတဗ္ဗော။ တေနာဟ **“ယသ္မိံ ကာယေ သတီ”** တိအာဒိ။ **သော ကာယော န ဟောတီ**တိ သော ကာယော ပစ္စယနိရောဓေန န ဟောတိ။ **တစာ**တိ သဒ္ဒတစာ။ **မနော**တိ ယံ ကိဉ္စိ ဝိညာဏံ။ က္လအနိ ကမ္မဝသေနေဝ ယောဇေတုံ **“အပိစာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဧသေဝ နယော** “တစာပိ ဒုတ္တရာဘူတာ မနောပိ ဒုတ္တရာဘူတော”တိ။ ခီဏာသဝဿ ကထံ ကာယော န ဟောတိ, န တဿ ကာယကမ္မာဓိဋ္ဌာနန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အဝိဟကတ္တာ**တိ အဝိဟကဓမ္မတ္တာတိ အတ္ထော။ ကာယော န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ အကမ္မကရဏဘာဝတော။

တန္တိ ကမ္မံ။ **ခေတ္တံ န ဟောတီ** တိ တဿ ဒုက္ခဿ အဝိရုဟနဋ္ဌာနတ္တာ။ ဝိရုဟနဋ္ဌာနာဒယော ဗ္ဗတိရေကဝသေန ဝုတ္တာ။ တေနာဟ **“န ဟောတီ”**တိ။ **ကာရဏဋ္ဌေနာ** တိ အာဓာရဘူတကာရဏဘာဝေန။ **သဉ္စေတနာမူလကန္တိ** သဉ္စေတနာနိမိတ္တံ။ **ဝိရုဟနာဒီနံ အတ္ထာန**န္တိ “ဝိရုဟနဋ္ဌေနာ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တာနံ အတ္ထာနံ။ က္လမိနာ ဝိရုဟနာဒိဘာဝေန ဝေဒနာ “သုခဒုက္ခဝေဒနာ”တိ ကထိတာ, နယိဓ ဖေဋ္ဌလက္ခဏံ သုခဒုက္ခံ နိပ္ပယောဇကဿ သုခဿ ဒုက္ခဿ စ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ ဥပေက္ခာဝေဒနာပေတ္ထ သုခသဏ္ဟသဘာဝဝိဟကဘူတာ ဝေဒနာဝ။

ဘူမိဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဥပဝါဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆. ဝဋ္ဋဒုက္ခမေဝ ကထိတံ က္လတရဒုက္ခဿပိ ဝိဟကဿ သင်္ဂဏ္ဟနတော။

ဥပဝါဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ပစ္စယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇. ပဋိဟဋ္ဌိယာတိ ပဋိဟဋ္ဌိယာ ဌပနေန။ စတုသစ္စယောဇနံ ဒဿေတုံ **ပရိယောသာန။ပေ။ အာဒိ ဝုတ္တံ။ ဒုက္ခသစ္စဝသေနာ**တိ ပရိညေယျဘာဝဝသေန။ ဇရာမရဏာပဒေသေန ဟိ ပဉ္စုပာဒာနက္ခန္ဓာ ဝုတ္တာ, တေ စဿ အတ္တနော ဖလဿ ပစ္စယာ န ဟောန္တိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **“ပစ္စယံ ဇာနာတီ”** တိ။ ဝိနေယျဇ္ဈာသယဝသေန ဟေတ္ထ ဒေသနာ ပဝတ္တာ။ **သမ္ပန္နော** တိ သမန္နာဂတော။ **အာဂတော**တိ ဥပဂတော, အဓိဂတောတိ အတ္ထော။ **ပဿတီ** တိ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏေန ပစ္စက္ခတော ပဿတိ, မဂ္ဂပညာယ ဇဝံ အသမ္မောဟပဋိဝေဓဝသေန ပဿတိ။ **မဂ္ဂဉာဏေနေဝ,** န ဖလဉာဏေန။ **ဓမ္မသောတံ သမာပန္နော** တိ အရိယဓမ္မသောတံ သမ္မဒေဝ အာပန္နော ပတ္တော။ အနယေ နက္လရိယနတော, အယေ စ က္လရိယနတော, သဒေဝကေန စ လောကေန “သရဏ”န္တိ အကရဏီယတော အရိယပက္ခံ ဘဇန္တော **ပုထုဇ္ဇနဘူမိံ အတိက္ကန္တော။ နိဗ္ဗေဓိကပညာယာ**တိ စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ နိဗ္ဗိဇ္ဈနကပညာယ။ **အာဟစ္စ တိဋ္ဌတိ** မဂ္ဂက္ခဏေ, ဖလက္ခဏေ ပန အာဟစ္စ ဌိတော နာမ။

ပစ္စယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဘိက္ခုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၈. ဥတ္တာနမေဝ သဗ္ဗသော ဝ သတ္တမေ အာဂတနယတ္တာ, ဝိနေယျဇ္ဈာသယဝသေန ဟိ က္လဒံ သုတ္တံ သတ္ထာရာ အညသ္မိံ အာသနေ ဒေသိတံ, ပရိသာယ ဝိဝဋ္ဋေန သာတ္ထိကာတိ သတ္ထု ဒေသနာ အာဂတာတိ အယံ ပဋိက္ကဟကာမိနာ ဟောတီတိ ဓမ္မကရဝေန သင်္ဂဟံ အာရောပေန္တိယေဝ။

ဘိက္ခုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. သမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၉. အက္ခရဘာဏကာနန္တိ အက္ခရရုစီနံ။ ဥပသဂ္ဂေန ပဒဝမုနမ္ပိ ရုစ္စန္တိ။ တေနာဟ **“တေ ဟီ”**တိအာဒိ။

သမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒုတိယသမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၀. ဒွီသု သုတ္တေသု တိ နဝမဒသမသုတ္တေသု။

ဒုတိယသမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒသဗလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ကဠာရခတ္တိယဝဂ္ဂေါ

၁. ဘူတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁. အဇိတမာဏဝေနာတိ သောဠသသု ဗာဝရိယဗြာဟ္မဏပရိစာရကေသု "အဇိတော"တိ လဒ္ဓနာမေန မာဏဝေန။ သင်္ခါ ဝုစ္စတိ ပညာ, သင်္ခါတာ ပရိညာတာ ဓမ္မာ ယေသံ တေ **သင်္ခါတဓမ္မာ,** ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စာ ခီဏာသဝါ။ သေက္ခာ ပန ဝိပဿကဿ အပရိညာတတ္တာ "သင်္ခါတဓမ္မာ"တိ န ဝုစ္စန္တိ။ သေက္ခဓမ္မသမန္နာဂမေန တေ **သေက္ခာ**။ တေ ပန ကာမံ ပုဂ္ဂလပဋိလာဘဝသေန အနေကသဟဿာဝ ဟောန္တိ, စတုမဂ္ဂဟေဋ္ဌိမဖလတ္တယဿ ပန ဝသေန တံသမင်္ဂိတာသာမညေန န သတ္တဇနတော ဥဒ္ဓန္တိ အာဟ **"သတ္တ ဇနေ"**တိ နိယမေတွာ ဝိသေသေတိ။ သံကိလေသဝဇ္ဇံ, တတော တ အတ္တာနံ ဝိယ ဝိနေယျလောကံ နိပာတိ ရက္ခတီတိ နိပကော, တဿ ဘာဝေါ **နေပက္ကံ,** ဉာဏန္တိ အာဟ **"နေပက္ကံ ဝုစ္စတိ ပညာ, တာယ သမန္နာဂတတ္တာ နိပကော"** တိ။

"ကော နု ခော က္ကမဿ ပဉှဿ အတ္ထော"တိ စိန္တေန္တော ပဉှာယ ကင်္ခတိ နာမ။ "ကထံ ဗျာကရမာနော နု ခော သတ္ထု အဇ္ဈာသယံ န ဝိရာဓေမီ"တိ စိန္တေန္တော အဇ္ဈာသယံ ကင်္ခတိ နာမ။ သုဇာနနီယတ္တပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ စိန္တနာ ဟေတ္ထ "ကင်္ခါ"တိ အဓိပ္ပေတာ, န ဝိစိကိစ္ဆာတိ။ ပဟီနဝိစိကိစ္ဆော ဟိ မဟာထေရော အာယသ္မတော အဿဇိမဟာထေရဿ သန္တိကေယေဝ, ဝိစိနနဘူတံ ကုက္ကုစ္စသဒိသံ ပနေတံ ဝိမံသနမတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပတ္တံ အာအာယ စရန္တော**တိ ပဗ္ဗဇိတဘာဝလက္ခဏံ။ ဓမ္မသေနာပတိဘာဝေန တ မမ ပတ္တဓမ္မဒေသနာတရံ အာအာယ စရန္တောတိ ဧဝံ တ ဧတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဉာတန္တိ ယထာရဟံ ပစ္စယတော ဥပ္ပန္နံ, သင်္ခတန္တိ အတ္ထော။ **ပဉှဗျာကရဏံ ဥပဋ္ဌာသိ** တိ ပဉှဿ ဗျာကရဏတာ ပဋိဘာသိ။ "သမ္ပဇာနာယ ပဿတီ"တိ ပါဠော, အဋ္ဌကထာယံ ပန "သမ္ပဇာနာယ ပဿတော"တိ ပဒံ ဥဒ္ဓရိတွာ "ပဿန္တဿာ"တိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ တံ "ဘူတန္တိ။ပေ.။ ပဋိပန္နော ဟောတီ"တိ ကမာယ ပါဠိယာ န သမေတိ, တသ္မာ ယထာဒဿိတပါဠော ဧဝ ယုတ္တော။ **ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ နိဗ္ဗိဒါဒီနံ အတ္ထာယာ** တိ သမိတာပေက္ခမေဝသာ ပဒံ ဝဒန္တိ။ **အာဟာရသမ္ဘဝ** န္တိ ပစ္စယဟေတုကံ။ **သေက္ခပဋိပဒါ ကထိတာ** "နိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတီ"တိ ဝစနတော။ ဧသ နယော နိရောဓတေရပိ။ **နိဗ္ဗိဒါ** တိ ကရဏေ ပစ္စတ္တဝစနံ, **ဝိရာဂါ နိရောဓာ**တိ ကရဏေ နိဿက္ကဝစနန္တိ အာဟ **"သဗ္ဗာနိ ကာရဏဝစနာနီ"** တိ။ **အနုပါဒါ**တိ အနုပါဒါယ။ **ဘူတမိဒန္တိအာဒိမာဟ** သဗ္ဗသုတ္တံ အာဟစ္စဘာသိတံ ဇိနဝစနမေဝ ကရောန္တော။

ဘူတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ကဠာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂. တဿ ထေရဿ နာမံ ဉာတိသမုဒာဂတံ။ **နိဝတ္တော** တိ ပုဗ္ဗေ ဝဋ္ဋသောတဿ ပဋိသောတံ ဂန္တုံ အာရဒ္ဓော, တံ အဝိသဟန္တော အနုသောတမေဝ ဂစ္ဆန္တော, တတော နိဝတ္တော ပရိက္ကိလေသဝိဓမေ အသံသဋ္ဌော ဝိယုတ္တော ဟောတိ။ ဧတ္ထ စေတနာတိ တ အဿာသော။ ဟီနာယာဝတ္တနံ နာမ ကာမေသု သာပေက္ခတာယ, တတ္ထ စ နိရပေက္ခတာ တတိယမဂ္ဂါဓိဂမေနာတိ ဒဿေန္တော **"တယော မဂ္ဂေ"** တိအာဒိမာဟ။ **သာဝကပါရမီဉာဏံ** ထေရဿ

အရပဟတ္တာဓိဂမေန နိပ္ဖန္နံ, တသ္မာ တသ္သ တံ ဥပရိမကောဋိယာ အသ္သာသော ဝုတ္တော။ **ဥက္ကဋ္ဌိတာ** တိ ဝိဝဋ္ဋာ, ဝူပသမိတာတိ အတ္ထော။ **တတ္ထာ** တိ အရဟတ္တပ္ပတ္တိယံ။ **ဝိစိကိစ္ဆာဘာဝ**န္တိ နိဗ္ဗေမတိကတံ။

န ဇဝံ ဖ္လာကတာ တိ ''ခီဏာ ဇာတိ''တိအာဒိကာ ဇဝံ ဥတ္တာနကံ န ဖ္လာကတာ, ပရိယာယေန ပန ဖ္လာကတာ။ **ကေနစီ**တိ ကေနစိပိ ကာရဏေန။ **ဇဝံ ဥတ္တာနကံ ဖ္လာကရိသ္သတိ** ။

တသ္သ ပစ္စယသ္သ ခယာ တိ တသ္သ ကမ္မဘဝသင်္ခါတသ္သ ပစ္စယသ္သ အဝိဇ္ဇာယ သဟာကာရိတာယံ သင်္ဂဟိ တသ္သ ခယာ အနုပ္ပာဒာ နိရောဓာ။ **ခီဏသ္မိံ** န္တိ ခီဏေ။ အနုပ္ပာဒနိရောဓေန နိရုဒ္ဓေ **ဇာတိယာ** ယထာဝုတ္တေ **ပစ္စယေ။ ဇာတိသင်္ခါတံ ဖလံ ခီဏံ** အနုပ္ပတ္တိမ္မတံ အာပာဒိတန္တိ။ **ဝိဒိတံ** ဉာတံ။ အာဇာနာတိ စတုသစ္စံ ပဋိဝိဇ္ဈမဂ္ဂေ ဟိ ဉာတံ အနတိက္ကမိတ္ဝာ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ **အညာ** အဂ္ဂမဂ္ဂေါ။ တဒုပစာရေန အဂ္ဂဖလံ ဣဓ ''အညာ'' နာမ။ **ပစ္စယော**တိ ဘဝူပပတ္တိယာ ပစ္စယော ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော။

မေတိ မယာ။ **အညာသိ** အာကာရဂ္ဂဟဏေန စိတ္တာစာရံ ဇာနာတိ။ **တေနာ**တိ ဘဂဝတာ။ **ဖ္လာကရဏံ အနုမောဒိတံ** ပဥ္စဟဖ္လာကရဏသ္သ ဝိသယကတဘာဝတော။

အယမသ္သ ဝိသယော တိ အယံ ဝေဒနာ အသ္သ သာရိပုတ္တတ္ထေရသ္သ သဝိသယော တတ္ထ ဝိသယဘာဝေန ပဝတ္တတ္တာ။ **ကိဥ္စာပိ** တိ ကိဥ္စာပိ သုခာ ဝေဒနာ ဌိတိသုခာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဝိပရိဏာမသုခာ, အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ ဉာဏသုခာ။ **ဝိပရိဏာမကောဋိယာ**တိ အနိစ္စဘာဝေန **သဗ္ဗာဝ** ဝေဒနာ **ဒုက္ခာ နာမ** ။ သုခပဋိက္ခေပတောပိ ဟိ သုခပီတိယာ ဖရဏတာယ သုခာတိ တိက္ခမတ္တေန ဝိပရိဏာမဒုက္ခာတိ ဝိပရိဏာမတော အဘာတဓိဂမေန သုခနိရောဓက္ခဏမတ္တေန။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **ပပဥ္စသူဒနိယံ** ''သုခာယ ဝေဒနာယ အတ္ထိဘာဝေ သုခ''န္တိ။ သုခကာမော ဒုက္ခံ တိတိက္ခတိ။ အပရိညာတဝတ္ထုကာနဥ္ဟိ သုခဝေဒနုပရမော ဒုက္ခတော ဥပဋ္ဌာတိ, တသ္မာယမတ္ထော ဝိယောဂေန ဒီပေတဗ္ဗော။ ''ဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမသုခာ''တိ တ္တောပိ ဧသေဝ နယော။ တထာစာဟ **ပပဥ္စသူဒနိယံ** ''ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ နတ္ထိဘာဝေ သုခ''န္တိ။ ဒုက္ခဝေဒနုပရမော ဟိ ဝုတ္တာနံ သုခတော ဥပဋ္ဌာတိ ဧတေတိ ဝဒန္တိ။ တသ္သ ယောဂသ္သ ဝူပသမေန ''အဟော သုခံ ဇာတ''န္တိ မဇ္ဈတ္တဝေဒနာယ ဇာနနဘာဝေ ယာထာဝတော အဝဗုဇ္ဈနံ သုခံ။ အဒုက္ခမသုခာပိ ဝေဒနာ ဝိဇာနန္တသ္သ သုခံ ဟောတိ တသ္သ သုခုမတာယ ဝိညေယျဘာဝတော။ ယထာ ရူပာရူပဓမ္မာနံ သလက္ခဏတော သာမညလက္ခဏတော စ သမ္မဒေဝ အဝဗောဓော ပရမံ သုခံ။ တေနာဟ –

''ယတော ယတော သမ္မသတိ၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
လဘတီ ပီတိပာမောဇ္ဇံ၊ အမတံ တံ ဝိဇာနတ''န္တိ။ (ဓ. ပ. ၃၇၄)။

အညာဏဒုက္ခာ တိ အဇာနနဘာဝေ အဒုက္ခမသုခာဝေဒနာယ ဒုက္ခံ။ သမ္မာ ဝိဘာဂဇာနနသဘာဝေ ဉာဏသ္သ သမ္ဘဝေ။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ ဟိ ဉာဏူပနိသ္သယာ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ ပသတ္ထာကာရာ, ယတော သာ ဣဋ္ဌာ စေဝ ဣဋ္ဌဖလာ စာတိ။ အဇာနနဘာဝေတိ တ္တေ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ''ဒုက္ခန္တိ ဝိဒိတော''တိ ဟဋ္ဌိ, အဋ္ဌကထာယံ ပန ဝိဒိတန္တိ ပဒုဒ္ဓါရော ကတော, တံ အတ္ထဒသ္သနမတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဝေဒနာပရိစ္ဆေဒဇာနနေတိ ''တိသ္သော ဣမာ ဝေဒနာ''တိ ဧဝံ ပရိစ္ဆေဒတော ဇာနနေ။ **အညာသီ**တိ ကအာ အညာသိ? ဣမသ္မိံ ဒေသနာကာလေတိ ဝဒန္တိ, ပဋိဝေဓကာလေတိ ပန ယုတ္တံ။ ယထာပဋိဝိဒ္ဓါ ဟိ ဝေဒနာ ဣဓ ထေရေန ဒေသိတာတိ။ **ဣမိနာ ကာရဏေနာ**တိ ''ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခ''န္တိ ဝေဒနာနံ အနိစ္စတာယ ဒုက္ခဘာဝဇာနနသင်္ခါတေန ကာရဏေန။ တံနိမိတ္တံ ဟိသ္သ ဝေဒနာသု တဏှာ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **အတိပ္ပပဉ္စော** တိ အတိဝိတ္တာရော။ **ဒုက္ခသ္မိံ** အန္တောဂဓံ ဒုက္ခပရိယာပန္နတ္တာ။ **ဒုက္ခန္တိ** သဗ္ဗံ ဝေဒယိတံ ဒုက္ခံ သင်္ခါရဒုက္ခဘာဝတော။ **ဉာတမတ္တေ** တိ ယာထာဝတော အဝဗုဇ္ဈနမတ္တေ။ **တဏှာ န တိဋ္ဌတီ** တိ န သန္တိဋ္ဌတိ နပ္ပဝတ္တတိ။

ကထံ ဝိမောက္ခာ တိ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါဘေဒေသု ဝိမုတ္တာ။ ဟေတုမ္ဟိ စေတံ နိဿက္ကဝစနန္တိ ဟေတုအတ္ထေ န ကရဏဝစနေန အတ္ထမာဟ **''ကတရေန ဝိမောက္ခေနာ''** တိ။ ကရဏတ္တေပိ တ တေံ နိဿက္ကဝစနန္တိ တထာ ဝုတ္တံ။ **အဘိနိဝေသော**တိ ဝိပဿနာရမ္ဘော။ **ဗဟိဒ္ဓါဓမ္မာပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာယေဝ** သဗ္ဗသ္သပိ ပရိညေယျသ္သ ပရိဇာနိ

တဗ္ဗတော။ **ဉာဏံ** ပဝတ္တေတ္တတာ။ **တေတိ** အဇ္ဈတ္တသဥ္စာရေ။ **ဝဝတ္ထပေတ္တတ** တိ သလက္ခဏတော ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္တတာ။ ၉
ဟိဒ္ဓာ ဩတာရေတီတိ ဗဟိဒ္ဓာသဥ္စာရေသု ဉာဏံ ဩတာရေတိ။ **အဇ္ဈတ္တံ ဩတာရေတီ** တိ အဇ္ဈတ္တသဥ္စာရေ သမ္ပ သတိ။ **တတ္ထ** တသ္မိံ စတုက္ကေ။ **တေသံ ဝဝတ္ထာနကာလေ** တိ တေသံ အဇ္ဈတ္တသဥ္စာရာနံ ဝိပဿနာကာလေ။

သဗ္ဗုပာအနက္ခယာ တိ သဗ္ဗသော ဥပာအာနာနံ ခယာ။ ကာမံ ဒိဋ္ဌိသီလဗ္ဗတအတ္တတာဒုပာအာနာနိ ပဌမမဂ္ဂေနေဝ ခီယန္တိ, ကာမုပာအနံ ပန အဂ္ဂမဂ္ဂေနာတိ တဿ ဝသေန ''သဗ္ဗုပာအနက္ခယာ''တိ ဝဒန္တော ထေရော အတ္တနော အရ ဟတ္တပတ္တိံ ဗျာကရောတိ။ တေနာဟ **''အာသဝေ နာနုဿဝန္တိ''** တိ။ **သဝေတာ**တိ ဣမိနာ သတိဝေပုလ္လပ္ပတ္တိံ ဒ ဿေတိ။ **စက္ခုတော ရူပေ သဝန္တိ** တိ စက္ခုဝိညာဏဝီထိယံ တဒနုဂတမနောဝိညာဏဝီထိယဥ္စ ရူပာရမ္မဏာ အာသဝာ ပ ဝတ္တန္တီတိ။ ကိဥ္စာပိ တတ္ထ ကုသလာဒီနမ္ပိ ပဝတ္တိ အတ္ထိ, ကာမာသဝာဒယော ဧဝ ဝဏ္ဏတော ယူသံ ဝိယ ပဂ္ဃရဏ ကအသုစိဘာဝေန သန္ဒန္တိ, တထာ သေသတရေသု။ တေနာဟ **''ဧဝ''**န္တိအာဒိ, တသ္မာ တေ ဧဝ ''အာသဝ''တိ ဝုစ္စန္ တိ။ တတ္ထ ဟိ ပဂ္ဃရဏကအသုစိမ္ဟိ နိရုဠှော အာသဝသဒ္ဒော။ ''အတ္တာနံ နာဝဇာနာမိ''တိ ဝုတ္တတ္တာ **''ဩ မာနပဟာနံ ကထိတ''**န္တိ အာဟ။ တေန အာသဝေသု သမုအယပလက္ခဏံ ကထိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ သေယျမာနာဒိပ္ ပဟာနေန ဝိနာ ဟီနမာနံယေဝ ပဇဟတိ။ **ပဇာနနာ**တိ ''နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ''တိ ဝုတ္တပဇာနနသမ္ဗန္ဓော ဟောတီ တိ။

သရူပဘေဒတောပီတိ ''စတ္တာရော''တိ ဧဝံ ပရိမာဏပရိစ္ဆေဒတောပိ။ ဣဒံ ဘဂဝတ ဒဿေန္တော အာဟာတိ သမ္ဗ န္ဓော။ **ဣဒ**န္တိ စ ''အယမ္ပိ ခေါ''တိအာဒိဝစနံ သန္ဓာယာဟ။

အသမ္ဘိန္နာယ တေ တိ ယထာနိသိန္နာယ ဧဝ, အဝုဋ္ဌိတာယ ဧတတိ အတ္ထော။ **ပုဂ္ဂလထောမနတ္ထ** န္တိ ဒေသနာကုသလာနံ အာနန္ဒတ္ထေရာဒီနံ ပုဂ္ဂလာနံ ပသံသနတ္ထံ ဥက္ကံသနတ္ထံ။ **ဓမ္မထောမနတ္ထ** န္တိ ပဋိပတ္တိဓမ္မ ဿ ပသံသနတ္ထံ။ **တေပီ**တိ အာနန္ဒတ္ထေရာဒယော ဘိက္ခူပိ။ **ဓမ္မပဋိဂ္ဂဟကာ** ဘိက္ခူ။ **အတ္ထေ** တိ သီလာဒိအတ္ ထေ။ **ဓမ္မေ** တိ ဟဋ္ဌိဓမ္မေ။

အဿာ တိ ဘဂဝတော။ **အာနုဘာဝံ ကရိဿတိ** ''ဒိဝသမ္ပေပိ ဘဂဝတ''တိအာဒိနာ။ **န**န္တိ သာရိပုတ္တတ္ထေရံ။ **အဟမ္ပိ တထေဝ ထောမေဿာမိ** ''သာ ဟိ ဘိက္ခူ''တိအာဒိနာ။ **ဧဝံ စိန္တေသီ** တိ ဧဝံ ဝက္ခမာနေန ဓမ္မအာယာဒ ဒေသနာယ စိန္တိတာကာရေန စိန္တေသိ။ တေနာဟ **''ယထာ''**တိအာဒိ။ **ကေဇ္ဈာသယာယာ** တိ သမာနာဓိပ္ပာယာယ။ **မတိ ယာ**တိ ပညာယ။ **အယံ ဒေသနာ အဂ္ဂ** တိ ဘဂဝတ ဓမ္မသေနာပတိံ ဂုဏတော ဧဝံ ပဂ္ဂဏှာဟာတီတိ ကတ္တတ ဝုတ္တံ။

ပကာသေတ္တတတိ ဂုဏတော ပာကဋံ ပညာတံ ကတ္တတ သဗ္ဗသာဝကေဟိ သေဋ္ဌဘာဝေ **ဌပေတုကာမော။ စိတ္တ ဂတိယာ** စိတ္တဝသေန ကာယဿ ပရိဏာမနေန ''အယံ ကာယော ဣဒံ စိတ္တံ ဝိယ ဟောတူ''တိ ကာယသမာနဂတိက တ္တာဓိဋ္ဌာနေန။ ကထံ ပန ကာယော ဒန္ဓပ္ပဝတ္တိကော လဟုပရိဝတ္တေန စိတ္တေန သမာနဂတိကော ဟောတီတိ? န သဗ္ဗထာ သမာနဂတိကော။ ယထေဝ ဟိ ကာယဝသေန စိတ္တဝိပရိဏာမနေ စိတ္တံ သဗ္ဗထာ ကာယေန သမာနဂတိကံ ဟော တိ။ န ဟိ တအာ စိတ္တံ သဘာဝသိဒ္ဓေန အတ္တနော ခဏေန အဝတ္တိတ္တတ ဒန္ဓဝုတ္တိကဿ ရူပဓမ္မဿ ခဏေန ဝတ္ တိတုံ သက္ကောတိ, ''ဣဒံ စိတ္တံ အယံ ကာယော ဝိယ ဟောတူ''တိ ပနာဓိဋ္ဌာနေန ဒန္ဓဂတိကဿ ကာယဿ အနုဝ တ္တနတော ယာဝ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနပ္ပတ္တိ ဟောတိ, တာဝ ကာယဂတိအနုလောမေနေဝ ဟုတ္တတ သန္တာနဝသေန ပဝတ္ တမာနံ စိတ္တံ ကာယဂတိယာ ပရိဏာမိတံ နာမ ဟောတိ, ဧဝံ ''အယံ ကာယော ဣဒံ စိတ္တံ ဝိယ ဟောတူ''တိ အဓိဋ္ဌာနေ န ပဂေဝ သုခလဟုသညာယ သမ္ပာဒိတတ္တာ အဘာဝိတိဒ္ဓိပာအနံ ဝိယ ဒန္ဓံ အဝတ္တိတ္တတ ယထာ လဟုကတိပယစိတ္ တတရေပေဝ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနပ္ပတိ ဟောတိ, ဧဝံ ပဝတ္တရူပတာ ဝိညာယတီတိ။

အဓိပ္ပာယာနုရူပမေဝ တဿ ဘဂဝတော ထောမနာယ ကတတ္တာ။ **ဣဒံ နာမ** အတ္ထဇာတံ ဘဂဝတ **ပုစ္ဆိဿ သတီ**တိ ပုဗ္ဗေ မယာ **အဝိဒိတံ** အပဿံ။ **အာသယဇာနနတ္ထ** န္တိ ''ဧဝံ ဗျာကရောန္တေန သတ္ထု အဇ္ဈာသယော ဂ ဟိတော ဟောတီ''တိ ဧဝံ သတ္ထု အဇ္ဈာသယဇာနနတ္ထံ။ **ဒုတိယံ ပဥ္ဟံ ပုစ္ဆန္တော** ဘဂဝတ **ပဌမံ ပဥ္ဟံ အနုမောဒိ** ဒု တိယံ ပဥ္ဟံ ပုစ္ဆန္တေနေဝ ပဌမပဥ္ဟာဝိဿဇ္ဇနဿ သမ္ပဋိစ္ဆိတဘာဝတော။

ဧတံ အဟောသီတိ ဧတံ ပရိဝိတက္ကနံ အဟောသိ။ **အဿာ** တိ ကင်္ခာရခတ္တိယဿ ဘိက္ခုနော။ ဓမ္မေ ဒဟတီတိ **ဓမ္မဓာတု,** သာဝကပာရမီဉာဏံ, သာဝကဝိသယေ ဓမ္မေ ဒဟတိ ယာထာဝတော အဇိတေ ကတွာ ဌပေတီတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"ဓမ္မဓာတူ"**တိအာဒိ။ **သဗ္ဗညုတညာဏဂတိကမေဝ** ဝိသယေ။ **ကေစရဓမ္မေ** တိ ကေစရဘူတေ ဉေယျဓမ္မေ။

ကင်္ခာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဉာဏဝတ္ထုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၃. ဉာဏမေဝ ဉာဏဝတ္ထု သမ္ပတ္တီနံ ကာရဏဘာဝတော။ **စတူသူ**တိ စတုသစ္စဿ ဗောဓနဝသေန ဝုတ္တေသု စတူသု ဉာဏေသု။ **ပဌမန္တိ** "ဇရာမရဏေ ဉာဏ"န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ ဉာဏံ, ယေန ဓာရဏပရိစယမနသိကာရဝသေန ပဝတ္တံ သဗ္ဗံ ဂဏှာတိ။ သန္နိစယဉာဏမယံ **သဝနမယံ** နာမတေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သဘာဝတော ပစ္စယတော စဿ ပရိဂ္ဂဏှန ဉာဏံ **သမ္မသနဉာဏံ** တေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဇရာမရဏသီသေန စေတ္ထ ဇရာမရဏဝန္တော ဓမ္မာ ဂဟိတာ။ **ပဋိဝေဓဉာဏ**န္တိ အသမ္မောဟပဋိဝိဇ္ဈနဉာဏံ။ **ဣမိနာ ဓမ္မေနာ** တိ ဟေတုမှိ ကရဏဝစနံ။ ဣမဿ ဟိ ဓမ္မဿ အဓိဂမ ဟေတု အယံ အရိယော အတီတာနာဂတေ နယေနပိ စတုသစ္စဓမ္မေ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတိ။ မဂ္ဂဉာဏမေဝ ပန အတီတာနာဂတေ နယနသဒိသံ ကတွာ ဒဿေတုံ **"မဂ္ဂဉာဏဓမ္မေန တ"** တိ ဒုတိယဝိကပ္ပော ဝုတ္တော။ ဧဝဉှိ "အကာလိက"န္တိ သမတ္ထိတံ ဟောတိ။

ဉာဏစက္ခုနာ ဒိဋ္ဌေနာ တိ ဓမ္မစက္ခုဘူတေန ဉာဏစက္ခုနာ အသမ္မောဟပဋိဝေဓဝသေန ပစ္စက္ခတော ဒိဋ္ဌေန။ **ပညာယ ဝိဒိတေနာ**တိ မဂ္ဂပညာယ တထေဝ ဝိဒိတေန။ ယသ္မာ တထာ ဒိဋ္ဌံ ဝိဒိတံ သဗ္ဗသော ပတ္တံ မဟာဥပဟယော ဟောတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **"ပရိယောဂါဠှေနာ"**တိ။ **ဒိဋ္ဌေနာ** တိ တ ဒဿနေန, ဓမ္မံ ပဿိတွာ ဌိတေနာတိ အတ္ထော။ **ဝိဒိတေနာ**တိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဝိဒိတွာ ပာကဋာနိ ကတွာ ဌိတေန။ **အကာလိကေနာ**တိ န ကာလန္တရဝိပါကဒါယိနာ။ **ပတ္တေနာ**တိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပတွာ ဌိတတ္တာ ဓမ္မံ ပတ္တေန။ **ပရိယောဂါဠှေနာ**တိ စတုသစ္စဓမ္မေ ပရိယောဂါဟိတွာ ဌိတေန။ **အတီတာနာဂတေ နယံ နေတီ**တိ အတီတေ စ အနာဂတေ စ နယံ နေတိ ဟရတိ ပေသေတိ။ ဣဒံ ပန ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏဿ ကိစ္စံ, သတ္ထာရာ ပန မဂ္ဂဉာဏံ အတီတာနာဂတေ နယနသဒိသံ ကတံ တံမူလကတ္တာ။ အတီတမဂ္ဂဿ ဟိ ပစ္စဝေက္ခဏံ နာမ ဟောတိ, တသ္မာ မဂ္ဂဉာဏံ နယနသဒိသံ ကတံ နာမ ဟောတိ, ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏေန ပန နယံ နေတိ။ တေနာဟ **"ဧတ္ထ စာ"** တိအာဒိ။ ယထာ ပန တေန နယံ နေတိ။ တံ အာကာရံ ဒဿေတုံ **"ယေ ခော ကေစီ"**တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ နယနူပမာဒနံ နယဉာဏဿေဝ ပဝတ္တိဝိသေသော။ တေန ဝုတ္တံ "ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏဿ ကိစ္စ"န္တိ။ ကိဉ္စာပိ "ဣမိနာတိ မဂ္ဂဉာဏဓမ္မေန တ"တိ ဝုတ္တံ, ဒုဝိဓံ ပန မဂ္ဂဖလဉာဏံ သမ္မသနဉာဏပစ္စဝေက္ခဏာယ မူလကာရဏံ, န နယနဿာတိ ဒုဝိဓေန ဉာဏဓမ္မေနာတိ န န ယုဇ္ဇတိ။ တထာ စတုသစ္စဓမ္မဿ ဉာတတ္တာ မဂ္ဂဖလသင်္ခါတဿ တ ဓမ္မဿ သစ္စပဋိဝေဓသမ္ပယောဂံ ဂတတ္တာ "နယနံ ဟောတူ"တိ တေန "ဣမိနာ ဓမ္မေနာ"တိ ဉာဏဿ ဝိသယဘာဝေန ဉာဏသမ္ပယောဂေန တဒဉာတေနာတိ စ အတ္ထော န န ယုဇ္ဇတိ။ **အနွယေ**တိ ဓမ္မဉာဏဿ အနုရူပဝသေန အယေ ဗုဇ္ဈနဉာဏေ ဒိဋ္ဌာနံ အဒိဋ္ဌာနယနတော အဒိဋ္ဌဿ ဒိဋ္ဌတာယ ဉာပနတော စ။ တေနာဟ **"ဓမ္မဉာဏဿ အနုဂမနေ ဉာဏ"** န္တိ။ **ခီဏာသဝဿ သေက္ခဘူမိ** နာမ အဂ္ဂမဂ္ဂက္ခဏော ။ ကသ္မာ ပနေတံ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ စေ? "ဧဝံ ဇရာမရဏံ ပဇာနာတီ"တိအာဒိနာ ဝတ္တမာနဝသေန ဒေသနာယ ပဝတ္တတ္တာ။

ဉာဏဝတ္ထုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဒုတိယဉာဏဝတ္ထုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄. သတ္တရီတိ တ-ကာရဿ ရ-ကာရာဒေသံ ဝုတ္တံ။ သတ္တတိသဒ္ဒေန တ သမာနတ္ထော သတ္တရိသဒ္ဒော။ ဗျဉ္ဇနရုစိဝသေန ဗျဉ္ဇနံ ဘဏန္တီတိ **ဗျဉ္ဇနဘာဏကာ** ။ တေနာဟ "ဗဟုဗျဉ္ဇနံ ကတွာ"တိအာဒိ။ တိဋ္ဌတိ တတ္ထ ဖလံ တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ ဌိတိ, ပစ္စုပ္ပန္နလက္ခဏဿ ဓမ္မဿ ဌိတိ ဓမ္မဋ္ဌိတိ။ အထ တ ဓမ္မောတိ ကာရဏံ, ပစ္စယောတိ အတ္ထော။ ဓမ္မဿ ယော ဌိတိသဘာဝတေ, သောဝ ဓမ္မတော အညော နတ္ထီတိ ဓမ္မဋ္ဌိတိ, ပစ္စယော။ တတ္ထ ဉာဏံ **ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏံ** ။ တေနာဟ အာယသ္မာ ဓမ္မသေနာပတိ – "ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေ ပညာ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ"န္တိ (ပဋိ. မ. မာတိကာ ၄)။ တထာ စာဟ **"ပစ္စယာကာရေ ဉာဏ"**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဓမ္မာန** န္တိ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မ

မာနံ။ **ပဝတ္တိဋ္ဌိတိကာရဏတ္တာ** တိ ပဝတ္တိသင်္ခာတာယ ဌိတိယာ ကာရဏတ္တာ။ “ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ”န္တိအာဒိနာ အဒ္ဓတ္တယေ အနုဝယဗျတိရေကဝသေန ပဝတ္တိယာ **ဆဗ္ဗိဓဿ ဉာဏဿ။ ခယော** နာမ ဝိနာသော, သောဝ ဘေအောတိ။ **ဝိရဇ္ဇနံ** ပလုဇ္ဇနံ။ **နိရုဇ္ဈနံ** အန္တရဓာနံ။ **ဧကေကသ္မိံ** န္တိ ဇရာမရဏာဒီသု ဧကေကသ္မိံ။ ပုဗ္ဗေ “ယထာဘူတဉာဏ”န္တိ တရုဏဝိပဿနံ အာဟ။ တသ္မာ ဣဓာပိ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏံ ဝိပဿနာတိ ဂဟေတွာ **“ဝိပဿနာပဋိဝိပဿနာ ကထိတာ”**တိ ဝုတ္တံ။

ဒုတိယဉာဏဝတ္ထုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. အဝိဇ္ဇာပစ္စယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅. **ဒေသနံ ဩသာပေသီ**တိ ယထာရဒ္ဓကထံ ဌပေသိ။ တတ္ထ နိသိန္နဿ ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ လဒ္ဓိယာ ဘိန္ဒနဝသေန ဉပရိ ကထေတုကာမော။ ဗုဒ္ဓာနဉှိ ဒေသနာတရံ ပဋိဒ္ဓာပေတွာ ပုစ္ဆိတုံ သမတ္ထော နာမ ကောစိ နတ္ထိ။ တေနာဟ **“ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ ဩကာသအနတ္ထ”** န္တိ။ **ဒုပ္ပဋ္ဌေဟာ ဧသော** သတ္တူပလဒ္ဓိယာ ပုစ္ဆိတတ္တာ ။ **သတ္တူပလဒ္ဓိတဒပဒေနာ**တိ “သတ္တော ဇီဝေ ဉပလဗ္ဘတီ”တိ ဇဝံ ပဝတ္တဒိဋ္ဌိဒီပကပဒဝသေန။ ဝဒန္တိ ဧတေနာတိ **တဒော**။ ဒိဋ္ဌိ-သဒ္ဒော ပန ဒ္ဓဝယသင်္ဂဟိတော, ဗ္ရဟ္မစရိယတသော ပန ပရမတ္ထတော အရိယမဂ္ဂဘာဝနာတိ အာဟ **“အရိယမဂ္ဂဝတသော”**တိ။ **အယံ ဒိဋ္ဌိ** တိ အနညေ သရီရဇီတတိ ဒိဋ္ဌိ။ “ဇီတေ”တိ စ ဇီဝိတမေဝ ဝဒန္တိ။ **ဝဋ္ဋ** န္တိ ဒုဝိဓံ ဝဋ္ဋံ။ **နိရောဓေန္တော**တိ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတံ အာဟာဒေန္တော။ **သမုစ္ဆိန္ဒန္တော** တိ အပ္ပဝတ္တိယံ ဟာပနေန ဉပစ္ဆိန္ဒန္တော။ တဒေတံ မဂ္ဂေန နိရောဓေတဗ္ဗံ ဝဋ္ဋံ နိရုဇ္ဈတီတိ ယောဇနာ။ “အယံ သတ္တော ဝိနာသံ အဘာဝံ ပတွာ သဗ္ဗသော ဉစ္ဆိဇ္ဇတီ”တိ ဇဝံ ဉစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ ဂဟိတာကာရဿ **သမ္ဘဝေ** သစ္စဘာဝေ **သတိ။ န ဟောတီ**တိ သာတ္ထကော န ဟောတိ။

ဂဏ္ဍတီ တိ သရီရတော နိက္ခမိတွာ ဂဏ္ဍတိ။ **ဝိဝဋ္ဋေန္တော** တိ အပ္ပဝတ္တိံ ကရောန္တောတိ အတ္ထော။ **ဝိဝဋ္ဋေတုံ န သက္ကောတိ** နိစ္စဿ အပ္ပဝတ္တိံ ဟာပေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဝိဇ္ဈတိ အသမာဟိတပုဂ္ဂလသေဝနဝသေန တထာ ပဝတ္တိတုံ အပ္ပအနဝသေန စ ပဇဟိတဗ္ဗာပဇဟနဝသေန သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဝိဇ္ဈတိ။ **ဝိသူကမိတ**တိ ကဏ္ဍကော ဝိယ။ န ကေဝလံ အနနုဝတ္တကောဝ, အထ ခော ဝိရောဓောပိ “နိစ္စ”န္တိအာဒိနာ ပဝတ္တနဓမ္မတာယ ဝိညာပနတော။ ဝိရူပံ ဗီဘစ္ဆံ ဖန္ဒိတံ **ဝိပ္ဖန္ဒိတံ** ။ ပဏ္ဏပုပ္ဖဖလပလ္လတနံ အဝတ္ထုဘူတော တာလော ဇဝ တာလာဝတ္ထု “အသိဝေ သိတ”တိ တေဟာရော ဝိယ။ ကေစိ ပန “တာလဝတ္ထုကတာနီ”တိ ပဌန္တိ, အဝတ္ထုဘူတတာယ တာလော ဝိယ ကတာနီတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“မတ္ထကစ္ဆိန္နတာလော ဝိယာ”** တိ။ **အနုအဘာဝ**န္တိ ဝိနာသံ။

အဝိဇ္ဇာပစ္စယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဒုတိယအဝိဇ္ဇာပစ္စယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆. **ဣတိ တ**တိ ဇဝံ တ။ ဇရာမရဏဿ စေဝ ဇရာမရဏသာမိကဿ စ ခဏဝသေန **ယော ဝဒေယျ။ အဝိသာရဒဓာတုကော** ပုစ္ဆိတုံ အစ္ဆေကတာယ မင်္ကုဘာဝေန ဇာတော။ တေနာဟ **“ပုစ္ဆိတုံ န သက္ကောတီ”** တိ။

ဒုတိယအဝိဇ္ဇာပစ္စယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. နတုမှသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၇. **န တုမှာက**န္တိ ကာယဿ အနတ္တနိယဘာဝဒဿနမေဝ ပနေတန္တိ ယာ တဿ အနတ္တနိယတာ, တံ ဒဿေတုံ **“အတ္တနိ ဟိ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ယဒိ န အတ္တနိယံ, ပရကိယံ နာမ သိယာတိ, တမ္ပိ နတ္ထီတိ ဒဿေန္တော **“နာပိ အညေသ”**န္တိ အာဟ။ **နယိဒံ ပုရာဏကမ္မမေတ**တိ “ဣဒံ ကာယော”တိ ဝုတ္တသရီရံ ပုရာဏကမ္မမေဝ န ဟောတိ။ န ဟိ ကာယော ဝေဒနာသဘာဝေ။ **ပစ္စယတေဟာရေနာ** တိ ကာရဏောပစာရေန။ **အဘိသင်္ခတ** န္တိအာဒိ နပုံသကလိင်္ဂဝစနံ။ **ပုရိမလိင်္ဂသဘာဂတာယာ** တိ “ပုရာဏမိဒံ ကမ္မ”န္တိ ဇဝံ ဝုတ္တပုရိမနပုံသကလိင်္ဂသဘာဂတာယ။ အညမညာဘိမုခေဟိ သမေစ္စ ပစ္စယေဟိ ကတော အဘိသင်္ခတောတိ အာဟ **“ပစ္စယေဟိ ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော”** တိ။ **အဘိသဉ္စေတယိ**

တန္တိ တထာ အဘိသင္ခတတ္တာသင္ခါတေန အဘိမုခဘာဝေန စေတယိတံ ပကပ္ပိတံ, ပဝတ္တိတန္တိ အတ္ထော။ **စေတနာ ဝတ္ထုကောတိ** စေတနာဟေတုကော။ **ဝေဒနိယန္တိ** ဝေဒနာယ ဟိတံ ဝတ္ထာရမ္မဏဘာဝေန ဝေဒနာယ ပစ္စယဘာဝတော။ တေနာဟ **“ဝေဒနိယဝတ္ထု”** တိ။

နတုမ္ဟာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. စေတနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၈. ယဉ္စာ တိ ဧတ္ထ **စ**-သဒ္ဒော အဋ္ဌာနေ။ တေန စေတနာယ ဝိယ ပကပ္ပနာနုသယာနမ္ပိ ဝိညာဏဿ ဌိတိယာ ဝက္ခမာနံယေဝ အဝိသိဋ္ဌံ အာရမ္မဏဘာဝံ ဇောတေတိ။ ကာမံ တီသုပိ ပဒေသု “ပဝတ္တေတိ”က္ကစ္စေဝ အတ္ထော ဝုတ္တော, ဝတ္တနတ္ထော ပန စေတနာဒီနံ ယထာက္ကမံ စေတယနပကပ္ပနာနုသယနရူပေ ဝိသိဋ္ဌော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **တေဘူမကကုသလာကုသလစေတနာ ဂဟိတာ** ကမ္မဝိညာဏဿ ပစ္စယနိဒ္ဒါရဏမေတန္တိ။ **တဏှာဒိဋ္ဌိကပ္ပာ ဂဟိတာ** ယထာရဟန္တိ အဓိပ္ပာယော။ အဋ္ဌသုပိ ဟိ လောဘသဟဂတစိတ္တေသု တဏှာကပ္ပော, တတ္ထ စတူသ္ဝေဝ ဒိဋ္ဌိကပ္ပောတိ။ ကာမံ အနုသယာ လောကိယကုသလစေတနာသုပိ အနုသေန္တိယေဝ, အကုသလေသု ပန ပဝတ္တိ ဟာကဋ္ဌာတိ **“ဒွာဒသန္နံ စေတနာန”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **သဟဇာတကောဋိယာ**တိ က္ကဒံ ပစ္စုပ္ပန္နာပိ ကာမရာဂာဒယော အနုသယာဝ ဝုစ္စန္တိ တံသဒိသတာယာတိ ဝုတ္တံ။ န ဟိ ကာလဘေဒေန လက္ခဏပ္ပဘေဒော အတ္ထီတိ။ အနာဂတာ ဧဝ ဟိ ကာမရာဂာဒယော နိပ္ပရိယာယတော “အနုသယာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟန္တိ။ ပစ္စယုပ္ပန္နော ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ “အာရမ္မဏံ ပစ္စယော”တိ။ **ကမ္မဝိညာဏဿ ဌိတတ္ထ** န္တိ ကမ္မဝိညာဏဿေဝ ပဝတ္တိယာ။ **တသ္မိံ ပစ္စယေ သတီ** တိ တသ္မိံ စေတနာပကပ္ပနာနုသယသညိတေ ပစ္စယေ သတိ **ပတိဋ္ဌာ ဝိညာဏဿ ဟောတိ** ။ သန္တာနေ ဖလအနုသမတ္ထတာယေဝ ဟောတီတိ **“ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ, တသ္မိံ ပတိဋ္ဌိတေ”** တိ ဝုတ္တံ။ သန္ဓိဋ္ဌာပကစေတနာဝသေန **ဝိရုဠ္ဟေ**တိ။ ပတိဋ္ဌိတေတိ ဟိ က္ကမိနာ ကမ္မဿ ကတဘာဝတေ ဝုတ္တော, “ဝိရုဠ္ဟေ”တိ က္ကမိနာ ဥပစိတဘာဝတော။ တေနာဟ **“ကမ္မံ ဇဝပေတွာ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ ပုရေတရံ ဥပ္ပန္နာဟိ ကမ္မစေတနာဟိ လဒ္ဓပစ္စယတ္တာ ဗလပ္ပတ္တာယ သန္ဓိဋ္ဌာပကစေတနာယ ကမ္မဝိညာဏံ လဒ္ဓပတိဋ္ဌံ ဝိရုဠ္ဟမူလဉ္စ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **“နိဗ္ဗတ္တမူလေ ဇာတေ”** တိ။ တထာ ဟိ သန္ဓိဋ္ဌာပက စေတနာ ဝိပာကံ ဒေန္တံ အနန္တရေ ဇာတိဝသေန ဒေတိ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယကမ္မန္တိ။

တေဘူမကစေတနာယာတိ တေဘူမကကုသလာကုသလစေတနာယ။ **အပ္ပဝတ္တနက္ခဏော** တိ က္ကခ ပဝတ္တနက္ခဏော ဇာယမာနက္ခဏော။ န ဇာယမာနက္ခဏော **အပ္ပဝတ္တနက္ခဏော** န ကေဝလံ ဘင်္ဂက္ခဏော အပ္ပဟီနာနုသယသ္သ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ **အပ္ပဟီနကောဋိယာ**တိ အသမုစ္ဆိန္နဘာဝေန။ တဒိဒံ တေဘူမကကုသလာကုသလစေတနာသု အပ္ပဝတ္တမာနာသု အနုသယာနံ သဟဇာတကောဋိအာဒိနာ ပဝတ္တိ နာမ နတ္ထိ, ဝိပာကာဒီသု အပ္ပဟီနကောဋိယာ ပဝတ္တတိ ကရောန္တဿ အဘာဝတောတိ က္ကမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အတရိတတ္တာ** တိ ပဋိပက္ခေတိ အတရိတဗ္ဗတ္တာ။ **ပစ္စယောဝ ဟောတိ** ဝိညာဏဿ ဌိတိယာ။

ပဌမဒုတိယတရေဟိ ဝဋ္ဋံ ဒဿေတွာ တတိယတရေ **“နော စေ”**တိအာဒိနာ ဝိဝဋ္ဋံ ဒဿိတန္တိ **“ပဌမပဒေ တေဘူမကကုသလာကုသလစေတနာ နိဝတ္တာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **နိဝတ္တာ** တိ အကရဏတော အပ္ပဝတ္တိယာ အပဂတာ။ တဏှာဒိဋ္ဌိယော နိဝတ္တာတိ ယောဇနာ။ **ဝုတ္တပ္ပကာရေသူ** တိ “တေဘူမကဝိပာကေသူ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရေသု။

ဧတ္ထာ တိ က္ကမသ္မိံ သုတ္တေ။ ဧတ္ထ စေတနာပကပ္ပနာနံ ပဝတ္တနဝသေန ဓမ္မပရိစ္ဆေဒော ဒဿိတောတိ “စေတေတီတိ တေဘူမကကုသလာကုသလစေတနာ ဂဟိတာ”တိအာဒိနယော က္ကခေဝ ဟောတီတိ ဒဿိတော။ **စတဿော** တိ ပဋိဃဒွဝယမောဟမူလသမာဂတာ စတဿော အကုသလစေတနာ။ **စတူသု အကုသလစေတနာသူ**တိ ယထာဝုတ္တာသု ဧဝ စတူသု အကုသလစေတနာသု, က္ကတရာ ပန “န ပကပ္ပေတီ”တိ က္ကမိနာ ပဋိက္ခေပေန နိဝတ္တာတိ။ **သုတ္တေ အာဂတံ တရေတွာတ**တိ “နော စ ပကပ္ပေတီ”တိ ဧဝံ ပဋိက္ခေပဝသေန သုတ္တေ အာဂတံ ဝဇ္ဇေတွာ။ “န ပကပ္ပေတီ”တိ ဟိ က္ကမိနာ အဋ္ဌသု လောဘသဟဂတစိတ္တေသု သဟဇာတကောဋိယာ ပဝတ္တအနုသယော နိဝတ္တိတော တေ

သံ စိတ္တာနံ အပ္ပဝတ္တနတော, တသ္မာ တံ ဌာနံ ဌပေတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **ပုရိမသဒိသောဝ** ပုရိမနယေသု ဝုတ္တနယေန ဂဟေတဗ္ဗော ဓမ္မပရိစ္ဆေဒတ္တာ။

တဒပ္ပတိဋ္ဌိတေ တိ သမာသဘာဝတော ဝိဘတ္တိလောပေဟ, သန္ဓိဝသေန ဒ-ကာရာဂမော, တသ္သ အပ္ပတိဋ္ဌိတံ တဒ ပ္ပတိဋ္ဌိတံ, တသ္မိံ တဒပ္ပတိဋ္ဌိတေတိ ဧဝမေတ္ထ သမာသပဒသိဒ္ဓိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **တတ္ထာ** တိ တေသ္မိံ တတိယတရေ အရ ဟတ္တမဂ္ဂသ္သ ကိစ္စံ ကထိတံ သဗ္ဗသော အနုသယနိဗ္ဗတ္တိဘေဒနတော။ **ခီဏာသဝသ္သ ကိစ္စကရဏာန္တိပိ** ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ သဗ္ဗသော ဝေဒနာဒီနံ ပဋိက္ခေပဘာဝတော။ **နဝ လောကုတ္တရဓမ္မာတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ** မဂ္ဂပဋိပဟဋ္ဌိယာ အနုသယသမုဃာတနတော မဂ္ဂနန္တရာနိ ဖလာနိ, တဒုဘယာရမ္မဏဥ္စ နိဗ္ဗာနန္တိ။ **ဝိညာဏသ္သာ** တိ ကမ္မဝိညာဏသ္ သ။ ပုနဗ္ဘဝသီသေန အနန္တရာဘဝသင်္ဂဟိတံ နာမရူပံ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏမေဝ တ ဂဟိတန္တိ အာဟ **"ပုနဗ္ဘဝသ္သ စ အနွ တရေ ဧကော သန္ဓီ"**တိ။ **ဘဝဇာတီနန္တိ** တတ္ထ ''ဒုတိယဘဝသ္သ တတိယဘဝေ ဇာတိယာ''တိ ဧဝံ ပရမ္ပရဝသေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိဂဟဏေန ပန နာနန္တရိယတော ကမ္မဘဝေ ဂဟိတော, ဇာတိဟေတုဖလ သိဒ္ဓိပေတ္ထ ဝုတ္တာ တေတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ စ ''နော စေ, ဘိက္ခဝေ, စေတေတိ နော စ ပကပ္ပေတိ, အထ ခော အနု သေတီ''တိ ဧဝံ ဘဂဝတာ ဒုတိယနယေ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဘဝနိဗ္ဗတ္တကကုသလာကုသလာယူဟနံ, ပကပ္ပနဉ္စ ဝိနာပိ ဘဝေသု ဒိဋ္ဌာဒီနဝသ္သ ယောဂိနော အနုသယပစ္စယာ ဝိပဿနာစေတနာပိ ပဋိသန္ဓိဇနကာ ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထံ ကုသလာကု သလသ္သ အပ္ပဝတ္တိ စေပိ, တအ ဝိဇ္ဇမာနတေဘူမကဝိပာကာဒိဓမ္မေသု အပ္ပဟီနကောဋိယာ အနုသယိတကိလေသပ္ ပစ္စယာ ဘဝဝဇ္ဇသ္သ ကမ္မဝိညာဏသ္သ ပတိဋ္ဌိတတာ ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထဉ္စ ဝုတ္တော။ ''န စေတေတိ ပကပ္ပေ တိ အနုသေတီ''တိ အယံ နယော န ဂဟိတော စေတနံ ဝိနာ ပကပ္ပနသ္သ အဘာဝတော။

စေတနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဒုတိယစေတနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉. ဝိညာဏနာမရူပါနံ အန္တရေ ဧကော သန္ဓီ တိ ဟေတုဖလသန္ဓိ ဝိညာဏဂ္ဂဟဏေန ကမ္မဝိညာဏသ္သ ဂဟိတ တ္တာ။ နာမရူပံ ပန ဝိပါကနာမရူပမေဝါတိ ဟာကဋ္ဌမေဝ။ သေသံ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

ဒုတိယစေတနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. တတိယစေတနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၀. ရူပာဒီသု ဆသု အာရမ္မဏေသု။ တေန စေတ္ထ ဘဝတ္တယံ သင်္ဂဏှာတိ ဆဋ္ဌာရမ္မဏပရိယာပန္နတ္တာ။ တသ္သေဝ ဘဝတ္တယသ္သ ပတ္ထနာ ပဏိဓာနာဒိဝသေန **နတိ** နာမ။ **အာဂတိမှိ ဂတီ**တိ ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာနဝသေန အဘိမုခံ ဂတိ ပဝတ္တိ တေသ္မာတိ အာဂတိ, ကမ္မာဒိနိမိတ္တံ။ တသ္မိံ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏသ္သ ဂတိ ပဝတ္တိ နိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ။ တေနာ ဟ **"အာဂတေ"**တိအာဒိ။ **စုတူပပာတောတိ** စဝနံ စုတိ, မရဏံ။ ဥပပဇ္ဇနံ နိဗ္ဗတ္တိ, ဥပပာတော။ စုတိတော ဥပပာတော ပု နရူပ္ပာဒော။ တေနာဟ **"ဧဝံ ဝိညာဏသ္သာ"** တိအာဒိ။ **ဣတောတိ** နိဗ္ဗတ္တဘဝတော။ **တတ္ထာ** တိ ပုနဗ္ဘဝသင်္ခါတေ အာယတိဘဝေ။ **ဧကောဝ သန္ဓီ** တိ ဧကော ဟေတုဖလသန္ဓိ ဧဝ ကထိတော။

တတိယစေတနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကဠာရခတ္တိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဂဟပတိဝဂ္ဂေါ

၁. ပဉ္စဝေရဘယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁. ယတောတိ ယသ္မိံ ကာလေ။ အယဉ္ဟိ **တော**-သဒ္ဒော အ-သဒ္ဒော ဝိယ ဣဓ ကာလဝိသယော။ တေနာဟ **"ယဒါ"**တိ။ **ဘယဝေရစေတနာယောတိ** ဘာယိတဗ္ဗဋ္ဌေန ဘယံ, ဝေရပသဝနဋ္ဌေန ဝေရန္တိ စ လဒ္ဓနာမာ စေတနာ

ယော။ ဟဏာတိဟတာဒယော ဟိ ယသ္မာ ပဝတ္တန္တိ, ယဠ္စ ဥဒ္ဒိသ္သ ပဝတ္တိယန္တိ, ဥဘယေ သဘယဘေရတတိ တေ ဧဝ ဘာယိတဗ္ဗဘယဝေရဇနကာတတိ။ သောတသ္သ အရိယမဂ္ဂသ္သ အာဒိတော ပဌာယ ပဋိပတ္တိအဓိဂမော သော တာပတ္တိ , တဒတ္ထာယ တတ္ထ ပတိဋ္ဌိတသ္သ စ အင္ဂာနိ **သောတာပတ္တိယင္ဂာနိ,** တဒုဘယံ သန္ဓာယာဟ **"ဒုဝိဓံ သောတာပတ္တိယာ အင္ဂ"**န္တိ, သောတာပတ္တိအတ္ထံ အင္ဂန္တိ အတ္ထော။ **ယံ ပုဗ္ဗဘာဂေ**တိ ယံ သယံ သောတာပ တ္တိမဂ္ဂဖလပဋိလာဘတော ပုဗ္ဗဘာဂေ တဒတ္ထာယ သံဝတ္တတိ။ ကိံ ပန တန္တိ အာဟ ''သပ္ပုရိသသံသေတေ''တိ အာဒိ။ သပ္ပုရိသာနံ ဗုဒ္ဓာဒီနံ အရိယဉာဏသညာဏဇာတာ ပယိရုပာသနာ, **သဒ္ဓမ္မသ္သဝနံ** စတုသစ္စဓမ္မသ္သဝနံ, ယောနိသော ဥပာယေန အနိစ္စာဒိတော မနသိ ကရဏံ **ယောနိသော မနသိကာရော,** ဥည္သုက္ကာပေန္တေန ဓမ္မသ္သ နိဗ္ ဗာနသ္သ အနုဓမ္မပဋိပဇ္ဇနံ **ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ** တိ တောနိ သောတာပတ္တိယာ အင္ဂာနိ။ အဌကထာယံ ပန သောတာပတ္ တိအင္ဂန္တိ ပဒံ အပေက္ခိတ္ဝာ **"ဓေံ အာဂတ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဌိတသ္သ** ပုဂ္ဂလသ္သ **အင္ဂံ** ။ သောတာပန္နော အင္ဂီယတိ ဉာယတိ တေနာတိ **သောတာပန္နသ္သ အင္ဂန္တိ** ပိ ဝုစ္စတိ။ **ဣဒံ** ပစ္ဆာ ဝုတ္တံ အင္ဂံ။ အေသေဟိ အာရကာတိ **အရိ ယော**တိ အာဟ **"နိဒ္ဒေသော"** တိ။ ကထံ အဝိဇ္ဇာ သင္ခာရာနံ ပစ္စယောတိအာဒိနာ ကေနစိပိ အနုဟရမ္ဘိယတ္တာ **နိရုဟ ရမ္ဘော**။ ဉာဏံ သန္ဓာယ ''နိဒ္ဒေသော''တိ ဝုတ္တံ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ သန္ဓာယ ''နိရုဟရမ္ဘော''တိ ဝဒန္တိ။ ဥဘယမ္ပိ ပန သန္ဓာယ ဥဘယံ ဝုတ္တန္တိ အပရေ။ **ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ** တွေ အဓိပ္ပေတော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **"အပရာပရံ ဥပ္ပန္နာယ ဝိပဿနာပညာယာ"**တိ။ န ဟိ မဂ္ဂဉာဏံ ဝိပဿနာပညာတိ။ သမ္မာ ဥပာယတ္တာ တသ္သ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေ ယာထာဝတော ဉာယတီတိ **ဉာယော,** ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော။ ဉာဏံ ပန ဉာယတိ သော တေနာတိ **ဉာယော**။

တတ္ထာ တိ နိရယေ။ **မဂ္ဂသောတ** န္တိ မဂ္ဂသ္သ သောတံ။ **အာပန္နော** တိ အဓိဂတော။ အပာယေသု ဥပ္ပဇ္ဇနသင္ ခာတော ဝိနိပာတဓမ္မော တေသ္သာတိ ဝိနိပာတဓမ္မော, န ဝိနိပာတဓမ္မော **အဝိနိပာတဓမ္မော** ။ ပရံ အယနန္တိ အတိဝိယ သဝိသယေ အယိတဗ္ဗံ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ။ ယေသဥ္ဟိ ဓာတူနံ ဂတိအတ္ထော, ဗုဒ္ဓိပိ တေသံ အတ္ထော။ တေနာဟ **"အဝဿံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈနကော"**တိ။

ဟဏာတိဟတကမ္မကာရဏာတိ ဟဏာတိဟတသင္ခာတသ္သ ဟပကမ္မသ္သ ကရဏဟေတု။ **ဝေရံ** ဝုစ္စတိ ဝိရော ဓော, တဒေဝ ဘာယိတဗ္ဗတော **ဘယန္တိ** အာဟ **"ဘယံ ဝေရန္တိ အတ္ထတော ဧကေ"** န္တိ။ **ဣဒံ ဗာဟိရံ ဝေရံ နာမ** တ သ္သ ဝေရသ္သ မူလဘူတတော ဝေရကာရပုဂ္ဂလတော ဗဟိဘာဝတ္တာ။ တေနေဝ ဟိ တသ္သ ဝေရကာရပုဂ္ဂလသ္သ ဥ ပ္ပန္နံ ဝေရံ သန္ဓာယ **"ဣဒံ အဇ္ဈတ္တိကဝေရံ နာမာ"** တိ ဝုတ္တံ, တန္နိသ္သိတသ္သ ဝေရသ္သ မူလဘူတာ ဝေရကာရ ပုဂ္ဂလစေတနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပဟာရိတုံ အသမတ္ထသ္သပီတိ အဓိပ္ပာယော။ န ဟိ နေရယိကာ နိရယပာလေသု ပဋိပဟာရိတုံ သက္ကောန္တိ။ **နိရယပာလသ္သ စေတနာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ ဧတေန ''အတ္ထိ နိရယေ နိရယပါလာ''တိ ဒဿေတိ။ **ယံ ပ နေတံ ဗာဟိရဝေရန္တိ** ယမိဒံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ သမ္ပရာယိကဥ္စ ဗာဟိရံ ဝေရံ။ **ပုဂ္ဂလဝေရန္တိ ဝုတ္တံ** အတ္တကိစ္စံ သာဓေတုံ အသက္ကောန္တော ကေဝလံ ပရပုဂ္ဂလေ ဥပ္ပန္နမတ္တံ ဝေရန္တိ ကတ္ဝာ။ **အတ္ထတော ဧကမေဝ** ''စေတသိက''န္တိ ဝိသေသေတ္ဝာ ဝုတ္တတ္တာ။ **သေသပဒေသူ**တိ ''အဒိန္နာဒာနပစ္စယာ''တိအာဒိနာ အာဂတေသု သေသကောဋ္ဌာသေသု။ **အတ္တော ဘဂ္ဂေ** တိ အတ္တော ခံသိတော ။ **အဓိဂတေနာ**တိ မဂ္ဂေန အဓိဂတေန။ ''အဘိဂတေနာ''တိပိ ပဌော, အဓိဝု တ္တေနာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"အစလပ္ပသာဒေနာ"** တိ။

ပဌမဝေရဘယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယပဌမဝေရဘယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၂. **ဘိက္ခူနံ ကထိတဘာဝမတ္တမေဝ ဝိသေသော** တိ တေန ယာ သတ္ထာရာ ကေစ္စာနံ ဒေသိတဒေသနာ, ပုန တဒ ညေသံ ဝေနေယျာနံ ဒမကုသလေန ကာလန္တရေ တေနေဝ ဒေသိတာ, သာ ဓမ္မသံကဟကေဟိ ''မာ နော သတ္ထုဒေသနာ သမ္ပဋိဂ္ဂဟံ ဝိနာ နဿတူ''တိ ဝိသုံ သင္ဂဟံ အာရောပိတာတိ ဒဿေတိ။

ဒုတိယပဌမဝေရဘယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဒုက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၃. သမုဒယနံ **သမုဒယော,** သမုဒေတိ ဧတသ္မာတိ **သမုဒယော,** ဇာတိ ဥဘိန္နံ သမုဒယာနမတ္ထတောပိ ဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပစ္စယာဝ **ပစ္စယသမုဒယော**။ အာရဒ္ဓဝိပဿကော “ကမ္မဥ္စ ကမ္မဥ္စ ပစ္စယသာမဂ္ဂိံ ပဋိစ္စ ကမ္မေ ဓမ္မာ ခဏေ ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ”တိ ပဿန္တော **“ပစ္စယသမုဒယံ ပဿန္တောပိ ဘိက္ခု ခဏိကသမုဒယံ ပဿတီ”** တိ ဝုတ္တော ပစ္စယဒဿနမုခေန နိဗ္ဗတ္တိက္ခဏဿ ဒဿနတော။ သော ပန ခဏေ ခဏေ သင်္ခါရာနံ နိဗ္ဗတ္တိံ ပဿိတုံ အာရဒ္ဓော “ကမ္မေဟိ နာမ ပစ္စယေဟိ နိဗ္ဗတ္တတီ”တိ ပဿတိ။ “သော ခဏိကသမုဒယံ ပဿန္တော ပစ္စယံ ပဿတီ”တိ ဝဒန္တိ။ ယသ္မာ ပန ပစ္စယတော သင်္ခါရာနံ ဥဒယံ ပဿန္တော ခဏတော တေသံ ဥဒယဒဿနံ ဟောတိ, ခဏတော စေတေသံ ဥဒယံ ပဿတော ပဂေဝ ပစ္စယာနံ သုဂ္ဂဟိတတ္တာ ပစ္စယတော ဒဿနံ သုခေန ကမ္မဇ္ဈတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **“ပစ္စယသမုဒယံ ပဿန္တောပီ”** တိအာဒိ။ အတ္ထင်္ဂမဒဿနေပိ ဧသေဝ နယော။ **အစ္စန္တတ္ထင်္ဂမော** တိ အပ္ပဝတ္တိ နိရောဓော နိဗ္ဗာနန္တိ။ **ဘေဒတ္ထင်္ဂမော** တိ ခဏိကနိရောဓော။ တဒုဘယံ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဒိဝသေန ပဿန္တော အညတရဿ ဒဿနေ ကတရဒဿနမ္ပိ သိဒ္ဓမေဝ ဟောတိ, ပုဗ္ဗဘာဂေ စ အာရမ္မဏဝသေန ခယတော ဝယသမ္မသနာဒိကာလေ ဘေဒတ္ထင်္ဂမံ ပဿန္တော အတိရေကဝသေန အနုဿတာဒိတော အစ္စန္တံ အတ္ထင်္ဂမံ ပဿတိ။ မဂ္ဂက္ခဏေ ပနာရမ္မဏတော အစ္စန္တအတ္ထင်္ဂမံ ပဿတိ, အသမ္မောဟတော ကတရမ္ပိ ပဿတိ။ တံ သန္ဓာယာဟ **“အစ္စန္တတ္ထင်္ဂမံ ပဿန္တောပီ”** တိအာဒိ။ **သမုဒယတ္ထင်္ဂမံ နိဗ္ဗတ္တိဘေဒ** န္တိ သမုဒယသင်္ခါတံ နိဗ္ဗတ္တိံ အတ္ထင်္ဂမသင်္ခါတံ ဘေဒဥ္စ။ **နိဿယဝသေနာ** တိ စက္ခုဿ သန္နိဿယဝသေန ပစ္စယံ ကတွာ။ **အာရမ္မဏဝသေနာ** တိ ရူပေ အာရမ္မဏံ ကတွာ။ ယံ ပနေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ **မဓုပိဏ္ဍိကသုတ္တဋီကာယံ** ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော** တိ “စက္ခု ရူပာနိ ဝိညာဏ”န္တိ ကမ္မေသံ တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ သမာဂမေ နိဗ္ဗတ္တိ ဖဿောတိ ဝုတ္တောတိ အာဟ **“တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိယာ ဖဿော”** တိ။ တိဏ္ဏန္တိ စ ဟာကဋ္ဌပစ္စယဝသေန ဝုတ္တံ, တဒညေပိ ပန မနသိကာရာဒယော ဖဿပစ္စယာ ဟောန္တိယေဝ။ **ဧဝန္တိ** တဏှာဒီနံ အသေသဝိရာဂနိရောဓေကမေန။ **ဘိန္နံ ဟောတီ** တိ အနုပ္ပာဒနိရောဓေန နိရုဒ္ဓံ ဟောတိ။ တေနာဟ **“အပ္ပဋိသန္ဓိယ”**န္တိ။

ဒုက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. လောကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၄. **အယမေတ္ထ ဝိသေသော** တိ “အယံ လောကဿာ”တိ သမုဒယတ္ထင်္ဂမာနံ ဝိသေသဒဿနံ။ **ဧတ္ထ** စတုတ္ထသုတ္တေ တတိယသုတ္တတော **ဝိသေသော**။

လောကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဉာတိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၅. အညမညံ ဒွိန္နံ ဉာတီနံ ကမော ဉာတိကောတိ ဝုတ္တောတိ အာဟ **“ဒွိန္နံ ဉာတကာနံ ကမေ”** တိ။ ဂိဇ္ဈကာ ဝုစ္စန္တိ ကုဋ္ဌကာ, ဂိဇ္ဈကာဟိ ဧဝ ကတော အာဝသထော **ဂိဇ္ဈကာဝသထော** ။ သော ကိရ အာတသော ယထာ သုဓာပရိကမ္မေန ပယောဇနံ နတ္ထိ, ဇာံ ကုဋ္ဌကာဟိ ဧဝ စိနိတွာ ဆာဒေတွာ ကတော။ တာဒိသဉှိ ဆဒနံ သန္ဓာယ ဘဂဝတာ ကုဋ္ဌကာဆဒနံ အနုညာတံ။ တေန ဝုတ္တံ **“ကုဋ္ဌကာဟိ ကတေ မဟာပာသာဒေ”** တိ။ တတ္ထ ဒွာရဗန္ဓကတဋ္ဌဖလကာဒီနိ ပန အရုမယာနိယေဝ။ ပရိယာယတိ အတ္တနော ဖလံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဝတ္တတီတိ ပရိယာယော, ကာရဏန္တိ အာဟ **“ဓမ္မပရိယာယန္တိ ဓမ္မကာရဏ”**န္တိ, ပရိယတ္တိဓမ္မဘူတံ ဝိသေသာဓိဂမဿ ဟေတုန္တိ အတ္ထော။ ဥပေစ္စ သုယျတိ ဧတ္ထာတိ ဥပဿုတီတိ ဝုတ္တံ **“ဥပဿုတီတိ ဥပဿုတိဋ္ဌာန”** န္တိ။ **အတ္တနော ကမ္မ**န္တိ ယဒတ္ထံ တတ္ထ ဂတော, တံ ပရိဝေဏသမဇ္ဇနကိရိယံ။ **ပဟာယာ**တိ အကတွာ။ ဇာံ မဟတ္ထဉှိ ဝိမုတ္တာယတနသီသေ ဌတွာ သုဏန္တဿ မဟတော အတ္ထာယ သံဝတ္တတိ။ **ကေဝဏံ အဟောသိ** တိ သဗ္ဗံ ဝိဝဋံ အဟောသိ။ တီသု ဟိ ဘဝေသု သင်္ခါရဂတံ ပစ္စယုပ္ပန္နဝသေန မနသိကရောတော ဘဂဝတော ကိဥ္စိ အသေသေတွာ သဗ္ဗမ္ပိ တံ ဉာဏမုခေ အာပာထံ ဥပဂစ္ဆိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ယာဝဘဝဂ္ဂ ကေဝဏံ အဟောသီ”** တိ။ တန္တိဝသေန တမတ္ထံ တစာယ နိစ္ဆာရေန္တော **“ဝစသာ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တော”**တိ ဝုတ္တော။ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဝသေန စ အတ္ထံ အာဟရိတွာ တေသံ နိရောဓေန ဝိဝဋ္ဋဿ အာဟတတ္တာ **“ယထာနုသန္ဓိနာ”**တိ ဝုတ္တံ။ **အဒ္ဒသ** ဉာဏစက္ခုနာ။

မနသာ သဗ္ဗောယံ ကရောန္တော **“တုဏှီဘူတောဝ ပဂုဏံ ကရောန္တော”** တိ ဝုတ္တော။ **ပဒာနုပဒန္တိ** ပဒဥ္စ အနုပဒဥ္စ။ ပုရိမဉ္စဟိ ပဒံ နာမ, တဒနန္တရံ အနုပဒံ။ **ဃဋ္ဋေတွာတ** သမ္ဗန္ဓံ ကတွာ အဝိစ္ဆိန္နံ ကတွာ။ **ပရိယာပုဏာတီ**တိ အဓီယတိ။ **အာဓာရပ္ပတ္တာ** န္တိ အာဓာရံ စိတ္တသန္တာနပ္ပတ္တံ အပ္ပမုဋ္ဌံ ဂတတ္တာ အာဓာရပ္ပတ္တံ နာမ။ **ကာရဏနိဿိတော**တိ လောကုတ္တရဓမ္မဿ ကာရဏသန္နိဿိတော။ **အာဒိဗြဟ္မစရိယကော** တိ အာဒိဗြဟ္မစရိယံ, တဒေဝ **အာဒိဗြဟ္မစရိယကံ**။ ဓမ္မပရိယာယာပေက္ခာယ ပုလ္လိင်္ဂနိဒ္ဒေသော။ **တီသုပိ ဌာနေသူ**တိ တတိယစတုတ္ထပဉ္စမေသု တီသု သုတ္တေသု။

ဉာတိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အညတရဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၆. **နာမဝသေနာ**တိ ကေတ္တနာမဝသေန စ ကိတ္တိဝသေန စ အပဟာကဍ္ဍော, တသ္မာ ‘‘ဇာတိဝသေန ဗြာဟ္မဏော’’တိ ဝုတ္တံ။

အညတရဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဇာဏုဿောဏိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၇. **ဇေဝံလဒ္ဓနာမော** တိ ‘‘ဇာဏုဿောဏီ’’တိ ဇေဝံလဒ္ဓနာမော ရညော သန္တိကာ အဓိဂတနာမော။

ဇာဏုဿောဏိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. လောကာယတိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၈. အာယတိံ ဟိတံ တေန လောကော န ယတတိ န ဤဟတီတိ လောကာယတံ။ န ဟိ တံ လဒ္ဓိံ နိဿာယ သတ္တာ ပုညကိရိယာယ စိတ္တမ္ပိ ဥပ္ပာဒေန္တိ, ကုတော ပယောဂေ, တံ တေသ္သ အတ္ထိ, တတ္ထ တ နိယုတ္တောတိ **လောကာယတိကော**။ ပဌမသဒ္ဒော အာဒိအတ္ထတစကတ္တာ ဇေဋ္ဌဝေဝစနောတိ အာဟ **“ပဌမံ လောကာယတ”**န္တိ။ သာဓာရဏဝစနောပိ လောကသဒ္ဒော ဝိသိဋ္ဌဝိသယော ဣဓာဓိပ္ပေတောတိ အာဟ **“ဗာလပုထုဇ္ဇနလောကဿာ”** တိ။ ဣတ္တရဘာဝေန လကုဏ္ဏကဘာဝေန တဿ ဝိပုလာဒိဘာဝေန ဗာလာနံ ဥပဋ္ဌာနမတ္တန္တိ ဒဿေန္တော **“အာယတံ မဟန္တ”**န္တိအာဒိမာဟ။ **ပရိတ္တ** န္တိ ခုဒ္ဒကံ။ **ကေသဘာဝ**န္တိ ဧကံ သဘာဝံ။ အဝိပရိဏာမဓမ္မတာယာတိ အာဟ **“နိစ္စသဘာဝမေတတိ ပုစ္ဆတီ”**တိ။ **ပုရိမသဘာဝေန နာနာသဘာဝ**န္တိ ပုရိမသဘာဝတော ဘိန္နသဘာဝံ။ **ပစ္ဆာ န ဟောတီ** တိ ပစ္ဆာ ကိဉ္စိ န ဟောတိ သဗ္ဗသော သမုစ္ဆိဇ္ဇနတော။ တေနာဟ **“ဥစ္ဆေဒံ သန္ဓာယ ပုစ္ဆတီ”** တိ။ **ကေတ္တ** န္တိ သဗ္ဗ ကာလံ အတ္တသမ္ဘဝံ။ တထာ စေဝ ဂဟဏေန **ဒွေဝပိ** တအာ **သဿတဒိဋ္ဌိယော** ဟောန္တိ။ **နတ္ထိ** န ဟောတိ။ **ပုထုတ္တံ** နာနာသဘာဝံ, ဧကရူပံ န ဟောတီတိ တ ဂဟဏေန **ဒွေဝပိ** တအာ **ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယော**တိ။

လောကာယတိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. အရိယသာဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၉. **သံသယုပ္ပတ္တိ** **အာကာရဒဿန** န္တိ ‘‘ကသ္မိံ သတိ ကိံ ဟောတီ’’တိ ကာရဏဿ ဖလဿ စ ပစ္စာမသနေန ဝိနာ ကေဝလံ ဣဒပ္ပစ္စယတာယ သံသယဿ ဥပ္ပဇ္ဇနာကာရဒဿနံ။ **သမုဒယ**တိ သမုဒေတီတိ အတ္တောတိ အာဟ **“ဥပ္ပဇ္ဇတီ”** တိ။

အရိယသာဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒုတိယအရိယသာဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၀. ဒွေဝပိ နယာ ကေတော ဝုတ္တာ တိ ဧတ္ထ ''ဝိညာဏေ သတိ နာမရူပံ ဟောတီ''တိအာဒိနာ နဝမေ ဝုတ္တသ္သ နယသ္သ ''အဝိဇ္ဇာယ သတိ သင်္ခါရာ ဟောန္တီ''တိအာဒိနာ ဒသမေ ဝုတ္တနယေ အန္တောဂဓတ္တာ။ **နာနတ္တ**န္တိ ပုရိမတော နဝမတော ဒသမသ္သ နာနတ္တံ။

ဒုတိယအရိယသာဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဂဟပတိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဒုက္ခဝဂ္ဂေါ

၁. ပရိဝီမံသနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၁. ဥပပရိက္ခမာနော တိ ပဝတ္တိပဝတ္တိဟေတုံ, နိဝတ္တိနိဝတ္တိဟေတုဉ္စ ပရိတုလေန္တော။ ကုတော ပနေတန္တိ? ''သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာ''တိ ဝစနတော။ န ဟိ သဗ္ဗဒုက္ခပရိဝီမံသံ ဝိနာ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယော သမ္ဘဝတိ။ **ကသ္မာ** တိအာဒိနာ ဇရာမရဏဿေဝ ဂဟဏေ ကာရဏံ ပုစ္ဆတိ။ ဇာတိအာဒီနမ္ပိ ပဝတ္တိ ဒုက္ခဘာဝိနီတိ အဓိပ္ပာယော။ ယသ္မာ ဇရာမရဏေ ဂဟိတေ သတိ ဇာတိပိ ဂဟိတာ ဟောတိ, တသ္မာ အဘာဝေ ဇရာမရဏဿေဝ အဘာဝတော။ သေ နယော ဘဝတဒီသုပိ။ ဧဝံ ယာဝ ဇာတိဓမ္မော ဇရာမရဏေ ဂဟိတေ ဂဟိတောဝ ဟောတိ, ဇရာမရဏပဒေသေန တပ္ပိကာရဝန္တော သဗ္ဗေ တေဘူမကာ သင်္ခါရာ ဂဟိတာတိ ဧဝမ္ပိ ဇရာမရဏဂ္ဂဟဏေန သဗ္ဗမ္ပိ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ တေနာဟ **''တသ္မိံ ဂဟိတေ သဗ္ဗဒုက္ခသ္သ ဂဟိတတ္တာ''**တိ။ **အနေကဝိဓ**န္တိ ဗဟုဝိဓံ ဗဟုကောဋ္ဌာသံ။ ''အနေက''န္တိ တ ဟဗ္ဗော ။ **အနေက**န္တိ ဗဟုလဝစနံ။ **ဝိဓ**န္တိ ခဏ္ဍိစ္စပာလိစ္စာဒိဝသေန ဝိပရိတကောဋ္ဌာသံ။ **နာနပ္ပကာရက**န္တိ တတော ဧဝ နာနပ္ပကာရံ။ **န္ဟဟတွေတ ဌိတံ ပုရိသံ ဝိယာ**တိ ဗာလာနံ အတ္တဘာဝသ္သ သုဘာကာရေန ဥပဋ္ဌာနံ သန္ဓာယာဟ။

''သာရုပ္ပဘာဝေနာ'' တိ ဝုတ္တံ, ကိံ သဗ္ဗထာ သာရုပ္ပဘာဝေနာတိ အာဟ **''နိက္ကိလေသတာယ ပရိသုဒ္ဓတာယာ''**တိ။ န ဟိ တသ္သေသာ အသင်္ခတတာဒိဘာဝေန သဒိသာ။ **ပဋိပန္နော** တိ ပဋိမုခေါ အဘိသင်္ခါရမုခေါ ဟုတ္ဝာ ပန္နော အဓိဂတော။ **အနုဂတ**န္တိ အနုစ္ဆဝိကဘာဝေန ဂတံ, ယထာ စ နိဗ္ဗာနသ္သ အဓိဂမော ဟောတိ, ဧဝံ တဒနုရူပဘာဝေန ဂတံ။ ဧတ္ထ စ ဟဋ္ဌိယံ ''ပဇာနာတီ''တိ ပုဗ္ဗဘာဂဝသေန ပဇာနနာ ဝုတ္တာ, ''တထာ ပဋိပန္နော စ ဟောတီ''တိ နိယတဝသေန။ ''အပရဘာဂဝသေနာ''တိ အပရေ။ ကေစိ ပန ''ယထာ ပဋိပန္နသ္သ ဇရာမရဏံ နိရုဇ္ဈတိ, တထာ ပဋိပန္နော''တိ ဝဒန္တိ။ ပဒဝီမံသနာ ပုဗ္ဗဘာဂဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ, န မဂ္ဂက္ခဏဝသေန။ **သင်္ခါရနိရောဓာယာ** တိ ဧတ္ထ နယိဒံ အဝိဇ္ဇာပစ္စယသင်္ခါရဂ္ဂဟဏံ, အထ ခေါ သင်္ခတသင်္ခါရဂ္ဂဟဏန္တိ အာဟ **''သင်္ခါရဒုက္ခသ္သ နိရောဓတ္တာယာ''**တိ။ တေနာဟ **''ဧတ္တာဝတာ ယာဝ အရဟတ္တာ ဒေသနာ ကထိတာ''** တိ။

''ပစ္စတ္တံယေဝ ပရိနိဗ္ဗာယတီ''တိအာဒိနာ **အရဟတ္တဖလပစ္စဝေက္ခဏံ,** ''သော သုခဉ္စေ ဝေဒနံ ဝေဒယတီ''တိအာဒိနာ **သတတဝိဟာရဉ္စ ဒသ္သေတွာ ဒေသနာ** သဗ္ဗထာဝ ဝဋ္ဋဒေသနာတော **နိဝတ္တေတဗ္ဗာ သိယာ။ အဝိဇ္ဇာဂတောတိ** ဧတ္ထ **ဣတိ**-သဒ္ဒော အာဒိအတ္ထော, တေန ဧဝမာဒိကံ ဧတ္ထ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကထနံ ပုန ဂဏှာတိ။ ပုဂ္ဂလသဒ္ဒော ဣတရာသံ ဒွိန္နံ ပကတီနံ တစကောတိ တတော ဝိသေသေတွာ ဂဟဏေ ပဌမပကတိမေဝ ဒသ္သေန္တော ''ပုရိသပုဂ္ဂလော''တိ အတေစာတိ အာဟ **''ပုရိသောယေဝ ပုဂ္ဂလော''** တိ။ **ဥဘယေနာ**တိ ပုရိသပုဂ္ဂလဂ္ဂဟဏေန။ သမ္မုတိယာ အဝိဇ္ဇမာနာယ ကထာ ဒေသနာ **သမ္မုတိကထာ** ။ ပရမတ္ထသ္သ ကထာ ဒေသနာ **ပရမတ္ထကထာ။ တတ္ထာ** တိ သမ္မုတိပရမတ္ထကထာသု, န သမ္မုတိပရမတ္ထေသု။ တေနာဟ **''ဧဝံ ပဝတ္တာ သမ္မုတိကထာ နာမာ''** တိအာဒိ။ တတ္ထိဒံ သမ္မုတိပရမတ္ထာနံ လက္ခဏံ – ယသ္မိံ ဘိန္နေ ဗုဒ္ဓိယာ တ အဝယဝိနိဗ္ဘောဂေ ကတေ န တံသမညာ, သာ ဃဋပဋာဒိပ္ပဘေဒာ သမ္မုတိ, တဗ္ဗိပရိယာယတော ပရမတ္ထော။ န ဟိ ကက္ခဠဖုသနာဒိသဘာဝေ အယံ နယော လဗ္ဘတိ။ တတ္ထ ရူပာဒိဓမ္မံ သမူဟသန္တာနဝသေန ပဝတ္တမာနံ ဥပာဒါယ ''သတ္တော''တိအာဒိ ဝေဟာရောတိ အာဟ **''သတ္တော နရော။ပေ။ သမ္မုတိကထာ နာမာ''**တိ ။ ယသ္မာ ရူပာဒယော ပရမတ္ထဓမ္မာ ''ခန္ဓာ ဓာတုယော''တိအာဒိနာ ဝုစ္စန္တိ, န ဝေဟာရမတ္တံ, တသ္မာ **''ခန္ဓာ။ပေ။ ပရမတ္ထကထာ နာမာ''** တိ ဝုတ္တံ။ နနု ခန္ဓကထာပိ သမ္မုတိကထာဝ, သမ္မုတိ ဟိ သင်္ကေတော ခန္ဓဗ္ဗော ရာသဗ္ဗော တ ကောဋ္ဌာသဗ္ဗော တတိ? သစ္စမေတံ, အယံ ပန ခန္ဓသမညာ ဖဿာဒီသု တဇ္ဇာပညတ္တိ ဝိယ ပရမတ္ထသန္နိဿယာ တဿ အာသန္နတရာ ပုဂ္ဂလသမညာဒယော ဝိယ န ဒူရေတိ ပရမတ္ထသင်္ဂဟိတာ

ဝုတ္တာ။ ခန္ဓသီသေန တ တဒုဟအနာ သဘာဝမ္ပော ဇေ ဂဟိတာ။ နနု စ သဗ္ဗေပိ သဘာဝမ္ပော သမ္မုတိမုခေနေဝ ဒေသေနံ အာရောဟန္တိ, န သမ္မုခေနာတိ သဗ္ဗာပိ ဒေသနာ သမ္မုတိဒေသနာဝ သိယာတိ? နယိဒမေဝံ ဒေသေတဗ္ဗဓမ္မဝိ ဘာဂေန ဒေသနာဝိဘာဂဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ, န စ သဒ္ဒော ကေနစိ ပဝတ္တိနိမိတ္တေန ဝိနာ အတ္ထံ ပကာသေတီတိ။ တေနာဟ **"ပရမတ္ထံ ကထေန္တောပိ သမ္မုတိံ အမုဉ္စိတွာဝ ကထေန္တိ"** တိ။ **သစ္စမေဝ** အဝိပရီတမေဝ **ကထေန္တိ** ။

သမ္မုတိ တိ သမညာ။ ပရမော ဥတ္တမော အတ္ထောတိ ပရမတ္ထော, ဓမ္မာနံ ယထာဘူတသဘာဝေါ။ တံ **ပရမတ္ထံ, သမ္မုတိ** ပန လောကဿ သင်္ကေတမတ္တသိဒ္ဓါ။ ယဒိ ဧဝံ ကထံ သမ္မုတိကထာယ သစ္စတာတိ အာဟ **"လောကသမ္မုတိကာရဏာ"** န္တိ လောကသမညံ နိဿာယ ပဝတ္တနတော။ လောကသမညာယ ဟိ အဘိနိဝေသေနံ ဝိနာ ပညာပနာ ဧကစ္စဿ သုတဿ သာဝနာ ဝိယ, န မုသာ အနတိက္ကမိတဗ္ဗတော တဿာ။ တေနာဟ ဘဂဝါ "ဇနပဒနိရုတ္တိံ နာ ဘိနိဝေသေယျ, သမညံ နာတိဓာဝေယျာ"တိ။ **ဓမ္မာနံ** သဘာဝဓမ္မာနံ။ **ဘူတလက္ခဏံ** ဘာဝဿ လက္ခဏံ ဒီပေန္တိ တိ ကတ္ဝာ။

တေရသစေတနာဘေဒန္တိ အဋ္ဌကာမာဝစရကုသလစေတနာပဉ္စရူပာဝစရကုသလစေတနာဘေဒံ။ အတ္တနော သန္တာနဿ ပုနနတော ပုဇ္ဇဘဝဖလဿ အဘိသင်္ခရဏတော **ပုညာဘိသင်္ခာရံ။ ကမ္မပုညေနာ** တိ ကမ္မဘူတေန။ **ဝိဟာကပုညေနာ**တိ ဝိပာကသင်္ခါတေန။ ပုညဖလမ္ပိ ဟိ ဥတ္တရပဒလောပေန "ပုည"န္တိ ဝုစ္စတိ "ဧဝမိဒံ ပုညံ ပဝဍ္ဎတီ"တိအာဒီသု ဝိယ။ "အပုညူပဂံ ဟောတိ ဝိညာဏ"န္တိ ဣဒံ "ပုညူပဂံ ဟောတိ ဝိညာဏ"န္တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တနယမေဝတိ န ဥဒ္ဓဋံ။ အပုညဖလံ ဥတ္တရပဒလောပေန "အပုည"န္တိ ဝုစ္စတိ။ **သင်္ခါရ** န္တိ သင်္ခါရဿ ဂဟိတတ္တာ "အဝိဇ္ဇာဂတောယ"န္တိ ဣမိနာ သင်္ခါရဿ ပစ္စယော ဂဟိတော, "ပုညူပဂံ ဟောတိ ဝိညာဏ"န္တိအာဒိနာ ပစ္စယုပ္ပန္နံ ဝိညာဏံ။ တသ္မိဉ္စ ဂဟိတေ နာမရူပာဒိ သဗ္ဗံ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ တေနာဟ **"ဒွတဒသပဒိကော ပစ္စယာကာရော ဂဟိတောဝ ဟောတီ"**တိ။

ဝိဇ္ဇာတိ အရဟတ္တမဂ္ဂညာဏံ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသေန။ တဿာ ဟိ ဥပ္ပာအ သဗ္ဗသော အဝိဇ္ဇာ ပဟီနာ ဟောတိ။ **ပဋမမေ တ**တိ ဣဒံ အဝိဇ္ဇာပဟာနဝိဇ္ဇုပ္ပာဒနံ သမာနကာလတာဒဿနံ။ တေနာဟ **"ယထာ ပနာ"**တိအာဒိ။ **ပဒီပုဇ္ဇလေနာ** တိ ပဒီပုဇ္ဇလနဟေတုနာ သဟေဝ။ **ဝိဇ္ဇုပ္ပာအ** တိ ဝိဇ္ဇုပ္ပာဒဟေတု, ဧဝံ သတီပိ သမကာလတ္တေတိ အဓိပ္ပာယော။ **န ဂဏှာတီ**တိ "တေံ မမာ"တိအာဒိနာ န ဂဏှာတိ။ **န တဏှာဟာယတိ န ဘာယတိ** တဏှာဟာဝုတ္တိနော အဘာဝ, တတော ဧဝ ဘယဝတ္ထုနော စ အဘာဝ။

ဂိလိတ္ဝာ ပရိနိဗ္ဗာပေတွာ တိ ဂိလိတ္ဝာ ဝိယ အညဿ အဝိသယံ ဝိယ ကရဏေန ပရိနိဗ္ဗာပေတွာ။ သာမိသသုခ ဿ အနေကဒုက္ခာနုဗန္ဓဘာဝတော, သုခာဘိနန္ဒဿ ဒုက္ခဟေတုဘာဝတော စ **သုခံ အဘိနန္ဒန္တောယေဝ ဒုက္ခံ အဘိနန္ဒတိ နာမ** အဂ္ဂိသန္တာပသုခံ ဣစ္ဆန္တော ဓူမဒုက္ခာနုညာတော ဝိယ။ **ဒုက္ခံ ပတွာ သုခံ ပတ္ထနတော** တိ ဧတ္ထ ဒုဗ္ဗလဂဟဏိကာဒယော နိဒဿနဘာဝေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေ ဟိ ယာဝ သာယန္ဟသမယာပိ အဘုတွာ သာယမာသာဒီနိ ကရောန္တော ဇိဃစ္ဆာဒိံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဘုဥ္ဇနာဒီနိ ကရောန္တိ။ သုခဿ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတော သုခံ အဘိနန္ဒန္တော ဒုက္ခံ အဘိနန္ဒတိ နာမာတိ ယောဇနာ။ ကေစိ ပန ဒုက္ခဿ အဘာဝတော ဝိပရိဏာမသုခတော တံ သုခံ အဘိနန္ဒန္တော ဒုက္ခံ အဘိနန္ဒတီတိ ဝဒန္တိ။ တံ န, န ဟိ တာဒိသံ သုခနိမိတ္တံ ကောစိ ဒုက္ခံ အဘိနန္ဒန္တော ဒိဋ္ဌော, ဒုက္ခဟေတုံ ပန သာမိသံ သုခံ အဘိနန္ဒန္တော ဒိဋ္ဌော။ ဒုက္ခဟေတုံ သာမိသံ သုခံ အဘိနန္ဒန္တော အတ္ထတော ဒုက္ခံ အဘိနန္ဒတိ နာမာ တိ ဝုတ္တောတယမတ္တော။ ကာယောတိ ပဉ္စဒွါရကာယော, သော ပရိယန္တော အဝသာနံ တဿာတိ **ကာယပရိယန္တ တိကံ**။ တေနာဟ **"ယာဝ ပဉ္စဒွါရကာယော ပဝတ္တတိ, တာဝ ပဝတ္တ"** န္တိ။ **ဇီဝိတပရိယန္တိက** န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

ပဏ္ဍာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပဋမံ နိရုဇ္ဈတီ တိ ကေသိဉ္စိ အတ္တဘာဝေ မနောဒွါရိကဝေဒနာတော ပဏ္ဍာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ တ တော ပဋမံ နိရုဇ္ဈတိ, တတော ဧဝ သိဒ္ဓမတ္ထံ သရူပေနေဝ ဒဿေတုံ **"မနောဒွါရိကဝေဒနာ ပဋမံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပစ္ဆာ နိရုဇ္ဈတီ"**တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒါနိ တမေဝ သင်္ခေပေန ဝုတ္တံ ဝိဝရိတုံ **"သာ ဟီ"**တိအာဒိမာဟ။ ယာဝ တေတ္တိံသဝဿ သာပိ **ပဋမဝယော။ ပဏ္ဏာသဝဿကာလေ** တိ ပဋမဝယတော ယာဝ ပညာသဝဿကာလာ, တာဝ **ဌိတာ ဟောတီ**တိ ဝုမ္မိ ဟာနိယော အနုပဂန္တွာ သရူပေနေဝ ဌိတာ ဟောတိ။ **မန္ဒာ** တိ မုဒုကာ အတိခိဏာ။ **တဒာ**တိ အသီတိနဝုတိဝဿကာ

လေ။ တထာ စိရပရိဝိတက္ကောပိ။ **ဘဂ္ဂ** နိတ္တေဇာ ဘဂ္ဂဝိဘဂ္ဂ ဒုဗ္ဗလာ။ **ဟဒယကောဋ္ဌိယေတ**တိ စက္ခာဒိဝတ္ထူသု အဝတ္တေတွာ တေသံ ခီဏတ္တာ ကောဋ္ဌိဘူတံ ဟဒယဝတ္ထုံယေဝ။ **ယာဝ သော** ဝေဒနာ ဝတ္တတိ။

တပိယာတိ မဟာတဋ္ဌာကေန။ **ပဋ္ဌဥဒကမဂ္ဂသမ္ဗန္ဓ** ဏ္ဍိ ပဋ္ဌဟိ ဥဒကဿ ပဝိသနနိက္ခမနမဂ္ဂေဟိ ယုတ္တံ။ **တ တော တတော ဝိဿန္ဒမာနံ** သဗ္ဗသော ပုဏ္ဏတ္တာ။

ပဌမံ ဒေဝေ ဝဿန္တေ တိအာဒိ ဥပမာသံသန္ဒနံ။ **ဣမံ ဝေဒနံ သန္ဓာယာ** တိ ဣမံ ယထာဝုတ္တံ ပရိယောသာနပ္ပ တ္တံ မနောဒွါရိကဝေဒနံ သန္ဓာယ။

ကာယဿ ဘေဒါ တိ အတ္တဘာဝဿ ဝိနာသတော။ ''ဥဒ္ဓံ ဇီဝိတပရိယာအနာ''တိ ဟဋ္ဌိ, အဋ္ဌကထာယံ ပန ဇီဝိတပ ရိယာအနာ ဥဒ္ဓန္တိ ပဒုဒ္ဓာရော ကတော။ ပရလောကဝသေန **အဂန္တွာ** ။ ဝေဒနာနံ သီတိဘာဝေ နာမ သင်္ခါရဒရထပရိ ဋ္ဌာဟဘာဝေ, သော ပနာယံ အပ္ပဝတ္တိဝသေနာတိ အာဟ **''ပဝတ္တိ။ပေ။ ဘဝိဿန္တီ''** တိ။ **ဓာတုသရီရာနီ**တိ အဋ္ဌိကင္ ကလသင်္ခါတဓာတုသရီရာနိ။ သရီရေကဒေသေ ဟိ သရီရသမညာ။

ကုမ္ဘကာရပာကာ တိ ကုမ္ဘကာရပါကတော။ ဇေတ္တ ပစ္စတီတိ ပါကော, ပစနဋ္ဌာနံ။ တဒေဝ ဟာစနဝသေန အာဝ သန္တိ ဇေတ္တာတိ အာဝသော, တသ္မာ ကုမ္ဘကာရာဝါသတော။ အဝိဂတဝူပသမံ သင်္ခရိတံ ကုမ္ဘံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဌပေန္ တော ဆာရိကာယ သတိ ပိဓာနဝသေန ဌပေတိ။ တထာ ဌပနံ ပန သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **''ပဋိသိသ္သေယ္ယာ''** တိ။ ကုမ္ဘဿ ပဒေသဘူတတာယ အာဗဒ္ဓ အဝယဝ **''ကုမ္ဘကဟလာနီ''** တိ အဓိပ္ပေတာနိ, န ဆိန္နဘိန္နာနိ။ အဝယဝမုခေန ဟိ သမု အယော ဝုတ္တော။ တတ္ထ ကဟလသမုဒယော ဟိ ဃဋ္ဌော။ တေနာဟ **''မုခဝဋ္ဋိယာ ဧကဗဒ္ဓါနိ''** တိ။ **အဝသိဿေယ္ယ ယုန္တိ** ဝဏ္ဏဝိသေသဥဏှာဟဘာဝတပဂတာ ဃဋ္ဋကာရာနေဝ တိဋ္ဌေယျုန္တိ။ **အာဒိတ္တ။ပေ။ တယော ဘတ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ** ဧ ကာဒသဟိ အဂ္ဂီဟိ အာဒိတ္တဘာဝတော။ ယထာ ကုမ္ဘကာရော ကုမ္ဘကာရာတသံ အာဒိတ္တံ ပစ္စဝေက္ခတိ, ဇဝံ အာ ရဒ္ဓဝိပဿကောပေသ ဘဝတ္တယံ ရာကဒီဟိ အာဒိတ္တန္တိ အာဟ **''ကုမ္ဘကာရော ဝိယ ယောကဝစရော''** တိ။ **နီဟ ရဏဒဏ္ဍကော ဝိယ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏံ** ဘဝတ္တယဟကတော နီဟရဏတော။ **သမော ဘူမိဘာကော ဝိယ နိဗ္ဗာနတ လံ** သဗ္ဗဝိသမာ နိဝတ္တနတော။

''အာအနနိက္ခေပနတော, ဝယောဝုဒ္ဓတ္ထင်္ဂမတော, အာဟာရမယတော, ဥတုမယတော, စိတ္တသမုဋ္ဌာနတော, ကမ္မဇတော, ဓမ္မတာရူပတော''တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၇၀၆) ဣမေဟိ သတ္တဟိ အာကာရေဟိ သမ္မသန္တော **ရူပသတ္တကံ** ဝိပဿ သတိ နာမ။ ''ကလာပတော, ယမကတော, ခဏိကတော, ပဋိပဋိတော, ဒိဋ္ဌိဥဂ္ဃာဋနတော, မာနသမုဂ္ဃာဋနတော, နိကန္တ တိပရိယာအနတော''တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၇၁၇) ဣမေဟိ သတ္တဟိ အာကာရေဟိ သမ္မသန္တော **အရူပသတ္တကံ** ဝိပဿတိ နာမ, တသ္မာ ယထာဝုတ္တံ ဣမံ **ရူပသတ္တကံ အရူပသတ္တကဥ္စ** နီဟရိတွာ **ဝိပဿန္တဿ** ။ ယဒိပိ အရဟတော အတ္တ ဘာဝေ သဗ္ဗဘဝေဟိပိ ဥဒ္ဓဋ္ဌော, ယာဝ ပန အနုပာဒိသေသပရိနိဗ္ဗာနံ န ဟပုဏာတိ, တာဝ တသ္မိမ္ပိ သုဂတိဘဝေ ဌိ တောယေဝတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ လဗ္ဘတီတိ **''စတူဟိ အပာယေဟိ အတ္တဘာဝံ ဥဒ္ဓရိတွာ''** ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **''ခီဏာသဝေ ပနာ''**တိအာဒိ။ တထာ စ ဝက္ခတိ ''အနုပာဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗုတဿ ဝဋ္ဋူပသမော ဝေဒိတဗ္ဗော''တိ။ **န ပရိနိဗ္ဗာတိ** အနုပာဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာတိ အဓိပ္ပာယော, သဥပာဒိသေသာယ ပန နိဗ္ဗာန ဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာနံ အရဟတ္တပ္ပတ္တိယေဝ။ အဘိသင်္ခါရပဟေတုတော ပဟေတ္တ ပရိဋ္ဌာဟဝူပသမဿ ဥပသမဘာ ဝေန အဓိပ္ပေတတ္တာ ဥဏှာဟကုမ္ဘနိဗ္ဗာနနိဒဿနမ္ပိ န ဝိရုဇ္ဈတိ။ **အနုပာဒိန္နကသရီရာနီ** တိ ဥတုသမုဋ္ဌာနိကရူပက လာပေ ဝဒန္တိ။ **ဘိက္ခဝေတိ** ဇေတ္တ **ဣတိ**-သဒ္ဒေါ အာဒိအတ္ထော။ **ဣဒံ ပန** ဝစနံ။ **အနုယောကရောပနတ္ထ** န္တိ ကာယပရိယန္တိကံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော ခီဏာသဝေ အပိ နု ပုညာဘိသင်္ခါရာဒိကမ္မံ ကရေယျာတိ ပဉှံ ကာတုံ။ အထ တ **အနုယောကရောပနတ္ထ** န္တိ ''အပိ နု ခေါ ခီဏာသဝေ ဘိက္ခု ပုညာဘိသင်္ခါရံ တ အဘိသင်္ခရေယျာ''တိ အာဒိနာ အနုယောဂံ အာရောပေတုံ ဝုတ္တံ, န တာဝ ယထာရဒ္ဓဒေသနံ နိဋ္ဌာပေတုန္တိ အတ္ထော။

ပဋိသန္ဓိဝိညာဏေ သိဒ္ဓေ တသ္မိံ ဘဝေ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟာနံ ဝိညာဏာနံ သိယာ သမ္ဘဝေ, နာသတီတိ ဝုတ္တံ **''ဝိညာ ဏံ ပညာယေထာတိ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ ပညာယေထာ''**တိ။ သဗ္ဗသော သင်္ခါရေသု အသန္တေသု ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ အပိ နု ခေါ ပညာယေယျ။ တသ္မိံဥဟိ အပညာယမာနေ သဗ္ဗံ ဝိညာဏံ န ပညာယေယျ။ **ထေရာနန္တိ** ''ဘိက္ခဝေ''တိ အာလ

ပိတတ္တေရာနံ ။ ပဉ္စဟာဗ္ဘာကရဏံ **သမ္ပဟံသတိ** တသ္မိ သဗ္ဗညုတညာဏေန သံသန္ဒနတော။ **အပ္ပညာဏန္တိ** အပ္ပညာယနံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝိညာဏော အသတိ နာမရူပဿ အပ္ပညာဏန္တိ ဧဝမာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **သန္နိဋ္ဌာနသဍ္ဃာတ** န္တိ သဒ္ဒဟနာကာရေန ပဝတ္တသန္နိဋ္ဌာနသဍ္ဃာတံ။ **အဓိမောက္ခ** န္တိ နိစ္ဆယာကာရဝိမောက္ခံ သဒ္ဓာဝိမောက္ခဥ္စ။ တေနာဟ ဟာဋ္ဌိယံ ''သဒ္ဒဟထ မေတံ, ဘိက္ခဝေ''တိ။ သဒ္ဓာသဟိတဉ္စဟိ နိစ္ဆယာကာရဝိမောက္ခံ သန္ဓာယာဟ **''သန္နိဋ္ဌာနသဍ္ဃာတံ အဓိမောက္ခ''**န္တိ။ **အန္တော** တိ ပရိယန္တော။ ပရိတော ဆိဇ္ဇတိ တွောတိ **ပရိစ္ဆေဒော** ။

ပရိဝီမံသနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဥပာဒာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၂. အာရမ္မဏာဒိဘာဝေန သံဝတ္တနတော ဥပာဒာနာနံ ဟိတာနိ ဥပာဒာနိယာနိ, တေသု **ဥပာဒာနိယေသု**။ တေနာဟ **''စတုန္နံ ဥပာဒာနာနံ ပစ္စယေသူ''** တိ။ **အဿာဒံ အနုပဿန္တဿာ** တိ အဿာဒေတဗ္ဗံ မိစ္ဆာဉာဏေန အနုပဿတော။ **တဒာဟာရော**တိ သောဠသ တ ဝီသံ တိံသံ စတ္တာလီသံ ပညာသံ တ အာဟာရော ပစ္စယော တေဿာတိ တဒာဟာရော။ **အဂ္ဂိက္ခန္ဓော ဝိယ တယော ဘတ** ကောဒသဟိ အဂ္ဂိဟိ အာဒိတ္တဘာဝတော တေဒေဝ ဘဝတ္တယံ။ **အဂ္ဂိ။ ပေ။ ပုထုဇ္ဇနော** အဂ္ဂိက္ခန္ဓသဒိသဿ ဘဝတ္တယဿ ပရိဗန္ဓနတော။

ကမ္မဋ္ဌာနဿာ တိ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနဿ။ တေနာဟ **''တေဘူမကဓမ္မေသူ''** တိ။ **ဓမ္မဟာသာဒ** န္တိ လောကုတ္တရဓမ္မဟာသာဒံ။ သော ဟိ အစ္စုဂ္ဂတဋ္ဌေန ''ဟာသာဒေ''တိ ဝုစ္စတိ။ **သတိပဋ္ဌာနမဟာဝီထိယံ** ဖလက္ခဏေ ပဝတ္တာယာတိ။

ဥပာဒာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-၄. သံယောဇနသုတ္တဒ္ဓယဝဏ္ဏနာ

၅၃-၅၄. မဟန္တဝဋ္ဋပ္ပဗန္ဓသြပမ္မဘာဝေန တေလပဒီပဿ အာဟတတ္တာ **''မဟန္တဉ္စ ဝဋ္ဋိကဟာလံ ဂဟေတွာ''**တိ ဝုတ္တံ။ **ပုရိမနယေနေဝ**တိ ပုရိမသ္မိံ ဥပာဒာနိယသုတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ။ တထာ ဝိနေတဗ္ဗာနံ ပုဂ္ဂလာနံ အဇ္ဈာသယဝသေန ဟိ ဣမေသံ သုတ္တာနံ ဧဝံ ဝစနံ ဧဝံ ဒေသနာ။ သေ နယော ဣတော ပရေသုပိ။

သံယောဇနသုတ္တဒ္ဓယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-၆. မဟာရုက္ခသုတ္တဒ္ဓယဝဏ္ဏနာ

၅၅-၅၆. **ဩဇံ အဘိဟရန္တိ** တိ ရသဟရဏိယော ဝိယ ပုရိသဿ သရီရေ ရုက္ခမူလာနိ ရုက္ခဿ ပထဝီအာပေရသေ ဥပရိ အာရောပေန္တိ။ တေသံ တထာ အာရောပနံ **''ဩဇာယာ''**တိအာဒိနာ ဝိဘာဝေတိ။ ဟတ္ထသတုဗ္ဗေဓမဿာတိ **ဟတ္ထသတုဗ္ဗေဓော,** ဟတ္ထသတံ ဥဗ္ဗိဒ္ဓဿပိ။ **တွော** တိ တေသ္မိံ ဝဋ္ဋကထာယံ။ **ကမ္မာရောဟန** န္တိ ကမ္မပစ္စယော။

ပုန **တွော** တိ တေသ္မိံ ဝိဝဋ္ဋကထာယံ။ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ နာသေတုကာမဿ ဒဠှံ ဥပ္ပန္နသံဝေဂဉာဏံ သန္ဓာယ **''ကုဒ္ဒာလော ဝိယာ''** တိ အာဟ။ တတော နိဗ္ဗတ္တိတဉာဏံ သမာဓိပစ္ဆိယာ ဌိတံ နိဿာယ ပဝတ္တေတဗ္ဗဝိပဿနာရမ္ဘဉာဏံ။ **ရုက္ခစ္ဆေဒနဖရသု ဝိယာ** တိ ဧဝံဘူတဿ ဝိပဿနာ ကေန္တတော ဝဋ္ဋစ္ဆေဒာယ ဟောတိယေတာတိ အာဟ **''ရုက္ခဿ။ ပေ။ မနသိကရောန္တဿ ပညာ''** တိ။ တတ္ထ **ကမ္မဋ္ဌာန** န္တိ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနံ။ တံ စတုဗ္ဗိဓဝဝတ္ထာနဝသေန ဝိသတိ ပထဝီကောဋ္ဌာသာ, ဒွါဒသ အာပေကောဋ္ဌာသာ, စတ္တာရော တေဇောကောဋ္ဌာသာ, ဆတယောကောဋ္ဌာသာတိ **ဒွေစတ္တာလီသာယ ကောဋ္ဌာသေသု။ ဝိညာဏဿ စာ** တိ **ဣတိ**-သဒ္ဒော အာဒိအတ္ထော ပကာရတ္ထော စ။ တေန ဘူတရူပာနိ ဝိညာဏသမ္ပယုတ္တဓမ္မေ စ သင်္ဂဏှာတိ။ သတ္တသု သပ္ပာယေသု ယဿ အ

လဘန္တသ္သ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိဘူတံ ဟုတွာ န ဥပဋ္ဌာတိ, တံ သန္ဓာယာဟ **“အညတရံ သပ္ပာယ”** န္တိ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

မဟာရက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. တရုဏရက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၇-၅၉. ပလိမဇ္ဈေယ္ယာ တိ အလ္လကရဏဝသေန ပရိတော ဟဋ္ဌံ ဗန္ဓေယ္ယ။ တထာ ကရောန္တော ယသ္မာ စ တတ္ထ တိဏဂစ္ဆာဒီနံ မူလသန္တာနဂ္ဂဟဏေန တံ ဌာနံ သောဓေတိ နာမ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **“သောဓေယ္ယာ”** တိ။ **ပံသုန္တိ** အသ္သ ပဝမုကာရကံ, အာဂန္တုကံ ပံသုန္တိ အတ္ထော။ **ဒဒေယ္ယာ** တိ ပက္ခိပေယ္ယ။ တေနာဟ **“ထဒ္ဓ”** န္တိအာဒိ။ **ဝုတ္တနယေနေဝါတ**တိ ‘‘ရုက္ခံ နာသေတုကာမော ပုရိသော ဝိယာ’’တိအာဒိနာ ပဌမသုတ္တေ ဝုတ္တနယေန။ အဠမနဝမာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ ဝုတ္တနယတ္တာ။

တရုဏရက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. နိဒာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၀. ဗဟုဝစနဝသေနာတိ ကုရူ နာမ ဇာနပဒိနော ရာဇကုမာရာ, တေသံ နိဝာသော ဧကောပိ ဇနပဒော ရုဠ္ဟီဝသေန **“ကုရူ”တိ ဗဝံ ဗဟုဝစနဝသေန**။ ယတ္ထ ဘဂဝတော ဝသနောကာသဘူတော ကောစိ ဝိဟာရော န ဟောတိ, တတ္ထ ကေဝလံ ဂေစရဂါမကိတ္တနံ နိဒာနကထာယ ပကတိ ယထာ ‘‘သက္ကေသု ဝိဟရတိ ဒေဝဒဟံ နာမ သက္ယာနံ နိဂမော’’တိ။ ‘‘အာယသ္မာ’’တိ တ ‘‘ဒေဝတနံ ပိယော’’တိ တ ဘဝန္တိ တ ပိယသမုဒာဟာရော ဧသောတိ အာဟ **“အာယသ္မာတိ ပိယဝစနမေတ”**န္တိ။ တယိဒံ ပိယဝစနံ ကရဝဝသေန ဝုစ္စတီတိ အာဟ **“ဂရုဝစနမေတ”**န္တိ။ အတိဒူရံ အစ္စာသန္နံ အတိသမ္မုခာ အတိပစ္ဆတော ဥပရိတတော ဥန္နတပ္ပဒေသောတိ က္ကမေ ဆ **နိသဇ္ဇဒောသာ** ။ နိလပီတလောဟိတောဒာတမဉ္ဇိဋ္ဌပဘဿရဝသေန **ဆဗ္ဗဏ္ဏာနံ** ။

ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယာ တိ ကုလာနုဒ္ဒယတာဝသေန ကုလာနုဂ္ဂဏှဟနတ္ထာယ။ **သဟဿဘဏ္ဍိကံ နိက္ခိပန္တော ဝိယ** ဘိက္ခာပဋိဂ္ဂဏှဟနေန တေသံ အဘိတဒနာဒိသမ္ပဋိစ္ဆနေန စ ပုညာဘိသန္ဒဿ ဇနနေန။ **ပဋိသမ္မောဒိတ္ဝာ** တိ အန္တေတသိဂေဟိ သမ္မဋ္ဌာနံ သက္ကစ္စကာရိတာယ ပုန သမ္မောဒိတွာ။ **ဥဘယန္တတော ပဌာယ မဇ္ဈ** န္တိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဝေဒနံ, ဇရာမရဏတော ပဋ္ဌာယ စ ဝေဒနံ ဟပေတွာ သမ္မသနမာဟ။ **တိက္ခတ္တုံ** န္တိ ‘‘အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အန္တ’’န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တစတုရာကာရုပသံဟိတေ တယော တရေ။ တေန ဒွါဒသက္ခတ္တုံ သမ္မသနမာဟ။ အမ္ဟာကံ ဘဂဝတာ ဂမ္ဘီရဘာဝေနေဝ ကထိတတ္တာ သေသဗုဒ္ဓေဟိပိ ဧဝမေဝ ကထိတောတိ ဓမ္မန္ဝယေ ဌတွာ ဝုတ္တံ **“သဗ္ဗဗုဒ္ဓေဟိ။ပေ။ ကထိတော”** တိ။

ပမာဏာတိက္ကမေ တိ အပရိမာဏတ္တေ ‘‘ယာဝဉ္စိဒံ တေန ဘဂဝတာ’’တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၃) ဝိယ။ အတိရေက ဘာဝဇောတနော ဟိ ယံ ယာဝ-သဒ္ဒော။ တေနာဟ **“အတိဂမ္ဘီရောတိ အတ္ထော”** တိ။ **အဝဘာသတိ** ခာယတိ ဥပဋ္ဌာတိ ဉာဏဿ။ တထာ ဥပဋ္ဌာနဉ္စဟိ သန္ဓာယ **“ဒိဿတီ”** တိ ဝုတ္တံ။ နနု သေ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ဧကန္တဂမ္ဘီရောဝ, အထ ကသ္မာ ဂမ္ဘီရာဝဘာသတာ ဇောတိတာတိ? သစ္စမေတံ, ဧကန္တဂမ္ဘီရတာဒဿနတ္ထမေဝ ပနဿ ဂမ္ဘီရာဝဘာသဂ္ဂဟဏံ, တသ္မာ အညတ္ထ လဗ္ဘမာနံ စာတုကောဋိကံ ဗျတိရေကမုခေန နိဒဿေတွာ တမေဝဿ ဧကန္တဂမ္ဘီရတံ ဝိဘာဝေတုံ **“ဧကံ ဟိ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **စတံ နတ္ထိ** တိ အဂမ္ဘီရော အဂမ္ဘီရာဝဘာသော စာတိ ဧတံ ဒွဝယံ နတ္ထိ။ တေန ယထာဒဿိတေ စာတုကောဋိကေ ပစ္ဆိမာ ဧကကောဋိ လဗ္ဘတီတိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **“အယံ ဟိ”**တိအာဒိ။

ယေဟိ ဂမ္ဘီရဘာဝေဟိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ‘‘ဂမ္ဘီရော’’တိ ဝုစ္စတိ, တေ စတူဟိ ဥပမာဟိ ဥလ္လိင်္ဂေန္တော **“ဘဝဂ္ဂဂ္ဂဟဏာယာ”**တိအာဒိမာဟ။ ယထာ ဘဝဂ္ဂဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ဂဟေတုံ န သက္ကာ ဒူရဘာဝတော, ဧဝံ သင်္ခါရာဒီနံ အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယသမ္ဘူတသမုဒာဂတတ္ထော ပကတိဉာဏေန ဂဟေတုံ န သက္ကာ။ ယထာ သိနေရုံ ဘိန္ဒိတွာ မိဉ္ဇံ ပဗ္ဗတရသံ ပာကတိကပုရိသေန နီဟရိတုံ န သက္ကာ, ဧဝံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဂတေ ဓမ္မတ္ထာဒိကေ

ပကတိဉာဏေန ဘိန္ဒိတ္ွတ ဝိဘဇ္ဇ ပဋိဝိဇ္ဈနဝသေန ဇာနိတုံ န သက္ကာ။ ယထာ မဟာသမုဒ္ဒံ ပကတိပုရိသဿ ဗာဟုဒ္ဒဝယဝသေန ဟရံ တရိတုံ န သက္ကာ။ ဧဝံ ဝေပုလ္လဂ္ဂေန မဟာသမုဒ္ဒသဒိသံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ပကတိဉာဏေန ဒေသနာဝသေန ပရိဟာရိတုံ န သက္ကာ။ ယထာ ပထဝိံ ပရိဝတ္တေတ္ွတ ဟာကတိကပုရိသဿ ပထတေဇံ ဂဟေတုံ န သက္ကာ, ဧဝံ ဣတ္ထံ အဝိဇ္ဇာဒယော သင်္ခါရာဒီနံ ပစ္စယာ ဟောန္တီတိ တေသံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒသဘာဝေ ဟာကတိကဉာဏေန နီဟရိတ္ွတ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝံ စတုဗ္ဗိဓဂမ္ဘီရတာဝသေန စတဿော ဥပမာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ ဟာကတိကဉာဏဝသေန စာယမတ္ထယောဇနာ ကတာ ဒိဋ္ဌသစ္စာနံ တတ္ထ ပဋိဝေဓသဗ္ဘာဝတော, တထာပိ ယသ္မာ သာဝကာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနဉ္စ တတ္ထ သပ္ပဒေသမေဝ ဉာဏံ, ဗုဒ္ဓာနံယေဝ နိပ္ပဒေသံ။ တသ္မာ ဝုတ္တံ **“ဗုဒ္ဓဝိသယံ ပဉှာ”**န္တိ။

မာတိ ပဋိသေဓေ နိပာတော။ သ္ွတယံ “ဥတ္တာနကုတ္တာနကော ဝိယ ခါယတီ”တိ ဝစနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တောတိ အာဟ **“မာ ဘဏီတိ အတ္ထော”** တိ။ **ဥဿာဒေန္တော** တိ ပညာဝသေန ဥက္ကံသေန္တောတိ အတ္ထော။ **အပသာဒေန္တော**တိ နိဗ္ဗုစ္ဆန္တော, နိဂ္ဂဏှန္တောတိ အတ္ထော။ **တေနာ**တိ မဟာပညာဘာဝေန။

တတ္ထာ တိ ထေရဿ သတိပိ ဥတ္တာနဘာဝေ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဿ အညေသံ ဂမ္ဘီရဘာဝေ။ **သုဘောဇနရသပုဋ္ဌဿာ**တိ သုန္ဒရေန ဘောဇနရသေန ပောသိတဿ။ **ကတယောဂဿာ** တိ နိဗ္ဗုဒ္ဓပယောဂေ ကတပရိစယဿ။ **မလ္လလဟာသာဏ**န္တိ မလ္လေဟိ မဟာဗလေဟေဝ ခိပိတဗ္ဗပာသာဏံ။ **ကုဟိံ ဣမဿ ဘာရိယဋ္ဌာန**န္တိ ကသ္မိံ ပဒေသေ ဣမဿ ဟာသာဏဿ ဂရုတရပဒေသောတိ တဿ သလ္လဟုကဘာဝံ ဒီပေန္တော ဝဒတိ။

တိမိရပိင်္ဂလေနေဝ ဒီပေန္တိ တဿ မဟာဝိပ္ဖာရဘာဝတော။ တေနာဟ **“တဿ ကိရာ”** တိအာဒိ။ **ပက္ကုထတီ**တိ ပက္ကုထန္တံ ဝိယ ပရိဝတ္တတိ ပရိတော ဝတ္တတိ။ လက္ခဏဝစနဉ္စေဟတံ။ ပိဋ္ဌိယံ သကလိကအဋ္ဌိကာ ပိဋ္ဌိပတ္ွတံ။ **ကာယူပပန္နဿာ** တိ မဟတာ ကာယေန ဥပေတဿ, မဟာကာယဿာတိ အတ္ထော။ **ပိဋ္ဌိ ဝဋ္ဋိ** တိ ပိဋ္ဌိ ကလာပေ။ **သုပဏ္ဏတတ** န္တိ နာဂဂ္ဂဟဏာဒီသု ပက္ခပဖ္ဖောဋနဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇနကတတံ။

“ပုဗ္ဗူပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ”တိအာဒိနာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌကာရဏာနိ ဝိတ္ထာရတော ဝိဝရိတုံ **“ဣတော ကိရာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဣတော**တိ ဣတော ဘဒ္ဒကပ္ပတော။ **သတသဟဿိမေ** တိ သတသဟဿမေ။ **ဟံသဝတီ နာမ နဂရံ အဟောသိ** ဇာတနဂရံ။ **ဓုရပတ္တာနီ**တိ ဗာဟိရပတ္တာနိ, ယာနိ ဒီဃတမာနိ။

ကနိဋ္ဌဘာတာ တိ ဝေမာတိကဘာတာ ကနိဋ္ဌော ယထာ အမှာကံ ဘဂဝတော နန္ဒတ္ထေရော။ ဗုဒ္ဓာနဉှိ သဟောဒရာ ဘာတရော နာမ န ဟောန္တိ။ တတ္ထ ဇေဋ္ဌာ တာဝ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ, ကနိဋ္ဌာနံ ပန အသမ္ဘဝေ ဧဝ။ **ဘောဂ**န္တိ ဝိဘဝံ။ **ဥပသန္တော** တိ စောရဇနိတသင်္ခောဘဝူပသမေန ဥပသန္တော ဇနပဒေါ။

ဒွေဝ သာဋကေ နိဝတ္ထေတ္ွတတိ သာဋကဒ္ွဝယမေဝ အတ္တနော ကာယပရိဟာရိယံ ကတ္ွတ, ဣတရံ သဗ္ဗသမ္ဘာရံ အတ္တနာ မောစေတ္ွတ။

ပတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထ န္တိ အန္တောပက္ခိတ္တဥဏှဟဘောဇနတ္တာ ပတ္တဿ အပရာပရံ ဟတ္ထေ ပရိဝတ္တေန္တဿ သုခေန ပတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထံ။ **ဥတ္တရိသာဋက** န္တိ အတ္တနော ဥတ္တရိယံ သာဋကံ။ **တောနိ ဟာကဋ္ဋာနာနိ** တိ တောနိ ယထာဝုတ္တာနိ ဘဂဝတော ဒေသနာယ ဟာကဋ္ဌာနိ ဗုဒ္ဓေ ဗုဒ္ဓသာဝကေ စ ဥဒ္ဒိဿ ထေရဿ ပုညကရဏဋ္ဌာနာနိ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ပန ဗောဓိသတ္တဥ္စ ဥဒ္ဒိဿ ထေရဿ ပုညကရဏဋ္ဌာနာနိ ဗဟူနိယေဝ။

ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတ္ွတ တိ အမ္ှာကံ ဗောဓိသတ္တဿ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဒိဝသေယေဝ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတ္ွတ။

ဥဂ္ဂဟာနံ ဟတ္ထိယာ ဥဂ္ဂဏှာဟနံ, **သဝနံ** အတ္ထသဝနံ, **ပရိပုစ္ဆနံ** ဂဏ္ဌိဋ္ဌာနေသု အတ္ထပရိပုစ္ဆနံ, **ဓာရဏံ** ဟတ္ထိယာ ဟတ္ထိအတ္ထဿ စ စိတ္တေ ဌပနံ။ သဗ္ဗမ္ပေတံ ဣမ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ, သဗ္ဗဿပိ ဗုဒ္ဓဝစနဿ ဝသေနာတိပိ ဝဋ္ဋတိ။ **သောတာပန္နာနဉ္စ။ပေ။ ဥပဋ္ဌာတိ** တတ္ထ သမ္မောဟဝိဂမေန “ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ, သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ”န္တိ အတ္တပစ္စက္ခဝသေန ဥပဋ္ဌာနတော ။ **နာမရူပပရိစ္ဆေဒေါ** တိ သဟ ပစ္စယေန နာမရူပဿ ပရိစ္ဆိဇ္ဇ အဝဗောဓော။ **စတူဟီ**တိ ဓမ္မဂမ္ဘီရာဒီဟိ စတူဟိ ဂမ္ဘီရတာဟိ သဗ္ဗာပိ **ဂမ္ဘီရတာ** ။

သာဝကေဟိ ဒေသိတာ ဒေသနာပိ ပန သတ္ထု ဧဝ ဒေသနာတိ အာဟ **“မယာ ဒိန္နနယေ ဌတွာ”** တိ။ “သေက္ခေန
နာမ နိဗ္ဗာနံ သဗ္ဗာကာရေန ပဋိဝိဒ္ဓံ န ဟောတီ”တိ န တဿ ဂမ္ဘီရတာတိ တဿ ဂမ္ဘီရဿ ဥပာအနဿ ဂမ္ဘီ
ရတာ ဝိယ သုဋ္ဌု ဒိဋ္ဌာ နာမ ဟောတိ။ တသ္မာ အာဟ **“ဣဒံ နိဗ္ဗာနမေဝ ဂမ္ဘီရံ, ပစ္စယာကာရော ပန ဥတ္တာနကော
ဇာတော”**တိ။ နိဗ္ဗာနဉှိ သဗ္ဗေပိ အသေက္ခာ သဗ္ဗသော ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ နိပ္ပဒေသတ္တာ, ပစ္စယာကာရံ ပန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ
ယေဝ အနဝသေသတော ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ, န ဣတရေ။ တသ္မာ ပစ္စယဝသေန “ဣဒံ အပရဒ္ဓ”န္တိ ဝုတ္တံ ထေရံ အပသာဒေ
န္တေန။ တမေဝ ဟိဿ အနဝသေသတော ပဋိဝေဓာဘာဝံ ဝိဘာဝေတုံ **“အထ ကသ္မာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အသတိပိ ဓမ္မ
တော ဘေဒေ သံယောဇနတ္ထအနုသယတ္ထဝသေန ပန တေသံ လဗ္ဘမာနဘေဒံ ဂဟေတွာ **“ဣမေ စတ္တာရော ကိ
လေသေ”**တိ ဝုတ္တံ။ အညော ဟိ တေသံ ဗန္ဓနတ္ထော, အညော ထာမဂမနဋ္ဌောတိ။ ဧသ နယော သေသေသုပိ။ ဣတိ
ဣမေသံ ကိလေသာနံ အပ္ပဟီနတ္တာ တထာရူပံ ဥပနိဿယသမ္ပဒံ အဘာဝယတော ဝ အနုတ္တာနမေဝ ဓမ္မံ ဥတ္တာနန္တ
တိ န ဝတ္တဗ္ဗမေတတိ အဓိပ္ပာယော။ **စတ္တာရိ အဋ္ဌ သောဠသ တ အသင်္ချေယျာနိ** တိ ဣဒံ မဟာဗောဓိသတ္တာ
နံ သန္တာနေ ဗောဓိပရိပာစကဓမ္မာနံ တိက္ခမဇ္ဈိမမုဒုဘာဝသိဒ္ဓကာလဝိသေသဒဿနံ, တဉ္စ ခော မဟာဘိနီဟာရတော ပ
ဋ္ဌာယာတိ ဝဒန္တိ။ **ဧတေဟီ**တိ ယထာဝုတ္တဗုဒ္ဓသာဝကအဂ္ဂသာဝကပစ္စေကဗုဒ္ဓသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ ဝိသေသာဓိဂမေဟိ။ **ပစ္စ
နီက**န္တိ ပဋိက္ကူလံ ဝိရုဒ္ဓံ။ သဗ္ဗထာ ပစ္စယာကာရပဋိဝေဓော နာမ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာဓိဂမော ဧတတိ ဝုတ္တံ **“ပစ္စယာ
ကာရံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ တယမန္တဿေတ”**တိ။ **နဝဟိ အာကာရေဟီ**တိ ဥပ္ပာဒါဒီဟိ နဝဟိ ပစ္စယာကာရေဟိ။ ဝုတ္တဉှေ
တံ **ပဋိသမ္ဘိဒါယံ** (ပဋိ. မ. ၁.၄၅) –

“အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာနံ ဥပ္ပာဒဋ္ဌိတိ စ ပဝတ္တဋ္ဌိတိ စ နိမိတ္တဋ္ဌိတိ စ အာယူဟနဋ္ဌိတိ စ သံယောဂဋ္ဌိတိ စ ပလိ
ဗောဓဋ္ဌိတိ စ သမုဒယဋ္ဌိတိ စ ဟေတုဋ္ဌိတိ စ ပစ္စယဋ္ဌိတိ စ, ဣမေဟိ နဝဟာကာရေဟိ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယော, သင်္ခါရာ
ပစ္စယသမုပ္ပန္နာ”တိအာဒိ။

တတ္ထ **နဝဟာကာရေဟီ**တိ နဝဟိ ပစ္စယဘာဝူပဂမနေဟိ အာကာရေဟိ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧတသ္မာ ဖလန္တိ **ဥပ္ပာဒော,**
ဖလုပ္ပတ္တိယာ ကာရဏဘာဝေါ။ သတိ စ အဝိဇ္ဇာယ သင်္ခါရာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နာသတိ, တသ္မာ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာနံ ဥပ္ပာ
ဒော ဟောတိ။ တထာ အဝိဇ္ဇာယ သတိ သင်္ခါရာ ပဝတ္တန္တိ စ နိမိယန္တိ စ။ ယထာ စ ဘဝါဒီသု ခိပန္တိ, ဧဝံ တေသံ
အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယော ဟောတိ, တထာ အာယူဟန္တိ ဖလုပ္ပတ္တိယာ ဃဋေန္တိ သံယုဇ္ဇန္တိ အတ္တနော ဖလေန။ ယသ္မိံ
သန္တာနေ သယံ ဥပ္ပန္နာ, တံ ပလိဗုန္ဓန္တိ ပစ္စယန္တရသမဝါယေ ဥဒယန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဟိနောတိ စ သင်္ခါရာနံ
ကာရဏဘာဝံ ဥပဂစ္ဆတိ။ ပဋိစ္စ အဝိဇ္ဇံ သင်္ခါရာ အယန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ ဧဝံ အဝိဇ္ဇာယ သင်္ခါရာနံ ကာရဏဘာဝူပ
ဂမနဝိသေသာ ဥပ္ပာဒါဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။ **ဥပ္ပာဒဋ္ဌိတီ** တိ စ တိဋ္ဌတိ ဧတေနာတိ ဌိတိ, ကာရဏံ။ ဥပ္ပာဒော ဧဝ ဌိတိ
ဥပ္ပာဒဋ္ဌိတိ။ ဧသ နယော သေသေသုပိ။ ဣဒဉ္စ ပစ္စယာကာရဒဿနံ ယထာ ပုရိမေဟိ မဟာဗောဓိမူလေ ပဝတ္တိတံ, တထာ
အမှာကံ ဘဂဝတာပိ ပဝတ္တိတန္တိ အစ္ဆရိယဝေဂါဘိဟတာ ဒသသဟဿိလောကဓာတု သင်္ကမ္ပိ သမ္ပကမ္ပီတိ ဒ
ဿေန္တော **“ဒိဋ္ဌမတ္တေ”** တိအာဒိမာဟ။

ဧတဿ ဓမ္မဿာ တိ ဧတဿ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒသညိတဿ ဓမ္မဿ။ သော ပန ယသ္မာ အတ္ထတော ဟေ
တုပ္ပဘဝါနံ ဟေတု။ တေနာဟ **“ဧတဿ ပစ္စယဓမ္မဿာ”** တိ ။ ဇာတိအာဒီနံ ဇရာမရဏပစ္စယတာယာတိ အတ္ထော။
နာမရူပပရိစ္ဆေဒေ တဿ စ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေ န ပဋ္ဌမာဘိနိဝေသမတ္တေန ဟောတိ, အထ ခေါ တတ္ထ အပရာပရံ
ဉာဏုပ္ပတ္တိသညိတေန အနု အနု ဗုဇ္ဈနေန။ တဒုဘယဘာဝံ ပန ဒဿေန္တော **“ဉာတပရိညာဝသေန အနနုဗုဇ္ဈ
နာ”**တိ အာဟ။ နိစ္စသညာဒီနံ ပဇဟနဝသေန ပဝတ္တမာနာ ဝိပဿနာဓမ္မေ ပဋိဝိဇ္ဈတိ ဧဝ နာမ ဟောတိ ပဋိပက္ခဝိက္ခမ္
ဘနေန တိက္ခဝိသဒဘာဝပတ္တိတော, တဒဓိဋ္ဌာနဘူတာ စ တီရဏပရိညာ အရိယမဂ္ဂေ စ ပရိညာပဟာနာဘိသမယဝ
သေန ပဝတ္တိယာ တီရဏပ္ပဟာနပရိညာသင်္ဂဟော စာတိ တဒုဘယပဋိဝေဓာဘာဝံ ဒဿေန္တော **“တီရဏပ္ပဟာနပရိ
ညာဝသေန အပ္ပဋိဝိဇ္ဈနာ”**တိ အာဟ။ တန္တံ ဝုစ္စတိ ပဋ္ဋဝိနနတ္ထံ တန္တဝါယေဟိ တန္တံ အာဝဉ္ဆိတွာ ပသာရိတသု
တ္တဝဋ္ဋိတံ နီယတီတိ ကတွာ, တံ ပန တန္တာကုလတာယ နိဒဿနဘာဝေန အာကုလမေဝ ဂဟိတန္တိ အာဟ **“တန္တံ
ဝိယ အာကုလဇာတာ”**တိ။ သင်္ခေပတော ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေန္တော **“ယထာ နာမာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။
သမာနေတုန္တိ ပုဗ္ဗေနာပရံ သမံ ကတွာ အာနေတုံ, အဝိသမံ ဥဇုံ ကာတုန္တိ အတ္ထော။ တန္တမေဝ တ အာကုလံ တန္တာ
ကုလံ, တန္တာကုလံ ဝိယ ဇာတာ ဘူတာ **တန္တာကုလကဇာတာ** ။ မဇ္ဈိမံ ပဋိပဒံ အနုပဂန္တွာ အန္တဒွယပက္ခန္ဒေန
ပစ္စယာကာရေ ခလိတွာ အာကုလဗျာကုလာ ဟောန္တိ, တေနေဝ အန္တဒွယပက္ခန္ဒေန တံတံဒိဋ္ဌိဂ္ဂါဟဝသေန ပရိဗ္ဗ

ဘာမန္တာ ဥဇုကံ ဓမ္မဋ္ဌိတိတန္တံ ပဋ္ဌိဝိဇ္ဇိတုံ န ဇာနန္တိ။ တေနာဟ **"န သက္ကောန္တိ ပစ္စယာကာရံ ဥဇုံ ကာတုံ"** န္တိ။ **ဒွေဝ ဗောဓိသတ္တေ** တိ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တမဟာဗောဓိသတ္တေ။ **အတ္တနော ဓမ္မတာယာ**တိ အတ္တနော သဘာဝေန, ပရော ပဒေသေန ဝိနာတိ အတ္ထော။ **တတ္ထ တတ္ထ ဂုဠကဇာတ** န္တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ ဇာတဂုဠကံ ပိဏ္ဍိသုတ္တံ။ တ တော ဧဝ **ဂဏ္ဌိဗဒ္ဓ** န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပစ္စယေသု ပက္ခလိတွာ** တိ အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တာဒိသဘာဝေသု ပစ္စယဓမ္မေသု နိစ္စာဒိ ဘာဝဝသေန ပက္ခလိတွာ။ **ပစ္စယေ ဥဇုံ ကာတုံ အသက္ကောန္တော** တိ တဒ္ဒသ္သေဝ နိစ္စာဒိကဟဿ အဝိဒ္ဒသ္ဗုန တော ပစ္စယဓမ္မနိမိတ္တံ အတ္တနော ဒဿနံ ဥဇုံ ကာတုံ အသက္ကောန္တော ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသကာယဂန္ထဝသေန ဂဏ္ဌိ ကဇာတာ ဟောန္တိတိ အာဟ **"ဒွတသဋ္ဌိ။ပေ။ ဂဏ္ဌိဗဒ္ဓာ"** တိ။

ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ တ ဗ္ရာဟ္မဏာ တ သဿတဒိဋ္ဌိအာဒိ **ဒိဋ္ဌိယော နိဿိတာ** အလ္လီနာ, ဝိနနတော ကု လာတိ ဣတ္တိလိင်္ဂဝသေန လဒ္ဓနာမဿ တန္တတယဿ ဂဏ္ဌိကံ နာမ အာကုလဘာဝေန အဂ္ဂတော တ မူလတော တ ဒုဝိညေယျာဝယဝံ ခလိတဗန္ဓသုတ္တန္တိ အာဟ **"ကုလာဂဏ္ဌိကံ ဝုစ္စတိ ပေသကာရကဉ္ဇိယသုတ္တ"** န္တိ။ **သ ကုဏိကာ**တိ ဝဋ္ဋစာဋ္ဌကသကုဏိကာ။ သာ ဟိ ရုက္ခသာခာသု ဩလမ္ဗနကုလာဝကာ ဟောတိ။ တဥ္ဟိ သာ ကုလာဝကံ တ တော တတော တိဏဟီရာဒိကေ အာနေတွာ တထာ တထာ ဝိနန္တိ, ယထာ တေသံ ပေသကာရကဉ္ဇိယသုတ္တံ ဝိယ အ ဂ္ဂေန တ အဂ္ဂံ, မူလေန တ မူလံ သမာနေတုံ ဝိဝေစေတုံ တ န သက္ကာ။ တေနာဟ **"ယထာ"**တိအာဒိ။ **တဒုဘယမ္ပိ** တိ ကု လာဂဏ္ဌိကန္တိ ဝုတ္တံ ကဉ္ဇိယသုတ္တံ ကုလာဝကဉ္စ။ **ပုရိမနယေနေဝာ**တိ ''ဧဝမေဝ သတ္တာ''တိအာဒိနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တ တနယေနေဝ။

ကာမံ မုဉ္စပဗ္ဗဇတိဏာနိ ယထာဇာတာနိပိ ဒီဃဘာဝေန ပတိတွာ အရညဋ္ဌာနေ အညမညံ ဝိနန္ဓိတွာ အာကုလာနိ ဟုတွာ တိဋ္ဌန္တိ, တာနိ ပန တထာ ဒုဗ္ဗိဝေစိယာနိ ယထာ ရဇ္ဇုဘူတာနီတိ ဒဿေတုံ **"ယထာ ဟိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

အပာယောတိ အယေန သုခေန, သုခဟေတုနာ တ ဝိရဟိတော။ **ဒုက္ခဿ ဂတိဘာဝတော** တိ အပာယိကဿ ဒုက္ခဿ ပဝတ္တိဋ္ဌာနဘာဝတော။ **သုခသမုဿယတော** တိ ''အဗ္ဘုဒယတော ဝိနိပတိတတ္တာ''တိ ဝိရူပံ နိပတိတတ္တာ ယထာ တေနတ္တဘာဝေန သုခသမုဿယော န ဟောတိ, ဧဝံ နိပတိတတ္တာ။ **ဣတရော**တိ သံသာရော နနု ''အပာယ''န္တိ အာဒိနာ ဝုတ္တောပိ သံသာရော ဧဝတိ? သစ္စမေတံ, နိရယာဒီနံ ပန အဓိမတ္တဒုက္ခဘာဝဒဿနတ္ထံ အပာယာဒိဂ္ဂဟ ဏံ ဂေဗလိဗဒ္ဒညာယေန အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ခန္ဓာနဉ္စ ပဋိပာဋိ** တိ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ဟေတုဖလဘာဝေန အပရာပရ ပ္ပဝတ္တိ။ **အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ဝတ္တမာနာ** တိ အဝိစ္ဆေဒေန ပဝတ္တမာနာ။

တံ သဗ္ဗမ္ပိ တိ တံ ''အပာယ''န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တံ သဗ္ဗံ အပာယဒုက္ခဉ္စေဝ ဝဋ္ဋဒုက္ခဉ္စ။ **မဟာသမုဒ္ဒေ ဝါတ က္ခိတ္တာ နာဝ ဝိယာ**တိ ဣဒံ ပရိဗ္ဗမနဋ္ဌာနဿ မဟန္တဘာဝဒဿနတ္ထဉ္စေဝ ပရိဗ္ဗမနဿ အနဝတ္ထိတဒ ဿနတ္ထဉ္စ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

နိဒါနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုက္ခဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. မဟာဝဂ္ဂေါ

၁. အဿုတဝါသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၁. **"အဿုတဝါ"** တိ သောတဒွါရာနုသာရေန ဥပဓာရိတံ, ဥပဓာရဏံ ဝါ သုတံ အဿ အတ္ထီတိ သုတဝါ, တပ္ပ ဋိက္ခေပေန န သုတဝါတိ အဿုတဝါ။ ဝါ-သဒ္ဒေ စာယံ ပသံသာယံ, အတိသယဿ ဝါ ဗောဓနကော, တသ္မာ ယ ဿ ပသံသိတံ, အတိသယေန ဝါ သုတံ အတ္ထိ, သော ''သုတဝါ''တိ သံကိလေသဝိဒ္ဓံသနသမတ္ထော ပရိယတ္တိဓမ္မပ ရိစယော ''တံ သုတွာ တထတ္တာယ ပဋိပတ္တိ စ သုတဝါ''တိ ဣမိနာ ပဒေန ပကာသိတော။ အထ ဝါ သောတဗ္ဗယုတ္တံ တံ သုတွာ ကတ္တဗ္ဗနိပ္ဖတ္တိ သုဏီတိ သုတဝါ။ တပ္ပဋိက္ခေပေန န သုတဝါတိ အဿုတဝါ။ တေနာဟ ဟေရာဏာ

“အာဂမာဓိဂမာဘာဝ, ဧဠေယျော အဿုတဝတ ဣတိ”တိ။ တထာ စာဟ “ခန္ဓာတု။ပေ။ ဝိနိစ္ဆယရဟိတော”တိ။ တ
တ္ထ တစုဂ္ဂတကရဏံ **ဥဂ္ဂဟော,** တတ္ထ ပရိပုစ္ဆနံ **ပရိပုစ္ဆာ,** ကုသလေဟိ သဟ စောဒနာပရိဟာရဏဝသေန ဝိနိစ္ဆယ
ဿ ကာရဏံ **ဝိနိစ္ဆယော။ ပုထူန** န္တိ ဗဟူနံ။ **ကိလေသာဒီနံ** ကိလေသာဘိသင်္ခါရာနံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ
ဂဏ္ဌိဒွေသေသု (မဟာနိ. ၅၁, ၉၄) အာဂတနယေန။ **အန္ဓပုထုဇ္ဇနော ဂဟိတော** “နာလံ နိဗ္ဗိန္ဒိတု”န္တိအာဒိဝစနတော။ အာ
သန္နပစ္စက္ခတာစိ **ဣဒံ-**သဒ္ဒေတိ အာဟ **“ဣမသ္မိံတိ ပစ္စုပ္ပန္နပစ္စက္ခကာယံ ဒဿေတိ”** တိ။ စတူသု မဟာဘူတေ
သု နိယုတ္တောတိ **စာတုမဟာဘူတိကော။** ယထာ ပန မဟာမတ္တိကာယ နိဗ္ဗတ္တံ မတ္တိကာမယံ, ဝေမယံ စတူဟိ
မဟာဘူတေဟိ နိဗ္ဗတ္တော **“စတုမဟာဘူတမယော”**တိ ဝုတ္တံ။ **နိဗ္ဗိန္ဒေယျာ** တိ နိဗ္ဗိန္ဒနမ္ပိ အာပဇ္ဇေယျ။ နိဗ္ဗိ
န္ဒနာ နာမ ဥက္ကဏ္ဌနာ အနဘိရတိဘာဝတောတိ ဝုတ္တံ **“ဥက္ကဏ္ဌေယျာ”** တိ။ **ဝိရဇ္ဇေယျာ** တိ ဝိတရာဂေ ဘ
ဝေယျ။ တေနာဟ **“န ရဇ္ဇေယျာ”** တိ။ **ဝိမုစ္စေယျာ** တိ ဣဓ ပန အစ္စန္တာယ ဝိမုစ္စနံ အဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ **“မုစ္စ
ိတုကာမော ဘဝေယျာ”**တိ။ စတူဟိ စ ရူပဇနကပစ္စယေဟိ အာဂတော စယောတိ, **အာစယော,** ဝုဒ္ဓိ။ စယတော အပက္ကမ
ကမောတိ **အပစယော,** ပရိဟာနိ။ **အာဒာနန္တိ** ဂဟဏံ, ပဋိသန္ဓိယာ နိဗ္ဗတ္တိ။ **ဘေဒေါတိ** ခန္ဓာနံ ဘေဒေါ။ သော ဟိ ကဠေ
ဝရဿ နိက္ခေပောတိ ဝုတ္တောတိ အာဟ **“နိက္ခေပနန္တိ ဘေဒေါ”** တိ။

ပညာယန္တိ တိ ပကာရတော ဉာယန္တိ။ **ရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတုံ** ပရိဂ္ဂဏှနဝသေနပိ ရူပံ အာလမ္ဗိတုံ။ **အယုတ္တရူပံ
ကတ္ဝာ** တဏှာဟာဒီဟိ ပရိဂ္ဂဟေတုံ အရူပံ ပရိဂ္ဂဏှိတုံ ယုတ္တရူပံ ကရောတိ တေသံ ဘိက္ခူနံ သပ္ပာယဘာဝတော။
တေနာဟ **“ကသ္မာ”** တိအာဒိ။ **နိက္ကမုန္တော** တိ တတော ကဟတော နီဟရန္တော။

မနာယတနန္တ္ဝေ **နာမံ,** န သမာဓိပညတ္တိနံ “စိတ္တံ ပညဥ္စ ဘာဝယံ (သံ. နိ. ၁.၂၃, ၁၉၂; ပေဋကော. ၂၂; မိ. ပ.
၁.၉.၉), စိတ္တော ဂဟပတိ”တိအာဒီသု (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၇၄) ဝိယ။ စိတ္တီကာတဗ္ဗဘူတံ ဝတ္ထု တေဿာတိ စိတ္တဝတ္ထု,
တဿ ဘာဝေ **စိတ္တဝတ္ထုတာ,** တေန ကာရဏေန စိတ္တဘာဝမာဟ။ **စိတ္တကေစရတာယာ** တိ စိတ္တဝိစိတ္တဝိသယ
တာယ။ **သမ္ပယုတ္တဓမ္မစိတ္တတာယာ** တိ ရာဂါဒိသဒ္ဓါဒိသမ္ပယုတ္တဓမ္မဝသေန စိတ္တသဘာဝတ္တာ။ တေန စိတ္တ
တာယ စိတ္တတ္တမာဟ။ **ဝိဇာနနဋ္ဌေနာ** တိ ဗုဇ္ဈနဋ္ဌေန။ **အဇ္ဈောသိတ** န္တိ အဇ္ဈောသာဘူတာယ တဏှာယ ဂဟိ
တံ။ တေနာဟ **“တဏှာယာ”**တိအာဒိ။ **ပရာမသိတ္ဝာ**တိ ဓမ္မသဘာဝံ အနိစ္စတာဒိံ အတိက္ကမိတ္ဝာ ပရတော နိစ္စာဒိ
တော အာမသိတ္ဝာ။ **အဋ္ဌသဝ** န္တိ အဋ္ဌာဓိကံ သတံ။ **နဝ မာနာ**တိ သေယျဿ “သေယျောဟမသ္မီ”တိအာဒိနာ
အာဂတာ နဝဝိဓမာနာ။ ဗ္ရဟ္မဇာလေ အာဂတာ သဿတတဒသယော **ဒွတသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိယော။ ဝေ** န္တိ ဝုတ္တာကာရေန။
ယသ္မာ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဂ္ဂဟဝသေန ပုထုဇ္ဇနေန ဒဠှဂ္ဂဟံ ဂဟိတံ, တသ္မာ သော တတ္ထ **နိဗ္ဗိန္ဒိတုံ** နိဗ္ဗိဒာဉ
ဏံ ဥပ္ပာဒေတုံ **န သမတ္ထော** ။

ဘိက္ခဝေ တိ ဧတ္ထ **ဣတိ-**သဒ္ဒေါ အာဒိအတ္ထော, တေန “ဝရ”န္တိ ဧဝမာဒိကံ သင်္ဂဏှာတိ။ ဣဒံ အနုသန္ဓိဝစ
နံ **“ကသ္မာ အာဟာ”** တိ ကထေတုကာမတာယ ကာရဏံ ပုစ္ဆတိ။ တေနာဟ **“ပဌမံ ဟိ”**တိအာဒိ။ အဿုတဝတာ ပုထုဇ္
ဇနေန။ **တေနာ**တိ ဘဂဝတာ။ **အယုတ္တရူပံ ကတံ** “နိဗ္ဗိန္ဒေယျာ”တိအာဒိနာ အာဒီနဝဿ ဝိဘာဝိတတ္တာ။ အရူပေ
ပန တထာ အာဒီနဝဿ အဝိဘာဝိတတ္တာ ဝုတ္တံ **“အရူပံ** ပရိဂ္ဂဟေတုံ **ယုတ္တရူပ”** န္တိ, ယုတ္တရူပံ ဝိယ ကတန္တိ
အဓိပ္ပာယော။ **ကဟော**တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဂ္ဂဟော။ **“နိက္ခမိတ္ဝာ အရူပံ ဂတော”** တိ ဣဒံ ဘဂဝတာ အာဒီနဝံ ဒဿ
သေတ္ဝာ ရူပေ ကဟော ပဋိက္ခိတ္တော, န အရူပေ, တသ္မာ “ကာတဗ္ဗော နု ခော သော တတ္ထာ”တိ မိစ္ဆာဂဏှာဟန္တာ
နံ သော တတော ရူပတော နိက္ခမိတ္ဝာ အရူပံ ဂတော ဝိယ ဟောတီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ **တိဋ္ဌမာန** န္တိ တိဋ္ဌန္တံ။ “အာပ
ဇ္ဇိတ္ဝာ ဝိယ ဟောတီ”တိ သဘာဝေန ပဝတ္တမာနံ **“ပဌမဝယေ”**တိအာဒိနာ ရူပဿ ဘေဒံ ဝယာဒီဟိ ဝိဘဇိတ္ဝာ ဒဿ
သေတိ။

ဟာဒဿ ဥဒ္ဒရဏော တိ ယထာ ဌပိတဿ ဟာဒဿ ဥက္ခိပနေ။ **အတိဟရဏ**န္တိ ယထာဥဒ္ဒတံ ယထာဌိတဌာနံ
အတိက္ကမိတ္ဝာ ဟရဏံ။ **ဝီတိဟရဏ**န္တိ ဥဒ္ဒတော ဟာအော ယထာဌိတံ ဟာဒံ ယထာ န ဃဋ္ဋေတိ, ဧဝံ ထောကံ ပဿ
တော ပရိဏာမေတ္ဝာ ဟရဏံ။ **တေဿဇ္ဇန** န္တိ တထာ ပရဟာဒံ ဝီတိသာရေတ္ဝာ ဘူမိယံ နိက္ခိပနတ္ထံ အတေဿဇ္ဇ
နံ။ **သန္နိက္ခေပန** န္တိ တေဿဇ္ဇေတ္ဝာ ဘူမိယံ သမံ နိက္ခိပနံ ဌပနံ။ **သန္နိရုဇ္ဈန** န္တိ နိက္ခိတ္တဿ သဗ္ဗသော နိရုဇ္
ဈနံ ဥပ္ပီဠနံ။ **တတ္ထ တတ္ထေဝ** တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ပဌမဝယာဒိကေ ဧဝ။ အဝဓာရဏေန တေသံ ကောဋ္ဌာသန္တရသင်္
ကမနာဘာဝမာဟ။ **ဩဓီ**တိ ဘာဂေ, **ပဗ္ဗ** န္တိ သန္ဓိ။ ပဌမဝယာဒယော ဧဝ ဟောန္တိ ဩဓိ ပဗ္ဗန္တိ စ အဓိပ္ပေတာ။ **ပဌမပ

ဉ္ဉာယန္တာတိ “ပဉ္ဉပဉ္ဉာ”က္ကတိ ကရောန္တာ ဝိယ, တေန နေသံ ပဝတ္တိက္ခဏာသု က္ကတ္တရတံ ဒဿေတိ။ **တေန္တိ** တေံ ရူပဓမ္မာနံ ယထာဝုတ္တံ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဘိဇ္ဇနံ ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ။ **ဝင္ငိုပ္ပဒေသ** န္တိ ဝင္ငိယာ ပုလကံ ဗရပဟံ။ တဉ္ဉဟိ ဝင္ငိယာ ပုလကံ အနတိက္ကမိတ္ဝာတဝ သာ ဒီပဇာလာ ဘိဇ္ဇတိ။ **ပဝေဏိသမ္ဗန္ဓဝသေနာ**တိ သန္တတိဝသေန။

ရတ္တိ န္တိ ရတ္တိယံ။ ဘုမ္မတ္ထေ ဟေတံ ဥပယောဂဝစနံ။ **ဧဝံ ပန အတ္ထော န ဂဟေတဗ္ဗော** အနုပ္ပန္နသ္သ နိ ရောဓာဘာဝတော။ **ပုရိမပဝေဏိတော**တိ ရူပေ ဝုတ္တပဝေဏိတော။ **အနေကာနိ စိတ္တကောဋ္ဌိသတသဟဿာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ**တိ ဝုတ္တမတ္ထံ ထေရတဒေန ဒီပေတုံ **“ဝုတ္တမ္ပိ စေတ”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အမုစ္စဥ္ဇ** န္တိ ထောကေန ဥိနံ ဥပမံ, တသ္သ ပန ဥပမံ အဓိကာရတော တဟာသတသ္သာတိ ဝိညာယတိ။ “အမုစုဒ္ဒသ”န္တိ ကေစိ, “အမုစတုတ္တ”န္တိ အပ ရေ။ “သာဓိကံ ဒိယမုသတံ တဟာ”တိ ဒဋ္ဌဟံ ကတ္ဝတ ဝဒန္တီတိ ဝိမံသိတဗ္ဗံ။ စတုနာဋ္ဌိကော တုမ္ဗော။ မဟာရညတာယ ပဝဒ္ဓံ ဝနံ **ပဝန**န္တိ အာဟ **“ပဝနေတိ မဟာဝနေ”**တိ။ **တ**န္တိ ပဋ္ဌမံ ဂဟိတသာခံ။ **အယမတ္ထော** တိ အယံ ဘူမိံ အနောတ ရိတ္ဝတ ဋ္ဌိတသာခာယ ဧဝ ဂဟဏသဗ္ဗာတော အတ္ထော။ တေဒတ္ထမေဝ ဟိ ဘဂဝတ “အရညေ”တိ ဝတ္ဝတပိ “ပဝ နေ”တိ အာဟ။

အရညမဟာဝနံ ဝိယာတိ အရညဋ္ဌာနေ ဗ္ရဟာရညေ ဝိယ။ **အာရမ္မဏောလမ္ဗန** န္တိ အာရမ္မဏသ္သ အဝလမ္ဗနံ။ **န ဝတ္တဗ္ဗံ** အာရမ္မဏပစ္စယေန ဝိနာ အနုပ္ပဇ္ဇနတော။ **ကေဇာတိယ**န္တိ ရူပာဒိနီလာဒိကေသဘာဝံ။ “ဒိဿတိ, ဘိက္ခဝေ, ကြမသ္သ စာတုမဟာဘူတိကသ္သ ကာယသ္သ အာစယောပိ အပစယောပီ”တိ ဝဒန္တေန **ရူပတော နီဟရိတ္ဝတ အ ရူပေ ကဟော ပတိဋ္ဌာပိတော** နာမ, “ဝရံ, ဘိက္ခဝေ, အဿုတတ ပုထုဇ္ဇနော”တိအာဒိံ ဝဒန္တေန **အရူပတော နီဟရိ တ္ဝတ ရူပေ** ကဟော ပတိဋ္ဌာပိတော နာမ။

နန္တိ ကဟံ။ **ဥဘယတော**တိ ရူပတော စ အရူပတော စ။ **ဟရိဿာမိ** တိ နီဟရိဿာမိ။ **ပရိဝတ္တေတွတ** တိ မန္တံ ဇပ္ပိတ္ဝတ။ **ကဏ္ဏေ ဓုမေတ္ဝတ** တိ ကဏ္ဏေ ဓမေတ္ဝတ။ **အဿာ** တိ ဝိသဿ။ **နိမ္မထေတ္ဝတ** တိ နိမ္မဒ္ဒိတ္ဝတ, နီဟရိ တ္ဝတတိ အဓိပ္ပာယော။

မဂ္ဂေ တိ လောကုတ္တရမဂ္ဂေ။ “နိဗ္ဗိန္ဒ”န္တိ ကြမိနာ ဗလဝဝိပဿနာ ကထိတာ။

အဿုတတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယအဿုတတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၂. ပစ္စယဘာဝေန သုခဝေဒနာယ ဟိတန္တိ **သုခဝေဒနိယံ**။ တေနာဟ **“သုခဝေဒနာယ ပစ္စယ”**န္တိ။ ပစ္စယဘာဝတော စ ဥပနိဿယကောဋ္ဌိယာ, န သဟဇာတကောဋ္ဌိယာ။ တေနာဟ “နနု စာ”တိအာဒိ။ **ဇဝနဝေဒနာယာ**တိ ဇဝနစိတ္တသဟဂတာ ယ ဝေဒနာယ။ **တံ သန္ဓာယာ** တိ တံ ဥပနိဿယပစ္စယတံ သန္ဓာယ။ **တေန္တိ** တေံ “သုခဝေဒနာယ ပစ္စယ”န္တိ ဝစနံ ဝုတ္တံ။ **ဧသေဝ နယော**တိ ကြမိနာ “နနု စ သောတသမ္ဖဿော သုခဝေဒနာယ ပစ္စယော န ဟောတီ”တိ ဧဝမာဒိံ အတိဒိ သတိ။ သော သမ္ဖဿော ဇာတိ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ တေဿာတိ **တဇ္ဇာတိကံ,** ဝေဒယိတံ။ တံ ပန ယသ္မာ တသ္သ ဖသ္သ သဿ အနုစ္ဆဝိကမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ **တဿာရုပ္ပံ တသ္သ ဖဿဿ အနုရူပန္တိ စ အတ္ထော** ဝုတ္တော။ **ဝု တ္တနယေနာ**တိ “သုခဝေဒနာယ ပစ္စယော”တိအာဒိနာ ဝုတ္တဝိဓိအနုသာရေန။ အဓရာရဏိယံ ဥတ္တရာရဏိယာ မန္တန ဝသေန ဃဋ္ဋနံ ကြဝ သင်္ဃဋ္ဋနံ ဖဿေန ယုဂဂ္ဂဟော, တသ္သ ပန ဃဋ္ဋနသ္သ နိရန္တရပ္ပဝတ္တိယာ ပိဏ္ဍိတဘာ တေ ကြဓ သမောဓာနံ, န ကေသဉ္စိ ဒ္ဝိန္နံ တိဏ္ဏံ တ သဟာဝဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တံ **“သင်္ဃဋ္ဋနသမ္ပိဏ္ဍနေနာတိ အတ္ထော”**တိ။ **အဂ္ဂိစုဏ္ဏော** တိ ဝိပ္ဖုလိင်္ဂံ။ **ဝတ္ထု** တိ စက္ခာဒိဝတ္ထု ဝိသယသင်္ဃဋ္ဋနတော။ လဗ္ဘမာနောဝ ဓမ္မော သင် ဃဋ္ဋနံ ဝိယ ဂယ္ဟတီတိ ဝုတ္တံ **“သင်္ဃဋ္ဋနံ ဝိယ ဖဿော”** တိ။ **ဥသ္မာဓာတု ဝိယ ဝေဒနာ** ဒုက္ခသဘာဝတ္တာ။

ဒုတိယအဿုတတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပုတ္တမံသူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၃. ဝုတ္တနယမေတ တိ ဟေဋ္ဌာ အာဟာရဝဂ္ဂဿ ပဌမသုတ္တေ ဝုတ္တနယမေဝ။ **လာဘသက္ကာရေနာ** တိ လာဘသက္ကာရသင်္ခါတာယ အဇ္ဈုပ္ပတ္တိယာတိ ကေစိ။ လာဘသက္ကာရေ တာ အဇ္ဈုပ္ပတ္တိယာတိ အပရေ။ ယော ဟိ လာဘသက္ကာရနိမိတ္တံ ပစ္စယေသု ဂေဓေန ဘိက္ခူနံ အပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေ ဇာတော, တံ အဇ္ဈုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ဘဂဝတာ ဣမံ ဒေသနံ နိက္ခိပိ။ **ယမကမဟာမေဃော**တိ ဟေဋ္ဌာ ဩလမ္ဗနဥပရိဥဂ္ဂမနဝသေန သတပဋလသဟဿပဋလော ယုဂဠမဟာမေဃော။

တိဋ္ဌန္တိ စေဝ ဘဂဝတိ ကတ္ထစိ နိဗဒ္ဓတံ ဝသန္တေ, စာရိကမ္ပိ ဂစ္ဆန္တေ အနုဗန္ဓန္တိ စ။ ဘိက္ခုနမ္ပိ ယေဘုယျေန ကပ္ပသတသဟဿံ တတော ဘိယျောပိ ပူရိတအနပါရမိသဉ္စယတ္တာ တဒါ မဟာလာဘသက္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ **"ဧဝံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿပိ"** တိ။ **သက္ကတော** တိ သက္ကာရပ္ပတ္တော။ **ဂရုကတော**တိ ဂရုကာရပ္ပတ္တော။ **မာနိတော**တိ ဗဟုမတော မနသာ ပိယာယိတော စ။ **ပူဇိတော**တိ မာလာဒိပူဇာယ စေဝ စတုပစ္စယာဘိပူဇာယ စ ပူဇိတော။ **အပစိတော**တိ အပစာယနပ္ပတ္တော။ ယဿ ဟိ စတ္တာရော ပစ္စယေ သက္ကတွာ သုအဘိသင်္ခတေ ပဏီတပဏီတေ ဥပနေန္တိ, သော သက္ကတော။ ယသ္မိံ ဂရုဘာဝံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ ဒေန္တိ, သော ဂရုကတော။ ယံ မနသာ ပိယာယန္တိ ဗဟုမညန္တိ, သော ဗဟုမတော။ ယဿ သဗ္ဗမေတံ ပူဇာဝသေန ကရောန္တိ, သော ပူဇိတော။ ယဿ အဘိဝါဒန ပစ္စုဋ္ဌာနဉ္ဇလိကမ္မာဒိဝသေန ပရမနိပစ္စကာရံ ကရောန္တိ, သော အပစိတော။ ဘဂဝတိ ဘိက္ခုသင်္ဃေ စ လောကော ဧဝံ ပဋိပန္နော။ တေန ဝုတ္တံ ''တေန ခော ပန သမယေန။ပေ။ ပရိက္ခာရာန''န္တိ (ဥဒါ. ၁၄; သံ. နိ. ၂.၇၀)။ **လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တန္တိ** လာဘဿ စ ယသဿ စ အဂ္ဂံ ဥက္ကံသံ ပတ္တံ။

ပဌမာဟာရဝဏ္ဏနာ

အဿာ တိ ဘဂဝတော။ ဓမ္မသဘာဝစိန္တာဝသေန ပဝတ္တံ သဟောတ္တပ္ပဉာဏံ **ဓမ္မသံဝေဂေါ**။ ဓုဝပဋိသေဝနဋ္ဌာနဉ္စေဟုတံ သတ္တာနံ, ယဒိဒံ အာဟာရပရိဘောဂေ, တသ္မာ န တတ္ထ အပစ္စဝေက္ခဏမတ္တေန ပါရာဇိကံ ပညပေတုံ သက္ကာတိ အဓိပ္ပာယော။ **အာဟာရာ**တိ ''ပစ္စယာ''တိအာဒိနာ ပုဗ္ဗေ အာဟာရေသု ဝုတ္တဝိဓိံ သန္ဓာယ အာဟ **"အာဟာရာ"**တိအာဒိ။ ဣအနိ တတ္ထ ကတ္တဗ္ဗံ အတ္ထဝဏ္ဏနံ သန္ဓာယ **"ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ"** တိ ဝုတ္တံ။

အာဒီနဝန္တိ ဒေါသံ။ **ဇာယာ**တိ ဘရိယာ။ **ပတီ**တိ ဘတ္တာ။ အပေက္ခာသဒ္ဒါ စေတေ ပိတာပုတ္တသဒ္ဒါ ဝိယ, ဟဋ္ဌိယံ ပန အာ-ကာရဿ ရဿတ္တံ သာနုနာသိကဉ္စ ကတွာ ဝုတ္တံ **"ဇာယမ္ပတိကာ"** တိ။ သမ္မာ ဖလံ ဝဟတီတိ သမ္ဗလံ, သုခါဝဟန္တိ အတ္ထော။ တထာ ဟိ တံ ''ပထေ ဟိတန္တိ ပါထေယျ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ မဂ္ဂဿ ကန္တာရပရိယာပန္နတ္တာ ဝုတ္တံ **"ကန္တာရဘူတံ မဂ္ဂ"** န္တိ။ ဒုလ္လဘတာယ တံ ဥဒကံ တတ္ထ တာရေတီတိ ကန္တာရံ, နိရုဒကံ မဟာဝနံ။ ရုဋ္ဌဟိဝသေန ဣတရမ္ပိ မဟာဝနံ တထာ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **"စောရကန္တာရ"**န္တိအာဒိ။ ပရရာဇူနံ ဝေရိအာဒီနဉ္စ ဝသေန သပ္ပဋိဘယမ္ပိ အရညံ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီတိ ဝုတ္တံ **"ပဉ္စဝိဓ"**န္တိ။

ဃနဃနဋ္ဌာနတော တိ မံသဿ ဗဟလဗဟလံ ထူလထူလံ ဟုတွာ ဌိတဋ္ဌာနတော။ ''တာဒိသဉှိ မံသံ ဂဟေတွာ သုက္ခာပိတံ **ဝလ္လူရံ** ။ သူလေ အာဝုနိတွာ ပက္ကမံသံ **သူလမံသံ**။ **ဝိရဠစ္ဆာယာယံ နိသီဒိံသု** ဂန္တွာ အသမတ္ထာ ဟုတွာ။ **ကေဝတကုက္ကုရဝတဒေဝတာယာစနာဒီဟိ** တိ ကေဝတကုက္ကုရဝတာဒိဝတစရဏေဟိ စေဝ ဒေဝတာယာစနာဒီဟိ ပဏိဓိကမ္မေဟိ စ မဟန္တံ ဒုက္ခံ အနုဘူတံ။

ယသ္မာ ပန သာသနေ သမ္မာပဋိပန္နဿ ဘိက္ခုနော အာဟာရပရိဘောဂဿ ဩပမ္မဘာဝေန တေသံ ဇာယမ္ပတိကာနံ ပုတ္တမံသပရိဘောဂေ ဣဓ ဘဂဝတာ အာနီတော, တသ္မာဿ နာနာကာရေဟိ ဩပမ္မတ္တံ ဝိဘာဝေတုံ **"တေသံ သော ပုတ္တမံသာဟာရော"** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **သဇာတိမံသတာယာ**တိ သမာနဇာတိကမံသဘာဝေန, မနုဿမံသဘာဝေနာတိ အတ္ထော။ မနုဿမံသဉှိ ကုလပ္ပသုတမနုဿာနံ အမနုညံ ဟောတိ အပရိစိတဘာဝတော ကရယှပဟာဘာဝတော စ, တတော ဧဝ ဉာတိအာဒိမံသတာယာတိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တရုဏမံသတာယာတိအာဒိ ပန သဘာဝတော အနဘိသင်္ခါရတော စ အမနုညာတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ **အဓူပိတတာယာ**တိ အဓူပိတဘာဝတော။ **မဇ္ဈတ္တဘာဝေယေဝ ဌိတာ**။ တတော ဧဝ **နိစ္ဆန္ဒရာဂပရိဘောဂေ ဌိတာ** တိ ဝုတ္တံ ကန္တာရတော နိတ္ထရဏဇ္ဈာသယတာယ။ ဣအနိ ယေ စ တေ အနပနီတာဟာရော, န ယာဝဒတ္ထပရိဘောဂေ ဝိဂတမစ္ဆေရမလတာ သမ္မောဟာဘာဝေ အာယတိံ တတ္ထ ပတ္ထနာ

ဘာတေ သန္နိမိကာရာဘာတေ အပရိစ္စဇနမဒတ္ထာဘာတေ အဟိင္ဓေန္နာ အဝိတဒပရိဘောကေ စာတိ ဥပမာယံ လဗ္ဘမာနာ ပကာရဝိသေသာ, တေ တထာ နီဟရိတ္ဝာ ဥပမေယျေ ယောဇေတ္ဝာ ဒဿေတုံ **"န အင်္ဂိနှဟာရစမ္မနိဿိတင်္ဂာနာ နီ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တံ ကာရဏန္တိ** တံ တေသံ ဇာယမ္ပတီနံ ယာဝဒေဝ ကန္တာရနိတ္ထရဏတ္ထာယ ပုတ္တမံသပရိဘောဂ သင်္ခါတံ ကာရဏံ။

နိဿန္ဒဟင္ဒိုကုလ္လတံ ပစ္စဝေက္ခန္တောပိ ကဗဠီကာရာဟာရံ ပရိဂိဏှာတိ။ **ယထာ တေ ဇာယမ္ပတိကာ** တိအာဒိ ပိ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ။ "ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော အာဟာရော"တိ ပဒံ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ သေ နယော ဣတော ပရေသု ပိ။ **အပဋိကူလ္ပိတွာ** တိ အနုပနေတွာ။ **ဝဏ္ဏကေန ဝိယ ကုက္ကုဋ္ဋေန ဝိယ စာ** တိ ဝိသဒိသူဒာဟရဏံ။ **ဩမိ အဒဿေတွာ** တိ မဟန္တ္တဂဟဏဝသေန ဩမိ အကတွာ။ **သီဟေန ဝိယာ**တိ သဒိသူဒာဟရဏံ။ သော ကိရ သပအနမေဝ ခါဒတိ။

အဂမိတအမုစ္ဆိတာဒိဘာဝေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော **"အမစ္ဆရာယိတွာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အတ္တနောရေ အတ္တာ နာမ အတ္တီတိ ဒိဋ္ဌိ **အတ္တူပလဒ္ဓိ,** တံသဟဂတေန သမ္မောဟေန အတ္တာ အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇတီတိ။ **သတိသမ္ပဇညဝသေနပီ**တိ "အသိတေ ပီတေ ခါယိတေ သာယိတေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတီ"တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တသတိသမ္ပဇည ဝသေနပိ။

"အဟော ဝတ မယံ။ပေ။ လဘေယျာ"န္တိ ပတ္ထနံ တ, "ဟိယျော ဝိယ။ပေ။ န လဒ္ဓ"န္တိ အနုသောစနံ တ အ ကတွာတိ ယောဇနာ။

"သန္နိမိ န အကံသု, ဘူမိယံ တ နိခဏိံသု, အဂ္ဂိနာ တ ဈာပယိံသူ"တိ န-ကာရံ အာနေတွာ ယောဇနာ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။

ပိဏ္ဍာဟတံ တ အဟိင္ဓေန္တေန အယကံ တ အဟိင္ဓေန္တေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ **သ ပတ္တဟဏီ** တိ သော ပတ္တဟတ္တော။ **နာဝဇာနိယာ**တိ န အဝဇာနိယာ။ **အတိမညတီ**တိ အတိက္ကမိတွာ မညတိ, အဝဇာနာတီတိ အတ္ထော။

"တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိညာတေ"တိ ဝတ္တာ တာဟိ ကဗဠီကာရာဟာရဿ ပရိဇာနနဝိမိ ဒဿေန္တော **"ကထ"**န္တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သဝတ္ထုကဝသေနာ**တိ သသမ္ဘာရဝသေန, သဘာဝတော ပန ရူပဟရဏံ ဩဇမတ္တံ ဟောတိ။ ဣဒဉ္စ ဟိ ကဗဠီကာရာဟာရဿ လက္ခဏံ။ ကာမံ ရသာရမ္မဏံ ဇိဝှာပသာဒေ ပဋိဟညတိ, တေန ပန အဝိနာဘာဝတော သမ္ပတ္တဝိသယကဟိတာယ စ ဇိဝှာပသာဒဿ **"ဩဇင္ဓမကရူပံ ကတ္ထ ပဋိဟညတီ"** တိ ဝုတ္တံ။ **တဿာ** တိ ဇိဝှာပ သာဒဿ ။ **ဣမေ ဓမ္မာ** တိ ဣမေ ယထာဝုတ္တဘူတုပာဒာယဓမ္မာ။ **တန္တိ** ရူပခန္ဓံ။ **ပရိဂ္ဂဏှာတော** တိ ပရိဂ္ဂဏှန္တဿ။ **ဥပ္ပန္နာ ဖဿပဉ္စမကာ ဓမ္မာ** တိ သဗ္ဗေပိ ယေ ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌရိတာ, တေဟိ သဟပ္ပဝတ္တာဝ သဗ္ဗေပိ ဣမေ။ **သရသလက္ခဏတော** တိ အတ္တနော ကိစ္စတော လက္ခဏတော စ။ **တေသံ** နာမရူပဘာဝေန ဝဝတ္ထပိတာနံ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ပစ္စယော ဝိညာဏံ။ "တဿ သင်္ခါရာ တေသံ အဝိဇ္ဇာ"တိ ဧဝံ ဥဒ္ဒံ အာရောဟနဝသေန **ပစ္စယံ** ။ အဓောဩရော ဟနဝသေန ပန သင်္ခါယတနာဒိကေ **ပရိယေသန္တော အနုလောမပဋိလောမံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ပဿတိ** ။ သင်္ခါယတနာဒ ယောပိ ဟိ ရူပာရူပဓမ္မာနံ ယထာရဟံ ပစ္စယဘာဝေန ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗာတိ။ **ယာထာဝတော ဒိဋ္ဌတ္တာ** တိ "ဣဒံ ရူပံ, ဧ တ္တကံ ရူပံ, န ဣတော ဘိယျော, ဣဒံ နာမံ, ဧတ္တကံ နာမံ, န ဣတော ဘိယျော"တိ စ ယထာဘူတံ ဒိဋ္ဌတ္တာ။ အနိ စ္စာနုပဿနာ, ဒုက္ခာနုပဿနာ, အနတ္တာနုပဿနာ, နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ, ဝိရာဂါနုပဿနာ, နိရောဓာနုပဿနာ, ပဋိ နိဿဂ္ဂါနုပဿနာတိ ဣမာသံ **သတ္တန္နံ အနုပဿနာနံ ဝသေန။ သော** တိ ကဗဠီကာရာဟာရော။ **တိလက္ခဏ။ပေ။ သင်္ခါတာယာ**တိ အနိစ္စတာဒီနံ တိဏ္ဏံ လက္ခဏာနံ ပဋိဝိဇ္ဈနဝသေန လက္ခဏဝန္တသမ္မသနဝသေန စ ပဝတ္တဉာဏ သင်္ခါတာယ။ **ပရိညာတော ဟောတိ** အနုဝသေသတော နာမရူပဿ ဉာတတ္တာ တပ္ပရိယာပန္နတ္တာ စ အာဟာရဿ။ တေနာဟ **"တသ္မိံ ယေဝ"** တိအာဒိ။ **ဆန္ဒရာဂဝကမုနေနာ** တိ ဆန္ဒရာဂဿ ပဇဟနေန။

ပဉ္စ ကာမဂုဏာ ကာရဏဘူတာ ဧတဿ အတ္ထီတိ **ပဉ္စကာမဂုဏိကော**။ တေနာဟ **"ပဉ္စကာမဂုဏသမ္ဘဝေ"** တိ။ ဧကိဿာ တဏှာယ ပရိညာ **ဧကပရိညာ**။ သဗ္ဗဿ ပဉ္စကာမဂုဏိကဿ ရာဂဿ ပရိညာ, **သဗ္ဗပရိညာ**။ တဒုဘယ ဿပိ မူလဘူတဿ အာဟာရဿ ပရိညာ **မူလပရိညာ**။ ဣဒါနိ ဣမာ တိဿောပိ ပရိညာယော ဝိဘာဂေန ဒဿေတုံ

“ယော ဘိက္ခု” တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ဇိဝှဟာဒ္ဒတရေ ဧကရသတဏှာဟံ ပရိဇာနာတီ**တိ ဇိဝှဟာယ ရသံ သာယိတွာ ဣတိ ပဋ္ဌိ သဥ္ဇိက္ခတိ “ယော ယမေတ္ထ ရသော, သော ဝတ္ထုကာမဝသေန သြဇဒ္ဒမကရူပ် ဟောတိ ဇိဝှဟာယတန် ပသာဒေါ။ သော ကိံ နိဿိတော? စတုမဟာဘူတနိဿိတော။ တံသဟဇာတော ဝဏ္ဏော ဂန္ဓော ရသော သြဇာ ဇီဝိတိန္ဒြိယန္တိ ဣမေ ဓမ္မာ ရူပက္ခန္ဓော နာမ။ ယော တသ္မိံ ရသေ အဿာဒေ, အယံ ရသတဏှာ။ တံသဟဂတာ ဖဿာဒယော ဓ မ္မာ စတ္တာရော အရူပက္ခန္ဓာ”တိအာဒိဝသေန။ သဗ္ဗံ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနာဟ **“တေန ပဥ္စ ကာမဂုဏိကော ရာဂေ ပရိညာတော ဟောတီ”**တိ။ တတ္ထ **တေနာ**တိ ယော ဘိက္ခု ဇိဝှဟာဒ္ဒတရေ ရသတဏှာဟံ ပရိဇာ နာတိ, တေန။ ကထံ ပန ဧကသ္မိံ ဒ္ဒတရေ တဏှာဟံ ပရိဇာနတော ပဥ္စသု ဒ္ဒတရေသု ရာဂေ ပရိညာတော ဟောတီတိ အာဟ **“ကသ္မာ”** တိအာဒိ။ **တဿာယေဝ** တိ တဏှာဟာယ ဧဝ တဏှာဟာသာမညတော ဧကတ္တနယဝသေန ဝုတ္တံ။ **တတ္ထာ** တိ ပဥ္စသု ဒ္ဒတရေသု။ **ဥပ္ပဇ္ဇနတော** တိ ရူပရာဂါဒိဘာဝေန ဥပ္ပဇ္ဇနတော။ လောဘော ဧဝ ဟိ တဏှာဟာယနဋ္ဌေန “တ ဏှာ”တိပိ, ရဇ္ဇနဋ္ဌေန “ရာဂေ”တိပိ ဝုစ္စတိ။ တေနာဟ **“သာယေဝ ဟိ”**တိအာဒိ။ ဣဒနိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ **“ယထာ”**တိအာဒိနာ ဥပမာယ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ **ပဥ္စမဂ္ဂေ ဟနတော** တိ ပဥ္စသု မဂ္ဂေသု သဥ္စရိတွာ ကရောန္တေန မဂ္ဂ ကမိနော ဟနန္တော “မဂ္ဂေ ဟနတော”တိ ဝုတ္တော။

သဗ္ဗဥ္စေ ပိဏ္ဍဟတသညိတေ ဘတ္တသမ္မုဟေ မနုညေ ရူပေ ရူပသဒ္ဒါဒယော လဗ္ဘန္တိ, တတ္ထ ပဥ္စကာမဂု ဏရာဂဿ သမ္ဘဝံ ဒဿေတုံ **“ကထ”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သတိသမ္ပဇညေန ပရိဂ္ဂဟေတွ** တိ သဗ္ဗဘာဂိယေန ကမ္မဋ္ဌာနပရိဟလကေန ပရိဂ္ဂဟေတွ။ **နိစ္ဆန္ဒရာဂပရိဘောဂေနာ** တိ မဂ္ဂာဓိဂမသိဒ္ဓေန နိစ္ဆန္ဒရာဂပရိဘောဂေန ပရိဘု တ္တော။ **သောတိ** ကာမဂုဏိကော ရာဂေ။

တသ္မိံ သတီ တိ ကဗဠီကာရာဟာရေ သတိ။ **တဿာ** တိ ပဥ္စကာမဂုဏိကရာဂဿ။ **ဥပ္ပတ္တိတော** တိ ဥပ္ပဇ္ဇန တော။ န ဟိ အာဟာရလာဘေန ဇိဃစ္ဆာဒုဗ္ဗလ္လပရေတဿ ကာမပရိဘောဂိစ္ဆာ သမ္ဘဝတိ။ **ဥပနိဇ္ဈာနစိတ္တ** န္တိ ရာဂဝသေန အညမညံ သြလောကနစိတ္တံ။

နတ္ထိ တံ သံယောဇနန္တိ ပဥ္စဝိဓမ္ပိ ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယသံယောဇနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **“တေန ရာဂေန။ပေ။ န တ္ထီ”**တိ။ **တေနာ**တိ ကာမရာဂေန။ **တွေကေနာ** တိ ယထာဝုတ္တာယ ဒေသနာယ။ **ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣမံ ပဌမာဟာ ရကထံ ကထေန္တေန ဓမ္မကထိကေန။

ပဌမာဟာရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယာဟာရဝဏ္ဏနာ

ဒုတိယေတိ ဒုတိယေ အာဟာရေ။ **ဥဒ္ဒါလိတစမ္မာ** တိ ဥပ္ပာဋိတစမ္မာ, သဗ္ဗသော အပနီတစမ္မာတိ အတ္ထော။ **န သက္ကောတိ** ဒုဗ္ဗလဘာဝတော, တထာ ဟိ ဣတ္ထီ “အဗလာ”တိ ဝုစ္စတိ။ **သိလာကုဋ္ဋာဒီန** န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဣဋ္ဌ ကကုဋ္ဋမတ္တိကာကုဋ္ဋာဒီနံ သင်္ဂဟော။ **ဥဏ္ဏနာဘီ** တိ မက္ကဋကံ။ **သရဗူ**တိ ဃရကောဋ္ဌိကာ ။ **ဥစ္စာလိင်္ဂပာဏကာ** နာမ လောမသာ ပာဏကာ။ **အာကာသနိဿိတာ** တိ အာကာသစာရိနော။ **လုဥ္စိတွာ** တိ ဥပ္ပာဋ္ဋေတွာ။

တိဿော ပရိညာ တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာ ဉာတပရိညာဒယော တိဿော ပရိညာ။ **တမ္မူလကတ္တာ** တိ ဖဿမူလ ကတ္တာ။ **ဒေသနာ ယာဝ အရဟတ္တာ ကထိတာ** သဗ္ဗသော ဝေဒနာသု ပရိညာတာသု ကိလေသာနံ လေသဿာပိ အဘာဝ တော။

ဒုတိယာဟာရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယာဟာရဝဏ္ဏနာ

အင်္ဂါရကာသု န္တိ အင်္ဂါရရာသိံ။ **ဖုဏန္တီ** တိ အတ္တနော ဥပရိ သယမေဝ အာကိရန္တီတိ အတ္ထော။ တေနာဟ “နရာ ရုဒန္တာ ပရိဒဗှဂတ္တာ”တိ။ **နရာ**တိ ပုရိသာတိ အတ္ထော, န မနုဿာ။ **ဘယဥဋ္ဌိဟိ မံ ဝိန္ဒတီ** တိ ဘယဿ ဝသေ

န ကရောန္တော ဘယံ လဘတိ နာမ။ **သန္တရမာနောတ** တိ သုဋ္ဌု တရမာနော ဧဝ ဟုတွာ။ ပေါရိသံ ဝုစ္စတိ ပုရိသပ္ပမာဏံ, တသ္မာ **အတိရေကပေါရိသာ** ပုရိသပ္ပမာဏတော အဓိကာ။ တေနာဟ **"ပဉ္စရတနပ္ပမာဏာ"** တိ။ **အသ္သာ** တိ ကာသုယာ။ **တဒဘာဝေ**တိ တေသံ ဇာလာဓူမာနံ အဘာဝေ။ **အာရကာဝသ္သာ** တိ အာရကာ ဧဝ အသ္သ။

အင်္ဂါရကာသု ဝိယ တေဘူမကဝဋ္ဋံ ကောဒသန္နံ အင်္ဂါနံ ဝသေန မဟာပရိဠာဟတော။ **ဗိဝိ။ပေ။ ပုထုဇ္ဇနော** တေဟိ အင်္ဂိဟိ ဒဟိတဗ္ဗတော။ **ဒွေဝ ဗလ။ပေ။ ကမ္မံ** အနိဋ္ဌနှသ္သေဝ တသ္သ ဝဋ္ဋဒုက္ခေ ဟာတနတော။ အာယူဟနူပကမ္မနာနံ ကာလဘေအေ န စိန္တေတဗ္ဗော ကေန္တဘာဝိနော ဖလသ္သ နိပ္ဖာဒိတတ္တာတိ အာဟ **"ကမ္မံ ဟိ"** တိအာဒိ။

ဖသ္သေ ဝုတ္တနယေနေတ တိ တတ္ထ "ဖသ္သော သင်္ခာရက္ခန္ဓော"တိ ဝုတ္တံ, ဣဓ "မနောသဉ္စေတနာ သင်္ခာရက္ခန္ဓော"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သေသံ **ဝုတ္တနယမေတ** တိ။ "တဏှာဟာပစ္စယာ ဥပာဒါနံ, ဥပာဒါနပစ္စယာ ဘဝေ"တိ ဝစနတော မနောသဉ္စေတနာယ တဏှာ မူလကာရဏန္တိ အာဟ **"တဏှာမူလကတ္တာ မနောသဉ္စေတနာယာ"** တိ။ တေနာဟ **"န ဟိ"**တိအာဒိ။ ကေစိ ပန ယသ္မာ မနောသဉ္စေတနာယ ဖလဘူတံ ဝေဒနံ ပဋိစ္စ တဏှာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။

တတိယာဟာရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုတ္ထာဟာရဝဏ္ဏနာ

အနိဋ္ဌဟပနဝသေန တံသမင်္ဂီပုဂ္ဂလံ အာဂစ္ဆတီတိ အာဂု, ဟာပံ, တံ စရတိ သီလေနာတိ **အာဂုစာရီ**။ တေနာဟ **"ပာပစာရီ"**န္တိ။

ရာဇာ ဝိယ ကမ္မံ ပရမိဿရဘာဝတော။ **အာဂုစာရီ ပုရိသော ဝိယ။ပေ။ ပုထုဇ္ဇနော** ဒုက္ခဝတ္တုဘာဝတော။ အာဒိန္နပ္ပဟာရဝဏာနိ **တီဏိ သတ္တိသတာနိ ဝိယ** ပုထုဇ္ဇနသ္သ အာတုရမာနမဟာဒုက္ခုပတိဋ္ဌံ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ။ တေနာဟ **သတ္တိ။ပေ။ ဒုက္ခ**န္တိ။

တမ္မူလကတ္တာ တိ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏမူလကတ္တာ ဣတော ပရံ ပဝတ္တနာမရူပသ္သ။

စတုတ္ထာဟာရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပုတ္တမံသူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အတ္ထိရာဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၄. စတုတ္ထေ **သောတိ** လောဘော။ **ရဉ္ဇနဝသေနာ** တိ ရဇ္ဇနဝသေန ဝိယ တသ္သ စိတ္တဿ အနုရဉ္ဇနဝသေန။ **နန္ဒနဝသေနာ**တိ သပ္ပီတိကတာယ အာရမ္မဏဿ အဘိနန္ဒနဝသေန။ **တဏှာယနဝသေနာ**တိ ဝိသယကတ္တုကာမတာယ ဝသေန။ ဧကော ဧဝ ဟိ လောဘော ပဝတ္တိအာကာရဝသေန တထာ ဝုတ္တော။ **ပတိဋ္ဌိတ** န္တိ လဒ္ဓသဘာဝံ။ **တတ္ထာ** တိ ဝဋ္ဋေ။ အာဟာရေတိ ကေစိ။ **ဝိညာဏ**န္တိ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏံ။ **ဝိရူဠှ**န္တိ ဖလနိဗ္ဗတ္တိယာ ဝိရူဠှိပ္ပတ္တံ။ တေနာဟ **"ကမ္မံ ဇဝပေတွတ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဇဝပေတွတ**တိ ဖလံ ကပ္ပာပေတွတ။ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဥပ္ပတ္တိ အတ္တနာ သဟဇာတာနံ သဟဇာတာဒိပစ္စယေဟိ ဧဝ အာဟာရပစ္စယေန စ ပစ္စယော ဟုတွတ တဿ အတ္တနော ဖလုပ္ပာဒနေ သာမတ္ထိယတ္တာ ဝိရူဠှိပ္ပတ္တံ။ တေနာဟ "ကမ္မံ သန္တာနေ လဒ္ဓသဘာဝံ ဝိရူဠှိပ္ပတ္တဥ္စသ္သ ဟောတီ"တိ။ ဝဋ္ဋကထာ သောတိ ကတွတ **"ယတ္ထာတိ တေဘူမကဝဋ္ဋေ ဘုမ္မ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ သဗ္ဗေသု။ **ပုရိမပဒေ ဧတံ ဘုမ္မ**န္တိ "ယတ္ထ တတ္ထာ"တိ အာဂတံ ဧတံ ဘုမ္မဝစနံ ပုရိမသ္မိံ ပုရိမသ္မိံ ပဒေ ဝိသယဘူတေ။ တဥ္ဟိ အာရဗ္ဘ ဧတံ "ယတ္ထ တတ္ထာ"တိ ဘုမ္မဝစနံ ဝုတ္တံ။ **ဣမသ္မိံ ဝိပာကဝဋ္ဋေ** တိ ပစ္စုပ္ပန္နေ ဝိပာကဝဋ္ဋေ။ အာယတိံ ဝဋ္ဋဟေတုကေ သင်္ခါရေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "ယတ္ထ အတ္ထိ အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တီ"တိ ဝစနတော ။ **ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တီ**တိ စ ပဋိသန္ဓိ အဓိပ္ပေတာတိ ဝုတ္တံ "ယတ္ထ အတ္ထိ အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိ, အတ္ထိ

တတ္ထ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏ''န္တိ။ **ဇာတီ**တိ စေတ္ထ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမနံ အဓိပ္ပေတံ။ **ယသ္မိံ ဌာနေ** တိ ယသ္မိံ ကာရဏေ သတိ။

ကာရဏစ္စေတ္ထ သင်္ခါရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေ ဟိ အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝာဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ ဟေတူ, တဏှာဟာအဝိဇ္ဇာ ယော, ကာလဂတိအာဒယော စ ကမ္မဿ သမ္ဘာရာ။ ကေစိ ပန ကိလေသဝဋ္ဋကမ္မဂတိကာလာ စာတိ အဓိပ္ပာယေန ''ကာလဂတိအာဒယော စ ကမ္မဿ သမ္ဘာရာ''တိ ဝဒန္တိ။ တံတံဘဝပတ္ထနာယ တထာ တထာ ဂတော တိဝိဓော ဘဝေ ဝ **တေဘူမကဝဋ္ဋံ** ။ တေနာဟ ''ယတ္ထာတိ တေဘူမကဝဋ္ဋေ''တိ။ တထာ စာဟ **''သသမ္ဘာရကကမ္မံ ဘဝေသု ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတီ''**တိ။ **ရူပ**န္တိ အတ္တဘာဝံ။

သင်္ခိပိတွာ တိ တီသု အကတ္ဝာ ဝိညာဏေန ဧကသင်္ခေပံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **ဧကော သန္ဓိ** တိ ဧကော ဟေတုဖလသန္ဓိ။ **ဝိပာကဝိဓိ**န္တိ သဠာယတနာဒိကံ ဝေဒနာဝသာနံ ဝိပာကဝိဓိံ။ ''နာမရူပေန သဒ္ဓိ''န္တိ ပဒံ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓော။ **နာမရူပေနာ**တိ တ သဟယောဂေ ကရဏဝစနံ။ ဣဓ **ဧကော သန္ဓီ** တိ ဧကော ဟေတုဖလသန္ဓိ။ **အာယတိဘဝဿာ** တိ အာယတိံ ဥပပတ္တိဘဝဿ။ တေန စေတ္ထ ဧကော သန္ဓိ ဟေတုဖလသန္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ခီဏာသဝဿ အဂ္ဂမဂ္ဂာဓိဂမနတော ပဝတ္တကမ္မဿ မဂ္ဂေန သဟာယဝေကလ္လဿ ကတတ္တာ အဝိဇ္ဇမာနံ။ **သူရိယရသ္မိသမ** န္တိ တတော ဧဝ ဝုတ္တနယေနေဝ အပ္ပတိဋ္ဌိတသူရိယရသ္မိသမံ။ **သာ**တိ ရသ္မိ။ **ကာယာဒယော** တိ ကာယဒွတရာဒယော။ **ကတကမ္မ**န္တိ ပစ္စယေဟိ ကတဘာဝံ ဥပာဒာယ ဝုတ္တံ, န ကမ္မလက္ခဏပတ္တတော။ တေနာဟ **''ကုသလာကုသလံ နာမ န ဟောတီ''**တိ။ **ကိရိယမတ္တေ** တိ အဝိပာကဓမ္မတ္တာ ကာယိကာဒိပယောဂမတ္တေ ဌတွာ။ **အဝိပာကံ ဟောတိ** တေသံ အဝိပာကဓမ္မတ္တာ။

အတ္ထိရာဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. နဂရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၅. ပဉ္စမသုတ္တေ ''ပုဗ္ဗေဝ မေ, ဘိက္ခဝေ, သမ္ဗောဓာ''တိအာဒိ ဟေဋ္ဌာ သံဝဏ္ဏိတမေဝါတိ အဝုတ္တမေဝ သံဝဏ္ဏေတုံ **''နာမရူပေ ခော သတီ''**တိ အာရဒ္ဓံ ။ တတ္ထ ဒွတဒသပဒိကေ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ယာနိ ဒွေဝ ပအာနိ အဂ္ဂဟိတာနိ, နေသံ အဂ္ဂဟဏေ ကာရဏံ ပုစ္ဆိတွာ ဝိဿဇ္ဇေတုကာမော တေသံ ဂဟေတဗ္ဗကာရဏံ တာဝ ဒဿေန္တော **''တတ္ထာ''** တိအာဒိမာဟ။ ပစ္စက္ခဘူတံ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဘဝံ ပဌမံ ဂဟေတွာ တဒနန္တရံ အနာဂတဿ ''ဒုတိယ''န္တိ ဂဟဏေ အတီတော တတိယော ဟောတီတိ အာဟ **''အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာ ဟိ တတိယော ဘဝေ''** တိ။ နနု စေတ္ထ အနာဂတဿ ဘဝဿ ဂဟဏံ န သမ္ဘဝတိ ပစ္စုပ္ပန္နဘဝဝသေန အဘိနိဝေသဿ ဇောတိတတ္တာတိ? သစ္စမေတံ, ကာရဏေ ပန ဂဟိတေ ဖလံ ဂဟိတမေဝ ဟောတီတိ တထာ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အပိစေတ္ထ အနာဂတော အဒ္ဓာ အတ္ထတော သင်္ဂဟိတော ဧဝ ယတော ''နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတန''န္တိအာဒိနာ အနာဂတဒ္ဓသံကဟိတာ ဒေသနာ ပဝတ္တာ, စတုဝေကာရဝသေန ဝိညာဏပစ္စယာ နာမန္တိ ဝိသေသော အတ္ထိ။ တသ္မာ **''ပဉ္စဝေကာရဝသေနာ''** တိ ဝုတ္တံ။ **တေဟီ**တိ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရေဟိ အာရမ္မဏဘူတေဟိ။ **အယံ ဝိပဿနာ** တိ အဒ္ဓာပစ္စုပ္ပန္နဝသေန ဥဒယဗ္ဗယံ ပဿန္တဿ ပဝတ္တဝိပဿနာ။ **န ဃဋီယတီ**တိ န သမိဇ္ဈတိ။ **မဟာ။ပေ။ အဘိနိဝိဋ္ဌော** တိ န ဃဋ္ဋနေ ကာရဏမာဟ, ဟေဋ္ဌာ ဂဟိတတ္တာ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ သမ္မသနီယံ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

အဒိဋ္ဌေသူ တိ အနဝဗုဒ္ဓေသု။ စတုသစ္စဿ အနုဗောဓေန န ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **''န သက္ကာ ဗုဒ္ဓေန ဘဝိတု''** န္တိ။ **ဣမိနာ**တိ မဟာသတ္တေန။ **တေ**တိ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာ။ **ဘဝဥပာအနတဏှုပာဟာဝသေနာ**တိ ဘဝဥပာအနတဏှုပာဟာဒသ္သနဝသေန။ **ဒိဋ္ဌာဝ** ''တံသဟဂတာ''တိ သမာနယောဂက္ခမတ္တာ။ **န ပရဘာဂံ ခနေယ္ယ** အတ္တနာ ဣစ္ဆိတဿ ဂဟိတတ္တာ ပရဘာဂေ အညဿ အဘာဝတော စ။ တေနာဟ **''ကဿစိ နတ္ထိတာယာ''** တိ။ **ပဋိနိဝတ္တေသီ** တိ ပဋိသံဟရိ။ ပဋိနိဝတ္တနေ ပန ကာရဏံ ဒဿေတုံ **''တဒေတ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အဘိန္နဋ္ဌာန** န္တိ အခဏ္ဍိတဋ္ဌာနံ။

ပစ္စယတောတိ ဟေတုတော, သင်္ခါရတောတိ အတ္ထော။ ''ကိမ္ဟိ နု ခော သတိ ဇရာမရဏံ ဟောတီ''တိအာဒိနာ ဟေတုပရမ္ပရဝသေန ဖလပရမ္ပရာယ ကိတ္တမာနာယ, ကိမ္ဟိ နု ခော သတိ ဝိညာဏံ ဟောတီတိ စ ဝိစာရဏာယ သင်္ခါ

ရေ ခော သတိ ဝိညာဏဿ ဝိသေသတော ကာရဏဘူတော သင်္ခါရော အဂ္ဂဟိတော, တတော ဝိညာဏံ ပဋိနိဝတ္တတိ နာမ, န သဗ္ဗပစ္စယတော။ တေနေတဟ "နာမရူပေ ခော သတိ ဝိညာဏံ ဟောတီ"တိ။ ကိံ နာမ ဟေတ္ထ သဟဇာတာဒိဝသေနေဝ ပစ္စယဘူတံ အဓိပ္ပေတံ, န ကမ္မူပနိဿယဝသေန ပစ္စုပ္ပန္နဝသေန အဘိနိဝေသဿ ဇောတိတတ္တာ။ **အာရမ္မဏတော**တိ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရသင်္ခါတအာရမ္မဏတော, အတီတဘဝသင်္ခါတအာရမ္မဏတော။ အတီတဒ္ဓပရိယာပန္နာဟိ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာ။ တတော ပဋိနိဝတ္တမာနံ ဝိညာဏံ အတီတဘဝတောပိ ပဋိနိဝတ္တတိ နာမ။ **ဥဘယမ္ပိ** တိ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ ဝိပဿနာဝိညာဏမ္ပိ။ **နာမရူပံ န အတိက္ကမတိ** တိ ပစ္စယဘူတံ အာရမ္မဏဘူတဥ္စ နာမရူပံ န အတိက္ကမတိ တေန ဝိနာ အဝတ္တနတော။ တေနာဟ **"နာမရူပတော ပရံ န ဂစ္ဆတီ"** တိ။ **ဝိညာဏေ နာမရူပဿ ပစ္စယေ ဟောန္တေ** တိ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏေ နာမရူပဿ ပစ္စယေ ဟောန္တေ။ **နာမရူပေ ဝိညာဏဿ ပစ္စယေ ဟောန္တေ** တိ နာမရူပေ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဿ ပစ္စယေ ဟောန္တေ။ စတုဝေါကာရပဉ္စဝေါကာရဘဝဝသေန ယထာရဟံ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဒွီသုပိ အညမညံ ပစ္စယေသု ဟောန္တေသု**တိ ပန ပဉ္စဝေါကာရဘဝဝသေန။ **ဧတ္တကေနာ** တိ ဧဝံ ဝိညာဏနာမရူပါနံ အညမညံ ဥပတ္ထမ္ဘဝသေန ပဝတ္တိယာ။ **ဇာယေထ ဝါ ဥပပဇ္ဇေထ ဝါ** တိ "သတ္တော ဇာယတိ ဥပပဇ္ဇတီ"တိ သမညာ ဟောတိ ဝိညာဏနာမရူပဝိနိမုတ္တဿ သတ္တပညတ္တိယာ ဥပာဒါနဘူတဿ ဓမ္မဿ အဘာဝတော။ တေနာဟ **"ကွတော ဟိ"**တိအာဒိ။ **တေဒေဝ**တိ "ဝိညာဏံ နာမရူပ"န္တိ ဧတံ ဒွယမေဝ။

အပရာပရစုတိပဋိသန္ဓီဟီ တိ အပရာပရစုတိပဋိသန္ဓိဒီပကေဟိ "စဝတိ, ဥပပဇ္ဇတီ"တိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ။ **ပဉ္စ ပဒါနီ**တိ "ဇာယေထ ဝါ"တိအာဒီနိ ပဉ္စ ပဒါနိ။ နနု တတ္ထ ပဌမတတိယေဟိ စတုတ္ထပဉ္စမာနိ အတ္ထတော အဘိန္နာနီတိ? သစ္စံ, ဝိညာဏနာမရူပါနံ အပရာပရုပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **"အပရာပရစုတိပဋိသန္ဓီဟီ"** တိ။ **ဧတ္တာဝတာ**တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ယော "ဧတ္တာဝတာ"တိ ပဒေန ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တော, တမေဝ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ "ယဒိဒ"န္တိအာဒိနာ နိယျာတေန္တော ပုန ဝဒတိ။ **အနုလောမပစ္စယာကာရဝသေနာ**တိ ပစ္စယဓမ္မဒဿနပုဗ္ဗကပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မဒဿနဝသေန။ ပစ္စယဓမ္မာနဉှိ အတ္တနော ပစ္စယုပ္ပန္နဿ ပစ္စယဘာဝေ ကွာဒပ္ပစ္စယတာ ပစ္စယာကာရော, သော စ "အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တော သင်္ခါရုပ္ပတ္တိယာ အနုလောမနတော အနုလောမပစ္စယာကာရော, တဿ ဝသေန။

အာပတောတိ ပရိခာဂတဥဒကတော။ ဒွါရသမ္ပတ္တိယာ တတ္ထ ဝသန္တာနံ ပဝေသနနိဂ္ဂမနဖာသုတာယ ဥပဘောဂပရိဘောဂဝတ္ထုသမ္ပတ္တိယာ သရီရစိတ္တသုခတာယ နဂရဿ မနုညတာတိ ဝုတ္တံ **"သမန္တာ။ပေ။ ရမဏီယ"** န္တိ။ ပုဗ္ဗေ သုညဘာဝေန အရညသဒိသံ ဟုတွာ ဌိတံ ဇနတာသံ ကရောန္တေ နဂရဿ လက္ခဏပ္ပတ္တံ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **"တံ အပရေန သမယေန ကုဒ္ဓမ္ပိ အဿ ဖီတဉ္စာ"** တိ။

"ပုဗ္ဗေ ခော ပနဿ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ အာဇီဝေ စ သုပရိသုဒ္ဓေ"တိ ဝစနတော တီဟိ ဝိရတီဟိ သဒ္ဓိံ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂေပိ အဋ္ဌင်္ဂိကတေဟာရံ လဒ္ဓုံ အရဟတီတိ ဝုတ္တံ **"အဋ္ဌင်္ဂိကဿ ဝိပဿနာမဂ္ဂဿာ"** တိ။ **ဝိပဿနာယ စိဏ္ဏန္တေ**တိ ဝိပဿနာယ သဉ္စရိတတာယ တတ္ထ တတ္ထ တာယ ဝိပဿနာယ တီရိတေ ပရိယေသိတေ။ **လောကုတ္တရမဂ္ဂဒဿန** န္တိ အနုမာနာဒိဝသေန လောကုတ္တရမဂ္ဂဿ ဒဿနံ။ တထာ ဟိ နိဗ္ဗာနနဂရဿ ဒဿနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဒိဋ္ဌကာလော**တိ အဓိဂမဝသေန ဒိဋ္ဌကာလော။ မဂ္ဂဖလဝသေန ဥပ္ပန္နာ **ပရောပဏ္ဏာသ** အနဝဇ္ဇဓမ္မာ, ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ ပန တေသံ ဝဝတ္ထာပကံ။ ယာပေတွာတိ **စရာပေတွာ**။

အဝတ္တမာနကဋ္ဌေနာ တိ ဗုဒ္ဓသုညေ လောကေ ကဿစိ သန္တာနေ အပ္ပဝတ္တနတော ဥပ္ပာဒါဒိဝသေန ဝတ္တမာနဝသေန။ တထာ ဟိ ဘဂဝါ "အနုပ္ပန္နဿ မဂ္ဂဿ ဥပ္ပာဒေတာ, အသဉ္ဇာတဿ သဉ္ဇနေတာ"တိအာဒိနာ ထောမိတော။ ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ ပဋိပန္နော ဟိ အရိယမဂ္ဂေ ကွာတရေဟိ အန္တရာ ကေဟိစိ အဝဋ္ဌိတောတိ ဝုတ္တံ **"အဝဠဉ္ဇနဋ္ဌေန ပုရာဏမဂ္ဂေ"** တိ။ **ဈာနဿာဒေနာ** တိ ဈာနသုခေန ဈာနပီတိယာ။ **သုဘိက္ခံ** ပဏီတဓမ္မာမတတာယ တိတ္တိအာဝဟံ။ **ပုပ္ဖိတံ** ဥပသောဘိတံ။ **ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ သုပ္ပကာသိတ**န္တိ ဝုတ္တံ "ဓေဝိဿာ လောကဓာတုယာ"တိ ပရိစ္ဆိန္နဗုဒ္ဓခေတ္တတ္တာ။ တဿ အတ္ထိတာယ ဟိ ပရိစ္ဆေဒော အတ္ထိ။ **တေသံ အန္တရေ** တိ တေသံ ဩကာသေ။

နဂရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သမ္မသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၆. ဆဋ္ဌေ **အဿာ** တိ ဘဂဝတော။ သဏ္ဍဟသုခမဓမ္မပရိဒီပနတော **သုခုမာ**။ တီဟိ လက္ခဏေဟိ အင်္ဂိယတ္တာ **တိလက္ခဏာဟတာ,** အနိစ္စာဒိလက္ခဏပရိဒီပိနီတိ အတ္ထော။ အရိယမဂ္ဂမဓိဂမသ္သ ဥပနိဿယဘူတေန ဟေတုနာ **သဟေတုကာ**။ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိပညာယ ဟာဋ္ဌိပာရိယပညာယ စ အတ္ထိတာယ **ပညဝန္တော** န ကေဝလံ အဇ္ဈတ္တိကအင်္ဂသမ္ပတ္တိယေဝ, ဗာဟိရင်္ဂသမ္ပတ္တိပိ နေသမတ္ထီတိ ဒဿေတုံ **"သိနိဒ္ဓါနီ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အဇ္ဈတ္တရ** န္တိ အဇ္ဈတ္တံ။ **ပစ္စယသမ္ဘဝန** န္တိ ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ ပစ္စယဝီမံသံ။

အာရမ္မဏနုရူပ အနုသန္ဓိ **ယထာနုသန္ဓိ။ န ဂတာ**တိ န သမ္ပတ္တာ။ **အသမ္ဘိန္နပဒ** န္တိ အတေမိဿကပဒံ, အညတ္ထ ဇေံ အနာဂတံ တက္ကန္တိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"အညတ္ထ ဟိ ဇေံ ဝုတ္တံ နာမ နတ္ထိ"** တိ။ **ဇေ**န္တိ "တေနဟာနန္ဒ အာ"တိ ကေဝစနံ, "သုဏာထ မနသိ ကရောထာ"တိ ဗဟုဝစနံ ကတ္တတ **ဝုတ္တံ နာမ နတ္ထိ** တိ အတ္ထော။ ကေစိ ပန "တေနဟာနန္ဒာ"တိ ဣဓာပိ ဗဟုဝစနမေဝ ကတ္တတ ပဌန္တိ "သာဓု အနုရုဒ္ဓာ"တိအာဒီသု ဝိယ။ **ဥပဓီတိ အဓိပ္ပေတံ** ဥပဓိယတိ တွေ့ ဒုက္ခန္တိ။ **ဥပ္ပဇ္ဇတိ** ဥပ္ပာဒက္ခဏံ ဥဒယံ ပဋိလဘတိ "ဟကဋ္ဌဘာတေ ဌိတိကော, အတ္တလာဘော ဥဒယော"တိ။ **နိဝိသတိ** နိဝေသံ ဩကာသံ ပဋိလဘတိ။ ကေတရမေဝ ဟိ ဥပ္ပန္နမတ္တဿ ဓမ္မဿ ဒုဗ္ဗလတ္တေန ဩကာသေ ဝိယ ပတိဋ္ဌဟနံ နတ္ထိ, ပုနပ္ပုနံ အာရမ္မဏေ ပဝတ္တမာနံ နိဝိဋ္ဌံ ပတိဋ္ဌိတံ နာမ ဟောတိ။ တေနာဟ **"နိဝိသတီတိ ပုနပ္ပုနံ ပဝတ္တိဝသေန ပတိဋ္ဌဟတီ"**တိ။

ပိယသဘာဝန္တိ ပိယာယိတဗ္ဗဇာတိကံ။ **မဓုရသဘာဝ**န္တိ ဣဋ္ဌဇာတိကံ။ **အဘိနိဝိဋ္ဌာ** တိ တဏှာဘိနိဝေသေန ဩတိဏ္ဏာ။ **သမ္ပတ္တိယ**န္တိ ဘဝသမ္ပတ္တိယံ။ **နိမိတ္တဂ္ဂဟဏာနုသာရေနာ** တိ ပဋိဗိမ္ဗဂ္ဂဟဏာနုသာရေန။ ကဏ္ဏဿ ဆိဒ္ဒပဒေသံ **ရဇတနာဠိကံ ဝိယ,** ကဏ္ဏဗဒ္ဓံ ပန ဟာမင်္ဂသုတ္တံ ဝိယ။ တုင်္ဂာ ဥစ္စာ ဒီဃာ နာသိကာ **တုင်္ဂနာသာ** ။ ဇေံ လဒ္ဓတေဟာရံ အတ္တနော **ဃာနံ**။ "လဒ္ဓတေဟာရာ"တိ တ ဟဌော။ တဿ် သတိ တုင်္ဂာ နာသာ ယေသံ တေ တုင်္ဂနာသာ။ ဇေံ လဒ္ဓတေဟာရာ သတ္တာ အတ္တနော ဃာနန္တိ ယောဇနာ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနတော **ရတ္တကမ္ဗလပဋ္ဋလံ ဝိယ** ။ သမ္ဗဿတော **မုဒုသိနိဒ္ဓံ** ကိစ္စတော **သိနိဒ္ဓမဓုရရသဒံ။ သာလလဋ္ဌိ** န္တိ သာလက္ခန္ဓံ။

အဒ္ဒသံသူ တိ ပဿိံသု။ **ဇေံ ဝုတ္တ** န္တိ "ကံသေ"တိ ဇေံ ဝုတ္တံ အဓိဋ္ဌာနတေဟာရေန။

သမ္ပတ္တိန္တိ ဝဏ္ဏာဒိဂုဏံ။ **အာဒီနဝ**န္တိ မရဏဂ္ဂတတော။

သတ္တုပ္ပဟနီယေနာ တိ သတ္တုံ ပက္ခိပိတ္တတ အာလောလိတပဟနီယေန။ **စတ္တာရိ ဟနာနိ ဝိယ စတ္တာရော မဂ္ဂ** တဏှာပိပာသာဝူပသမနတော။

သမ္မသသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. နဠကလာပီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၇. သတ္တမေ **ကသ္မာ ပုစ္ဆတီ** တိ မဟာကောဋ္ဌိကတ္ထေရော သယံ တတ္ထ နိက္ကင်္ခော သမာနော ကသ္မာ ပုစ္ဆတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အဇ္ဈာသယဇာနနတ္ထ** န္တိ ဣဒမ္ပိ တဿ မဟာသာဝကဿ ပရစိတ္တဇာနနေန အပ္ပာဋိဟီရံ သိယာ, တေန တံ အပရိတုဿန္တော **"အပိစာ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဒွေဝ အဂ္ဂသာဝကာ** တိ သီလာဒိဂုဏေဟိ ဥတ္တမသာဝကာတိ အတ္ထော, န ဟိ မဟာကောဋ္ဌိကတ္ထေရော အဂ္ဂသာဝကလက္ခဏပ္ပတ္တော, အထ ခော မဟာသာဝကလက္ခဏပ္ပတ္တော။ **ဣာအနေဝ ခေါ မယ**န္တိအာဒိ ဟေဋ္ဌာ ပစ္စယုပ္ပန္နံ အနာလောဌေန္တော ဒဿေတ္တတ ဒေသနာ အာဟဋ္ဌာ, န အညမညပစ္စယတာဝသေန, ဣဓ ပန ယေနာဓိပ္ပာယေန တံ အာလောဌေတ္တတ နိဝတ္တေတ္တတ ကထိတံ မဟာထေရေန, တမေဝဿ အဓိပ္ပာယံ တေနေဝ ပကာသေတုကာမော မဟာကောဋ္ဌိကတ္ထေရော အာဟ "ဣာအနေဝ ခော မယ"န္တိအာဒိ။ တေနာဟ **"ဣဒံ ထေရော"**တိအာဒိ။

ဝေတ္တကေ ဌာနေ တိ ''ကိံ နု ခေါ အာဝုသော''တိအာဒိနာ ပဌမာရမ္ဘတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ''နိရောဓော ဟောတီ''တိ ပဒံ, ဝေတ္တကေ ဌာနေ။ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရေ အဂ္ဂဟေတွာ ''နာမရူပပစ္စယာ ဝိညာဏ''န္တိ ဒေသနာယ ပဝတ္တတ္တာ **''ပစ္စယုပ္ပန္နပဉ္စတောကာရဘဝဝသေန ဒေသနာ ကထိတာ''**တိ ဝုတ္တံ။ ''ဖလေ ဂဟိတေ ကာရဏံ ဂဟိတမေဝ''တိ ဝိညာဏေ ဂဟိတေ သင်္ခါရာ, တေသဉ္စ ကာရဏဘူတာ အဝိဇ္ဇာ ဂဟိတာ ဧဝ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **''ဟေဋ္ဌာ ဝိဿဇ္ဇိတေသု ဒွတဒသသု ပဒေသူ''**တိ။ **ဧကေကသ္မိံ** န္တိ ဧကေကသ္မိံ ပဒေ။ **တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ ဝသေနာ** တိ ''နိရောဓာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ, နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ, နိရောဓာ အနုပာဒါဝိမုတ္တော ဟောတီ''တိ ဧဝမာဂတာနံ တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ တရာနံ ဝသေန။ ''အဋ္ဌာရသဟိ ဝတ္ထူဟီ''တိအာဒီသု (မဟာဝ. ၄၆၈) ဝိယ ကြမ ဝတ္ထုသဒ္ဒော ကာရဏပရိယာယောတိ အာဟ **''ဆတ္တိံသာယ ကာရဏေဟီ''** တိ။ **ပဌမော** အနုမောဒနာဝိဓိ။ **ဓမ္မကထိကဂုဏော**တိ ဝိပဿနာဝိသယော အဘေဒေပစာရေန ဝုတ္တော။ သေသဒ္ဒဝယေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဒုတိယော** အနုမောဒနာ, **တတိယံ** အနုမောဒနန္တိ အဘိမေယျာနုရူပံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ဒေသနာသမ္ပတ္တိ ကထိတာ** ''နိဗ္ဗိဒာယ။ပေ။ ဓမ္မံ ဒေသေတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **သေက္ခဘူမိ** ကထိတာ ''နိဗ္ဗိဒာယ။ပေ။ ပဋိပန္နော ဟောတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **အသေက္ခဘူမိ** ကထိတာ ''နိဗ္ဗိဒာ ။ပေ။ အနုပာဒါဝိမုတ္တော ဟောတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။

နဠကလာပီသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ကောသမ္ဗိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၈. အဠမေ **ပရတ္ထ သဒ္ဓာယာတိဝ** တိ ပရဿ ဝစနံ သဒ္ဒဟိတွာ။ တေနာဟ **''ယံ သော ဘဏတိ, တံ ဘူတန္တိ ဂဏှာတီ''**တိ။ ပရပတ္တိယော ဟိ သော ပရနေယျဗုဒ္ဓိကော။ **ယံ ကာရဏန္တိ** ယံ အတ္တနာ စိန္တိတဝတ္ထု။ **ရုစ္စတီ** တိ ''ဧဝမေတံ ဘဝိဿတိ, န အညထာ''တိ အတ္တနော မတိယာ စိန္တေန္တဿ ရုစ္စတိ။ **ရုစိယာ ဂဏှာတီ**တိ ပရပတ္တိယော အဟုတွာ သယမေဝ တထာ ရောစေန္တော ဂဏှာတိ။ **အနုဿဝေ** တိ ''အနု အနု သုတ''န္တိ **ဧဝံ** စိရကာလဂတာယ အနုဿုတိယာ လဗ္ဘမာနံ ''ကထမိဒံ သိယာ, ကသ္မာ ဘူတမေဝ''န္တိ အနုဿဝေန ဂဏှာတိ။ **ဝိတက္ကယတော**တိ ''ဧဝမေတံ သိယာ''တိ ပရိကပ္ပေန္တဿ။ **ဧကံ ကာရဏံ ဥပဋ္ဌာတီ** တိ ယထာပရိကပ္ပိတဝတ္ထု စိတ္တဿ ဥပဋ္ဌာတိ။ **အာကာရပရိဝိတက္ကေနာ** တိ အတ္တနာ ကပ္ပိတာကာရေနာ တံ **ဂဏှာတိ။ ကောစ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ ''ယထာပရိကပ္ပိတံ ကိဉ္စိ အတ္ထံ ဧဝမေတံ, နာညထာ''တိ အဘိနိဝိသန္တဿ ဧကော အဘိနိဝေသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ယာယဿာ** တိ ယာယ ဒိဋ္ဌိယာ အဿ ပုဂ္ဂလဿ။ **နိဇ္ဈာယန္တဿာ** တိ ပစ္စက္ခံ ဝိယ နိရူပေတွာ စိန္တေန္တဿ။ **ခမတီ**တိ တထာ ဂဟဏက္ခမော ဟောတိ။ တေနာဟ **''သော။ပေ။ ဂဏှာတီ''**တိ။ **တောနီ**တိ သဒ္ဓာဒီနိ။ တာနိ ဟိ သဒ္ဒေယျာနံ ဝတ္ထုနံ ဂဟဏဟေတုဘာဝတော ''ကာရဏာနီ''တိ ဝုတ္တာနိ။ **ဘဝနိရောဓော နိဗ္ဗာန** န္တိ နဝဝိဓောပိ ဘဝတေ နိရုဇ္ဈတိ ဧတ္ထ တေသ္မိံ အဓိဂတေတိ ဘဝနိရောဓော, နိဗ္ဗာနံ။ သွတာယံ ဘဝတေ ပဉ္စက္ခန္ဓသင်္ဂဟော တဗ္ဗိနိမုတ္တော နတ္ထီတိ အာဟ **''ပဉ္စက္ခန္ဓနိရောဓော နိဗ္ဗာန''** န္တိ။ **ဘဝနိရောဓော နိဗ္ဗာနံ နာမာ** တိ ''နိဗ္ဗာနံ နာမ ဘဝနိရောဓော''တိ သော ပဉ္စဟော သေက္ခောဟိပိ ဇာနိတဗ္ဗော, န အသေက္ခောဟေဝ။ **ကြမံ ဌာန**န္တိ ကြမံ ယာထာဝကာရဏံ။

သုဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌ န္တိ ''ဘဝနိရောဓော နိဗ္ဗာန''န္တိ မယာ သုဒိဋ္ဌံ ယာထာဝတော ဒိဋ္ဌံ, ဘဝဿ ပီဠနသင်္ခတသန္တာပဝိပရိဏာမဋ္ဌာနံ, ဘဝနိရောဓဿ စ နိဿရဏဝိဝေကာသင်္ခတာမတဋ္ဌာနံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိဋ္ဌတ္တာ။ အနာကမိဖလေ ဌိတော ဟိ အနာကမိမဂ္ဂေ ဌိတော ဧဝ နာမ ဥပရိမဂ္ဂဿ အနဓိဂတတ္တာတိ ဝုတ္တံ **''အနာကမိမဂ္ဂေ ဌိတတ္တာ''**တိ။ နိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တမာပိ ထေရဿ ဉာဏံ ''နိဗ္ဗာနံ ပစ္စဝေက္ခတီ''တိ ဝုတ္တဉာဏံ ဝိယ န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **''ဧကူနဝီသတိယာ။ပေ။ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ''** န္တိ။ ဧတေန တံ နိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏာ ဝိယ န ဟောတီ သပ္ပဒေသဘာဝတောတိ ဒဿေတိ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ကြမ ဥဒပာနနိဒဿနမ္ပိ သမတ္ထိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏေနာ**တိ အဝသေသကိလေသာနံ, နိဗ္ဗာနဿေဝ တာ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏေန။ **ဥပရိ အရဟတ္တဖလသမယော** တိ ဥပရိ သိဇ္ဈနတော အရဟတ္တပဋိလာဘော တထာ **အတ္ထိ** ။ ''ယေနာဟံ တံ ပရိယေသတော နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရိဿာမီ''တိ **ဇာနာတိ**။

ကောသမ္ဗိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဥပယန္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၉. နဝမေ **ဥဒကဝမုနသမယေ** တိ သဗ္ဗဒိဝသေသု မဟာသမုဒ္ဒဿ အန္တော မဟန္တစန္ဒကန္တမဏိပဗ္ဗတာနံ ဇုဏှပက္ခဿ ပဟတတ္တာ ဇလာဘိသန္ဒနဝသေန ဥဒကဿ ဝမနသမယေ။ **ဥပရိ ဂစ္ဆန္တော** တိ ပကတိယာ ဥဒကဿ တိဋ္ဌာနဿ တတော ဥပရိ ဂစ္ဆန္တောတိ အတ္ထော။ **ဥပရိ ယာပေတီ**တိ ဥဒကံ တတ္ထ ဥပရူပရိ ဝမေ တိ။ တထာဘူတော စ တံ ဗျူဟေန္တော ပူရေန္တောတိ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **"ဝမေတိ ပူရေတီတိ အတ္ထော"** တိ။ ယသ္မာ ပစ္စယဓမ္မာ အတ္တနော ဖလသမတယပစ္စယေ ဟောန္တေ တဿ ဥပရိ ဌိတော ဝိယ ဟောတိ တဿ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တာပနတော, တသ္မာ ဝုတ္တံ **"အဝိဇ္ဇာ ဥပရိ ဂစ္ဆန္တီ"** တိ။ ပစ္စယဘာဝေန ဟိ သာ တထာ ဝုစ္စတိ။ တေနာဟ **"သင်္ခာရာနံ ပစ္စယော ဘဝိတုံ သက္ကုဏန္တီ"**တိ။ **အပဂစ္ဆန္တော** ယာယန္တော။ တေနာဟ **"ဩသရန္တော"** တိ, အဝမုန္တော ပရိဟီယမာနောတိ အတ္ထော။

ဥပယန္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သုသိမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၀. ဒသမေ **ဂရုကတော**တိ ဂရုဘာဝပတ္တော ဥတ္တမဂုဏာနံ မတ္တကပ္ပတ္တိယာ အနညသာဓာရဏေန ဂရုကာရေန ဂရုကတော။ **မာနိတော**တိ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ မာနိတော။ တာယ ဟိ ဝိညူနံ မနာပတာတိ အာဟ **"မနေန ပိယာယိတော"**တိ။ **စတုပစ္စယပူဇာယ စ ပူဇိတော**တိ ဣဒံ အတ္ထဝစနံ။ ယဒတ္တံ သံဂီတိကာရေဟိ "တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ သက္ကတော ဟောတီ"တိအာဒိနာ ဣမဿ သုတ္တဿ နိဒာနံ နိက္ခိတ္တံ, တဿ အတ္ထဿ ဥလ္လိင်္ဂဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧသ နယော သေသပဒေသုပိ။ **အံသကူဋ္ဌတော**တိ ဥတ္တရာသင်္ဂေန ဥဘော အံသကူဋေ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဌိတာ ဒက္ခိဏအံသကူဋတော, ဥဘယတော တ အပနေန္တိ။ ပရိစိတဂန္ထဝသေန **ပဏ္ဍိတပရိဗ္ဗာဇကော,** ယတော ပဏ္ဍာ ဝိသေသဘာဂီ ဇာတော။ ဝိစိတ္တနယာယ ဓမ္မကထာယ ကထနတော **"ကဝိသေဋ္ဌော"** တိ အာဟံသု။

တေဇုဿဒေ တိ မဟာတေဇော။ ပုရေဘတ္တကိစ္စာဒီနံ နိယတဘာဝေန **နိယမမနုယုတ္တော။ ဝိပဿနာလက္ခဏမ္ပဟီ**တိ ဉာဏံ တတ္ထ ကထိတံ။ **ဓမ္မန္တိ** တဿံ တဿံ ပရိသာယံ ထေရဿ အသမ္ဘိန္ဒ ဒေသိတံ ဓမ္မံ။ **အာဟရိတွာ ကထေတိ** တထာ ဝရဿ ဒိန္နတ္တာ။

ကိဉ္စာပိ သုသိမော ပူရဏာဒယော ဝိယ သတ္တုပဋိညော န ဟောတိ, တိတ္ထိယေဟိ ပန "အယံ ဗြာဟ္မဏပဗ္ဗဇိတော ပညတ ဝေဒင်္ဂကုသလော"တိ ဂဏာစရိယဋ္ဌာနေ ဌပိတော, တထာ စဿ သမ္မာဝိတော။ တေန ဝုတ္တံ **"အဟံ သတ္ထာတိ ပဋိဇာနန္တော"**တိ, န သဿတဒိဋ္ဌိကတ္တာ။ တထာ ဟေသ ဘဂဝတော သမ္ဘိန္ဒ ဥပဂန္တုံ အသက္ခိ။

အညာတိ အရဟတ္တဿ နာမံ အညိန္ဒြိယဿ စိဏ္ဏန္တေ ပဝတ္တတ္တာ။ **တံ ပဝတ္တိန္တိ** ယံ အညဗျာကရဏံ ဝုတ္တံ, တံ သုတွာ။ **အဿ** သုသိမဿ, **ပရမပ္ပမာဏ** န္တိ ဥတ္တမကောဋိ။ **အာစရိယမုဋ္ဌိ** တိ အာစရိယဿ မုဋ္ဌိကတဓမ္မော။

အင်္ဂသန္တတာယာ တိ နီဝရဏာဒီနံ ပစ္စနီကဓမ္မာနံ ဝိဒူရဘာဝေန ဈာနင်္ဂါနံ ဝူပသန္တတာယ။ နိဗ္ဗုတသဗ္ဗဒရထပရိဠာဟတာယ ဟိ တေသံ ဈာနာနံ ပဏီတတရဘာဝော။ **အာရမ္မဏသန္တတာယာ** တိ ရူပပတိဘာဂဝိဂမေန သဏှသုခုမာဒိဘာဝပ္ပတ္တဿ အာရမ္မဏဿ သန္တဘာဝေန။ ယဒင်္ဂေန ဟိ တေသံ ဘာဝနာတိသယသမ္ဘာဝိတသဏှသုခုမပ္ပကာရာနိ အာရမ္မဏာနိ သန္တာနိ, တဒင်္ဂေန ဈာနင်္ဂါနံ သန္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အာရမ္မဏသန္တတာယ** တ တအာရမ္မဏဓမ္မာနံ သန္တတာ လောကုတ္တရဓမ္မာရမ္မဏာဟိ ပစ္စဝေက္ခဏာဟိ ဒီပေတဗ္ဗာ။ **အာရုပ္ပဝိမောက္ခာ** တိ အရူပဈာန သညာဝိမောက္ခာ။ **ပညာမတ္တေနေဝ ဝိမုတ္တာ,** န ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တာ။ ဓမ္မာနံ ဌိတတာ တံသဘာဝတာ ဓမ္မဋ္ဌိတိ, အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တတာ, တတ္ထ ဉာဏံ **ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ** န္တိ အာဟ **"ဝိပဿနာဉာဏ"** န္တိ။ **ဝေမာဟာ**တိ "ပုဗ္ဗေ ခော, သုသိမ, ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏံ, ပစ္ဆာ နိဗ္ဗာနေ ဉာဏ"န္တိ ဗေမာဒိ။

ဝိနာပိ သမာဓိန္တိ သမထလက္ခဏပ္ပတ္တံ ပုရိမသိဒ္ဓံ ဝိနာပိ သမာဓိန္တိ ဝိပဿနာယာနိကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဧဝ န္တိ** ဝုတ္တာကာရေန။ **န သမာဓိနိဿန္ဒော** အနုပုဗ္ဗဝိဟာရာ ဝိယ။ **န သမာဓိအာနိသံသော** လောကိယာဘိညာ ဝိယ။ **န သမာဓိဿ နိပ္ဖတ္တိ** သဗ္ဗဘဝဂ္ဂံ ဝိယ။ ဝိပဿနာယ နိပ္ဖတ္တိ မဂ္ဂေ တ ဖလံ တတိ ယောဇနာ။

ရူပာဒီသု စေတေသု တိဏ္ဏံ လက္ခဏာနံ ပရိဝတ္တနဝသေန ဒေသနာ **တေပရိဝဋ္ဋဒေသနာ။ အနုယောဂံ အာရောပေန္တော**တိ နနု ဝုတ္တံ, သုသိမ, ဣအနိ အရဟတ္တာဓိဂမေန သဗ္ဗသော ပစ္စယာကာရံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ တတ္ထ ဝိဂတသမ္မော ဟောတိ အနုယောဂံ ကရောန္တော။ **ဟာကဋ္ဋကရဏတ္ထ** န္တိ ယထာ တွံ, သုသိမ, နိဗ္ဗာနကော သုက္ခဝိပဿကော စ ဟုတွာ အာသတနံ ခယသမ္မသနေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတော, ဧဝမေတေပိ ဘိက္ခူ, တသ္မာ “အပိ ပန တုမ္ဟေ ဟ အာယသ္မန္တော”တိအာဒိနာ န တေ တယာ အနုယုဥ္ဇိတဗ္ဗာတိ။

သုသိမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မဟာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သမဏဗ္ရာဟ္မဏဝဂ္ဂေါ

၁. ဇရာမရဏသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၁-၇၂. **ဧကေကံ** သုတ္တံ **ကတွာ ဧကာဒသ သုတ္တာနိ ဝုတ္တာနိ** အဝိဇ္ဇာယ ဝသေန ဒေသနာယ အနာဂတတ္တာ, တထာနာဂမနဥ္စဿာ စတုသစ္စဝသေန ဧကေကဿ ပဒဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ။ ကာမဥ္စ “အာသဝသမုဒယာ အဝိဇ္ဇာသမုဒယော”တိ အတ္ထေဝ အညတ္ထ သုတ္တပဒံ, ဣဓ ပန ဝေနေယ္ယဇ္ဈာသယဝသေန တထာ န ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဇရာမရဏသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမဏဗ္ရာဟ္မဏဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. အန္တရပေယျာလဝဂ္ဂေါ

၁. သတ္ထုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၃. **အယံ သတ္ထာ နာမာ** တိ အယံ အရိယမဂ္ဂဿ အတ္ထာယ သာသတိ ဝိမုတ္တိဓမ္မံ အနုသာသတီတိ သတ္ထာ နာမ။ အဓိသီလာဒိဝသေန **တိဝိဓာပိ သိက္ခာ။ ယောဂေ**တိ ဘာဝနာနုယောဂေ။ **ဆန္ဒော** တိ နိယျာနေတာ **ကတ္တုကမျတာကုသလစ္ဆန္ဒော**။ သဗ္ဗံ ဘာဝနာယ ပရိဿယံ သဟတိ, သဗ္ဗံ တဿ ဥပကာရာဝဟံ သဟတိ တဟောတီတိ **သဗ္ဗသဟံ။ အပ္ပဋိဝါနီ**တိ န ပဋိနိဝတ္တတီတိ အပ္ပဋိဝါနီ။ အန္တရာယ သဟနံ မောဟနာသနဝီရိယံ အာတပ္ပတိ ကိလေသေတိ **အာတပ္ပံ** ။ ဝိဓိနာ ဤရေတဗ္ဗတ္တာ ပဝတ္တေတဗ္ဗတ္တာ **ဝီရိယံ**။ သတတံ ပဝတ္တိယမာနဘာဝနာနုယောဂကမ္မံ **သာတစ္စ**န္တိ အာဟ **“သတတကိရိယ”**န္တိ။ **တာဒိသမေဝ**တိ ယာဒိသီ သတိ ဝုတ္တာ, တာဒိသမေဝ ဉာဏံ, ဇရာမရဏာဒိဝသေန စတုသစ္စပရိဂ္ဂဟကံ ဉာဏန္တိ အတ္ထော။

အန္တရပေယျာလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

နိဒာနသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၂. အဘိသမယသံယုတ္တံ

၁. နခသိခာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၄. **သုခုမာ**တိ တရုဏာ ပရိတ္တာ ကေသဂ္ဂမတ္တာဘာဝတော။ ယထာ ကေသာ ဒီဃသော ဒ္ဝင်္ဂုလမတ္တာယ သဗ္ဗသ္မိံ ကာလေ တေပ္ပမာဏာဝ, န တစ္ဆိန္ဒနံ, ဧဝံ နခဂ္ဂပိ ကေသဂ္ဂမတ္တာဝ, န တေသံ ဆိန္ဒနံ အဝမုနတော။ **ပရတော**တိ ''သဟသ္သိမံ သတသဟသ္သိမ''န္တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ။ **အဘိသမေတ္ဝတ**တိ ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ဝတ, တသ္မာ အဘိသမေတာဝိနော ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စဿာတိ အတ္ထော။ ကာမံ ပုရိမပဒံ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ အတီတဘာဝံ ဥပဟာအယပိ ဝတ္တုံ ယုတ္တံ။ ပုရေတရံယေဝ ပန ဝုတ္တာဘာဝံ ဥပဟာအယ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေတုံ **''ပုရိမံ ဒုက္ခက္ခန္ဓ''** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပုရိမံ** နာမ ပစ္ဆိမံ အပေက္ခိတ္ဝတ။ ပုရိမပစ္ဆိမတာ ဟိ တံ တံ ဥပဟာအယ ဝုစ္စတီတိ ဣဓာဓိပ္ပေတံ ပုရိမံ နီဟရိတ္ဝတ ဒဿေတုံ **''ကတမံ ပနာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ''အတီတမ္ပိ ပရိက္ခီဏာ''န္တိ ဣဓာဓိပ္ပေတံ ပရိက္ခီဏာမေဝ ဝိဘာဝေတုံ **''ကတမံ ပန ပရိက္ခီဏာ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သောတာပန္နဿ ဒုက္ခက္ခယော ဣဓ စောဒိတောတိ တံ ဒဿေတုံ **''ပဌမမဂ္ဂဿ အဘာဝိတတ္တာ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယာ''**တိ ဝတ္ဝတ ဣဓာနိ တံ သရူပတော ဒဿေတုံ ပုန **''ကတမ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သတ္တသု အတ္တဘာဝေသု ယံ အဟယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ အဋ္ဌမံ ပဋိသန္ဓိံ အာဒိံ ကတ္ဝတ ယတ္ထ ကတ္ထစိ** အဟယေသု စာတိ ယံ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ, တံ သဗ္ဗံ ပရိက္ခီဏာန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အဿာ** တိ သောတာပန္နဿ, ယံ ပရိမာဏံ, တတော ဥဒ္ဒဋ္ဋ ဥပဟတံ အတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ မဟာ အတ္ထော ဂုဏော မဟတ္ထော, သော တေဿ အတ္ထီတိ **မဟတ္ထိယော** က-ကာရဿ ယ-ကာရံ ကတ္ဝတ။ တေနာဟ **''မဟတော အတ္ထဿ နိပ္ဖာဒကော''** တိ။

နခသိခာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပောက္ခရဏီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၅. **ဥဗ္ဗေဓေနာ** တိ အဝဝေဓေနေ အဓောဒိသတာယ။ တေနာဟ **''ဂမ္ဘီရတာယာ''** တိ။

ပောက္ခရဏီသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သံဘေဇ္ဇဥဒကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၆-၇၇. **သမ္ဘိဇ္ဇဋ္ဌာနေ** တိ သမ္ဘိဇ္ဇသမောဓာနဂတဋ္ဌာနေ။ **သမေန္တိ** သမေတာ ဟောန္တိ။ တေနာဟ **''သမာဂစ္ဆန္တီ''**တိ။ ဟဋ္ဌိယံ ဝိဘတ္တိလောပေန နိဒ္ဒေသောတိ တမတ္ထံ ဒဿေန္တော **''တီဏိ တ''**တိ အာဟ။ သမ္ဘိဇ္ဇတိ မိဿီဘာဝံ ဂစ္ဆတိ ဧတ္ထာတိ သမ္ဘေဇ္ဇံ, မိဿိတဋ္ဌာနံ။ တတ္ထ ဥဒကံ **သမ္ဘေဇ္ဇဥဒကံ** ။ တေနာဟ **''သမ္ဘိန္နဋ္ဌာနေ ဥဒက''**န္တိ။

သံဘေဇ္ဇဥဒကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပထဝီသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၈-၈၄. **စက္ကဝာဠပ္ပဗ္ဘာရန္တရာယာ** တိ စက္ကဝာဠပဗ္ဗတဿ အန္တောဂဓာယ။

ဆဋ္ဌာဒီသု ဝုတ္တနယေနေဝ တိ ဣဓ ဆဋ္ဌသုတ္တာဒီသု ပဌမသုတ္တာဒီသု ဝုတ္တနယေနေဝါတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိသေသာဘာဝတော။

ပရိယောသာနေတိ ဣမဿ အဘိသမယသံယုတ္တဿ ဩသာနဋ္ဌာနေ။ **အညတိတ္ထိယသမဏဗြာဟ္မဏပရိဗ္ဗာဇကာန**န္တိ အညတိတ္ထိယာနံ။ **ဂုဏာဓိဂမော**တိ ဈာနာဘိညာသဟိတော ဂုဏာဓိဂမော။ **သတဘာဂမ္ပိ။ပေ။ န ဥပဂစ္ဆ**

တိ သစ္စပဋိဝေဓသ္သ မဟာနုဘာဝတ္တာ။ တေနာဟ ဘဂဝါ ပစ္စက္ခသဗ္ဗဓမ္မော "ဧဝံ မဟာဓိဂမော, ဘိက္ခဝေ, ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ဧဝံ မဟာဘိညော"တိ။

ပဌမဝိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

အဘိသမယသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၃. ဓာတုသံယုတ္တံ

၁. နာနတ္တဝဂ္ဂေါ

၁. ဓာတုနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၅. ပဌမန္တိ ကမသ္မိံ နိဒါနဝဂ္ဂေ သံယုတ္တာနံ ပဌမံ သံဂီတတ္တာ။ **နိဿတ္တဋ္ဌသုညတဋ္ဌသင်္ခါတေနာ** တိ ဓမ္မမတ္တတာယ နိဿတ္တတာသင်္ခါတေန နိစ္စသုခအတ္တသုညတတ္တသင်္ခါတေန။ **သဘာဝဋ္ဌေနာ** တိ ယထာဘူတသဘာဝဋ္ဌေန။ တတော ဧဝ သဘာဝဿ ဓာရဏဋ္ဌေန **ဓာတူတိ လဒ္ဓနာမာနံ။ နာနာသဘာဝတော** အညမညဝိသဒိသတော **ဓာတုနာနတ္တံ**။ စက္ခုသင်္ခါတော ပသာဒေါ **စက္ခုပသာဒေါ**။ သော ဧဝ စက္ခနဋ္ဌေန စက္ခု, နိဿတ္တသုညတဋ္ဌေန ဓာတု စာတိ **စက္ခုဓာတု**။ စက္ခုပသာဒဝတ္ထုံ အဘိဓာနံ ကတွာ ပဝတ္တံ **စက္ခုပသာဒဝတ္ထုကံ**။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဒွေ သမ္ပဋိစ္ဆနမနောဓာတုယော, ဧကာ ကိရိယာ မနောဓာတူတိ **တိဿော မနောဓာတုယော မနောဓာတု** "မနနမတ္တာ ဓာတူ"တိ ကတွာ။ **ဝေဒနာဒယော။ပေ။ နိဗ္ဗာနဉ္စ ဓမ္မဓာတု** ဝိသေသသညာပရိဟာရေန သာမညသညာယ ပဝတ္တနတော။ တထာ ဟေတေ ဓမ္မာ အာယတနဒေသနာယ "ဓမ္မာယတန"န္တေဝ ဒေသိတာ။ န ဟိ နေသံ ရူပါယတနာဒီနံ ဝိယ ဝိညာဏေဟိ အညဝိညာဏေန ဂဟေတဗ္ဗတာကာရော အတ္ထိ။ **သဗ္ဗမ္ပိ** တိ ဆသတ္တတိဝိဓံ **မနောဝိညာဏံ။ ကာမာဝစရာ** ကာမဓာတုပရိယာပန္နတ္တာ။ **အဝသာနေ ဒွေ**တိ ဓမ္မဓာတုမနောဝိညာဏဓာတုယော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** တံသံဝဏ္ဏနာသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဓာတုနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဖဿနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၆. ဇာတိပသုတိအာရမ္မဏာဒိဘေဒေန နာနာဘာဝတော **ဖဿော**။ ဇာတိပစ္စယဘေဒေန ဟိ ပစ္စယုပ္ပန္နဿ ဘေဒေါ ဟောတိယေဝ။ ဓမ္မပရိစ္ဆေဒဝသေန ဓာတုဒေသနာယံ တိဿော မနနမတ္တာ ဓာတုယောဝ မနောဓာတုယော။ ကိရိယာမယဿ စိတ္တုပ္ပတ္တိဝိဘာဂေန ပစ္စယုပ္ပန္နဿ ဝသေန ဓာတုဒေသနာယံ မနနဋ္ဌေန ဓာတုတာယ သာမညတော မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ "မနောဓာတူ"တိ အဓိပ္ပေတန္တိ ဝုတ္တံ **"မနောသမ္ဖဿော မနောဒွါရေ ပဌမဇဝနသမ္ပယုတ္တော"**တိအာဒိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ကာမံ သမ္ပဋိစ္ဆနမနောဓာတုအနန္တရံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော သန္တီရဏဝိညာဏဓာတုယာ သမ္ပယုတ္တော ဖဿောပိ မနောသမ္ဖဿော ဧဝ နာမ, ဒုဗ္ဗလတ္တာ ပန သော သဗ္ဗဘာဝေသု အသမ္ဘာဝတော စ ဂဟိတော အနဝသေသတော ဂဟဏံ န ဟောတီတိ မနောဒွါရေ ဇဝနသမ္ဖဿော ဟောတိ, တသ္မာ။ **အယမေတ္ထ အတ္ထော**တိ အယံ ကၠစ အဓိပ္ပာယာနုဂတော အတ္ထော။

ဖဿနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. နောဖဿနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၇. မနောသမ္ဖဿံ ပဋိစ္စာ တိ မနောဒွါရေ ပဌမဇဝနသမ္ပယုတ္တော ဖဿော မနောသမ္ဖဿော, တံ မနောသမ္ဖဿံ ပဋိစ္စ။ **မနောဓာတူ**တိ အာဝဇ္ဇနကိရိယမနောဓာတု။ မနောဝိညာဏဓာတု မနောဓာတူတိ ဝေနေယ္ယဇ္ဈာသယဝသေန ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **"မနောဒွါရေ။ပေ။ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော"** တိ။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ "သဗ္ဗာနိ စေတာနိ"တိအာဒိ။

နောဖဿနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဝေဒနာနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၈. **သဗ္ဗာပိ တသ္မိံ ဒွါရေ ဝေဒနာ ဝတ္တေယျုံ** စက္ခုသမ္ဖဿဝေဒနာ ဥပနိဿယပစ္စယဘာဝိတာ။ **နိဗ္ဗတ္တိဖာသုကတ္တာ**တိ နိဗ္ဗတ္တိယာ ဥပနိဿယဘာဝေန ပဝတ္တိယာ ဒဿနသုခတ္တာ။ **သမ္ပဋိစ္ဆနဝေဒနမေဝ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ,** တာယ ဂဟိတာယ ဣတရာသံ ဂဟဏံ ဉာယာဂတမေဝါတိ။ **ဝုတ္တံ** ဟေရာဏဣကထာယံ။ **အာဝဇ္ဇနသမ္ဖဿ**န္တိ အာဝဇ္ဇနမနောသမ္ဖဿံ။ အနန္တရူပနိဿယဘူတံ ပဋိစ္စ ပဌမဇဝနဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။ **အယမဓိပ္ပာယော** ဥပနိဿယဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။

ဝေဒနာနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဒုတိယဝေဒနာနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၉. **တတိယစတုတ္ထေသု ဝုတ္တနယာတ** တိ “နော စက္ခုသမ္ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဓာတူ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တနယော, စတုတ္ထေ “စက္ခုဓာတုံ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုသမ္ဖဿော”တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယော စ။ **ကေတော ကတွတ**တိ ကေဖျံ ကတွတ ဒေသိတာ။ ကသ္မာ ပန တေသု သုတ္တေသု ဧဝံ ဒေသနာ ပဝတ္တာတိ အာဟ **“သဗ္ဗာနိ စေတာနီ”**တိအာဒိ။ ပဋိသေဓော ပန တေသံ ဝေဒနာနာနတ္တာဒီနံ ဖဿနာနတ္တာဒိကဿ ပစ္စယဘာဝတော တထာဥပ္ပတ္တိယာ အသမ္ဘဝတော။ **ဣတော ပရေသု**တိ “နော ပရိယေသနာနာနတ္တံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပရိဠာဟနာနတ္တ”န္တိအာဒီသု။

ဒုတိယဝေဒနာနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဗာဟိရဓာတုနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၀. **ပဉ္စ ဓာတုယော ကာမာဝစရာ** ရူပသဘာဝတ္တာ။

ဗာဟိရဓာတုနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သညာနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၁. **အာပာထေ ပတိတ**န္တိ စက္ခုဿ အာပာထဂတံ သာဓုကဝေဠနာဒိသညိတံ ဘူတသင်္ဃာတံ သမ္မာ နိဿိတံ။ စက္ခုဒွါရေ သမ္ပဋိစ္ဆနာဒိသမ္ပယုတ္တသညာနံ သင်္ကပ္ပဂတိကတ္တာ, စက္ခုဝိညာဏသမ္ပယုတ္တသညာဂဟဏေနေဝ တ ဂဟေတဗ္ဗတော **“ရူပသညာတိ စက္ခုဝိညာဏသမ္ပယုတ္တာ သညာ”** တိ ဝုတ္တံ တတ္ထ သညာယ ဧဝ လဗ္ဘနတော။ ဧတေနေဝ ဟိ တံသမ္ပယုတ္တော သင်္ကပ္ပောတိ ဣဒမ္ပိ သံဝဏ္ဏိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနာဟ **“သညာသင်္ကပ္ပဆန္ဒာ ဧကဇဝနတရေပိ နာနာဇဝနတရေပိ လဗ္ဘန္တီ”**တိ။ ဇဝနသမ္ပယုတ္တဿ ဝိတက္ကဿ ဆန္ဒဂတိကတ္တာ ဝုတ္တံ **“တီဟိ စိတ္တေဟိ သမ္ပယုတ္တော သင်္ကပ္ပော”** တိ။ **ဆန္ဒိကတဋ္ဌေနာ** တိ ဆန္ဒကရဏဋ္ဌေန, ဣစ္ဆိတဋ္ဌေနာတိ အတ္ထော။ **အနုဍဟနဋ္ဌေနာ** တိ ပရိဍဟနဋ္ဌေန။ သန္နိဿယဍာဟရသာ ဟိ ရာဂဂ္ဂိအာဒယော “ရူပေ”တိ ပန တဿ အာရမ္မဏဒဿနမေတံ။ **ပရိဠာဟော**တိ ပရိဠာဟသီသေန အပေက္ခံ ဝဒတိ။ တေနာဟ **“ပရိဠာဟေ ဥပ္ပန္နေ”** တိအာဒိ။ “ပရိဠာဟော”တိ ဒဠှဟဗ္ဗောသာနာ ဗလတကာရပ္ပတ္တာ ဝုတ္တာတိ အာဟ **“ပရိဠာဟပရိယေသနာ ပန နာနာဇဝနတရေယေဝ လဗ္ဘန္တီ”**တိ။ တာသံ လဒ္ဓူပနိဿယဘာဝတောတိ ဒဿေတိ။ **ဣမိနာ နယေနာ**တိ “ဥပ္ပဇ္ဇတိ သညာနာနတ္တ”န္တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တနယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ “ရူပသညာဒိနာနာသဘာဝံ သညံ ပဋိစ္စ ကာမသင်္ကပ္ပာဒိနာနာ သဘာဝေ သင်္ကပ္ပော ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိအာဒိနာ နယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

သညာနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. နောပရိယေသနာနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၂. **ပဋိသေဓမတ္တမေဝ နာနံ,** သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝါတိ အဓိပ္ပာယော။

နောပရိယေသနာနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဗာဟိရဖဿနာနတ္တသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၃. **ဝုတ္တပ္ပကာရေ** **အာရမ္မဏေ** တိ “အာဟထေ ပတိတ”န္တိအာဒိနာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပ္ပကာရေ ရူပာရမ္မဏေ။ **သညာ**တိ ရူပသညာဝ။ အရူပဓမ္မောပိ သမာနော ယသ္မိံ အာရမ္မဏေ ပဝတ္တတိ, တံ ဖုသန္တော ဝိယ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **“အာရမ္မဏံ ဖုသမာနော”** တိ။ တဏှာယ ဝတ္ထုဘူတံယေဝ ရူပာရမ္မဏံ လဗ္ဘတီတိ ကတွာ “ရူပလာဘော”တိ အဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ **“သဟ တဏှာယ အာရမ္မဏံ ရူပလာဘော”** တိ။ **သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကနယော** တိ ကေသိံယေဝ အာရမ္မဏေ သဗ္ဗေသံ သညာဒီနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပတ္တိယာ သဗ္ဗသင်္ဂဏှနဝသေန ဒဿိတနယော။ တေနာဟ **“ကေသိံယေ တ”**တိအာဒိ။ **သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကနယော** တိ တ ခုဝပရိဘောဂဝသေန နိဗဒ္ဓာရမ္မဏန္တိ တ အာဂန္တုကာရမ္မဏန္တိ တ ဝိဘာဂံ အကတွာ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကနယော။ **အပရော** နယော။ **မိဿကော** တိ အာဂန္တုကာရမ္မဏေ နိဗဒ္ဓာရမ္မဏေ စ ဝိသယ တော နိဗဒ္ဓာရမ္မဏေန မိဿကော။ **နိဗဒ္ဓာရမ္မဏေ** သတ္တာနံ ကိလေသော မန္ဒော ဟောတိ။ တထာ ဟိ သညာသင်္ကပ္ပဖဿဝေဒနာဝ ဒဿိတာ။ **ယံ ကိဉ္စိ ဝိယာ** တိ ယံ ကိဉ္စိ အညမညံ ဝိယ။ **ခေဘေတွာ**တိ ကုတူဟလုပ္ပာဒနဝသေ န စိတ္တံ ခေဘေတွာ။

ဥပဟာသိကာတိ တဿ အမစ္စပုတ္တဿ ဘရိယံ သန္ဓာယာဟ။ **တသ္မိံ** န္တိ အာဂန္တုကာရမ္မဏေ။ **လာဘော** နာမ “လဗ္ဘတီ”တိ ကတွာ။

ဥရုဝလ္လိယတသီ တိ ဥရုဝလ္လိယလေဏတသီ, ဥရုဝလ္လိယဝိဟာရတသီတိ ဝဒန္တိ။ **ဟဋ္ဌိယာ**တိ “ဓာတုနာနတ္တံ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”တိအာဒိနယပဝတ္တာယ ဣမိဿာ သုတ္တဟဋ္ဌိယာ။ **ပရိဝဋ္ဋေတွာ** တိ မဇ္ဈေ ဂဟိတဖ ဿဝေဒနာပရိယောသာနေ ဌပနဝသေန ဟဋ္ဌိံ ပရိဝဋ္ဋေတွာ။ **ဝုတ္တပ္ပကာရေ** တိအာဒိ ပရိဝတ္တေတဗ္ဗာကာရဒဿ နံ။ တတ္ထ **ဝုတ္တပ္ပကာရေ** တိ အာဟထဂတရူပာရမ္မဏေ။ **အဝိဘူတတရ**န္တိ အဝိဘူတာရမ္မဏတရံ။ အယမေဝ တ ဟ ဌော။ **ဂဏှာတိ** ကထေန္တိ။ **ကေဇဝနတရေပိ လဗ္ဘန္တိ** စိရတရနိဝေသာဘာတ။ **နာနာဇဝနတရေယေဝ** ဒဠှတရနိဝေ သတာယ။

၉၄. **ဒသမံ ဥတ္တာနမေဝ** နဝမေ ဝုတ္တနယတ္တာ။ ပဋိသေဓမတ္တမေဝ ဟေတ္ထ နာနတ္တန္တိ။

ဗာဟိရဖဿနာနတ္တသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နာနတ္တဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေါ

၁. သတ္တဓာတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၅. အာဘာတီတိ အာဘာ, အာလောကဘာဝေန နိပ္ဖဇ္ဇတိ, ဥပဋ္ဌာတီတိ တ အတ္ထော။ သော ဧဝ နိဇ္ဇီဝဋ္ဌေန ဓာ တူတိ **အာဘာဓာတု။ အာလောကဿာ** တိ အာလောကကသိဏဿ။ သုဋ္ဌု, သောဘနံ တ ဘာတီတိ **သုဘံ**။ ကသိဏသဟ စရဏတော ဈာနံ **သုဘံ**။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ သုပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏံ **ကသိဏံ**။ အာကာသာနဉ္စာဒယောပိ သုဘာရမ္မဏံ ဧ တတိ ကေစိ။ **ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ** တိ ဒေသနံ ဥဒ္ဒေသမတ္တေ ဧဝ ဌပေသိ။ ဟဋ္ဌိယံ “အန္ဓကာရံ ပဋိစ္စ ပညာယတီ”တိ တွေ ထာပိ အာရမ္မဏမေဝ ဂဟိတံ, တထာ “အယံ ဓာတု အသုဘံ ပဋိစ္စ ပညာယတီ”တိ ဧတ္ထာပိ။ ယထာ ဟိ ဣမ သုဝဏ္ဏံ ကသိဏံ သုဘန္တိ အဓိပ္ပေတံ, ဧဝံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ အသုဘန္တိ။

အန္ဓကာရံ ပဋိစ္စာ တိ အန္ဓကာရံ ပဋိစ္စာဒိကပစ္စယံ ပဋိစ္စ။ **ပညာယတီ**တိ ပာကဋော ဟောတိ။ တေနာဟ **“အန္ဓကာ ရော ဟိ”**တိအာဒိ။ အာလောကောပိ, အန္ဓကာရေန ပရိစ္ဆိန္နော ဟောတီတိ ယောဇနာ။ အန္ဓကာရော တာဝ အာလောကေန ပရိစ္ဆိန္နော ဟောတု “ယတ္ထ အာလောကော နတ္ထိ, တတ္ထ အန္ဓကာရော”တိ အာလောကော ကထံ အန္ဓကာရေန ပရိစ္ဆိ

န္ဓော ဟောတီတိ အာဟ **“အန္ဓကာရေန ဟိ သော ဟကန္ဓော ဟောတီ”**တိ။ ပရိစ္ဆေဒလေခာယ ဝိယ စိတ္တရူပံ အန္ဓကာရေန ဟိ ပရိတော ပရိစ္ဆိန္နော ဟုတွာ ပညာယတိ, ယထာ တံ ဆာယာယ အာတပေ။ **သေဝ နယော**တိ အသုဘာသုဘာနံ အညမညပရိစ္ဆိန္နတံ အတိဒိသိတွာ တတ္ထ အဓိပ္ပေတမေဝ ဒဿေန္တော **“အသုဘေ သတိ သုဘံ ပညာယတီ”**တိ အာဟ။ **ဧဝမာဟာ**တိ ‘‘အသုဘံ ပဋိစ္စ သုဘံ ပညာယတီ’’တိ အတေစ။ ‘‘ရူပီ ရူပာနိ ပဿတီ’’တိအာဒီသု ဝိယ ဥတ္တရပဒ လောပေနာယံ နိဒ္ဒေသောတိ အာဟ **“ရူပံ ပဋိစ္စာတိ ရူပာဝစရသမာပတ္တိံ ပဋိစ္စာ”** တိ။ တာယ ဟိ သတိ အဓိဂတာယ။ **ရူပသမတိက္ကမာ တ ဟောတီ** တိ သဘာဝတရမ္မဏာနံ ရူပဇ္ဈာနာနံ သမတိက္ကမာ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိ နာမ ဟောတီတိ အတ္တော။ **သေဝ နယော**တိ က္ကမိနာ ‘‘အာကာသာနဉ္စာယတနသမတိက္ကမာ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာ ပတ္တိ နာမ ဟောတီ’’တိအာဒိနာ ဒွေဝပိ ပကာရေ အတိဒိသတိ။ **ပဋိသင္ခာ** တိ ပဋိသင္ခာဉာဏေန။ **အပ္ပဝတ္တိ** န္တိ ယထာပ ရိစ္ဆိန္နကာလံ အပ္ပဝတ္တနံ။ ဧတေန ခဏနိရောဓာဒိံ ပဋိက္ခိပတိ။

ကထံ သမာပတ္တိ ပတ္တဗ္ဗာ တိ က္ကမာသု သတ္တသု ဓာတူသု ကာ ပကာရာ သညာသမာပတ္တိ နာနာ ဟုတွာ သမာပ ဇ္ဇိတဗ္ဗာ။ တေနာဟ **“ကီဒိသာ သမာပတ္တိယော”** တိအာဒိ။ **သညာယ အတ္ထိဘာဝေနာ** တိ ပဋ္ဌကိစ္စာယ သညာယ အ တ္ထိဘာဝေန။ **သုခုမသင္ခာရာနံ** တတ္ထ သမာပတ္တိယံ အဝသိဿတာယ။ **နိရောဓေတ**တိ သင္ခာရာနံ နိရောဓေ ဧဝ။

သတ္တဓာတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သနိဒာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၆. ဘာဝနပုံသကမေတံ ‘‘ဝိသမံ စန္ဒိမသူရိယာ ပရိဝတ္တန္တိ’’တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၇၀) ဝိယ။ **သနိဒာန**န္တိ အတ္တ နော ဖလံ နိဒအတီတိ နိဒာနံ, ကာရဏန္တိ အာဟ **“သနိဒာနော သပ္ပစ္စယော”** တိ။ **ကာမပဋိသံယုတ္တော** တိ ကာမရာဂသ င္ခာတေန ကာမေန ပဋိသံယုတ္တော တ ကာမပဋိဗဒ္ဓေ တ။ တက္ကေတီတိ **တက္ကော** ။ အဘူတကာရံ သမာရောပေတွာ တ ကပ္ပေတီတိ **သင္ကပ္ပော** ။ အာရမ္မဏေ စိတ္တံ အပ္ပေတီတိ **အပ္ပနာ**။ ဝိသေသေန အပ္ပေတီတိ **ဗျပ္ပနာ** ။ အာရမ္မ ဏေ စိတ္တံ အဘိနိရောပေန္တိ ဝိယ ပဝတ္တတီတိ **စေတသော အဘိနိရောပနာ**။ မိစ္ဆာ ဝိပရီတော ဟပကော သင္ကပ္ပော တိ **မိစ္ဆာသင္ကပ္ပော** ။ အညေသု စ ကာမပဋိသံယုတ္တေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု ဝိတက္ကော ဧဝ ကာမဓာတုသဒ္ဒေန နိရုဠ္ဍ္ဍော ဒဠှဗ္ဗော ဝိတက္ကဿ ကာမပသင္ကပ္ပတ္တိသာတိသယတ္တာ။ သေ နယော ဗျာပာဒဓာတုအာဒီသုပိ။ **သဗ္ဗေပိ အ ကုသလာ ဓမ္မာ ကာမဓာတု** ဟီနဇ္ဈာသယေဟိ ကာမေတဗ္ဗဓာတုဘာဝတော။

ကိလေသကာမဿ အာရမ္မဏဘာဝတ္တာ သဗ္ဗာကုသလသံကဟိကာယ ကာမဓာတုယာ က္ကတရာ ဒွေဝ သင္ဂဟေ တွာ ကထနံ **သဗ္ဗသင္ဂါဟိကာ** ။ တိဿန္နံ ဓာတူနံ အညမညံ အသင္ကရတော ကထာ **အသမ္ဘိန္နာ။ က္ကမံ** ကာမာဝစ ရသညိတံ ကာမဝိတက္ကသညိတဥ္စ **ကာမဓာတုံ။ ပဋိစ္စာ** တိ ပစ္စယဘူတံ လဘိတွာ။ **တီဟိ ကာရဏေဟီ**တိ တီဟိ သာရဘူ တေဟိ ကာရဏေဟိ။

ဗျာပာဒဝိတက္ကော ဗျာပာဒေ ဥတ္တရပဒလောပေန, သော ဧဝ နိဇ္ဇီဝဋ္ဌေန သဘာဝဓာရဏဋ္ဌေန ဓာတူတိ **ဗျာ ပာဒဓာတု**။ ဗျာပဇ္ဇတိ စိတ္တံ ဧတေနာတိ **ဗျာပာဒော,** ဒေသော။ ဗျာပာဒောပိ ဓာတူတိ ယောဇနာ။ **သဟဇာတ ပစ္စယာဒိဝသေနာ**တိ သဟဇာတအညမညနိဿယသမ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယဝသေန။ ဝိသေသေန ဟိ ပရဿ အတ္တနော စ ဒုက္ခာပနံ ဝိဟိံသာ, သာ ဧဝ ဓာတု, အတ္ထတော ရောသနာ ပရူပဃာတော, တထာ ပဝတ္တော တ ဒောသ သဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒော။

တိဏဂဟနေ အရညေတိ တိဏေဟိ ဂဟနဘူတေ အရညေ။ **အနယဗျသန** န္တိ အဟယဗျသနံ, ပရိဟရဏူပာယရ ဟိတံ ဝိပတ္တိန္တိ တ အတ္တော။ **အဝမိုဝိနာသ** န္တိ အဝမိုဠ္ဌဝ ဝိနာသဉ္စာတိ ဝဒန္တိ သဗ္ဗသော ဝမိုရဟိတံ။ **သုက္ခတိဏအယော ဝိယ အာရမ္မဏံ** ကိလေသဂ္ဂိသံဝဒ္ဓနဋ္ဌေန။ **တိဏုက္ကာ ဝိယ အကုသလသညာ** အနုဒဟနဋ္ဌေန။ **တိဏ ကဌ။ပေ။ သတ္တာ** အနယဗျသနာပတ္တိတော။ ‘‘က္ကမေ သတ္တာ’’တိ ဟိ အယောနိသော ပဋိပဇ္ဇမာနာ အဓိပ္ပေတာ။ တေနာဟ **“ယထာ သုက္ခတိဏအယေ”** တိအာဒိ။

သမတာဘာဝတော သမတာဝိရောဓတော ဝိသမတာဟေတုတော စ ဝိသမာ ရာဂဒယောတိ အာဟ **“ရာဂဝိသမာဒီနိ အနုဂတ”**န္တိ။ **ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ** အဝသ္သံဘာဝိနိဘာဝေန။

သံကိလေသတော နိက္ခမနဋ္ဌေန နေက္ခမ္မော, သော ဧဝ နိဗ္ဗိဝဋ္ဌေန ဓာတူတိ **နေက္ခမ္မဓာတု**။ သ္ဘတယံ နေက္ခမ္မ သဒ္ဒေါ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒီသု ကုသလဝိတက္ကေ စ နိရုဠှောဟာတိ အာဟ **“နေက္ခမ္မဝိတက္ကောပိ နေက္ခမ္မဓာတူ”**တိ။ **ဣတရာပိ ဒွေဝ ဓာတုယောတိ** အဗျာပာဒအဝိဟိံသာဓာတုယော ဝဒတိ။ **ဝိသုံ ဒီပေတဗ္ဗာ** သရူပေန အာဂတတ္တာ။ **ဝိတက္ကာ ဒယောတိ** နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပစ္ဆန္ဒပရိဠာဟပရိယေသနာ။ **ယထာနုရူပံ** အတ္တနော အတ္တနော ပစ္စယာနုရူပံ။ ကထံ ပနေတ္ထ ကုသလဓမ္မေသု ပရိဠာဟော ဝုတ္တောတိ? သဋ္ဌာရပရိဠာဟမတ္တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ, သောဌသသု အာကာရေသု ဒုက္ခသစ္စေ သန္တာပဋ္ဌော ဝိယ ဝုတ္တော, ယသ္သ ဝိဂမေန အရဟတော သီတိဘာဝပ္ပတ္တိ ဝုစ္စတိ။

သယံ န ဗျာပဇ္ဇတိ, တေန တ တံသမင်္ဂီပုဂ္ဂလော န ကိဉ္စိ ဗျာပာဒေတီတိ **အဗျာပာဒော,** ဝိဟိံသာယ ဝုတ္တဝိပရိယာယေဟိ သာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဟိတေသိဘာဝေန မိဇ္ဇတိ သိနိယှတီတိ **မိတ္တော,** မိတ္တသ္သ သောတိ **မေတ္တိ,** အဗျာပာဒော။ **မေတ္တာယနာ**တိ မေတ္တာကာရေါ, မေတ္တာယ တ အယနာ ပဝတ္တနာ။ **မေတ္တာယိတတ္တ**န္တိ မေတ္တာယိတသ္သ မေတ္တာယ ပဝတ္တသ္သ ဘာဝေါ။ **မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ** တိ မေတ္တာယနဝသေန ပဝတ္တော စိတ္တသမာဓိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

သနိအနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဂိဉ္ဇကာဝသထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၇. **ဣတော ပဌာယာ** တိ ‘‘ဓာတုံ, ဘိက္ခဝေ’’တိ ဣမသ္မာ တတိယသုတ္တတော ပဌာယ။ ယာဝ ကမ္မဝဂ္ဂေ, တာဝ နေတ္ဘတ ဥပဂန္တွာ သေတိ ဇ္ဈောတိ အာသယော, ဟီနာဒိဘာဝေန အဓိနော အာသယော အဇ္ဈာသယော, တံ **အဇ္ဈာသယံ,** အဓိမုတ္တိန္တိ အတ္ထော။ **သညာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိအာဒီသု ဟီနာဒိဘေဒံ အဇ္ဈာသယံ ပဋိစ္စ ဟီနာဒိဘေအာ သညာ, တန္နိသ္သယဒိဋ္ဌိဝိကပ္ပနာ, ဝိတက္ကော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သဟဇာတကောဋိယာ ဥပနိသ္သယကောဋိယာ စ။ **သတ္တထာရေသူ**တိ တေသံ သတ္တုပ္ပဋိညာတာယ ဝုတ္တံ, န သတ္တုလက္ခဏသဗ္ဘာဝတော။ **အသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေသု** တိ အာဓာရေ ဝိသယေ စ ဘုမ္မံ ဧကေတော ကတ္ဘတ ဝုတ္တန္တိ ပဌမံ တာဝ ဒဿေန္တော ‘‘မယံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ’’တိအာဒိံ ဝတ္ဘတ ဣတရံ ဒဿေန္တော ‘‘တေသု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧတေ’’တိအာဒိမာဟ။ တေသံ ‘‘မယံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ’’တိ ဥပ္ပန္နဒိဋ္ဌိ ဣဓ မူလဘာဝေန ပုစ္ဆိတာ, ဣတရာ အနုသင်္ဂိတာတိ **ပုစ္ဆတိယေဝ** တိ သာသင်္က ဝဒတိ။

“မဟတီ”တိ ဧတ္ထ မဟာသဒ္ဒေါ ‘‘မဟာဇနော’’တိအာဒီသု ဝိယ ဗဟုအတ္ထတစကောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အဝိဇ္ဇာပိ ဟီနပဏီတရဟီနတမာဒိဘေဒေန ဗဟုပကာရာ။ **တသ္သာ** တိ ဒိဋ္ဌိယာ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ‘‘ယဒိဒံ အဝိဇ္ဇာ ဓာတူ’’တိ အဝိဇ္ဇံ ဥဒ္ဓရိတ္ဘတ ‘‘ဟီနံ ဓာတုံ ပဋိစ္စာ’’တိ အဇ္ဈာသယဓာတု နိဒ္ဒိဋ္ဌာတိ? န ခေါ ပနေတံ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ‘‘အညံ ဥဒ္ဓရိတ္ဘတ အညံ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ’’တိ, ယတော အဝိဇ္ဇာသီသေန အဇ္ဈာသယဓာတု ဧဝ ဂဟိတာ။ အဝိဇ္ဇာဂဟိတော ဟိ ပုရိသပုဂ္ဂလော ဒိဋ္ဌဇ္ဈာသယော ဟီနာဒိဘေဒံ အဝိဇ္ဇာဓာတုံ နိသ္သာယ တတော သညာဒိဋ္ဌိအာဒိကေ သင်္ကပ္ပေတိ။ **ပဏိဓိ** ပတ္ထနာ, သာ ပန တထာ တထာ စိတ္တသ္သ ဌပနဝသေန ပဟောတီတိ အာဟ **“စိတ္တဋ္ဌပန”**န္တိ။ တေနာဟ **“သာ ပနေသာ”**တိအာဒိ။ **ဧတေ**တိ ဟီနပစ္စယာ သညာဒိဋ္ဌိဝိတက္ကစေတနာ ပတ္ထနာ ပဏိဓိသဋ္ဌာတာ ဟီနာ ဓမ္မာ။ **ဟီနော** နာမ ဟီနဓမ္မသမာယောဂတော။ **သဗ္ဗပအာနီ**တိ ‘‘ပညပေတီ’’တိအာဒီနိ ပအနိ ယောဇေတဗ္ဗာနိ ဟီနသဒ္ဒေန မဇ္ဈိမုတ္တမဋ္ဌာနန္တရသ္သ အသမ္ဘဝတော။ ဥပပဇ္ဇနံ ‘‘ဥပပတ္တိ’’တိ အာဟ **“ဒွေဝ ဥပပတ္တိယော ပဋိလာဘော စ နိဗ္ဗတ္တိ စာ”** တိ။ တတ္ထ **ဟီနကုလာဒီတိ အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဟီနရူပဘောဂပရိသာဒီနံ သင်္ဂဟော။ **ဟီနတ္တိကဝသေနာ** တိ ဟီနတ္တိကေ ဝုတ္တတ္တိကပဒဝသေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ **စိတ္တုပ္ပာဒက္ခဏေ** တိ ဣဒံ ဟီနတ္တိကပရိယာပန္နာနံ စိတ္တုပ္ပာအနံ ဝသေန တတ္ထ တတ္ဘထ လဒ္ဒတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ပဉ္စသု နီစကုလေသူ**တိ စဏ္ဍာလဝေနနေသာဒရထကာရပုက္ကုသကုလေသု။ ဒုတဒသအကုသလစိတ္တုပ္ပာအနံ ပန ယော ကောစိ ပဋိလာဘော ဟီနောတိ ယောဇနာ။ သေသဒ္ဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **ဣမသ္မိံ ဌာနေ** တိ ‘‘ယာယံ, ဘန္တေ, ဒိဋ္ဌိ’’တိအာဒိနာ အာဂတေ ဣမသ္မိံ ဌာနေ။ ‘‘ဓာတုံ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတီ’’တိအာဒိနာ အာဂတတ္တာ **နိဗ္ဗတ္တိယေဝ အဓိပ္ပေတာ,** န ပဋိလာဘော။

ဂိဇ္ဈကာဝသထသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဟီနာဓိမုတ္တိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၈. ဧကတော ဟောန္တီ တိ သမာနစ္ဆန္ဒတာယ အဇ္ဈာသယတော ဧကတော ဟောန္တိ။ **နိရန္တရာ ဟောန္တီ** တိ တာယ ဧဝ သမာနစ္ဆန္ဒတာယ စိတ္တေန နိဗ္ဗိသေသာ ဟောန္တိ။ ဣဓ အဓိမုတ္တိ နာမ အဇ္ဈာသယဓာတူတိ အာဟ **"ဟီနာဓိမုတ္တိကာတိ ဟီနဇ္ဈာသယာ"**တိ။

ဟီနာဓိမုတ္တိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စင်္ကမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၉. မဟာပညေသူတိ ဝိပုလပညေသု။ **နန္တိ** သာရိပုတ္တတ္ထေရံ။ **ခန္ဓန္တရ** န္တိ ခန္ဓဝိဘာဂံ, ခန္ဓာနံ တ အန္တရံ ဝိသေသော အတ္ထီတိ **ခန္ဓန္တရော**။ သေ နယော သေသေသုပိ။ **ပရိကမ္မန္တိ** ဣဒ္ဓိဝိဓာဓိဂမဿ ပုဗ္ဗဘာဂပရိကမ္မဉ္စေဝ ဥတ္တရပရိကမ္မဉ္စ။ **အာနိသံသန္တိ** ဣဒ္ဓါနိသံသဉ္စေဝ အာနိသံသဉ္စ။ **အဓိဋ္ဌာနံ ဝိကုဗ္ဗန** န္တိ အဓိဋ္ဌာနဝိဓာနဉ္စေဝ ဝိကုဗ္ဗနဝိဓာနဉ္စ။ **ဝုတ္တနယေနေတ** တိ "ပထဝီ ပတ္တရန္တော ဝိယာ"တိအာဒိနာ။

ဓုတင်္ဂပရိဟာရ န္တိ ဓုတင်္ဂါနံ ပရိဟရဏဝိဓိံ။ ပရိဟရဏဂ္ဂဟဏေနေဝ သမာဒာနံ သိဒ္ဓံ ဟောတီတိ တံ န ဂဟိတံ။ **အာနိသံသန္တိ** တံတံဓုတင်္ဂပရိဟရဏေ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ အာနိသံသမေဝ။ **သမောဓာနန္တိ** "တေ္တကာ ပိဏ္ဍပာတပဋိသံယုတ္တာ, တေ္တကာ သေနာသနပဋိသံယုတ္တာ"တိ ပစ္စယဝသေန အညမညဉ္စ အန္တောဂဓတ္တာ။ **အဓိဋ္ဌာန** န္တိ အဓိဋ္ဌာန ဝိဓိံ။ **ဘေဒန္တိ** ဥက္ကဋ္ဌာဒိဘေဒဉ္စေဝ ဘိန္နာကာရဉ္စ။

ပရိကမ္မန္တိ "ဒိဗ္ဗစက္ခု ဧဝံ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗံ, ဧဝံ ဝိသောဓေတဗ္ဗ"န္တိအာဒိနာ ပရိကမ္မဝိဓာနံ။ **အာနိသံသန္တိ** ပရေသံ အဇ္ဈာသယာနုရူပဟာယတနာဒိအာနိသံသပဘေဒံ။ **ဥပက္ကိလေသ** န္တိ သာဓာရဏံ အသာဓာရဏံ ဒုဝိဓံ ဥပက္ကိလေသံ။ ဝိပဿနာဘာဝနုပက္ကိလေသာ ဟိ ဒိဗ္ဗစက္ခုဿ ဥပက္ကိလေသာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သဒ္ဒေပဝိတ္ထာရဂမ္ဘီရုတ္တာနဝိစိတ္ရကထာဒီသူ တိ သဒ္ဒေပေ ဝိတ္ထာရေ ဂမ္ဘီရတာ ဥတ္တာနတာ ဝိစိတ္ရဘာဝတေ နေယျတ္ထတာ နီတတ္ထတာတိ ဧဝမာဒီသု ဓမ္မဿ ကထေတဗ္ဗပ္ပကာရေသု တံ တံ ကထေတဗ္ဗာကာရံ။

ဣတိ-သဒ္ဒော အာဒိအတ္ထော, ပကာရတ္ထော ဝာ။ တေန –

"အာဒိမှိ သီလံ ဒေသေယျ၊ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၉၀; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၉၁)
မဇ္ဈေ စိတ္တံ ဝိနိဒ္ဒိသေ။
အန္တေ ပညာ ကထေတဗ္ဗာ၊
ဧသော ဓမ္မကထာဝိဓော"တိ။ –

ဧဝံ ကထေတဗ္ဗာကာရံ သင်္ဂဏှာတိ။

"သိထိလံ ဓနိတဥ္စ ဒီဃရဿံ၊ ဂရုကံ လဟုကဥ္စ နိဂ္ဂဟီတံ။
သမ္ဗန္ဓံ ဝဝတ္ထိတံ ဝိမုတ္တံ၊ ဒသဓာ ဗျဥ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ ပဘေဒော"တိ။ (ဒီ. နိ. ၁.၁၉၀; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၉၁;
ပရိ. ၄၈၅) –

ဧဝံ ဝုတ္တံ ဒသဝိဓံ **ဗျဥ္ဇနဗုဒ္ဓိံ။ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ** န္တိ တဿ တဿ သုတ္တဿ ဇာတကဿ စ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ။ **အနုသန္ဓိန္တိ** ပစ္ဆာနုသန္ဓိအာဒိအနုသန္ဓိံ။ **ပုဗ္ဗာပရ** န္တိ သမ္ဗန္ဓံ။ **ဣဒံ** ပဒံ **ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗံ, ဣဒံ** ပုဗ္ဗာပရံ **ဧဝံ ဂဟေတဗ္ဗ** န္တိ။

ကုလသင္ဂဏ္ဟနပရိဟာရ န္တိ လာဘုပ္ပာဒနတ္ထံ ကုလာနံ သင္ဂဏ္ဟနဝိဓိနော ပရိဟရဏံ တန္နိယမိတံ ကေန္တိ ကံ ကုလသင္ဂဟဏဝိဓိံ။

စင္ကမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သကထာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၀. ''ဓာတုသော သံသန္ဒန္တီ''တိ ဣဒံ အဇ္ဈာသယတော သရိက္ခတာဒဿနံ, န ကာယေန မိဿီဘာဝဒဿန န္တိ အာဟ **''သမုဒ္ဒန္တရေ''** တိအာဒိ။ **နိရန္တရော** တိ နိဗ္ဗိသေသော။ **သံသဂ္ဂါ** တိ ပဉ္စဝိဓေသံသဂ္ဂဟေတု။ သံသဂ္ဂဂဟဏေန စေတ္ထ သံသဂ္ဂဝတ္ထုကာ တဏ္ဟာ ဂဟိတာ။ တေနာဟ **''ဒဿန။ပေ။ သေ္နဟေနာ''** တိ။

ဝနတိ ဘဇတိ သဇ္ဇတိ တေနာတိ ဝနံ, ဝနထောတိ စ ကိလေသော ဝုစ္စတီတိ အာဟ **''ဝနထော ဇာတောတိ ကိလေသဝနံ ဇာတ''**န္တိ။ ဣတရေ သံသဂ္ဂမူလကာတိ တမေဝ ပဋိက္ခိပန္တော အာဟ **''အဒဿနေနာ''** တိ။ **သာခုဇီဝီ**တိ သာခု သုဋ္ဌု ဇီဝီ, တံဇီဝနသီလော။ တေနာဟ **''ပရိသုဒ္ဓဇီဝိတံ ဇီဝမာနော''** တိ။

သကထာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. အဿဒ္ဓသံသန္ဒနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၁. နိရောဇာတိ သဒ္ဓာသေ္နဟာဘာဝေန နိသ္နေဟာ။ တတော ဧဝ အရသဘာဝေန **နိရသာ။ ကေသဒိသာ**တိ သမ သမာ နိဗ္ဗိသေသာ။ တေနာဟ **''နိရန္တရာ''** တိ။ အလဇ္ဇိတာယ ကေသိမကတာ **ဘိန္နမရိယာဒာ** ။ သဒ္ဓာ တေသံ အတ္ထီတိ **သဒ္ဓါ။ တန္တိပာလကာ** တိ သဒ္ဓမ္မတန္တိယာ ပာလကာ။ **ဝံသာနုရက္ခကာ** တိ အရိယဝံသဿ အနုရက္ခကာ။ **အာရဒ္ဓဝီရိယာ**တိ ပဂ္ဂဟိတဝီရိယာ။ ယသ္မာ တာဒိသာနံ ဝီရိယံ ပရိပုဏ္ဏံ နာမ ဟောတိ ကိစ္စသိဒ္ဓိယာ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **''ပရိပုဏ္ဏပရက္ကမာ''**တိ။ **သဗ္ဗကိစ္စပရိဂ္ဂဟိကာယာ** တိ စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာနံ ဘာဝနာကိစ္စပရိဂ္ဂဟိကာယ။

အဿဒ္ဓသံသန္ဒနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-၁၂. အဿဒ္ဓမူလကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၂-၁၀၆. အဋ္ဌမာဒီနိ တိ အဋ္ဌမံ နဝမံ ဒသမံ ဧကာဒသမံ ဒွာဒသမန္တိ ဣမာနိ ပဉ္စ သုတ္တာနီတိ ဧကေ။ အပရေ ပန နဝ သုတ္တာနီတိ ဣစ္ဆန္တိ။ သုတ္တယမတ္တော အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တောယေဝ။ ဟဋ္ဌိယဉ္စ ကေသုစိ ပောတ္ထကေသု လိခီယတိ။

အဿဒ္ဓမူလကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ကမ္မပထဝဂ္ဂေါ

၁-၂. အသမာဟိတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၇-၁၀၈. ဣတော ပရေသူတိ ဣတော ဒုတိယဝဂ္ဂတော ပရေသု သုတ္တေသု။ **ပဉ္စမန္တိ** ပဉ္စမဝဂ္ဂေ ပဉ္စမံ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဧဝံ ဒေသနာ ပဝတ္တာတိ အာဟ **''ဧဝံ ဝုစ္စမာနေ''** တိအာဒိ။

အသမာဟိတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-၅. ပဉ္စသိက္ခာပဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၉-၁၁၁. သုရာမေရယသင္ခာတ န္တိ ပိဋ္ဌသုရာဒိသုရာသင္ခာတံ ပုပ္ဖာသဝါဒိမေရယသင္ခာတဉ္စ။ မဇ္ဇနဋ္ဌေန **မဇ္ဇံ။ သုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပမာဒဋ္ဌာနာ ဝုစ္စတိ** "မဇ္ဇတိ တေနာ"တိ ကတွာ။ **တသ္မိံ တိဋ္ဌန္တိ** တိ တသ္မိံ ပမာဒေ ပမဇ္ဇနဝသေန တိဋ္ဌန္တီတိ အတ္ထော။ သေသံ တတိယစတုတ္ထေသု သုဝိညေယ်ျမေဝါတိ။

ပဉ္စမေ တာနိ ပအနိ သံဝဏ္ဏေတုံ **"ပဉ္စမေ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ ဟဏော နာမ တေဟာရတော သတ္တော, ပရမတ္ထတော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ, တံ **ဟဏံ အတိပာတေန္တိ** အတိစ္စ အန္တရေယေဝ, အတိက္ကမ္မ တ သတ္ထာဒီဟိ အဘိဘဝိတွာ ဟာတေန္တိ သဏိကံ ပတိတုံ အဒတွာ သီဃံ ဟာတေန္တီတိ အတ္ထော။ ကာယေန တစာယ တ **အဒိန္နံ** ပရသန္တကံ။ **အာဒိယန္တိ** တိ ဂဏှန္တိ။ **မိစ္ဆာ**တိ န သမ္မာ, ကရယှပါဝသေန။ **မုသာ**တိ အတထံ ဝတ္ထု။ **ဝဒန္တိ** တိ ဝိသံဝါဒနဝသေန ဝဒန္တိ။ ပိယသုညကရဏတော **ပိသုဏာ,** ပိသတိ တ ပရေ သတ္တေ, ဟိံသတီတိ အတ္ထော။ **မမ္မစ္ဆေဒိကာ** တိ ဧတေန ပရဿ မမ္မစ္ဆေဒဝသေန ဧကန္တဖရုသသဒ္ဒေ့တနာ **ဖရုသဝါစာ** နာမာတိ ဒဿေတိ။ **အဘိဇ္ဈာ** သဒ္ဒော လုဗ္ဘနေ နိရုဠှောတိ အာဟ **"ပရဘဏ္ဍေ လုဗ္ဘနသီလာတိ အတ္ထော"** တိ။ **ဗျာပန္န** န္တိ ဒေသဝသေန ဝိပန္နံ။ ပကတိဝိဇဟနေန **ပူတိဘူတံ။** သာဝူဟိ ဂရဟိတဗ္ဗတံ ပတ္တာ "နတ္ထိ ဒိန္န"န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာ နတ္ထိကာဟေတုကအကိရိယဒိဋ္ဌိ **ကမ္မပထပရိယာပန္နာ** နာမ။ မိစ္ဆတ္တပရိယာပန္နာ သဗ္ဗာပိ လောကုတ္တရမဂ္ဂပဋိပက္ခာ ဝိပရီတဒိဋ္ဌိ။

တေသန္တိ ကမ္မပထာနံ။ **တေဟာရတော**တိ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓံ ဥပာဒာယ ပညတ္တိမတ္တတော။ **တိရစ္ဆာနဂတာဒီသု** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပေတာနံ သင်္ဂဟော။ ပယောဂဝတ္ထုမဟန္တတာဒီဟိ **မဟာသာဝဇ္ဇတာ** တေဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ စေတနာယ ဗလဝဘာဝတော။ ယထာဝုတ္တပစ္စယဝိပရိယာယေပိ တံတံပစ္စယေဟိ စေတနာယ ဗလဝဘာဝဝသေန **အပ္ပသာဝဇ္ဇမဟာသာဝဇ္ဇတာ** တ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဣဒ္ဓိမယော** တိ ကမ္မဝိပာကိဒ္ဓိမယော အဂ္ဂာကောဠနာဒီနံ ဝိယ။

မေထုနသမာစာရေသူတိ သအရပရအရဂမနဝသေန ဒုဝိဓေသု မေထုနသမာစာရေသု။ တေပိ ဟီနာဓိမုတ္တိကေဟိ ကတ္တဗ္ဗတော ကာမာ နာမ။ **မိစ္ဆာစာရော**တိ ကရယှပါစာရော။ ကရယှပါတာ စဿ ဧကန္တနိဟီနတာယာတိ အာဟ **"ဧကန္တနိန္ဒိတော လာမကာစာရော"**တိ **အသဒ္ဓမ္မာဓိပ္ပာယေနာ** တိ အသဒ္ဓမ္မသေဝနာဓိပ္ပာယေန။ **ဂေတ္တရက္ခိတာ** တိ သဂေတ္တေဟိ ရက္ခိတာ။ **ဓမ္မရက္ခိတာ** တိ သဟဓမ္မေဟိ ရက္ခိတာ။ သဿာမိကာ နာမ **သာရက္ခာ** ။ ယဿာ ဂမနေ ဒဏ္ဍော ဌပိတော, သာ **သပရိဒဏ္ဍာ** ။ ဘရိယဘာဝတ္ထာယ ဓနေန ကီတာ **ဓနက္ကီတာ** ။ ဆန္ဒေန ဝသတီတိ **ဆန္ဒဝါသိနီ** ။ ဘောဂတ္ထံ ဝသတီတိ **ဘောဂဝါသိနီ။** ပဋတ္ထံ ဝသတီတိ **ပဋဝါသိနီ။** ဥဒကပတ္တံ အာမသိတွာ ဂဟိတာ **ဩဒပတ္တကိနီ** ။ စုမ္ဗဋံ အပနေတွာ ဂဟိတာ **ဩဘဋစုမ္ဗဋာ** ။ ကရမရာနီတာ **ဓဇာဟဋာ။** တင်္ခဏိကံ ဂဟိတာ **မုဟုတ္တိကာ** ။ အဘိဘဝိတွာ ဝီတိက္ကမော မိစ္ဆာစာရော **မဟာသာဝဇ္ဇော,** န တထာ ဒွိန္နံ သမာနစ္ဆန္ဒတာယ။ အဘိဘဝိတွာ ဝီတိက္ကမနေ သတိပိ မဂ္ဂေနမဂ္ဂပဋိပတ္တိအဓိဝါသနေ ပုရိမုပ္ပန္နသေဝနာဘိသန္ဓိပယောဂဘာဝတော မိစ္ဆာစာရော န ဟောတိ အဘိဘုယျမာနဿာတိ ဝဒန္တိ။ သေဝနာစိတ္တေ သတိ ပယောဂဘာဝေ အပ္ပမာဏံ ယေဘုယျေန ဣတ္ထိယာ သေဝနာပယောဂဿ အဘာဝတော။ တထာ သတိ ပုရေတရံ သေဝနာစိတ္တဿ ဥပဋ္ဌာနေပိ တဿာ မိစ္ဆာစာရော န သိယာ, တထာ ပုရိသဿပိ သေဝနာပယောဂဘာဝေ။ တသ္မာ အတ္တနော ရုစိယာ ပဝတ္တိတဿ ဝသေန တယော, ဗလက္ကာရေန ပဝတ္တိတဿ ဝသေန တယောတိ သဗ္ဗေပိ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန **"စတ္တာရော သမ္ဘာရာ"** တိ ဝုတ္တံ။

အာသေဝနမန္ဒတာယာ တိ ယာယ အကုသလစေတနာယ သမ္ဖံ ပလပတိ, တဿာ ဣတ္တရကာလတာယ ပဝတ္တိယာ အနာသေဝနာတိ ပရိဒုဗ္ဗလာ ဟောတိ စေတနာ။

ဥပသဂ္ဂဝသေန အတ္ထဝိသေသတစ်နော ဓာတုသဒ္ဒာတိ **အဘိဇ္ဈာယတီ** တိ ပဒဿ **ပရဘဏ္ဍာဘိမုခီ**တိအာဒိအတ္ထော ဝုတ္တော။ **တန္နိန္နတာယာ** တိ တသ္မိံ ပရဘဏ္ဍေ လုဗ္ဘနဝသေန နိန္နတာယ။ အဘိပုဗ္ဗော ဈေ-သဒ္ဒော လုဗ္ဘနေ နိရုဠှောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယဿ ဘဏ္ဍံ အဘိဇ္ဈာယတိ, တဿ အပ္ပဂုဏတာယ **အပ္ပသာဝဇ္ဇာ,** မဟာဂုဏတာယ **မဟာသာဝဇ္ဇာ** တိအာဒိနာ နယေန တတ္ထ အပ္ပသာဝဇ္ဇမဟာသာဝဇ္ဇဝိဘာဂေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေနာဟ **"အဒိန္နာဒာနံ ဝိယာ"**တိအာဒိ။ **အတ္တနော ပရိဏာမနံ** စိတ္တေနေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဟိတသုခံ ဗျာပါဒယတီ တိ ယော နံ ဥပ္ပာဒေတိ, ယဿ ဥပ္ပာဒေတိ, တဿ သတိ သမတယေ ဟိတသုခံ ဝိနာသေတိ။ **အဟော ဝတာ**တိ ဣမိနာ ယထာ အဘိဇ္ဈာနေ ဝတ္ထုနော ဧကန္တတော အတ္တနော ပရိဏာမနံ ဒဿိတံ , ဧဝမိဓာပိ

ဝတ္ထုနော ''အဟော ဝတာ''တိ ဣမိနာ ပရသ္သ ဝိနာသစိန္တာယ ဧကန္တတော နိယမိတဘာဝံ ဒဿေတိ။ ဧဝဉ္ဟိ နေသံ အ ရှဏာပွဝတ္တိယာ ကမ္မပထပ္ပဝတ္တိ။

ယထာဘုစ္စဂဟဏာဘာဝေနာ တိ ယထာတစ္ဆဂဟဏဿ အဘာဝေန အနိစ္စာဒိသဘာဝဿ နိစ္စာဒိတော ဂဟ ဏေန။ **မိစ္ဆာ ပဿတိ** တိ ဝိတထံ ပဿတိ။ **သမ္ဖပ္ပလာပေ ဝိယာ** တိ ဣမိနာ အာသေဝနဿ အပ္ပမဟန္တတာဟိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပသာဝဇ္ဇမဟာသာဝဇ္ဇတာ။ **ဝတ္ထုနော**တိ ဂဟိတဝတ္ထုနော။ **ဂဟိတာကာရဝိပရီတတာ**တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ဂဟိ တာကာရဿ ဝိပရီတတာ။ **တထာဘာဝေနာ**တိ အတ္တနော ဂဟိတာကာရေနေဝ တဿာ ဒိဋ္ဌိယာ, ဂဟိတဿ တ ဝတ္ထု နော **ဥပဋ္ဌာနံ** ''ဧဝမေတံ, န ဣတော အညထာ''တိ။

ဓမ္မတောတိ သဘာဝတော။ **ကောဋ္ဌာသတော**တိ စိတ္တင်္ဂကောဋ္ဌာသတော, ယံကောဋ္ဌာသာ ဟောန္တိ, တတောတိ အတ္ထော။ **စေတနာဓမ္မာတ** တိ စေတနာသဘာဝ ဧဝ။ **ပဋိပာဋိယာ သတ္တ** တိ တေ့ နနု စေတနာ အဘိဓမ္မေ ကမ္မပ ထေသု န ဝုတ္တာတိ ပဋိပာဋိယာ သတ္တန္နံ ကမ္မပထဘာဝေ န ယုတ္တောတိ? န, အဝစနဿ အညဟေတုကတ္တာ။ န ဟိ တတ္ထ စေတနာယ အကမ္မပထတ္တာ ကမ္မပထရာသိမှဟိ အဝစနံ, ကအာစိ ပန ကမ္မပထော ဟောတိ, န သဗ္ဗအာတိ ကမ္မပ ထဘာဝဿ အနိယတတ္တာ အဝစနံ။ ယအာ, ပနဿ ကမ္မပထဘာဝေ ဟောတိ, တအာ ကမ္မပထရာသိသင်္ဂဟော န နိတ ရိတော။ ဧတ္တာဟ – ယဒိ စေတနာယ သဗ္ဗအာ ကမ္မပထဘာဝတဘာဝတော အနိယတော ကမ္မပထဘာဝေတိ ကမ္မပထရာသိ မှဟိ အဝစနံ, နနု အဘိဇ္ဈာဒီနမ္ပိ ကမ္မပထဘာဝံ အပ္ပတ္တာနံ အတ္ထိတာယ အနိယတော ကမ္မပထဘာဝေတိ တေသမ္ပိ ကမ္မပထရာသိမှဟိ အဝစနံ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ, ကမ္မပထတာတံသဘာဂတာဟိ တေသံ တတ္ထ ဝုတ္တတ္တာ။ ယဒိ ဧဝံ စေတနာပိ တတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ? သစ္စမေတံ။ သာ ပန ဟဏာတိပါတာဒိကာတိ ဟကဗ္ဗော တဿာ ကမ္မပထ ဘာဝေတိ န ဝုတ္တာ သိယာ။ စေတနာယ ဟိ ''စေတနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မံ ဝအာမိ (အ. နိ. ၆.၆၃; ကထာ. ၅၃၉) တိဝိဓာ, ဘိက္ခဝေ, ကာယသဉ္စေတနာ အကုသလံ ကာယကမ္မ''န္တိအာဒိဝစနတော (ကထာ. ၅၃၉) ကမ္မဘာဝေ ဟကဗ္ဗော။ ကမ္မံ ယေဝ စ သုဂတိဒုဂ္ဂတီနံ တတ္ထုပ္ပဇ္ဇနကသုခဒုက္ခာနဉ္စ ပထဘာဝေန ပဝတ္တံ ကမ္မပထောတိ ဝုစ္စတီတိ ဟကဗ္ဗော, တဿာ ကမ္မပထဘာဝေ။ အဘိဇ္ဈာဒီနံ ပန စေတနာသမီဟနဘာဝေန သုစရိတဒုစ္စရိတဘာဝေ, စေတနာဇနိတပိဋ္ဌိဝဋ္ဋ ကဘာဝေန သုဂတိဒုဂ္ဂတိတဒုပ္ပဇ္ဇနကသုခဒုက္ခာနံ ပထဘာဝေ စာတိ, န တထာ ဟကဗ္ဗော ကမ္မပထဘာဝေတိ, တေ ဧဝ တေန သဘာဝေန ဒဿေတုံ အဘိဓမ္မေ ကမ္မပထရာသိဘာဝေန ဝုတ္တာ။ အတထာဇာတိယကတ္တာ တ စေတနာ တေ ဟိ သဒ္ဓိံ န ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **မူလံ ပတွတ**တိ မူလဒေသနံ ပတွတ, မူလသဘာဝေသု ဓမ္မေသု ဒေသိယမာနေသူတိ အတ္ထော။

အဒိန္နာအနံ သတ္တာရမ္မဏ န္တိ ဣဒံ ''ပဉ္စ သိက္ခာပအာ ပရိတ္တာရမ္မဏာ ဧဝ''တိ ဣမာယ ဟာဠိယာ ဝိရုဇ္ဈတိ။ ယဉ္ဟိ ဟဏာတိပါတာဒိဒုဿီလျဿ အာရမ္မဏံ, တဒေဝ တံ ဝေရမဏိယာ အာရမ္မဏံ။ ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုတော ဧဝ ဟိ ဝိရတီတိ။ ''သတ္တာရမ္မဏ''န္တိ တ သတ္တသင်္ခါတံ သင်္ခါရာရမ္မဏမေဝ ဥပဟအာယ ဝုတ္တတ္တာ န ကောစိ ဝိ ရောဓော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **သမ္မောဟဝိနောဒနိယံ** (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၇၁၄) ''ယာနိ သိက္ခာပအာနိ ဧတ္ထ 'သတ္တာရမ္မဏာ နီ'တိ ဝုတ္တာနိ, တာနိ ယသ္မာ 'သတ္တောတိ'တိ သင်္ခံ ဂတေ သင်္ခါရေယေဝ အာရမ္မဏံ ကရောန္တိ''တိ။ ဣတော ပ ရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဝိသဘာဂဝတ္ထုနော ''ဣတ္ထိပုရိသာ''တိ ဂဟေတဗ္ဗတော **သတ္တာရမ္မဏောတိပိ ဧကေ** ။ ''ဧ ကော ဒိဋ္ဌော, ဒွေ သုတာ''တိအာဒိနာ သမ္ဖပ္ပလပနေ **ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဝသေန။ တထာ အဘိဇ္ဈာ** တိ ဧတ္ထ **တထာ**-သဒ္ဒေ ''ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဝသေနာ''တိ ဣဒမ္ပိ ဥပသံဟရတိ, န သတ္တသင်္ခါရာရမ္မဏတံ ဧဝ ဒဿနာဒိဝ သေန အဘိဇ္ဈာယနတော။ ''နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပာတိကာ''တိ ပဝတ္တမာနာပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ တေဘူမကဓမ္မာရမ္မဏာ ဧတိ အဓိပ္ပာယေန တဿာ သင်္ခါရာရမ္မဏတာ ဝုတ္တာ။ ကထံ ပန မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ မဟဂ္ဂတပ္ပတ္တာ ဓမ္မာ အာရမ္မဏံ ဟောန္တီတိ? သာဓာရဏတော။ နတ္ထိ သုကဋဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကောတိ ဟိ ပဝတ္တမာနာယ အတ္ထတော ရူပာရူပါဝ စရဓမ္မာပိ ဂဟိတာဝ ဟောန္တီတိ။

သုခဗဟုလတာယ ရာဇာနော ဟသမာနာပိ ''ဓောရံ ဃာတေထာ''တိ ဝဒန္တိ, ဟာသော ပန တေသံ အညဝိသယောတိ အာဟ **''သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ ပန နေသံ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တာဝ ဟောတီ''** တိ။ **မဇ္ဈတ္တဝေဒနော န ဟောတိ,** သုခဝေဒ နောဝ။ တတ္ထ ''ကာမာနံ သမုဒယာ''တိအာဒိနာ ဝေဒနာဘေအော ဝေဒိတဗ္ဗော။ လောဘသမုဋ္ဌာနော မုသာဝါအော သုခ ဝေဒနော ဝ သိယာ မဇ္ဈတ္တဝေဒနော ဝ, ဒောသသမုဋ္ဌာနော ဒုက္ခဝေဒနော ဝတိ **မုသာဝါအော တိဝေဒနော** သိယာ။ ဣ

မိနာ နယေန သေသေသုပိ ယထာရုပံ ဝေဒနာနံ ''လောဘော နိဒာနံ ကမ္မာနံ သမုဒယာယာ''တိအာဒိနာ ဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဟဏာတိဟတော အောသမောဟဝသေန ဒ္ဝိမူလကောတိ သမ္ပယုတ္တမူလမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဿ ဟိ မူလဒွေန ဥပကာရဘာတေ အောသဝိသေသော, နိဒာနမူလေ ပန ဂယ္ဟမာနေ လောဘမောဟဝသေနပိ ဝဋ္ဋတိ။ သမ္မုဠှောဟာ အာမိသကိဥ္စက္ခကာမောပိ ဟိ ဟဏံ ဟနတိ။ တေနေတဟ ''လောဘော နိဒာနံ ကမ္မာနံ သမုဒယာယာ''တိအာဒိ (အ. နိ. ၃.၃၄)။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။

အသမာဒိန္နသီလဿ သမ္ပတ္တတော ယထာဥပဋ္ဌိတဝီတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုတော ဝိရတိ **သမ္ပတ္တဝိရတိ**။ သမာအာနေန ဥပ္ပန္နာ ဝိရတိ **သမာအာနဝိရတိ**။ ကိလေသာနံ သမုစ္ဆိန္ဒနဝသေန ပဝတ္တာ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ ဝိရတိ **သမုစ္ဆေဒဝိရတိ**။ ကာမစ္ဆေတ္တ ဟဋ္ဌိယံ ဝိရတိယောဝ အာဂတာ, သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ ပန စေတနာပိ အာဟရိတ္ဝာ ဒဿိတာတိ တဒုဘယမ္ပိ ဂဏှဟန္တော **''စေတနာပိ ဝဋ္ဋန္တိ ဝိရတိယောပီ''** တိ အာဟ။

အဒုဿီလ္လာရမ္မဏာ ဇီဝိတိန္ဒြိယာဒိအာရမ္မဏာ ကထံ ဒုဿီလ္လာနိ ပဇဟန္တီတိ ဒဿေတုံ **''ယထာ ပနာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဟဏာတိဟတာဒီဟိ ဝိရမဏဝသေန ပဝတ္တနတော တအာရမ္မဏဘာဝေနေဝ တာနိ ပဇဟန္တိ။ န ဟိ တဒေဝ အာရဗ္ဘ တံ ပဇဟိတုံ သက္ကာ တတော အနိဿဋဘာဝတော။

အနဘိဇ္ဈာ။ပေ။ ဝိရမန္တဿာ တိ အဘိဇ္ဈံ ပဇဟန္တဿာတိ အတ္ထော။ န ဟိ မနောဒုစ္စရိတတော ဝိရတိ အတ္ထိ အနဘိဇ္ဈာဒီဟေဝ တပ္ပဟာနသိဒ္ဓိတော။

ပဉ္စသိက္ခာပဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဒသင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၃. မိစ္ဆတ္တသမ္မတ္တဝသေနာ တိ ဧတ္ထ မိစ္ဆာဘာဝေ **မိစ္ဆတ္တံ,** တထာ သမ္မာဘာဝေ **သမ္မတ္တံ**။ တထာ တထာ ပဝတ္တာ အကုသလက္ခန္ဓာဝ မိစ္ဆာသတိ, ဧဝံ မိစ္ဆာဉာဏမ္ပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ ဉာဏဿ မိစ္ဆာဘာဝေ နာမ အတ္ထိ။ တသ္မာ **မိစ္ဆာဉာဏိနော**တိ မိစ္ဆာသညာဏာတိ အတ္ထော, အယောနိသော ပဝတ္တစိတ္တုပ္ပာအတိ အဓိပ္ပာယော။ **မိစ္ဆာပစ္စဝေက္ခဏေနာ**တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအာဒီနံ မိစ္ဆာ အယောနိသော ပစ္စဝေက္ခဏေန။ **ကုသလဝိမုတ္တီ** တိ ပကတိပုရိသန္တရဇာနနံ, ဂုဏဝိယုတ္တဿ အတ္တနော သကတ္တနိ အဝဋ္ဌာနန္တိ ဧဝမာဒိံ အကုသလပဝတ္တိံ ''ကုသလဝိမုတ္တီ''တိ ဂဟေတွာ ဋ္ဌိတာ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိကာ။ **သမ္မာပစ္စဝေက္ခဏာ** တိ ဈာနဝိမောက္ခာဒီသု သမ္မာ အဝိပရီတံ ပဝတ္တာ ပစ္စဝေက္ခဏာ။

ဒသင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စတုတ္ထဝဂ္ဂေါ

၁. စတုဓာတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၄. ပထဝီဓာတူ တိ သဟဇာတာနံ ဓမ္မာနံ ပတိဋ္ဌာဘူတာ ဓာတု။ **အာပဓာတူ** တိ နဟာနိယစုဏ္ဏာနံ ဥဒကံ ဝိယ သဟဇာတဓမ္မာနံ အာဗန္ဓနဘူတာ ဓာတု။ **ပရိပါစနဓာတူ**တိ သူရိယော ဖလာဒီနံ ဝိယ သဟဇာတဓမ္မာနံ ပရိပါစနဘူတာ ဓာတု။ **ဝိတ္ထမ္ဘနဓာတူ** တိ ဒုတိယော ဝိယ သဟဇာတဓမ္မာနံ ဝိတ္ထမ္ဘနဘူတာ ဓာတု။ ကေသာဒယော **ဝီသတိ ကောဋ္ဌာသာ။ အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပိတ္တာဒယော သန္တပ္ပနာဒယော ဥဒ္ဓင်္ဂမာ တတာဒယော ဂဟိတာ။ **တော**တိ ဓာတုယော။

စတုဓာတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပုဗ္ဗေသမ္ဗောဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅. အယံ ပထဝီဓာတုံ နိဿာယ တံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တော **အဿာဒော။ ဧဝံ ပဝတ္တာန**န္တိ ဧဝံ ကာယေ ပဘာဝဿ ပဝေဒနဝသေနေဝ ပဝတ္တာနံ။ **ဟုတွာ အဘာဝါကာရေနာ**တိ ပုဗ္ဗေ အဝိဇ္ဇမာနာ ပစ္စယသာမဂ္ဂိယာ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပုန ဘင်္ဂုပဂမနတော ဥဒ္ဓံ အဘာဝါကာရေန။ န နိစ္စာတိ **အနိစ္စာ** အဒ္ဓုဝတ္တာ, ဓုဝံ နိစ္စံ။ **ပဋိပီဠနာကာရေနာ**တိ ဥဒယဗ္ဗယဝသေန အဘိဏှံ ပီဠနာကာရေန ဒုက္ခဋ္ဌေန။ **သဘာဝဝိဂမာကာရေနာ**တိ အတ္တနော သဘာဝဿ ဝိဂစ္ဆနာကာရေန။ သဘာဝဓမ္မာ ဟိ အပ္ပမတ္တံ ခဏံ ပတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ တသ္မာ တေ “ဇရာယ မရဏေန စာ”တိ ဒွေဓာ ဝိပရိဏာမန္တိ။ တေနာဟ **“ဝိပရိဏာမဓမ္မာ”** တိ။ အာဒီနံ ဝါတိ ပဝတ္တေတီတိ **အာဒီနဝေါ,** ပရမကာပညတာ။ **ဝိနီယတီ**တိ ဝူပသမီယတိ။ အစ္စန္တပ္ပဟာနဝသေန နိဿရတိ ဧတေနာတိ **နိဿရဏံ** ။

သာယံ နိပန္နာ သဗ္ဗရတ္တိံ ခေပေတွာ **ပါတော ဥဋ္ဌဟာမ, မာသပုဏ္ဏဃဋော ဝိယ နော သရီရံ** နိဿန္ဒာဘာဝတော။

ဖုသိတမတ္တေသုပိ တိ ဥဒကဿ ဖုသိတမတ္တေသုပိ။

အတိနာမေန္တိ ကာလံ။ **ဧဝံ** ဝုတ္တနယေန **ပဝတ္တာ** ပုဂ္ဂလာ **တော** ပထဝီဓာတုအာဒယော **အဿာဒေန္တိ နာမ** အဘိရတိဝသေန တတ္ထ အာကင်္ခုပ္ပာဒနတော။

အဘိဝိသိဋ္ဌေန ဉာဏေနာ တိ အဂ္ဂမဂ္ဂဉာဏေန။ ရုက္ခော **ဗောဓိ** “ဗုဇ္ဈတိ ဧတ္ထာ”တိ ကတွာ။ မဂ္ဂေါ **ဗောဓိ** “ဗုဇ္ဈတိ ဧတေနာ”တိ ကတွာ။ သဗ္ဗညုတညာဏံ **ဗောဓိ** သမ္မာ သာမဉ္စ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဗုဇ္ဈနတော။ နိဗ္ဗာနံ **ဗောဓိ** ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗတော။ **တေသ**န္တိ နိဒ္ဒါရဏေ သာမိဝစနံ။ **သာဝကပာရမီဉာဏ**န္တိ သာဝကပာရမီဉာဏံ ယာထာဝတော ဒဿနဝတ္ထု။

အကုပ္ပာ တိ ပဋိပက္ခေဟိ အကောပေတဗ္ဗာ။ **ကာရဏတော**တိ အရိယမဂ္ဂတော။ တတော ဟိဿ အကုပ္ပတာ။ တေနာဟ **“သာ ဟိ”**တိအာဒိ။ **အာရမ္မဏတော** တိ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတော နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာနံ လောကိယသမာပတ္တီနံ အဘာဝတော။

ဝိတ္ထာရဝသေနာတိ ဧကေကဓာတုဝသေနာတိ ဝဒန္တိ, ဧကေကိဿာ ပန ဓာတုယာ လက္ခဏဝိဘတ္တိဒဿနဝသေန။ **ယန္တိ** ဟေတုအတ္ထေ နိပါတော, ယံ နိမိတ္တန္တိ အတ္ထော။ အဿာဒေတိ ဧတေနာတိ **အဿာဒော,** တဏှာ။ **အယံ ပထဝီဓာတုယာ အဿာဒော** တိ ဧတ္ထ အယံ-သဒ္ဒေါ “ပဟာနပဋိဝေဓော”တိ ဧတ္ထာပိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗော “အယံ ပဟာနပဋိဝေဓော ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗဋ္ဌေန သမုဒယသစ္စ”န္တိ။ သေ နယော သေသသစ္စေသုပိ။ **ယာ**တိ ယထာဝုတ္တေသု အဿာဒေ အာဒီနဝေ နိဿရဏန္တိ ဣမေသု တီသု ဌာနေသု ပဝတ္တာ ယာ ဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ ယော သမာဓိ, အယံ ဘာဝနာပဋိဝေဓော မဂ္ဂသစ္စန္တိ ဝုတ္တနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ပုဗ္ဗေသမ္ဗောဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အစရိံသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. ယထာ ယာဝတာ နိဿရဏပရိယေသနဋ္ဌာနေ အာဒီနဝပရိယေသနာ, ဧဝံ ယာဝတာ အာဒီနဝပရိယေသနဋ္ဌာနေ အဿာဒပရိယေသနာ သမ္မာပဋိပန္နဿာတိ ဝုတ္တံ **“အစရိန္တိ ဉာဏစာရေန အစရိံ, အနုဘဝနစာရေနာ”** တိ။

အစရိံသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. နောစေဒံသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၇. **နိဿဋာတိအာဒီနိ** ပဒါနိ, **အာဒိတော ဝုတ္တပဋိသေဓေနာ** တိ “နေတ”တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တေန နကာရေန။ တေနာဟ **“န နိဿဋာ”** တိအာဒိ။ **ဝိမရိယာဒိကတေနာ**တိအာဒိ စ ဧတ္ထ ဝိဟရဏပေက္ခဏေ ကရဏဝစနံ။ **ဒုတိယနယေ**တိ

‘‘ယတော စ ခော, ဘိက္ခဝေ’’တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယေ။ ကိလေသဝဋ္ဋမရိယာအယ သဗ္ဗသော အဘာဝတော **နိမ္မရိယာဒိကတေန** စိတ္တေန။ တေနာဟ **“တတ္ထာ”** တိအာဒိ။ **တီသူ**တိ ဒုတိယာဒီသု တီသု။

နောစေဒံသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ကေန္တဒုက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၈. ကေန္တေနေဝ ဒုက္ခာ တိ အဝီစိမဟာနိရယော ဝိယ ကေန္တတော ဒုက္ခာ ဧဝ သုခေန အတေမိဿာ။ **ဒုက္ခေန အနုပတိတာ**တိ ဒုက္ခေနေဝ သဗ္ဗသော ဥပဂတာ။ **ဒုက္ခေန ဩက္ကန္တာ** တိ ဗဟိဒ္ဓာ ဝိယ အန္တောပိ ဒုက္ခေန အဝက္ကန္တာ အနုပဝိဋ္ဌာ။ သုခဝေဒနာပစ္စယတာယ ဣမာသံ ဓာတူနံ သုခတာ ဝိယ ဒုက္ခဝေဒနာပစ္စယတာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, သင္ခာရဒုက္ခတာ ပန သဗ္ဗတ္ထ စရိတာ ဧဝ ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ သဗ္ဗာသု ဓာတူသု, သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု တ။ ပဌမံ သုခံ ဒဿေတ္ဝာတပိ ပစ္ဆာ ဒုက္ခဿ ကထိတတ္တာ **“ဒုက္ခလက္ခဏံ ကထိတ”** န္တိ ဝုတ္တံ။

ကေန္တဒုက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-၁၀. အဘိနန္ဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၁၉-၁၂၃. ဆဋ္ဌသတ္တမေသု ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန **“ဝိဝဋ္ဋံ ကထိတ”** န္တိ ဝုတ္တံ ။ **တီသု** သုတ္တေသု။ **စတုသစ္စမေတ** တိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ သမာဟဋ္ဌာနိ စတုသစ္စန္တိ တေသံ ဧကဇ္ဈံ ဂဟဏံ, နိယမော ပန တဗ္ဗိနိမုတ္တဿ ပရမတ္ထဿ အဘာဝတော။

အဘိနန္ဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုတ္ထဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ဓာတုသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၄. အနမတဂ္ဂသံယုတ္တံ

၁. ပဌမဝဂ္ဂော

၁. တိဏကဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၄. ဥပသဂ္ဂော သမာသဝိသယေ သသာခနံ ကိရိယံ ဒဿေတီတိ ဝုတ္တံ **“ဉာဏေန အနုဂန္တွာပိ”** တိ။ **ဝဿ
သတံ ဝဿသဟဿန္တိ** နိဒဿနမတ္တမေတံ, တတော ဘိယျောပိ အနုဂန္တွာ အနမတဂ္ဂော ဧဝ သံသာရော။ **အဂ္ဂ
ဂ-**သဒ္ဒော ကူဋ မရိယာဒဝစနော, အနုဒ္ဒေသိကဉ္စေတံ ဝစနန္တိ အာဟ **“အပရိစ္ဆိန္နပုဗ္ဗာပရကောဋိကော”** တိ။ အညာ
ထာ အန္တိမဘဝိကပရိစ္ဆိန္နကတဝိမုတ္တိပရိဟာစနီယဓမ္မာဒီနံ ဝသေန အပရိစ္ဆိန္နပုဗ္ဗာပရကောဋိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ သံ
သရဏံ **သံသာရော။ ပစ္ဆိမာပိ န ပညာယတိ** အန္ဓဗာလာနံ ဝသေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ ဘဂဝါ “ဒီဃော ဗာလာန
သံသာရော”တိ (ဓ. ပ. ၆၀)။ **ဝေမဇ္ဈေယေဝ ပန သတ္တာ သံသရန္တိ** ပုဗ္ဗာပရကောဋီနံ အလဗ္ဘနီယတ္တာ။ **အတ္
ထော ပရိတ္တော ဟောတိ** ယထာဘူတာဝဗောဓာဘာဝတော။ **ဗုဒ္ဓသမယေ**တိ သာသနေတိ အတ္ထော။ **အတ္ထော မဟာ**
ယထာဘူတာဝဗောဓိသမ္ဘဝတော, အတ္ထဿ ဝိပုလတာယ တံသဒိသာ ဥပမာ နတ္ထီတိ ပရိတ္တံယေဝ ဥပမံ အာဟရန္
တီတိ အဓိပ္ပာယော။ ကြအနိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ **“ဟဋ္ဌိယံ ဟိ”**တိအာဒိနာ သမတ္ထေတိ။ **မာတု မာတရော**တိ မာတု မာတာမ
ဟိယော။ **တဿေတ** တိ ဒုက္ခဿေဝ။ **တိဗ္ဗ** န္တိ ဒုက္ခပရိယာယောတိ။

တိဏကဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပထဝီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၅. **မဟာပထဝိ**န္တိ အဝိသေသေန အနဝသေသပရိယာအယိနီတိ အာဟ **“စက္ကဝါဠပရိယန္တ”** န္တိ။ ပရိကပ္ပဝ
စနဉ္စေတံ။

ပထဝီသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အဿုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၆. ကန္ဒနံ သသဒ္ဒံ, ရောဒနံ ပန ကေဝလမေဝါတိ အာဟ **“ကန္ဒန္တာနန္တိ သသဒ္ဒံ ရုဒမာနာန”** န္တိ။ **ပဝတ္တ** န္
တိ သန္ဒနဝသေန ပဝတ္တံ။ “သိနေရုရသ္မိံဟိ ပရိစ္ဆိန္နေသု”တိ သင်္ခေပေန ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိဝရန္တော **“သိနေရုသ္
သာ”**တိအာဒိမာဟ။ **မဏိမယ**န္တိ ကြန္ဒနီလမဏိမယံ။ သိနေရုဿ ပုဗ္ဗဒက္ခိဏကောဏသမပဒေသော “ပုဗ္ဗဒက္ခိဏပဿ
သာ”တိ အဓိပ္ပေတာ။ တေဟိ နိက္ခန္တရဇတရသ္မိယော ကြန္ဒနီလရသ္မိယော စ **ကေတော ဟုတွာ။ တာသံ ရသ္မီနံ အ
န္တရေသူ**တိ တာသံ စတူဟိ ကောဏေဟိ နိက္ခန္တရသ္မီနံ စတူသု အန္တရေသု။ **စတ္တာရော** တိ ဒက္ခိဏာဒိဘေဒာ စတ္
တာရော မဟာသမုဒ္ဒာ ဟောန္တိ။ **ဝိအာသန**န္တိ ဝိသေသေန ခေပနံ။ ကိံ ပန တန္တိ အာဟ **“ဝိနာသောတိ အတ္ထော”** တိ။

အဿုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ခီရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၇. **မာတုထည**န္တိ ပီတံ မာတုယာ ထနတော နိဗ္ဗတ္တခီရံ ဗဟုတရန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ခီရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဗ္ဗတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၈. ‘‘အနမတဂ္ဂသ္သ သံသာရဿ ဒီဃတမတ္တာ န သုကရံ နသုကရ’’န္တိ အဋ္ဌကထာဟဒေ။ **ကထံ နုဋ္ဌိန္ဒ တီ**တိ ကထံ န ပရိယောသာပေတိ, ကာယစိပိ ဂဟဏာတာယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **တယော ကပ္ပာသံသူ** တိ တယော ကေကပ္ပ ဟာသံသူ။ ယေဟိ နံ ဖုဋ္ဌံ, တတောပိ သုခုမတရံ **သာသပမတ္တံ** ခီယေယ္ယ ပဗ္ဗတံ သဗ္ဗဘာဂေဟိ အတိစိရဝေလံ ပရိမဇ္ဇ န္တော။

ပဗ္ဗတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သာသပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၉. **နဂရန္တိ** နဂရသဒ္ဒေပေန ဟာကာရေန ပရိက္ခိတ္တတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အန္တော ပန သဗ္ဗသော ဝိစိတ္တ သာသပေဟိ ဧဝ ပုဏ္ဏံ, ဧဝံ စုဏ္ဏိကာဗဒ္ဓံ။ တေနာဟ **‘‘န ပန။ပေ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗ’’** န္တိ။

သာသပသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သာဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၀. **တဿ ဌိတဋ္ဌာနတော** တိ ဘိက္ခုနော အနုဿရိတဗ္ဗတ ဌိတဋ္ဌာနတော, တေန အနုဿရိတဿ သတသဟ ဿကပ္ပဿ အနန္တရကပ္ပတော ပဋ္ဌာယာတိ အတ္ထော။ **ဧဝန္တိ** ဝုတ္တပ္ပကာရေန။ **စတ္တာရောပိ** ဘိက္ခူ အဘိညာ လာဘိနော။ **စတ္တာရိ ကပ္ပသတသဟဿာနိ** ဒိဝသေ ဒိဝသေ **အနုဿရေယျုံ** န္တိ ပရိကပ္ပနဝသေန ဝဒန္တိ။

သာဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဂင်္ဂါသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၁. **ဧတသ္မိံ အန္တရေ** တိ ဧတသ္မိံ ပဘဝသမုဒ္ဒပဒေသပရိစ္ဆိန္နေ အာယာမတော ပဉ္စယောဇနသတိကေ အတိ ရေကယောဇနသတိကေ တ ဌာနေ။

ဂင်္ဂါသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဒဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၂. နဝမေ **ခိတ္တော** တိ ပုနပ္ပုနံ ခိတ္တော။ ကေတရညှိ ခိတ္တော မူလာဒီသု ကေနေဝ နိပတေယ္ယ။ တထာ သတိ အဓိပ္ပေတော ဟာတဿ အနိယမော န နိဒဿိတော သိယာ။ တတ္ထ စ ဓမ္မံ သုဏန္တာ ဘိက္ခူ မနုဿလော ကေ, တေ သန္ဓာယ **‘‘အသ္မာ လောကာ’’** တိ အာဟ, တဒညံ သန္ဓာယ **‘‘ပရလောက’’**န္တိ။ တဿ တဿ တ ပုဂ္ဂလ ဿ ယထာဓိပ္ပေတော အယံ လောကော, တဒညော ပရလောကော။

ဒဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပုဂ္ဂလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၃. **သမဋ္ဌိကာလော** တိ သမေန အာကာရေန လဒ္ဓဗ္ဗအဋ္ဌိကာလော။ **ဂိရိပရိက္ခေပေ** တိ ပဉ္စဟိ ဂိရီဟိ ပရိက္ခိတ္တ တတ္တာ ‘‘ဂိရိပရိက္ခေပေ’’တိ လဒ္ဓနာမေ ရာဇဂဟေ။

ပုဂ္ဂလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေ

၁. ဒုဂ္ဂတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၄. ဒုဂ္ဂတ န္တိ ကိစ္ဆဇီဝိကတ္တာ သဗ္ဗထာ ဒုက္ခံ ဂတံ ဥပဂတံ။ တထာဘူတော ပန ဒလိဒ္ဒော ဝရာကော နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **“ဒလိဒ္ဒံ ကပဏ”** န္တိ။ **ဟတ္ထဟဒေဟီ** တိ နိဒဿနမတ္တံ, အညေဟိပိ သရီရာဝယဝေဟိ ဒုဿဏ္ဌာနေဟိ ဥပေတော ဒုရူပေတော စေတတိ။

ဒုဂ္ဂတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သုခိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၅. သုခိတန္တိ သဥ္ဇာတသုခံ။ တေနာဟ **“သုခသမပ္ပိတ”** န္တိအာဒိ။ **သုသဇ္ဇိတ** န္တိ သုခုမုပကရဏေဟိ သဗ္ဗထာ သဇ္ဇိတံ။

သုခိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တိံသမတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၆. ခုတင်္ဂသမာအနုဝသေန, န အရညတသာဒိမတ္တေန။ **သသံယောဇနာ** သဗ္ဗသော သံယောဇနာနံ အပ္ပဟီနတ္တာ, န ပုထုဇ္ဇနဘာဝတော။ **ဧကေကဝဏ္ဏကာလောဝ ဂဟေတဗ္ဗော** တိ ဧတေန မဟိံသာဒီနံ ရဿဒီဃပိင်္ဂလာဒိသု ဧကေကာနေဝ ဂဟေတဗ္ဗတ ဒဿေတိ။

တိံသမတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-၉. မာတုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၃၇-၁၄၂. လိင်္ဂနိယမေန စေဝ စက္ကတဌနိယမေန စာ တိ ‘‘ပုရိသာနညဟိ မာတုကမကာလော, မာတုကမာနဥ္စ ပုရိသကာလော’’တိ ယထာ သတ္တသန္တာနေ လိင်္ဂနိယမော နတ္ထိ, ဧဝံ ကအာစိ ဣမသ္မိံ စက္ကတဌေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ကအာစိ အညတရသ္မိန္တိ စက္ကတဌနိယမောပိ နတ္ထိ။ ဧဝမေဝ ဌိတေ

စက္ကတဌေ မာတုကမကာလေ နမာတာဘူတပုဗ္ဗော နတ္ထီတိအာဒိနာ လိင်္ဂနိယမေန စက္ကတဌနိယမော စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေနာဟ **“တေသူ”**တိအာဒိ။

မာတုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဝေပုလ္လပဗ္ဗတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၃. ကော် အပအာနံ အာဟရိတ္ဗတ ဒဿေတိ ‘‘ဧဝံ သံဝေဂံ ဇနေတ္ဗတ ဘိက္ခူ ဝိသေသံ ဟာပေဿာမီ’’တိ။ **စတူဟေန အာရောဟန္တိ** စတုယောဇနုဗ္ဗေဓတ္တာ။ **ဒ္ဝိဝိန္နံ ဗုဒ္ဓာန** န္တိ ကကုသန္ဓဿ ကောဏာဂမနဿ စာတိ ဣမေသံ ဒ္ဝိန္နံ ဗုဒ္ဓာနံ။ ‘‘တိဝရာ ရောဟိတဿာ သုပ္ပိယာ’’တိ မနုဿာနံ တသ္မိံ တသ္မိံ ကာလေ သမညာ တတ္ထ ဒေသနာမဝသေန ဇာတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ယထာ စေရဟိ မာဂဓာတိ။

ပုန ဝဿသတ န္တိ ပဌမဝဿသတတော ဥပရိဝဿသတံ ဇီဝနကော နာမ မနုဿော နတ္ထိ။ **ပရိဟီနသဒိသံ ကတံ** ဒေသနာယ။ **ဝမိုတ္ဗတ** တိ ဒသဝဿာယုကဘာဝတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အသင်္ချေယျာယုကဘာဝတ ဝမိုတ္ဗတ။ ‘‘ပရိဟီ

န”န္တိ ဝတ္တတ တံ ပရိဟီနဘာဝံ ဒဿေန္တော **“ကထ”**န္တိအာဒိမာဟ။ **ယံ အာယုပ္ပမာဏေသူ** တိ ယတ္တကံ အာယုပ္ပမာဏေသူတိ။

ဝေပုလ္လပဗ္ဗတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

အနမတဂ္ဂသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၅. ကဿပသံယုတ္တံ

၁. သန္တုဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၄. သန္တုဋ္ဌော တိ သကေန ဥစ္စာဝစေန ပစ္စယေန သမမေဝ စ တုဿနကော။ တေနာဟ **“ဣတရီတရေနာ”**တိ အာဒိ။ တတ္ထ ဒုဝိဓံ ဣတရီတရံ – ဟကတိကံ, ဉာဏသဥ္ဇနိတဥ္စာတိ။ တတ္ထ ဟကတိကံ ပဋ္ဌိက္ခိပိတ္ဝာ ဉာဏသဥ္ဇနိ တမေဝ ဒဿေန္တော **“ထူလသုခုမာ”**တိအာဒိမာဟ။ ဣတရံ ဝုစ္စတိ ဟီနံ ပဏီတတော အညတ္တာ။ တထာ ပဏီတမ္ပိ ဣတရံ ဟီနတော အညတ္တာ။ အပေက္ခာသဒ္ဒာ ဟိ ဣတရီတရာတိ။ ဣတိ ယေန ကေနစိ ဟီနေန ဝါ ပဏီတေန ဝါ စီဝ ရာဒိပစ္စယေန သန္တုဋ္ဌိတော တထာပဝတ္တော အလောဘော ဣတရီတရပစ္စယသန္တောသော, တံသမင်္ဂိတာယ သန္ တုဋ္ဌော။ ယထာလာဘံ အတ္တနော လာဘာနုရူပံ သန္တောသော **ယထာလာဘသန္တောသော** ။ သေသပဒဒ္ဝယေပိ ဧသေဝ န ယော။ လဗ္ဘတီတိ တ လာဘော, ယော ယော လာဘော ယထာလာဘော, တေန သန္တောသော **ယထာလာဘသန္တော သော။ ဗလန္တိ** ကာယဗလံ။ **သာရုပ္ပ** န္တိ ဘိက္ခုနော အနုစ္ဆဝိကတာ။

ယထာလဒ္ဓတော အညဿ အပတ္ထနာ နာမ သိယာ အပ္ပိစ္ဆတာယ ပဝတ္တိအာကာရောတိ တတော ဝိနိဝတ္တိတ မေဝ သန္တောသဿ သရူပံ ဒဿေန္တော **“လဘန္တောပိ န ဂဏှာတီ”** တိ အာဟ။ **တံ ပရိဝတ္တေတွာ** တိ ပကတိ ဒုဗ္ဗလာဒီနံ ဂရုစီဝရံ န ဖာသုဘာဝဓဟံ သရီရဗာဓာဝဟဥ္စ ဟောတီတိ ပယောဇနဝသေန, နာတ္ထိစ္ဆတာဒိဝသေန ပရိဝတ္ တေတွာ။ လဟုကစီဝရပရိဘောဂေ သန္တောသဝိရောဓိ န ဟောတီတိ အာဟ **“လဟုကေန ယာပေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌော ဝ ဟောတီ”**တိ။ မဟဂ္ဃစီဝရံ ဗဟူနိ တ စီဝရာနိ လဘိတွာ တာနိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အညဿ ဂဟဏံ ယထာသာရုပ္ပန ယေ ဌိတတ္တာ န သန္တောသဝိရောဓီတိ အာဟ **“တေသံ။ပေ.။ ဓာရေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌော ဝ ဟောတီ”** တိ။ ဧဝံ သေသပ စ္စယေသု ယထာဗလယထာသာရုပ္ပနိဒ္ဒေသေသု **အပိ**-သဒ္ဒဂ္ဂဟဏေ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပကတီတိ တစာပကတိအာဒိကာ။ အဝသေသနိဒ္ဒေသယ အဘိဘူတတ္တာ ပဋ္ဌိဗုဇ္ဈတော သဟသာ ဟာပကာ ဝိတက္ကာ ဟာတုဘာဝန္တီတိ။

မုတ္တဟရီတကန္တိ ကေမုတ္တပရိဘာဝိတံ, ပူတိဘာဝေန တ ဆဍ္ဍိတတ္တာ မုတ္တဟရီတကံ။ **ဗုဒ္ဓာဒီဟိ ဝဏ္ဏိတ** န္တိ “ပူ တိမုတ္တဘေသဇ္ဇံ နိဿာယ ယာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ”တိအာဒိနာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓာဒီဟိ ပသတ္ထံ။

ကော ကေစ္စော **သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, သန္တောသဿ ဝဏ္ဏံ န ကထေတိ** သေယ္ယထာပိ အာယသ္မာ ဗာကု လတ္ထေရော။ **န သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, သန္တောသဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတိ** သေယ္ယထာပိ ထေရော ဥပနန္ဒော သက္ ယပုတ္တော။ **နေဝ သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, န သန္တောသဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတိ** သေယ္ယထာပိ ထေရော လာဠုဒာယီ။ **အယန္တိ** အာယသ္မာ မဟာကဿပော။ **အနေသနန္တိ** အယောနိသော မိစ္ဆာဇီဝဝသေန ပစ္စယပရိယေသနံ။ **ဥတ္တသတီ** တိ “ကထံ နု ခေါ လဘေယျ”န္တိ ဇာတုတ္တာသေန ဥတ္တသတိ။ တထာ **ပရိတဿတိ** ။ **အယန္တိ** မဟာကဿပတ္ ထေရော။ **ဧဝံ** ယထာဝုတ္တကေစ္စဘိက္ခု ဝိယ **န ပရိတဿတိ,** အလာဘပရိတ္တာသေန ဝိဃာတပ္ပတ္တိယာ န ပရိတ္ တာသံ အာပဇ္ဇတိ။ လောဘောယေဝ အာရမ္မဏေန သဒ္ဓိံ ဂန္ထနဋ္ဌေန ဗဇ္ဈနဋ္ဌေန ဂေဓော **လောဘဂေဓော။ မုစ္ဆာ** န္တိ ဂေဓံ မောမူဟတ္တဘာဝံ။ **အာဒီနဝ**န္တိ ဒောသံ။ **နိဿရဏမေဝ** တိ စီဝရေ ဣဒမတ္ထိတာဒဿနပုဗ္ဗကံ အလဂ္ဂဘာဝ သင်္ခါတနိဿာနမေဝ ပဇာနန္တော။ **ယထာလဒ္ဓာဒီန** န္တိ ယထာလဒ္ဓပိဏ္ဍပာတာဒီနံ။ နိဒ္ဒေသေ ဓေတံ သာမိဝစနံ။

ယထာ မဟာကဿပတ္ထေရော တိ အတ္တနာ ဝတ္တဗ္ဗနိယာမေန ဝဒတိ, ဘဂဝတာ ပန ဝတ္တဗ္ဗနိယာမေန “ယထာ ကဿပေ ဘိက္ခူ”တိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ **ကဿပေန** နိဒဿနဘူတေန။ **ကထနံ နာမ ဘာရော** “မုတ္တော မောစေ ယျ”န္တိ ပဋ္ဌိညာနုရူပတ္တာ။ **ပဋ္ဌိပတ္တိံ ပရိပူရံ ကတွာ ပူရဏံ ဘာရော** သတ္ထု အာဏာယ သိရသာ သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆိတဗ္ ဗတော။

သန္တုဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အနောတ္တပ္ပီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၅. တေန ရဟိတောတိ တေန သမ္မာတယာမေန ရဟိတော။ **နိဗ္ဘယော** တိ ဘယရဟိတော။ ကုသလာနုပ္ပာဒနမ္ပိ ဟိ သာဝဇ္ဇမေဝ အညာဏာလသိယဟေတုကတ္တာ။ **သမ္ဗုဇ္ဈနတ္ထာယာ** တိ အရိယမဂ္ဂေဟိ သမ္ဗုဇ္ဈနာယ။ **ယောဂေဟိ ခေမံ** တေဟိ အနုပဒ္ဒုတတ္တာ။

မနုညဝတ္ထုန္တိ မနောရမံ လောဘုပ္ပတ္တိကာရဏံ။ **ယထာ တ တထာ တ**တိ သုဘသုခာဒိဝသေန။ **တေ**တိ လောဘာဒယော။ **အနုပ္ပန္နာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ** တထာရူပေ ဝတ္ထာရမ္မဏေ တထာ အနုပ္ပန္နပုဗ္ဗတ္တာ။ **အညထာ**တိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတ္ထာရမ္မဏေဟိ အယောဇေတွာ ဂယှမာနေ။ **ဝတ္ထုမှိ** တိ ဥပဋ္ဌာကာဒိစီဝရာဒိဝတ္ထုမှိ။ **အာရမ္မဏေ** တိ မနာပိယာဒိဘေဒေ အာရမ္မဏေ။ **တာဒိသေန ပစ္စယေနာ** တိ အယောနိသောမနသိကာရသတိတေဿက္ကာဒိပစ္စယေန ။ **ဣမေ**တိ ဝုတ္တနယေန ပစ္စယလာဘေန ပဏ္ဏာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဟဋ္ဌိယံ တထာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနတာယ **နပ္ပဟီယန္တိ နာမ** ။ အနုပ္ပါဒေါ ဟိ ပရမတ္ထတော ပဟာနံ ကထိတံ, တသ္မာ တတ္ထ ကထိတနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။

အပ္ပဋိလဒ္ဓာ တိ အနုပ္ပတ္တိယာ။ **တေ**တိ ယထာဝုတ္တသီလာဒိအနဝဇ္ဇဓမ္မာ။ **ပဋိလဒ္ဓာ** တိ အဓိဂတာ။ ‘‘သီလာဒိဓမ္မာ’’တိ ဧတ္ထ ယဒိ မဂ္ဂဖလာနိပိ ဂဟိတာနိ, အထ ကသ္မာ ‘‘ပရိဟာနိဝသေနာ’’တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **‘‘ဧတ္ထ စာ’’** တိ အာဒိ။ **ဣမဿ ပန သမ္မပ္ပဓာနဿာ** တိ စတုတ္ထဿ သမ္မပ္ပဓာနဿ ဝသေန။ **အယံ ဒေသနာ**တိ ‘‘ဥပ္ပန္နာ မေ ကုသလာ ဓမ္မာ နိရုဇ္ဈမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တေယျု’’န္တိ အယံ ဒေသနာ ကတာ။ **ဒုတိယမဂ္ဂေ တ။ပေ။ သံဝတ္တေယျာ**တိ ဣဒံ အာယတိံ သတ္တသု အတ္တဘာဝေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနဒုက္ခသင်္ခါတအနတ္ထုပ္ပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ‘‘အာတာပီ ဩတ္တပ္ပီ ဘဗ္ဗော သမ္ဗောဓာယာ’’တိအာဒိဝစနတော **‘‘ဣမေ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာဝသေန ကထိတာ’’**တိ ဝုတ္တံ။

အနောတ္တပ္ပီသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. စန္ဒူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၆. ပိယမနာပနိစ္စနဝကာဒိဂုဏေဟိ စန္ဒော ဥပမာ ဧတေသန္တိ **စန္ဒူပမာ။ သန္တတ** ဒီနိ ပဒါနိ အညမညဝေဝစနာနိ။ **ပရိယုဋ္ဌာနံ** ပုန စိတ္တေ ကိလေသာဓိဂမော။ သဗ္ဗေဟိပိ ပဒေဟိ ကတ္ထစိ သတ္တေ အနုရောဓဝိရောဓာဘာဝမာဟ။ အတ္တနော ပန သောမ္မဘာဝေန **မဟာဇနဿ ပိယော မနာပေ** ။ ယဒတ္ထမေတ္ထ စန္ဒူပမာ အာဟဋ္ဌာ, တံ ဒဿေန္တော **‘‘ဧဝ’’**န္တိအာဒိမာဟ။ န ကေဝလံ စန္ဒူပမတာယ ဧတ္တကော ဧဝ ဂုဏော, အထ ခော အညေပိ သန္တီတိ တေ ဒဿေတုံ **‘‘အပိစာ’’**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဧဝမာဒီဟီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ယထာ။ စန္ဒော လောကာနုဂ္ဂဟေန အဇဝီထိအာဒိကာ နာနာဝီထိယော ပဋိပဇ္ဇတိ, ဧဝံ ဘိက္ခု တံ တံ ဒိသံ ဥပဂစ္ဆတိ ကုလာနုဒ္ဒယာယ။ ယထာ စန္ဒော ကဏှပက္ခတော သုက္ကပက္ခံ ဥပဂစ္ဆန္တော ကလာဟိ ဝဍ္ဎမာနော ဟုတွာ နိစ္စနဝေါ ဟောတိ, ဧဝံ ဘိက္ခု ကဏှပက္ခံ ပဟာယ သုက္ကပက္ခံ ဥပဂန္တွာ ဂုဏေဟိ ဝဍ္ဎမာနော လောကဿ တ ဟမောဇ္ဇဟသံသတ္တော နိစ္စနဝတာယ စန္ဒသမစိတ္တော အစုနုပသမ္ပန္နော ဝိယ စ နိစ္စနဝေါ ဟုတွာ စရတိ။

အပကဿိတွာ တိ ကိလေသကာမဝတ္ထုကာမေဟိ ဝိဝေစေတွာ။ တံ နေက္ခမ္မာဘိမုခံ ကာယစိတ္တာနံ အာကမုနံ ကာယတော အပနယနဉ္စ ဟောတီတိ အာဟ **‘‘အာကမိတွာ အပနေတွာတိ အတ္ထော’’** တိ။ စတုက္ကဇ္ဈေတ္ထ သမ္ဘဝတီတိ တံ ဒဿေတုံ **‘‘ယော ဟိ ဘိက္ခူ’’** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

နိစ္စနဝယာတိ ‘‘နိစ္စနဝကာ’’ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ က-သဒ္ဒေန ဟိ ပဒံ ဝဍ္ဎိတံ, က-ကာရဿ စ ယ-ကာရာဒေသော။ **ဧဝံ ဝိစရိံသူ**တိ ကိဉ္စက္ခဝသေန ပရိဂ္ဂဟာဘာဝေန ယထာ ဣမေ, ဧဝံ ဝိစရိံသု အညေတိ အနုကမ္ပမာနာ။

ဒွေဘာတိကဝတ္ထု တိ ဒွေဘာတိကတ္ထေရပဋိဗဒ္ဓံ ဝတ္ထုံ။ **အပ္ပတိရူပကရဏန္တိ** ဘိက္ခူနံ အသာရုပ္ပကရဏံ။ **အာဓာယိတွာ**တိ အာရောပနံ ဥပေတွာ။ **တထာ**တိ ယထာ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဂဏမဇ္ဈေ စ, တထာ ဝုဍ္ဎတရေ ပုဂ္ဂလေ အပ္ပ

တိ ရူပကရဏံ။ **ဝေမာဒီတိ အာဒိ**-သဒ္ဒေန အန္တရဃရပ္ပဝေသနေ အညတ္တ စ ယထာဝုတ္တတော အညံ အသာရုပ္ပကိရိယံ သင်္ဂဏှာတိ။ **တတ္ထေတ** တိ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဂဏမဇ္ဈေ **ပုဂ္ဂလဿ စ** ဝုမှဿ **သန္တိကေ** ။

ယထာဝုတ္တေသု အညေသု စ **တေသု ဌာနေသု။ ဟပိစ္ဆတာပိ မနောဟဂတ္တိယ** န္တိ ဧတေနေဝ ကောဓူပနာဟာဒီနံ သမုအာစာရော မနောဟဂတ္တိယန္တိ ဒဿိတံ ဟောတိ။

ကေတော ဘာရိယန္တိ ပိဋ္ဌိပဿတော ဩနတံ။ **တယုပတ္ထမ္ဘ** န္တိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနတယုနာ ဥပတ္ထမ္ဘနံ။ အနုဗ္ဗေဇေတ္ တ စိတ္တန္တိ အာနေတ္ တ သမ္ဗန္ဓော။ စိတ္တဿ ဟိ တတော အနုဗ္ဗေဇနံ တဒနုနယနံ။ တေနာဟ **"သမ္ပိယာယမာနော ဩလောကေတီ"**တိ။ **တယုပတ္ထမ္ဘကံ ကဟာပေတ္ တ** တိ ကာယံ တထာ ဥပတ္ထမ္ဘကံ ကတ္ တ။

ဩပမ္မသံသန္ဒနံ သုဝိညေယျမေဝ။ ကာမဂိဒ္ဓတာယ **ဟီနာဓိမုတ္တိကော,** အဝိသုဒ္ဓသီလာစာရတာယ **မိစ္ဆာပဋိပန္နော**။

အင်္ဂုလိဟိ နိက္ခန္တပဘာ အာကာသသဉ္စလနေန ဒိဂုဏာ ဟုတ္ တ အာကာသေ ဝိစရိံသူတိ အာဟ **"ယမကဝိဇ္ဇုတံ စာရယမာနော ဝိယာ"**တိ။ "အာကာသေ ဟတ္ထံ စာလေသီ"တိ ပဒဿ အညတ္တ အနာဂတတ္တာ **"အသမ္ပိန္နပဒ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ **အတ္တမနော**တိ ပီတိသောမနဿေဟိ ဂဟိတမနော။ ယဉ္ဟိ စိတ္တံ အနဝဇ္ဇံ ပီတိသောမနဿသဟိတံ, တံ သသန္တကံ ဟိတသုခာဝဟတ္တာ။ တေနာဟ **"သကမနော"**တိအာဒိ။ **န အေမနဿေန။ပေ။ ဂဟိတမနော** သကစိတ္တဿ တဗ္ဗိရုဒ္ဓတ္တာ။ **ပုရိမနယေနေတ**တိ "ကူအနိ ယော ဟီနာဓိမုတ္တိကော"တိအာဒိနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ။

ပသန္နာကာရ န္တိ ပသန္နေဟိ ကာတဗ္ဗကိရိယံ။ တံ သရူပတော ဒဿေတိ **"စီဝရာဒယော ပစ္စယေ ဒဒေယျု"** န္တိ။ **တထဘာတတယာ**တိ ယဒတ္ထံ ဘဂဝတာ ဓမ္မော ဒေသိတော, ယဒတ္ထဉ္စ သာသနေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, တဒတ္ထာယ ။ **ရက္ခဏဘာဝ**န္တိ အပဟယဘာယတော စ ရက္ခဏဇ္ဈာသယံ။ **စန္ဒောပမာဒိဝသေနာ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အာကာသေ စလိတဟတ္ထံ ဝိယ ကတ္ထစိ အလဂ္ဂတာယ ပရိသုဒ္ဓဇ္ဈာသယတာ သတ္တေသု ကာရုညန္တိ ဧဝမာဒီနံ သင်္ဂဟော။

စန္ဒူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ကုလူပကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၇. ကုလာနိ ဥပဂစ္ဆတီတိ **ကုလူပကော။ သန္ဒီယတီ** တိ သဗ္ဗသော ဒီယတိ, အဝခဏ္ဍီယတီတိ အတ္ထော။ သာ ပန အဝခဏ္ဍိယနာ ဒုက္ခာပနာ အင်္ဂိယနာ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **"အင်္ဂီယတီ"** တိ။ တေနာဟ ဘဂဝတ "သော တတောနိဒါနံ ဒုက္ခံ ဒေမနဿံ ပဋိသံဝေဒယတီ"တိ။ **ဝုတ္တနယာနုသာရေန** ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယဿ အနုသရဏေန။

ကုလူပကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဇိဏ္ဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၈. **ဆိန္နဘိန္နဌာနေ** ဆိဒ္ဒဿ အပုထုလတ္တာ အင်္ဂုဋ္ဌံ အဒတ္ တဝ သုတ္တေန သံသိဗ္ဗနမတ္တေန အင်္ဂုဋ္ဌအနေန စ ဆိဒ္ဒေ ပုထုလေ။ **နိဗ္ဗသနာနိ** တိ စိရနိသေဝိတဝသေန ကိစ္စာနိ, ပရိဘောဂဇိဏ္ဏာနီတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"ပုဗ္ဗေ။ပေ။ လဒ္ဓနာမာနီ"**တိ, သညာပုဗ္ဗကော ဝိဓိ အနိစ္စောတိ **"ဂဟပတာနီ"**တိ ဝုတ္တံ ယထာ "ဝီရိယ"န္တိ။

သေနာပတိန္တိ သေနာပတိဘာဝိနံ, သေနာပစ္စာရဟန္တိ အတ္ထော။ **အတ္တနော ကမ္မေနာ** တိ အတ္တနာ ကာတဗ္ဗကမ္မေန။ **သောတိ** သတ္ထာ။ **တသ္မိ** န္တိ မဟာကဿပတ္ထေရေ ကရောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **န ကရောတီ**တိ ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိဝရန္တော **"ကသ္မာ"** တိအာဒိမာဟ။ ယဒိ သတ္ထာ ဓုတင်္ဂါနိ န ဝိဿဇ္ဇာပေတုကာမော, အထ ကသ္မာ "ဇိဏ္ဏော သိ အနိ တ္ဝ"န္တိအာဒိမဝောစာတိ အာဟ **"ယထာ ပနာ"**တိအာဒိ။

ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရန္တိ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဖာသုဝိဟာရံ။ **အမာနုသိကာ သဝနရတီ**တိ အတိက္ကန္တမာနုသိကာယ အရညသဒ္ဒုပ္ပတ္တိယာ အရညေဟံ ဝသာမီတိ ဝိဝေကတသူပနိဿယာဓိနသဒ္ဒသဝနပစ္စယာ ဓမ္မရတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **အပရော**တိ အညော, ဒုတိယောတိ အတ္ထော။ **တတ္ထေတ** တိ တသ္မိံယေဝ ကေဿ ဝိဟာရဏာဌာနေ ဝိဟာရဏာသမယေ စ ဖာသု ဘဝတိ စိတ္တဝိဝေကသမ္ဘဝတော။ တေနာဟ **"ကေဿ ရမတော ဝနေ"** တိ။

တထာတိ ယထာ အာရညိကဿ ရတိ, တထာ ပိဏ္ဍပာတိကဿ လဗ္ဘတိ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရော။ သေ နယော သေသေသု။ အပိဏ္ဍပာတိကာဓိနော ဣတရဿ ဝိသေသဖောတကောတိ တမေဝဿ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ **"အကာလစာရီ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

အမ္ဘာကံ သလာကံ ဂဟေတ္ဝာ ဘတ္တတ္တာယ ဂေဟံ အနာဂစ္ဆန္တဿ သတ္တာဟံ န ဟာတေတဗ္ဗန္တိ သာမိကေဟိ ဒိန္နတ္တာ **သတ္တာဟံ သလာကံ န လဘတိ,** န ကတိကဝသေန။ ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တေ အဝတ္တနတော **"ယသ္မိ သ စေသာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ပဋ္ဌမတရံ ကာတဗ္ဗံ ယံ, တံ **ဝတ္တံ,** ဣတရံ **ပဋိဝတ္တံ** ။ မဟန္တံ တ **ဝတ္တံ,** ခုဒ္ဒကံ **ပဋိဝတ္တံ** ။ ကေစိ "ဝတ္တပဋိပတ္တိ"န္တိ ပဋန္တိ, ဝတ္တဿ ကရဏန္တိ အတ္ထော။ ဥဒ္ဒရဏ-အတိဟရဏ-ဝီတိဟရဏတေဿဖနေ-သန္နိက္ခေပန-သန္နိရုမ္ဘနာနံ ဝသေန **ဆ ကောဋ္ဌာသေ။ ဂရုဘာဝေနာ** တိ ထိရဘာဝေန။

"အမုကသ္မိံ သေနာသနေ ဝသန္တာ ဗဟုံ ဝဿတသိကံ လဘန္တိ"တိ တထာ **န ဝဿတသိကံ ပရိယေသန္တော စ ရတိ** ဝဿတသိကဿေဝ အဂ္ဂဟဏတော။ တသ္မာ သေနာသနဖာသုကံယေဝ စိန္တေတိ။ **တေန** ဗဟုပရိက္ခာရဘာဝေန **ဖာသုဝိဟာရော နတ္ထိ** ပရိက္ခာရာနံ ရက္ခဏပဋိဇဂ္ဂနာဒိဒုက္ခဗဟုလတာယ။ **အပ္ပိစ္ဆာဒီန** န္တိ အပ္ပိစ္ဆသန္တုဋ္ဌာဒီနံယေဝ လဗ္ဘတိ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရော။

ဖိဏ္ဏာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သြိတဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၉. အတ္တနော ဌာနေတိ သဗ္ဗဟမ္မစာရီနံ သြိတဒကဝိညာပကဘာဝေန အတ္တနော မဟာသာဝကဋ္ဌာနေ ဌပနတ္ထံ။ အထ တ ယသ္မာ "အဟံ အနိ န စိရံ ဌဿာမိ, တထာ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ, အယံ ပန ဝိသံဝဿတာယုကော, သြဝဒန္တော အနုသာသန္တော မမစ္စယေန ဘိက္ခူနံ မယာ ကာတဗ္ဗကိစ္စံ ကရိဿတီ"တိ အဓိပ္ပာယေန ဘဂဝတ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တသ္မာ **အတ္တနော ဌာနေ**တိ သတ္တာရာ ကာတဗ္ဗသြိတဒအာယကဋ္ဌာနေ။ တေနာဟ **"ဇဝံ ပနသ္မိ သာ"**တိအာဒိ။ ယထာဟ ဘဂဝတ "သြဝဒ, ကဿပ။ပေ.။ တွံ တ"တိ။ **ဒုက္ခေန ဝတ္တဗ္ဗာ** အပ္ပဒက္ခိဏဂ္ဂဟိဘာဝ တော။ **ဒုဗ္ဗစဘာဝကရဏေဟီ** တိ ကောဓူပနာဟာဒီဟိ။ အနုသာသနိယာ ပဒက္ခိဏဂ္ဂဟဏံ နာမ အနုဓမ္မစရဏံ, ဆိန္နပဋိပတ္တိ ကတာ တမဂ္ဂဟော နာမာတိ အာဟ **"အနုသာသနိ"**န္တိအာဒိ။ **အတိက္ကမ္မ ဝဒန္တေ** တိ အညမညံ အတိက္ကမိတွာ တ အတိမညိတွာ ဝဒန္တေ။ **ဗဟုံ ဘာသိဿတီ** တိ ဓမ္မံ ကထေန္တော ကော ဝိပုလံ ကတွာ ကထေဿတိ။ **အသဟိတ**န္တိ ပုဗ္ဗေနာပရံ နသဟိတံ ဟေတုပမာဝိရဟိတံ။ **အမဓုရ**န္တိ န မဓုရံ န ကဏ္ဏသုခံ န ပေမနီယံ။ **လဟုညေဝ ဥဋ္ဌာတိ** အပ္ပဝတ္တနေန ကူလဋ္ဌာနံ ဝိယ တဿ ကထနံ။

သြိတဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဒုတိယသြိတဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၀. သြိကပ္ပနသဒ္ဓာ တိ သဒ္ဒေယျဝတ္ထုံ သြိကပေတွာ "ဧဝမေတ"န္တိ ကပ္ပနသဒ္ဓာ။ **ကုသလဓမ္မဇာနန ပညာ**တိ အနဝဇ္ဇဓမ္မာနံ သဗ္ဗသော ဇာနနပညာ။ **ပရိဟာန**န္တိ သဗ္ဗာဟိ သမ္ပတ္တီဟိ ပရိဟာနံ။ န ဟိ ကလျာဏမိတ္တ တရဟိတဿ ကာစိ သမ္ပတ္တိ နာမ အတ္ထီတိ။

ဒုတိယသြတဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. တတိယသြတဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၁. ပုဗ္ဗေ တိ ပဌမဗောဓိယံ။ **တေရဟီ**တိ တတော ပစ္ဆိမေ ကာလေ။ **ကာရဏာပဋ္ဌပနေ** တိ ကာရဏာရမ္ဘေ။ **တေသု** ဝုတ္တဂုဏာယုတ္တေသု **ထေရေသု။ တသ္မိ** န္တိ တသ္မိံ ယထာဝုတ္တဂုဏာယုတ္တေ ပုဂ္ဂလေ။ **ဇဝံ သက္ကာရေ ကယိရမာနေ**တိ ''ဘဒ္ဒကော ဝတာယံ ဘိက္ခု''တိ အာဒရဇာတေဟိ ဘိက္ခူဟိ သက္ကာရေ ကယိရမာနေ။ **ဣမေ** သဗ္ဗဟ္မစာရီ။ ''ဇဟိ ဘိက္ခု''တိ တံ ဘိက္ခုံ အတ္တနော မုခာဘိမုခံ ကရောန္တာ ဝဒန္တိ။ **ယဥ္ဟိ တန္တိ** တွေ **တန္တိ** နိဟာတမတ္တံ **ဥပဒ္ဒဝေ** တိ ဝုစ္စတိ အနတ္ထဇနနတော။ ပတ္တယတိ ဘဇတိ ဗဇ္ဈတီတိ **ပတ္ထနာ,** အဘိသင်္ဂေတိ အာဟ **''အဘိပတ္ထနာတိ အဓိမတ္တပတ္ထနာ''**တိ။

တတိယသြတဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဈာနာဘိညသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၂. ယာဝဒေတတိ ဣမိနာ သမာနတ္ထံ ''ယာဝဒေ''တိ ဣဒံ ပဒန္တိ အာဟ **''ယာဝဒေ အာကင်္ခါမီတိ ယာဝဒေဝ ဣစ္ဆာမီ''**တိ။ ယဒိစ္ဆကံ ဈာနသမာပတ္တိသု ဝသီဘာဝဒဿနတ္ထံ တဒေတံ အာရဒ္ဓံ။ **ဝိတ္တာရိတမေဝ,** တသ္မာ တတ္ထ ဝိတ္တာရိတမေဝ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အာသတနံ ခယာ**တိ အာသတနံ ခယဟေတု အရိယမဂ္ဂေန သဗ္ဗသော အာသတနံ ခေပိတတ္တာ။ **အပစ္စယဘူတန္တိ** အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝေန အပစ္စယဘူတံ။

ဈာနာဘိညသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဥပဿယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၃. လာဘာသက္ကာရဟေတုပိ ကေစ္စေ ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုနိယော သြဝဒန္တိ, ဧဝမေဝံ အယံ ပန ထေရော န လာဘာသက္ကာရဟေတု ဘိက္ခုနုပဿယဂမနံ ယာစတိ, အထ ကသ္မာတိ အာဟ **''ကမ္မဋ္ဌာနတ္ထိကာ''** တိ အာဒိ။ သေော ဟိ အာနန္ဒတ္ထေရော ဥဿုက္ကာပေတွာတ ပဋိပတ္တိဂုဏံ ဒဿေန္တော ယသ္မာ တာ ဘိက္ခုနိယော စ တုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနိကာ, တသ္မာ ပဥ္စန္နံ ဥပာအနက္ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယာဒိပကာသနိယာ ဓမ္မကထာယ ဝိပဿနာပဋိပတ္တိသမ္ပဒံ ဒဿေသိ။ အနိစ္စာဒိလက္ခဏာနိ စေဝ ဥဒယဗ္ဗယာဒိကေ စ သမ္မာ ဒဿေသိ။ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာတ ဝိယ ပစ္စက္ခတော ဒဿေသိ။ **သမာဒပေသီ**တိ တတ္ထ လက္ခဏာရမ္မဏိကဝိပဿနံ သမာဒပေသိ။ ယထာ ဝီထိပဋိပန္နော ဟုတွာတ ပဝတ္တတိ, ဧဝံ **ဂဏှာပေသိ။ သမုတ္တေဇေသီ** တိ ဝိပဿနာယ အာရဒ္ဓာယ သင်္ခါရာနံ ဥဒယဗ္ဗယာဒီသု ဥပဋ္ဌဟန္တေသု ယထာကာလံ ပဂ္ဂဟသမုပေက္ခဏေဟိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ အနုပဝတ္တနေန ဘာဝနာမဇ္ဈိမဝီထိံ ဟာပေတွာတ ယထာ ဝိပဿနာဉာဏံ သုပ္ပသန္နံ ဟုတွာတ ဝဟတိ, ဧဝံ ဣန္ဒြိယာနံ ဝိသဒဘာဝကရဏေန ဝိပဿနာစိတ္တံ သမ္မာ ဥတ္တေဇေသိ, နိဗ္ဗာနဝသေန တ သမာဒပေသိ။ **သမ္ပဟံသေသီ** တိ တထာ ပဝတ္တိယမာနာယ ဝိပဿနာယ သမပ္ပဝတ္တဘာဝနာဝသေန ဥပရိ လဒ္ဓဗ္ဗဘာဝနာဝသေန စိတ္တံ သမ္ပဟံသေသိ, လဒ္ဓဿာဒဝသေန သုဋ္ဌု တောသေသိ။ ဧဝမေတွာတ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

မနုတေ ပရိညာဒိဝသေန သစ္စာနိ ဗုဇ္ဈတီတိ **မုနိ။ တေ**တိ တံ။ ဥပယောဂတ္ထေ ဟိ ဣဒံ သာမိဝစနံ။ **ဥတ္တရီ** တိ ဥပရိ, တဝ ယထာဘူတသဘာဝတော ပရတောတိ အတ္ထော။ ပက္ခပတိတော အဂတိဂမနံ **အတိရေကသြကာသော။ ဥပပရိက္ခီ** တိ အနုဝိစ္စ နိတရကော န ဗဟုမတော။ **ဗုဒ္ဓပဋိဘာဂေ** ထေရော။ ''ဗာလာ ဘိက္ခုနီ ဒုဗ္ဗာသိတံ အာဟာ''တိ အဝတွာတ ''ခမထ, ဘန္တေ''တိ ဝဒန္တေန ပက္ခဟတေန ဝိယ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ အာဟ **''ကော ဘိက္ခုနီ န တရိတာ''**တိအာဒိ။

စုတာ သလိင်္ဂတော နဋ္ဌာ, ဒေသန္တရပက္ကမေန အဒဿနံ န ဂတာ။ **ကဏ္ဍကသာခါ ဝိယာ** တိ ကုရဏ္ဍကအဟမင်္ဂ ဂကဏ္ဍကလသိကာဟိ သာခါ ဝိယ။

ဥပဿယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. စီဝရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၄. ရာဇဂဟဿ ဒက္ခိဏဘာဂေ ဂိရိ ဒက္ခိဏာဂိရိ ဏ-ကာရေ အ-ကာရဿ ဒီဃံ ကတွာ, တဿ ဒက္ခိဏဘာဂေ ဇနပဒေပိ **“ဒက္ခိဏာဂိရိ”** တိ ဝုစ္စတိ, “ဂိရိတော ဒက္ခိဏဘာဂေ”တိ ကတွာ။ **ကေဒိဝသေနာ**တိ ကေန ဒိဝသေန ဥပ္ပဗ္ဗာဇေသုံ တေသံ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာဘာဝတော။

ယတ္ထ စတ္တာရော တ ဥတ္တရိ တ ဘိက္ခူ အကပ္ပိယနိမန္တနံ သာဒိယိတွာ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ဘောဇနံ ကေတော ပဋိဂ္ဂဏှိတွာ ဘုဉ္ဇန္တိ, တေ ဂဏဘောဇနံ နာမ, တံ တိဏ္ဏံ ဘိက္ခူနံ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ **“တိကဘောဇနံ ပညတ္တ”**န္တိ ဝဒန္တေန ဂဏဘောဇနံ ပဋိက္ခိတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တယော အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စ အနုညာတတ္တာပိ **“တိကဘောဇန”**န္တိ ဝဒန္တိ။

“ဒုမ္မင်္ကူနံ နိဂ္ဂဟော ဧဝ ပေသလာနံ ဖာသုဝိဟာရော”တိ ဣဒံ ဧကံ အင်္ဂံ။ တေနေတံ **“ဒုမ္မင်္ကူနံ နိဂ္ဂဟေနေတ”**တိအာဒိ။ “ယထာ ဒေဝဒတ္တော။ပေ။ သင်္ဃံ ဘိန္ဒေယျု”န္တိ **ဣမိနာ ကာရဏေန** တိကဘောဇနံ ပညတ္တံ။

အထ ကိဉ္စရဟီ တိ အထ ကသ္မာ တွံ အသမ္ပန္နဂဏံ ဗန္ဓိတွာ စရသီတိ အဓိပ္ပာယော။ အသမ္ပန္နာယ ပရိသာယ စာရိကာစရဏံ ကုလာနုဒ္ဒယာယ န ဟောတိ, ကုလာနံ ဃာတိတတ္တာတိ အဓိပ္ပာယေန ထေရော **“သဿဃာတံ မညေ စရသီ”**တိအာဒိမဝေါစ။

သောခဲန္တော တဿာ အတိဝိယ ပရိသုဒ္ဓဘာဝဒဿနေန။ **ဥဒ္ဒိသိတုံ န ဇာနာမိ** တထာ စိတ္တဿေဝ အနုပ္ပန္နပုဗ္ဗတ္တာ။ **ကိဉ္စနံ** ကိလေသဝတ္တု။ သင်္ဂဟေတဗ္ဗခေတ္တဝတ္တု **ပလိဗောဓော,** အာလယော အပေက္ခာ။ **ဩကာသာဘာဝတော**တိ ဗဟုကိစ္စကရဏီယတာယ ကုသလကိရိယာယ ဩကာသာဘာဝတော။ **သန္နိဟိတဋ္ဌာနတော** တိ သင်္ကေတံ ကတွာ ဝိယ ကိလေသရဇာနံ တတ္ထ သန္နိဇ္ဈပဝတ္တနတော။

သိက္ခတ္တယဗ္ရဟ္မစရိယန္တိ အဓိသီလသိက္ခာဒိသိက္ခတ္တယသင်္ဂဟံ ဗြဟ္မံ သေဋ္ဌံ စရိယံ။ ခဏ္ဍာဒိဘာဝတဟာဒနေန **အခဏ္ဍံ ကတွာ** ။ လက္ခဏဝစနဥ္စေဟတံ။ ကိဉ္စိ သိက္ခေကဒေသံ အသေသေတွာ ဧကန္တေနေဝ ပရိပူရေတဗ္ဗတာယ **ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ** ။ စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တမ္ပိ သံကိလေသမလံ အနုပ္ပာဒေတွာ အစ္စန္တမေဝ ဝိသုဒ္ဓံ ကတွာ ပရိဟရိတဗ္ဗတာယ **ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ** ။ တတော ဧဝ သင်္ခံ ဝိယ လိခိတန္တိ **သင်္ခလိခိတံ** ။ တေနာဟ **“လိခိတသင်္ခသဒိသ”** န္တိ။ အဋ္ဌကာပိ တဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟေတွာ “မဿု”တွေဝဝ ဝုတ္တံ, န တွေ ကေဝလံ မဿုယေဝါတိ အတ္တော။ ကသာယေန ရတ္တာနိ **ကာသာယာနိ**။

ဝင်္ဂသာဠကော တိ ဝင်္ဂဒေသေ ဥပ္ပန္နသာဠကော။ **သော**တိ မဟာကဿပတ္ထေရော။ **အဘိနီဟာရတော ပဋ္ဌာယ** ပဏိဓာနတော ပဘုတိ, အယံ ဣဓအနိ ဝုစ္စမာနာ။ အဂ္ဂသာဝကဒွဝယံ ဥပာဒါယ တတိယတ္တာ **“တတိယသာဝက”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **အဋ္ဌသဋ္ဌိဘိက္ခုသတသဟဿ**န္တိ ဘိက္ခူနံ သတသဟဿဥ္စေဝ သဋ္ဌိသဟဿာနိ စ အဋ္ဌ စ သဟဿာနိ။

အယဉ္စ အယဉ္စ ဂုဏော တိ သီလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အဂ္ဂဖလာ ဂုဏောတိ ကိတ္တေန္တော မဟာသမုဒ္ဒံ ပူရယမာနော ဝိယ ကထေသိ။

ကောလာဟလန္တိ ဒေဝတာဟိ နိဗ္ဗတ္တိတော ကောလာဟလော။

ခုဒ္ဒကာဒိဝသေန **ပဉ္စဝဏ္ဏာ။ တရုဏံ တ ဟောတု မရုဏံ တ** တိ မဟောဃံ ဩကဟန္တော ပုရိသော ဝိယ မန္တေ ရသမုဒ္ဒံ ဥတ္တရန္တော **ပဏ္ဍာပိ။ပေ။ ဟဒမူလေ ဌပေသိ** ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာယ မန္တေရပဟာနဿ ကထိတတ္တာ။

သတ္တု ဂုဏာ ကထိတာ နာမ ဟောန္တီတိ ဝုတ္တံ **“သတ္တု ဂုဏော ကထေန္တဿာ”** တိ။ **တတော ပဋ္ဌာယာ** တိ တအာ သတ္တု သမ္မုခာ ဓမ္မဿဝနတော ပဋ္ဌာယ။

တထာဂတမဏ္ဍဿာ တိ တထာဂတဿ ပရိဘောဂမဏ္ဍဿ။ **အနံ ဒတ္တတ** ဗုဒ္ဓဟမ္မဏဿ **ပုရောဟိတဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ တာဒိသဿေဝ** သေဋ္ဌိနော **ဓီတာ ဟုတ္တတ**။

အဒိန္နဝိဟာကဿာ တိ ပုဗ္ဗေ ကတူပစိတဿ သဗ္ဗသော န ဒိန္နဝိဟာကဿ။ **တဿ ကမ္မဿာ** တိ တဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပတ္တေ ပိဏ္ဍပာတံ ဆဍ္ဍိတ္တတ ကလလပူရဏကမ္မဿ။ တသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ **သတ္တသု ဌာနေသု** ဒုဂ္ဂန္ဓသရီရတာယ **ပဋ္ဋိနိဝတ္တိတာ။ ဣဋ္ဌကပန္တိ** တိ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကပန္တိ။ **ဃဋ္ဋနိဋ္ဌကာယာ** တိ တဿ ပန္တိယံ ပဋ္ဌမံ ဌပိတဣဋ္ဌကာယ သဒ္ဓိံ ဃဋ္ဋေတဗ္ဗဣဋ္ဌကာယ ဦနာ ဟောတိ။ **ဘဒ္ဒကေ ကာလေ** တိ ဤဒိသိယာ ဣဋ္ဌကာယ ဣစ္ဆိတကာလေယေဝ အာဂတာသိ။ **တေန ဗန္ဓနေနာ** တိ တေန သိလေသသမ္ဗန္ဓေန။

ဩလမ္ဗကာ တိ မုတ္တာမဏိမယာ ဩလမ္ဗကာ။ **ပုညန္တိ** နတ္ထိ နော ပုညံ တံ, ယံ နိမိတ္တံ ယံ ကာရဏာ ဣတော သုခမတရဿ ပဋ္ဋိလာဘော သိယာတိ အတ္ထော။ **ပုညနိယာမေနာ**တိ ပုညာနုဘာဝသိဒ္ဓေန နိယာမေန။ သော စ **အဿ** ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ အတုံ ကတောကာသော။

ဖုဿရထ န္တိ မင်္ဂလရထံ။ ဥဏှပဟီသံ တလဗီဇနိ ခဂ္ဂေ မဏိပာဒုကာ သေတစ္ဆတ္တန္တိ **ပဉ္စဝိဓံ ရာဇကကုဓဘဏ္ဍံ**။ သေတစ္ဆတ္တံ ဝိသုံ ဂဟိတံ။ ဒိဗ္ဗဝတ္ထံ သာဒိယိတုံ ပုညာနုဘာဝစောဒိတော “နနု တာတာ ထူလ”န္တိအာဒိမာဟ။

ပဉ္စ စင်္ကမနသတာနီ တိ စတ္တ **ဣတိ**-သဒ္ဒေန အာဒိအတ္ထေန အဂ္ဂိသာလာဒီနိ ပဗ္ဗဇိတသာရုပ္ပဋ္ဌာနာနိ သင်္ဂဏှာတိ။

သာခုကိဋ္ဌိတန္တိ အရိယာနံ ပရိနိဗ္ဗုတဋ္ဌာနေ ကာတဗ္ဗသက္ကာရံ ဝဒတိ။

နပ္ပမဇ္ဇိ နိရောက အယျော တိ ပုစ္ဆိတာကာရဒဿနံ။ **ပရိနိဗ္ဗုတာ ဒေဝတ** တိ ဒေဝီ ပဋ္ဋိဝစနံ အအာသိ။ **ပဋ္ဋိယာဒေတ္တတ**တိ နိယျာတေတ္တတ။ **သမဏကပဗ္ဗဇ္ဇ** န္တိ သမိတပာပေဟိ အရိယေဟိ အနုဋ္ဌာတဗ္ဗပဗ္ဗဇ္ဇံ။ သော ဟိ ရာဇာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ ဝေသဿ ဒိဋ္ဌတ္တာ “ဣဒမေဝ ဘဒ္ဒက”န္တိ တာဒိသံယေဝ လိင်္ဂံ ဂဏှိ။

တတ္ထေတ တိ ဗြဟ္မလောကေယေဝ။ ဝိသတိမေ ဝဿေ သမ္ဗတ္တေတိ အာဟရိတ္တတ သမ္ဗန္ဓော။ ဗြဟ္မလောကတော အာဂန္တွာ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ဗြဟ္မစရိယာဓိကာရဿ စိရကာလံ သင်္ဂဟိတတ္တာ **“ဝေရူပံ ကထံ မာ ကထေထာ”**တိအာဒိမာဟ။

ဝိသတိ ဓရဏာနိ “နိက္ခ”န္တိ ဝဒန္တိ။ အလဘန္တော န ဝသာမီတိ သညာပေဿာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဣတ္ထာကရော တိ ဣတ္ထိရတနဿ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ။ **အယျဓီတာ** တိ အမှာကံ အယျဿ ဓီတာ, ဘဒ္ဒကာ ပိလာနီတိ အတ္ထော။ ပသာဒရူပေန နိဗ္ဗိသိဋ္ဌတာယ “မဟာဂိဝ”န္တိ ပဋ္ဋိမာယ သဒိသဘာဝမာဟ။ တေနာဟ **“အယျဓီ တာယာ”**တိအာဒိ။

သမာနပဏ္ဏာ န္တိ သဒိသပဏ္ဏံ, ကုမာရဿ ကုမာရိယာ စ ဝုတ္တန္တပဏ္ဏံ။ **ဣတော စ ဧတ္တော စာ** တိ တေ ပုရိသာ သမာဂမဋ္ဌာနတော မဂဓရဋ္ဌေ မဟာတိတ္ထကမံ မဒ္ဒရဋ္ဌေ သာဂလနဂရဉ္စ ဥဒ္ဒိဿ ပက္ကမန္တာ အညမညံ ဝိဿဇ္ဇေန္တာ နာမ ဟောန္တီတိ “ဣတော စ ဧတ္တော စ ပေသေသု”န္တိ ဝုတ္တာ။

ပုပ္ဖအာမ န္တိ ဟတ္ထိဟတ္ထပ္ပမာဏံ ပုပ္ဖအာမံ။ **တာနိ** ပုပ္ဖအာမာနိ။ **တေ**တိ ဥဘော ဘဒ္ဒာ စေဝ ပိပ္ပလိကုမာရော စ။ **လောကာမိသေနာ**တိ ဂေဟဿိတပေမေန, ကာမဿာဒေနာတိ အတ္ထော။ **အသံသဋ္ဌာ** တိ န သံသဋ္ဌာ ။ ဝိစာရယိံသု ဃဋ္ဋေ ဇလန္တေန ဝိယ ပဒီပေန အဇ္ဈာသယေန သမုဇ္ဇလန္တေန ဝိမောက္ခဗီဇေန သမုဿာဟိတစိတ္တာ။ **ယန္တဗ**

ဒ္ဓါနီတိ သသ္သသမ္ဘာဒနတ္ထံ တတ္ထ တတ္ထ ကူဋကဒ္ဒါတရကတဋ္ဌယောဇနဝသေန ယန္တဗဒ္ဓဥဒကနိက္ခမနတုမ္ဗာနိ။ **ကမ္မန္တော**တိ ကသိကမ္မကရဏဋ္ဌာနံ။ **အာသကမာ**တိ အာသာနံ ဝသနကမာ။

ဩသာပေတဗ္ဗာတိ ပက္ခိပိတဗ္ဗာ။ **အာကပ္ပကုတ္တဝသေနာ**တိ အာကာရဝသေန ကိရိယာဝသေန စ။ **အနနုစ္ဆဝိက**န္တိ ပဗ္ဗဇိတဝေသဿ အနနုရူပံ။ **တဿ မတ္ထကေ**တိ ဒွေဝဏ္ဏပထဿ ဒွိဝဏ္ဏဘူတဋ္ဌာနေ။

ဧတေသံ သင်္ဂဟံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ နိသီဒီတိ သမ္ဗန္ဓော။ သာ ပန သတ္တူ တတ္ထ နိသဇ္ဇာ ဒေိသီတိ ဒဿေတုံ **“နိသီဒန္တော ပနာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယာ ဗုဒ္ဓါနံ အပရိမိတကာလသင်္ဂဟိတာ အစိန္တေယျာပရိမေယျပုညသမ္ဘာရူပစယနိဗ္ဗတ္တာ နိရူပိတသဘာဝဗုဒ္ဓဂုဏဝိဇ္ဇောတိတာ လက္ခဏာနုဗျဉ္ဇနသမုဇ္ဇလာ ဗျာမပ္ပဘာကေတုမာလာလင်္ကတာ သဘာဝသိဒ္ဓတာယ အကိတ္တိမာ ရူပကာယသိရီ, တံယေဝ မဟာကဿပဿ အဓိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ပသာဒသံဝမုနတ္ထံ အနိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ နိသိန္နော ဘဂဝ “ဗုဒ္ဓဝေသံ ဂဟေတဗ္ဗ။ပေ။ နိသီဒီ”တိ ဝုတ္တော။ အသီတိဟတ္ထံ ပဒေသံ ဗျာပေတဗ္ဗ ပဝတ္တိယာ “အသီတိဟတ္ထာ”တိ ဝုတ္တာ။ **သတသာခေ**တိ ဗဟုသာခေ အနေကသာခေ။ **သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော အဟောသိ** နိရန္တရံ ဗုဒ္ဓရသ္မီဟိ သမန္တတော သမောကိဏ္ဏတ္တာ။ **ဧဝံ** ဝုတ္တပ္ပကာရေန **ဝေဒိတဗ္ဗာ**။

ရာဇဂဟံ နာဋ္ဌန္တန္တိ စ သာမိအတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ အန္တရာသဒ္ဒယောဂတောတိ အာဟ **“ရာဇဂဟဿ နာဋ္ဌန္တဿ စ”**တိ။ **န ဟိ မေ ဣတော အညေန သတ္တာရာ ဘဝိတုံ သက္ကာ**ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထေဟိ သတ္တာနံ ယထာရဟံ အနုသာသနသမတ္ထဿ အညဿ သဒေဝကေ အဘာဝတော။ **န ဟိ မေ ဣတော အညေန သုဂတေန ဘဝိတုံ သက္ကာ** သောဘနဂမနဂုဏာဂဏယုတ္တဿ အညဿ အဘာဝတော။ **န ဟိ မေ ဣတော အညေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဘဝိတုံ သက္ကာ** သမ္မာ သဗ္ဗဓမ္မာနံ သယမ္ဘုဉာဏေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဿ အညဿ အဘာဝတော။ **ဣမိနာ**တိ “သတ္ထာ မေ, ဘန္တေ”တိ ဣမိနာ ဝစနေန။

အဇာနမာနောဝ သဗ္ဗညေယျန္တိ အဓိပ္ပါယော။ **သဗ္ဗစေတသာ**တိ သဗ္ဗအဇ္ဈတ္တိကင်္ဂပရိပုဏ္ဏစေတသာ။ **သမန္နာဂတ**န္တိ သမ္ပန္နံ သမ္မဒေဝ အနု အနု အာဂတံ ဥပဂတံ။ **ဖလေယျာ**တိ ဝိအလေယျ။ **ဝိလယ**န္တိ ဝိနာသံ။

ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗန္တိ ဣအနိ ဝုစ္စမာနာကာရေန။ ဟိရောတ္တပ္ပဿ ဗဟလတာ နာမ ဝိပုလတာတိ အာဟ **“မဟန္တ”**န္တိ။ **ပဌမတရမေဝ**တိ ပဂေဝ ဥပသင်္ကမနတော။ တထာ အတိမာနပဟီနော အဿ, ဟိရိဩတ္တပ္ပံ ယထာ သဏ္ဌာတိ။ **ကုသလသန္နိဿိတ**န္တိ အနဝဇ္ဇဓမ္မနိဿိတံ။ **အဋ္ဌိက**န္တိ တေန ဓမ္မေန အဋ္ဌိကံ။ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပရိယောသာနာ သဝနစိတ္တံ “သဗ္ဗစေတော”တိ အဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ **“စိတ္တဿ ထောကမ္ပိ ဗဟိ ဂန္တုံ အဒေန္တော”**တိ။ တေန သမောဓာနံ ဒဿေတိ။ **သဗ္ဗေန။ပေ။ သမန္နာဟရိတ္ဗတ** အာရမ္ဘတော ပဘုတိ ယာဝ ဒေသနာ နိဋ္ဌာနာ, တာဝ အန္တရန္တရာ ပဝတ္တေန သဗ္ဗေန သမန္နာဟာရစိတ္တေန ဓမ္မံယေဝ သမန္နာဟရိတ္ဗတ။ **ဌပိတသောတော**တိ ဓမ္မေ နိဟိတသောတော။ **ဩဒဟိတ္ဗတ**တိ အပိဟိတံ ကတ္ဗတ။ **ပဌမဇ္ဈာနဝသေနာ**တိ ဣဒံ အသုဘေသု တဿေဝ ဣဇ္ဈတော, ဣတရတ္ထဥ္စ သုခသမ္ပယုတ္တတာ ဝုတ္တာ။

သံသာရသာဂရေ ပရိဗ္ဘမန္တဿ ဣဏဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌန္တိ ကိလေသာ အာသဝသဘာဝတဟာဒနတောတိ အာဟ **“သရဏောတိ သကိလေသော”**တိ။ **စတ္တာရော ဟိ ပရိဘောက**တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂတ္ထံ သံဝဏ္ဏနာသု ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ ဘဂဝ ပဌမံ ဩတဒံ ထေရဿ ဗြာဟ္မဏဇာတိကတ္တာ ဇာတိမာနပဟာနတ္ထမဘာသိ, ဒုတိယံ ဗာဟုသစ္စံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကအဟံကာရပဟာနတ္ထံ, တတိယံ ဥပဓိသမ္ပတ္တိံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကအတ္တသိနေဟပဟာနတ္ထံ။ **အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ**တိ ဘဂဝတာ သမာဂတဒိဝသတော အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ။

မဂ္ဂတော ဩက္ကမန် ပဌမတရံ ဘဂဝတာ သမာဂတဒိဝသေယေဝ အဟောသိ။ ယဒိ အရဟတ္တာဓိဂမော ပစ္ဆာ, အထ ကသ္မာ ဟဋ္ဌိယံ ပဂေဝ သိဒ္ဓံ ဝိယ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **“ဒေသနာတရဿာ”**တိအာဒိ။ “သတ္တာဟမေဝ ခွတဟံ, အာဝုသော သရဏော, ရဋ္ဌပိဏ္ဍံ ဘုဉ္ဇိ”န္တိ ဝုတ္တ အဝသရပ္ပတ္တံ အရဟတ္တံ ပဝေဒေန္တော “အဋ္ဌမိယာ အညာ ဥဒပာဒီ”တိ အာဟ။ အယမေတ္ထ ဒေသနာတရဿ အာဂမော။ တတော ပရံ ဘဂဝတာ အတ္တနော ကတံ အနုဂ္ဂဟံ စီဝရပရိဝတ္တနံ ဒဿေန္တော “အထ ခေါ, အာဝုသော”တိအာဒိမာဟ။

အန္တန္တေနာတိ စတုဂ္ဂုဏံ ကတ္ဝာ ပညတ္တာယ သင္ဃာဋိယာ အန္တန္တေန။ **ဇာတိပံသုကူလိကေန။ပေ။ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧတေန ပုဗ္ဗေ ဇာတိအာရညကဂ္ဂဟဏေန စ ဧတေသ ဓုတင်္ဂ ဂဟိတာ ဧတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အနုစ္ဆဝိကံ ကာတုန္တိ** အနုရူပံ ပဋိပတ္တိံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ။ ထေရော ဟရုပီတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဘဂဝတော ဩတဒံ ဘဂဝတော တ ဓမ္မကာယံ နိဿာယ ဥရဿ ဝသေန ဇာတောတိ **ဩရသော**။ ဘဂဝတော တ ဓမ္မသရီရဿ မုခတော သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယတော ဇာတော။ တေနေဝ ဓမ္မဇာတဓမ္မနိမ္မိတဘာဘတောပိ သံဝဏ္ဏိတော တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဩတဒဓမ္မော ဧဝ သတ္ထာရာ အာတဗ္ဗတော ထေရေန အာအာတဗ္ဗတော **ဩတဒဓမ္မအာယာဒော,** ဩတဒဓမ္မအာယဇ္ဇော**တိ** အတ္ထော, တံ အရဟတီတိ။ ဧသ နယော သေသပဒေသုပိ။

"ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ပရိသောဓိတာ"တိ ဝတ္ဝာ တဿာ သမ္မဒေဝ သောဓိတဘာဝံ ဗျတိရေကမုခေန ဒဿေတုံ, **"အာဝုသော, ယဿာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဧဝန္တိ** ယထာ အဟံ လဘိံ, ဧဝံ သော သတ္တု သန္တိကာ လဘတီတိ ယောဇနာ။ **သီဟနာဒံ နဒိတုန္တိ** ဧတ္ထာပိ သီဟနာဒနဒနာ နာမ ဒေသနာဝ, ထေရော သတ္ထာရာ အတ္တနော ကတာနုဂ္ဂဟမေဝ အနန္တရသုတ္တေ ဝုတ္တနယေန ဥလ္လိင်္ဂေတိ, န အညထာ။ န ဟိ မဟာထေရော ကေဝလံ အတ္တနော ဂုဏာနုဘာဝံ ဝိဘာဝေတိ။ **သေသန္တိ** ယံ ဣဓ အသံဝဏ္ဏိတံ။ **ပုရိမနယေနေဝါ**တိ အနန္တရသုတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ။

စီဝရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ပရံမရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၅. ယထာ အတီတကပ္ပေ အတီတာသု ဇာတီသု ကမ္မကိလေသဝသေန အာဂတော, တထာ ဧတရဟိပိ အာဂတောတိ **တထာဂတော,** ယထာ ယထာ ဝာ ပန ကမ္မံ ကတူပစိတံ, တထာ တံ တံ အတ္တဘာဝံ အာဂတော ဥပဂတော ဥပပန္နောတိ **တထာဂတော,** သတ္တောတိ အာဟ **"တထာဂတောတိ သတ္တော"** တိ။ **ဧတန္တိ** "ဧဝံ ဟောတိ ဘဝတိ တိဋ္ဌတိ သဿ သတိသမ"န္တိ ဧဝံ ပဝတ္တံ ဒိဋ္ဌိဂတံ။ **အတ္ထသန္နိဿိတံ န ဟောတီ**တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထတော သုခန္တိ ပသတ္ထသန္နိဿိတံ န ဟောတိ။ **အာဒိဗြဟ္မစရိယက**န္တိ ဧတ္ထ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ အဓိပ္ပေတံ တဿ ပဓာနဘာဝတော။ တဿ ပန ဧတံ ဒိဋ္ဌိဂတံ အာဒိပဋိပဒာမတ္တံ န ဟောတိ အနုပကာရကတ္တာ ဝိလောမနတော စ။ တတော ဧဝ ဣတရဗြဟ္မစရိယဿပိ အနိဿယော။ သေသံ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပရံမရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. သဒ္ဓမ္မပ္ပတိရူပကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၆. အာဇာနာတိ ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂေဟိ ဉာတမရိယာဒံ အနတိက္ကမိတ္ဝာဝ ဇာနာတိ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ **အညာ,** အဂ္ဂမဂ္ဂပညာ။ အညဿ အယန္တိ **အညာ,** အရဟတ္တဖလံ။ တေနာဟ **"အရဟတ္တေ"** တိ။

ဩဘာသေတိ ဩဘာသနိမိတ္တံ။ "စိတ္တံ ဝိကမ္ပတီ"တိ ပဒဒ္ဝယံ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓော။ **ဩဘာသေ**တိ ဝိသယဘူတေ။ ဥပက္ကိလေသေဟိ စိတ္တံ ဝိကမ္ပတီတိ ယောဇနာ။ တေနာဟ **"ယေဟိ စိတ္တံ ပဝေဓတီ"** တိ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဥပဋ္ဌာနေ တိ သတိယံ။ **ဥပေက္ခာယ စာ**တိ ဝိပဿနုပေက္ခာယ စ။ ဧတ္ထ စ ဝိပဿနာစိတ္တသမုဋ္ဌာနသန္တာနဝိနိမုတ္တံ ပဘာသနံ ရူပာယတနံ **ဩဘာသော။ ဉာဏာ**ဒယော ဝိပဿနာစိတ္တသမ္ပယုတ္တာဝ။ သကသကကိစ္စေ သဝိသေသော ဟုတွာ ပဝတ္တော **အဓိမောက္ခော** သဒ္ဓာဓိမောက္ခော။ **ဥပဋ္ဌာနံ** သတိ။ **ဥပေက္ခာ**တိ အာဝဇ္ဇနုပေက္ခာ။ သာ ဟိ အာဝဇ္ဇနစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ စေတနာ။ အာဝဇ္ဇနအဇ္ဈုပေက္ခနဝသေန ပဝတ္တိယာ ဣဓ "အာဝဇ္ဇနုပေက္ခာ"တိ ဝုစ္စတိ။ ပုန **ဥပေက္ခာယာ**တိ ဝိပဿနုပေက္ခာဝ အနေန သမဗ္ဗျတ္တတာယ ဧဝံ ဝုတ္တာ။ **နိကန္တီ** နာမ ဝိပဿနာယ နိကာမနာ အပေက္ခာ။ သုခုမတရကိလေသော တ သိယာ ဒုဝိညေယျော။

ကြမာနိ ဒသ ဉာနာနီတိ ကြမာနိ ဩဘာသာဒီနိ ဥပက္ကိလေသုပ္ပတ္တိယာ ဉာနာနိ ဥပက္ကိလေသဝတ္ထုူနိ။ **ပညာ ယ
သ္သ ပရိစိတာ**တိ ယသ္သ ပညာ ပရိစိတဝတီ ယာထာဝတော ဇာနာတိ။ “ကြမာနိ နိသ္သာယ အဒ္ဓာ မဂ္ဂပ္ပတ္တော ဖလပ္ပ
ပတ္တော အဟ”န္တိ ပဝတ္တအဓိမာနော **ဓမ္မုဒ္ဓစ္စံ** ဓမ္မုပနိသ္သယော ဝိက္ခေပော။ တတ္ထ ကုသလော ဟိ တံ ယာထာ
ဝတော ဇာနန္တော **န စ** တတ္ထ **သမ္မောဟံ ဂစ္ဆတိ** ။

အဓိဂမသဒ္ဓမ္မပ္ပတိရူပကံ **နာမ** အနဓိဂတေ အဓိဂတမာနိဘာတဝဟတ္တာ။ ယဒဂ္ဂေန ဝိပသ္သနာဉာဏသ္သ ဥပ
က္ကိလေသော, တဒဂ္ဂေန ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မပ္ပတိရူပကောတိပိ သက္ကာ ဝိညာတုံ။ **ဓာတုကထာ**တိ မဟာဓာတုကထံ ဝဒ
တိ။ **ဝေဒလ္လပိဋကံ** န္တိ ဝေတုလ္လပိဋကံ။ တံ နာဂဘာဝနတော အာနီတန္တိ ဝဒန္တိ။ တဒဘာသိတန္တိ အပရေ။ **အဗုဒ္ဓဝစ
နံ** ဗုဒ္ဓဝစနေန ဝိရုဇ္ဈနတော။ န ဟိ သမ္ဗုဒ္ဓော ပုဗ္ဗာပရဝိရုဒ္ဓံ ဝဒတိ။ တတ္ထ သလ္လံ ဥပဌပေန္တိ ကိလေသဝိနယံ န သ
န္ဒိသ္သတိ, အညဒတ္ထု ကိလေသုပ္ပတ္တိယာ ပစ္စယော ဟောတီတိ။

အဝိက္ကယမာန န္တိ ဝိက္ကယံ အဂစ္ဆန္တံ။ **တန္တိ** သုဝဏ္ဏဘဏ္ဍံ။

န သင်္ကိသု ဉာဏသ္သ အဝိသဒဘာဝတော။ သေ နယော ကြတော ပရေသုပိ။

ကြအနိ “ဘိက္ခူ ပဋိသမ္ဘိအပ္ပတ္တာ အဟေသု”န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တမေဝ အတ္ထံ ကာရဏတော ဝိဘာဝေတုံ ပုန
“ပဌမဗောဓိယံ ဟီ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ပဋိပတ္တိံ ပူရယိံသု** တိ အတီတေ ကအာ တေ ပဋိသမ္ဘိအာဝဟံ ပဋိပတ္တိံ ပူ
ရယိံသု? ပဌမဗောဓိကာလိကာ ဘိက္ခူ။ န ဟိ အတ္တသမ္မာပဏိဓိယာ ပုဗ္ဗေကတပုညတာယ စ ဝိနာ တာဒိသံ ဘဝတိ။ သေ န
ယော ကြတော ပရေသုပိ။ **တအာ ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မော အန္တရဟိတော နာမ ဘဝိသ္သတီ** တိ ဧတေန အရိယမဂ္ဂေန အာ
သန္နာ ဧဝ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပအာ ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မောတိ ဒသ္သေတိ။

ဒ္ဝီသူတိ သုတ္တာဘိဓမ္မပိဋကေသု အန္တရဟိတေသုပိ။ **အနန္တရဟိတမေဝ** အဓိသီလသိက္ခာယံ ဌိတသ္သ ကြတရသိ
က္ခာဒ္ဝယသမုဌာပိတတော။ **ကိံ ကာရဏာ**တိ ကေန ကာရဏေန, အညသ္မိံ ဓမ္မေ အန္တရဟိတေ အညတရသ္သ ဓမ္မ
သ္သ အနန္တရဓာနံ ဝုစ္စတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပဋိပတ္တိယာ ပစ္စယော ဟောတိ** အနဝသေသတော ပဋိပတ္တိက္ကမသ္သ
ပရိဒီပနတော။ **ပဋိပတ္တိ အဓိဂမသ္သ** ပစ္စယော ဝိသေသလက္ခဏပဋိဝေဓဘာဝတော။ **ပရိယတ္တိယေဝ ပမာဏံ** သာသ
နသ္သ ဌိတိယာတိ အဓိပ္ပာယော။

နနု စ သာသနံ ဩသက္ကိတံ ပရိယတ္တိယာ ဝတ္တမာနာယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **အနာရာဓကေဘိက္ခူ** တိ သီလမတ္တ
သ္သပိ န အာရာဓကော ဒုသ္သီလော။ **ကြမသ္မိံ** န္တိ ကြမသ္မိံ ဟတိမောက္ခေ။ **ဝတ္တန္တာ** တိ “သီလံ အကောပေတ္ဝာ ဌိ
တာ အတ္ထိ”တိ ပုစ္ဆိ။

ဧတေသူတိ ဧဝံ မဟန္တေသု သကလံ လောကံ အဇ္ဈောတ္ထရိတုံ သမတ္ထေသု စတူသု မဟာဘူတေသု။ **တသ္မာ** တိ
ယသ္မာ အညေန ကေနစိ အတိမဟန္တေနပိ သဒ္ဓမ္မော န အန္တရဓာယတိ, သမယန္တရေန ပန ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ, တ
သ္မာ။ **ဧဝမာဟာ**တိ ကြအနိ ဝုစ္စမာနာကာရံ ဝဒတိ။

အာအနံ အာဒိ, အာဒိ ဧဝ **အာဒိက**န္တိ အာဟ **“အာဒိကေနာတိ အာအာနေနာ”**တိ။ **ဟေဌာဂမနီယာ** တိ အဓောဘာဂဂ
မနီယာ, အဟာယဒုက္ခသ္သ သံသာရဒုက္ခသ္သ စ နိဗ္ဗတ္တကာတိ အတ္ထော။ **ကရဝရဟိတာ**တိ ဂရုကာရရဟိတာ။ ပတိ
သ္သယနံ နီစဘာဝေန ပတိဗဒ္ဓဝုတ္တိတာ, ပတိသ္သော ပတိသ္သယောတိ အတ္ထတော ဧကံ, သော ဧတေသံ နတ္ထီတိ
အာဟ **“အပ္ပတိသ္သာတိ အပ္ပတိသ္သယာ အနီစဝုတ္တိကာ”** တိ။ သေသံ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

သဒ္ဓမ္မပ္ပတိရူပကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ကသ္သပသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၆. လာဘသက္ကာရသံယုတ္တံ

၁. ပဌမဝဂ္ဂေ

၁. အရုဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၇. **ထဒ္ဓော** တိ ကက္ခဠော အနိဋ္ဌသ္သ ပအနတော။ **စတုပစ္စယလာဘော**တိ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ ပဋိလာဘော။ **သက္ကာရော**တိ တေဟိယေဝ ပစ္စယေဟိ သုသင္ခတေဟိ ပူဇနာ, သော ပန အတ္ထတော သမ္ပတ္တိယေဝါတိ အာဟ **“တေသံ ယေဝ။ပေ။ လာဘော”**တိ။ **ဝဏ္ဏဃောသော**တိ ဂုဏကိတ္တနာ။ အန္တရာယဿ အနတိဝတ္တနတော **အန္တရာယိကော** အနတ္ထာဝဟတ္တာ။

အရုဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဗဠိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၈. ဗဠိသေန စရတိ, တေန တ ဇီဝတီတိ **ဗာဠိသိကော**။ တေနာဟ **“ဗဠိသံ ဂဟေတွာ စရမာနော”**တိ။ **အာမိသဂတန္တိ** အာမိသူပဂတံ အာမိသပတိတံ။ တေနာဟ **“အာမိသမက္ခိတ”** န္တိ။ ဘိန္နာခိကရဏာနမ္ပိ ဗာဟိရတ္ထသမာသော ဟောတေတတိ အာဟ **“အာမိသေ စက္ခုဒသ္သန”** န္တိ။ အယော ဝုစ္စတိ သုခံ, တဗ္ဗိဓုရတာယ **အနယော,** ဒုက္ခန္တိ အာဟ **“ဒုက္ခံ ပတ္တော”** တိ။ **အဿာ** တိ ဧတေန။ ကတ္တုအတ္ထေ ဟိ ဇတံ သာမိဝစနံ။ ယထာ ကိလေသာ ဝတ္တန္တိ, ဧဝံ ပဝတ္တမာနော ပုဂ္ဂလော ကိလေသဝိပ္ပယောကေ န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **“ယထာ ကိလေသမာရဿ ကာမော, ဧဝံ ကတ္တဗ္ဗော”**တိ။

ဗဠိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-၄. ကုမ္မသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၅၉-၁၆၀. အဋ္ဌိကစ္ဆပ ဝုစ္စန္တိ ယေသံ ကပာလမတ္တကေ တိခိဏာ အဋ္ဌိကောဋိ ဟောတိ, တေသံ သမူဟော **အဋ္ဌိကစ္ဆပကုလံ** ။ မစ္ဆကစ္ဆပဒီနံ သရီရေ လမ္ဗန္တိ ပပတတီတိ **ပပတာ,** ဝုစ္စမာနာကာရော အယကဏ္ဍကော။ **အယကောသကေ**တိ အယောမယကောသကေ။ **ကဏ္ဏိကသလ္လသဏ္ဌာနော** တိ အတ္တနိကာပနသလ္လသဏ္ဌာနော။ **အယကဏ္ဍကော**တိ အယောမယဝင်္ကကဏ္ဍကော။ **နိက္ခမတိ** ဧတ္ထ အထာဝရတော။ ပဝေသိတမတ္တော ဟိ သော။ **လ္လာအနိတွံ** ‘‘အမ္ဟာက’’န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ **လ္လာတော အနန္တရသုတ္တေ** တိ စတုတ္ထသုတ္တမာဟ။

ကုမ္မသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. မီဠ္ဟကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၁. **မီဠ္ဟကာ**တိ ဧဝံ လ္လတ္ထိလိင်္ဂဝသေန ဝုစ္စမာနာ။ **ဂူထဟာဏကာ**တိ ဂူထဘက္ခဟဏကာ။ **အန္တော** တိ ကုစ္ဆိယံ။

မီဠ္ဟကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အသနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၂. ‘‘လ္လမေ လာဘသက္ကာရံ အနာဟရန္တာ ဇိဃစ္ဆာဒိဒုက္ခံ ဟပုဏန္တူ’’တိ ဧဝံ န သတ္တာနံ ဒုက္ခကာမတာယ ဝေမာဟာတိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓော။ **အနန္တဒုက္ခံ အနုဘောတိ** အပရာပရံ ဥပ္ပဇ္ဇနကအကုသလစိတ္တာနံ ဗဟုဘာဝ

တော။

အသနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဒိဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၃. အစ္စုဝိသယုတ္တာတိ တ ဒိဒ္ဓေ ဂတေန **ဂတဒိဒ္ဓေန** ။ တေနာဟ **"ဝိသမက္ခိတေနာ"** တိ။

ဒိဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သိင်္ဂါလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၄. ဇရသိင်္ဂါလော တေ္ဝဝ ဝုစ္စတိ သရီရသောဘာယ အဘာဝတော။ သရီရသ္မ ဥဂ္ဂတကဏ္ဍကတ္တာ **ဥက္ကဏ္ဍ ၌ကေန နာမ။ ဖုဋ္ဌတီ**တိ ဖလတိ ဘိဇ္ဇတိ။

သိင်္ဂါလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဝေရမ္ဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၅. ကာယံ န ရက္ခတိ နာမ ဆဗ္ဗီသတိယာ သာရုပ္ပာနံ ပရိစ္စဇနတော။ **တစံ န ရက္ခတိ နာမ** ရာဂသာမန္တာ စ ကောဓသောမန္တာ စ ယာဝ နိစ္ဆာရဏတော။

ဝေရမ္ဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သကထကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၆. "ယသ္မ သက္ကရိယမာနသ္မာ" တိ ဧတ္ထ **အသက္ကာရေန စူဘယ** န္တိ အသက္ကာရေန စ ဥဘယဥ္စ, က အစိ သက္ကာရေန, ကအစိ အသက္ကာရေန ကအစိ ဥဘယေနာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"အသက္ကာရေနာ"** တိအာဒိ။ သတတဝိဟာရာနံ သမ္ပတ္တိယာ **သာတတိကော**တိ အာဟ **"အရဟတ္တ။ပေ။ သုခုမဒိဋ္ဌိ"** တိအာဒိ။ တထာ ဟိ သာ ''ဝဇိရူပမဉာဏ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ **အာဂတတ္တာ** တိ ဖလသမာပတ္တိ သမာပဇ္ဇိတုံ တသ္မာ ပုဗ္ဗပရိကမ္မံ ဥပဂတတ္တာ။

သကထကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂော

၁-၂. သုဝဏ္ဏပာတိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၆၇-၁၆၈. စာလေတုံ န သက္ကောတိ သီလပဗ္ဗတသန္နိသ္သိတတ္တာ။ **အညံ တ ကိစ္စံ ကရောတိ** ပဂေဝ သီလသ္သ ဆဍ္ဍိတတ္တာ။ တတိယာဒီသု အပုဗ္ဗံ နတ္ထိ။

သုဝဏ္ဏပာတိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တတိယဝဂ္ဂော

၁. မာတုကမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၀. ယံ ဝိသဘာဂဝတ္ထုံ ပုရိသဿ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ ဌာတုံ သက္ကောတီတိ ဝုစ္စတိ, တတော ဝိသေသတော လာဘသက္ကာရောဝ သတ္တာနံ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ ဌာတုံ သက္ကောတီတိ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ "န တဿ, ဘိက္ခဝေ"တိအာဒိမဝေစာတိ ဒဿေန္တော **"န တဿာ"** တိအာဒိမာဟ။

မာတုကမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ကလျာဏီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၁. ဒုတိယံ ဥတ္တာနမေဝ, တဿေဝ အတ္ထဿ ကေဝလံ ဇနပဒကလျာဏီဝသေန ဝုတ္တံ။

ကလျာဏီသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-၆. ဧကပုတ္တကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၇၂-၁၇၅. သဒ္ဓာ တိ အရိယမဂ္ဂေန အာဂတသဒ္ဓာ အဓိပ္ပေတာတိ အာဟ **"သောတာပန္နာ"** တိ။

ဧကပုတ္တကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. တတိယသမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၆. ဝေမာဒီတိ အာဒိ-သဒ္ဒေန ဗာဟုသစ္စသံဝရသီလာဒီနံ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **လာဘသက္ကာရဿ သမုဒယံ** ဥပ္ပတ္တိကာရဏံ သမုဒယသစ္စဝသေန ဒုက္ခသစ္စဿ ဥပ္ပတ္တိဟေတုတာဝသေန။

တတိယသမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဆဝိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၇. လာဘသက္ကာရသိလောကော **နရကာဒီသု နိဗ္ဗတ္တေန္တော** တိ ကြဒံ တန္နိဿယံ ကိလေသဂဏံ သန္ဓာယာဟ။ **နိဗ္ဗတ္တေန္တော** တိ နိဗ္ဗတ္တာပေန္တော။ **ကြမံ** မနုဿ **အတ္တဘာဝံ နာသေတိ** မနုဿတ္တံ ပုန နိဗ္ဗတ္တိတုံ အပ္ပဒာနဝသေန။ **တသ္မာ** တိ ဒုဂ္ဂတိနိဗ္ဗတ္တာပနတော ကြဓ မရဏဒုက္ခာဝဟနတော စ။

ဆဝိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ရဇ္ဇုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၈. ခရာ ဖရုသာ ဆဝိအာဒီနိ ဆိန္ဒနေ သမတ္ထာ။

ရဇ္ဇုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဘိက္ခုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၉. တံ သန္ဓာယာ တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရဿ ဩကာသဘာဝံ သန္ဓာယ။

ဘိက္ခုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စတုတ္ထဝဂ္ဂေ

၁-၄. ဘိန္ဒိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၈၀-၁၈၃. ဒေဝဒတ္တော သင်္ဃေ တ နိဗ္ဗတ္တေယ္ယာ တိအာဒိ ပရိကပ္ပဝစနံ။ န ဟိ ပစ္စေကဗောဓိယံ နိယတ ဂတိကော အန္တရာ မဂ္ဂဖလာနိ အဓိဂန္တုံ ဘဗ္ဗောတိ။ **သောတိ** အနဝဇ္ဇဓမ္မော။ **အသ္သာ** တိ ဒေဝဒတ္တသ္သ။ **သမုစ္ဆေဒမဂမာ** ကတူပစိတသ္သ မဟတော ဟာပဓမ္မသ္သ ဗလေန တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ သမုစ္ဆေဒဘာဝတော, န အစ္စန္တာယ။ အကုသလံ နာမေတံ အဗလံ, ကုသလံ ဝိယ န မဟာဗလံ, တသ္မာ တသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ တာဒိသာနံ ပုဂ္ဂလာနံ အတေကိစ္ဆတာ, အညထာ သမ္မတ္တနိယာမော ဝိယ မိစ္ဆတ္တနိယာမော အစ္စန္တိကော သိယာ။ ယဒိ ဇဝံ ဝဠ္ဍခာဏုက ဇောတနာ ကထန္တိ? အာသေဝနာဝသေန, တသ္မာ ယထာ ''သကိံ နိမုဂ္ဂော နိမုဂ္ဂော ဧဝ ဗာလော''တိ ဝုတ္တံ, ဇဝံ ဝဠ္ဍခာဏုကဇောတနာ။ ယာဒိသေ ဟိ ပစ္စယေ ပဋိစ္စ ပုဂ္ဂလော တံ ဒသ္သနံ ဂဏှာတိ, တထာ စ ပဋိပန္နော, ပုန အစိန္တေပ္ပတိဝတ္တေ ပစ္စယေ ပတိတတော သီသုက္ခိပနမသ္သ န ဟောတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။

ဘိန္ဒိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. အစိရပက္ကန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၄. ကာလေ သမ္ပတ္တေ တိ ဂတ္ဗသ္သ ပရိပာကဂတတ္တာ ဝိဇာယနကာလေ သမ္ပတ္တေ။ **ဟောတန္တိ** အသ္သတရိယာ ပုတ္တံ။ **တေန္တိ** ''ဂဗ္ဘော အသ္သတရိံ ယထာ''တိ ဇတံ ဝစနံ။

အစိရပက္ကန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ပဉ္စရထသတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၅. အဘိဟရီယတီတိ အဘိဟာရော, ဘတ္တံယေဝ အဘိဟာရော **ဘတ္တာဘိဟာရော** တိ အာဟ **''အဘိဟရိတဗ္ဗံ ဘတ္တ''န္တိ။ မဇ္ဇပိတ္တ** န္တိ တဠမဇ္ဇပိတ္တံ။ **ပက္ခိပေယ္ယု** န္တိ ဥရကဒိနာ ဩသိဉ္စေယ္ယုံ။

ပဉ္စရထသတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-၁၃. မာတုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၈၆-၁၈၇. မာတုပိ ဟေတူ တိ အတ္တနော မာတုယာ ဥပ္ပန္နအနတ္တာဝဟသ္သ ပဟာနဟေတုပိ။ **ဣတော ပရေသူ** တိ ''ပိတုပိ ဟေတူ''တိ ဧဝမာဒီသု။

မာတုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

လာဘသက္ကာရသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၇. ရာဟုလသံယုတ္တံ

၁. ပဌမဝဂ္ဂေါ

၁-၈. စက္ခုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၈၈-၁၉၅. ကေဝိဟာရီတိ စတူသုပိ ဣရိယာပထေသု ဧကောကီ ဟုတွာ ဝိဟရန္တော။ **ဝိဝေကဋ္ဌော** တိ ဝိဝိတ္တဋ္ဌော, တေနာဟ **“နိသ္သဋ္ဌော”** တိ။ **သတိယာ အဝိပ္ပဝသန္တော** တိ သတိယာ အဝိပ္ပတသေန ဌိတော, သဗ္ဗဒာ အဝိဇဟနဝသေန ပဝတ္တော။ **အာတာပီတိ ဝီရိယသမ္ပန္နော** တိ သဗ္ဗသော ကိလေသာနံ အာတာပနပရိတာပနဝသေန ပဝတ္တဝီရိယသမင်္ဂီဘူတော။ **ပဟိတတ္တော** တိ တသ္မိံ ဝိသေသာဓိဂမေ ပေသိတစိတ္တော, တတ္ထ နိန္နော တပ္ပဗ္ဘာရောတိ အတ္ထော။ **ဟုတွာ အဘာတကာရေနာ**တိ ဥပ္ပတ္တိတော ပုဗ္ဗေ အဝိဇ္ဇမာနော ပစ္စယသမတဃေန ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဘင်္ဂုပရမသင်္ခာတေန အဘာတကာရေန။ **အနိစ္စန္တိ** နိစ္စဓုဝတာဘာဝတော။ **ဥပ္ပာဒဝယဝန္တတာယာ** တိ ခဏေ ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈနတော။ **တာဝကာလိကတာယာ**တိ တင်္ခဏိကတာယ။ **ဝိပရိဏာမကောဋ္ဌိယာ**တိ ဝိပရိဏာမဝန္တတာယ။ စက္ခုညှိ ဥပာအယ ဝိကာရာပဇ္ဇနေန ဝိပရိဏာမန္တံ ဝိနာသံ ပဋိပိဋ္ဌံ ဟပုဏာတိ။ **နိစ္စပဋိက္ခေပတော** တိ နိစ္စတာယ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗတော လေသမတ္တဿပိ အနုပလဗ္ဘနတော။ **ဒုက္ခမနဋ္ဌေနာ** တိ နိရန္တရဒုက္ခတာယ ဒုက္ခေန ခမိတဗ္ဗတော။ **ဒုက္ခဝတ္ထုကဋ္ဌေနာ** တိ နာနပ္ပကာရဒုက္ခာဓိဋ္ဌာနတော။ **သတတသမ္ပိဋ္ဌနဋ္ဌေနာ** တိ အဘိဏှဟတာပသဘာဝတော။ **သုခပဋိက္ခေပေနာ** တိ သုခဘာဝဿ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗတော။ **တဏှာဟာကဟော** မမံကာရဘာဝတော။ **မာနကဟော** အဟံကာရဘာဝတော။ **ဒိဋ္ဌိကဟော** “အတ္တာ မေ”တိ ဝိပလ္လာသဘာဝတော။ **ဝိရာဂဝသေနာ**တိ ဝိရာဂဂ္ဂဟဏေန။ တထာ **ဝိမုတ္တိဝသေနာ**တိ ဝိမုတ္တိဂ္ဂဟဏေန။

ပသာဒဝ ဂဟိတာ ဒွတရဘာဝပ္ပတ္တဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ **သမ္မသနစာရစိတ္တံ** ဒွတရဘူတမနောတိ အဓိပ္ပာယော။

ဆဋ္ဌေ အာရမ္မဏေ **တေဘူမကဓမ္မာ** သမ္မသနစာရဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ ယထာ ပဌမသုတ္တေ ပဉ္စ ပသာဒဂဟိတာ, န သသမ္ဘာရစက္ခုအာဒယော, ဧဝံ တတိယသုတ္တေ န ပသာဒဝတ္ထုကစိတ္တမေဝ ဂဟိတံ။ န တံသမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ။ ဧဝဉ္စပိ အဝဏရဏံ သာတ္ထကံ ဟောတိ အညထာ တေန အပနေတဗ္ဗဿ အဘာဝတော။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ သဗ္ဗေသု စတုတ္ထသုတ္တာဒီသု။ **ဇဝနပ္ပတ္တာ** တိ ဇဝနစိတ္တသံယုတ္တာ။

စက္ခုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဓာတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၆. အာကာသဓာတု ရူပပရိစ္ဆေဒတာယ ရူပပရိယာပန္နန္တိ အဓိပ္ပာယေန **“သေသာဟိ ရူပ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **နာမရူပ**န္တိ တေဘူမကံ နာမံ ရူပဉ္စ ကထိတံ။

ဓာတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ခန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၇. သဗ္ဗသင်္ဂာဟိကပရိစ္ဆေဒေနာ တိ ဓမ္မသင်္ဂဏှနပရိယာယေန။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ။ **တေဘူမကာ တိ ဂဟေတဗ္ဗာ** သမ္မသနစာရဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။

ခန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေါ

၁၁. အနုသယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၀. ဒုတိယဝဂ္ဂေ **အတ္တနော**တိ အာယသ္မာ ရာဟုလော အတ္တနော သဝိညာဏကံ ကာယံ ဒဿေတိ။ **ပရဿာ** တိ ပရဿ အဝိညာဏကကာယံ ဒဿေတိ။ ပရသန္တာနေ တ အရူပေ ဓမ္မေ အင်္ဂဟေတွာ ရူပကာယမေဝ ဂဏှာဟန္တော ဝဒတိ။ အပရေ "အသညသတ္တာနံ အတ္တဘာဝံ သန္ဓာယ တထာ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ။ **ပုရိမေနာ**တိ "ဣမသ္မိံ သဝိညာဏကေ ကာယေ"တိ ဣမိနာ ပဒေန။ **ပစ္ဆိမေနာ** တိ "ဗဟိဒ္ဓာ"တိ ဣမိနာ ပဒေန။ **တေ ကိလေသာ**တိ တေ ဒိဋ္ဌိတဏှာမာနသညိတာ ကိလေသာ။ **တေသု ဝတ္ထုသု** တိ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာဝတ္ထူသု။ **သမ္မ။ပေ။ ပဿတီ** တိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝိပဿနာဉာဏေန သမ္မသနဝသေန, မဂ္ဂက္ခဏေ အဘိသမယဝသေန သုဋ္ဌု အတ္တပစ္စက္ခေန ဉာဏေန ပဿတိ။

အနုသယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. အပဂတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၁. "အဟမေတ"န္တိ အဟံကာရာဒီနံ အနဝသေသပ္ပဟာနေန အစ္စန္တမေဝ **အပဂတံ**။

အပဂတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒွဝီသူတိ ပဌမဝဂ္ဂဒီသု။ ဒေသနာယ အသေက္ခဘူမိယာ ဒေသိတတ္တာ **အသေက္ခဘူမိ ကထိတာ။ ပဌမော** တိ ပဌမဝဂ္ဂေ "သာဓု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ"တိအာဒိနာ **အာယာစန္တဿ, ဒုတိယော အနာယာစန္တဿ** ထေရဿ အဇ္ဈာသယဝသေန ကထိတော။ **ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယဓမ္မာ** နာမ ဝိဝဋ္ဋူသန္နိဿိတာ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒယော။ တေန ပန ဝိပဿနာယ ကထိတတ္တာ ကထိတာ ဧဝါတိ။ တံတံဒေသနာနုသာရေန ဟိ ထေရော တေ ဓမ္မေ ပရိပါကံ ဟာပေသိ။ တထာ ဟိ ဘဂဝါ ဒုတိယဝဂ္ဂံ အနာယာစိတောပိ ဒေသေသိ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ရာဟုလသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၈. လက္ခဏသံယုတ္တံ

၁. ပဌမဝဂ္ဂေါ

၁. အဋ္ဌိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၂. **အာယသ္မာ စ လက္ခဏော** တိအာဒီသု ''ကော နာမာယသ္မာ လက္ခဏော, ကသ္မာ စ 'လက္ခဏော'တိ နာမံ အဟောသိ, ကော စာယသ္မာ မောဂ္ဂလ္လာနော, ကသ္မာ စ သိတံ ပာတွာကာသီ''တိ တံ သဗ္ဗံ ပကာသေတုံ **''ယွတယ''**န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **လက္ခဏသမ္ပန္နေနာ** တိ ပုရိသလက္ခဏသမ္ပန္နေန။

ဤသံ ပာသိတံ ''သိတ''န္တိ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **''မန္ဒဟသိတ''** န္တိ။ **အဋ္ဌိသင္ခလိက** န္တိ နယိဒံ အဝိညာဏကံ အဋ္ဌိသင္ခလိကမတ္တံ, အထ ခေါ ဧကော ပေတောတိ အာဟ **''ပေတလောကေ နိဗ္ဗတ္တ''** န္တိ။ **ဧတေ အတ္တဘာဝါ**တိ ပေတတ္တဘာဝါ။ **န အာပာထံ အာဂစ္ဆန္တိ** တိ ဒေဝတ္တဘာဝါ ဝိယ န အာပာထံ အာဂစ္ဆန္တိ ပကတိယာ။ တေသံ ပန ရုစိယာ အာပာထံ အာဂစ္ဆေယျုံ မနုဿာနံ။ ဒုက္ခာဘိဘူတာနံ အနာထဘာဝဒဿနပဒဋ္ဌာနာ ကရုဏာတိ အာဟ **''ကာရုညေ ကတ္တဗ္ဗေ''**တိ။ အတ္တနော စ သမ္ပတ္တိံ ဗုဒ္ဓဉာဏဿ စ သမ္ပတ္တိန္တိ ပစ္စေကံ သမ္ပတ္တိသဒ္ဒေါ ယောဇေတဗ္ဗော။ တဒုဘယံ ဝိဘာဝေတုံ **''တံ ဟိ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ အတ္တနော သမ္ပတ္တိံ အနုဿရိတွာ သိတံ ပာတွာကာသီတိ ပဒံ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ **ဓမ္မဓာတူ**တိ သဗ္ဗညုတညာဏံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဓမ္မဓာတူ**တိ တ ဓမ္မာနံ သဘာဝေါ။

ဣတရောတိ လက္ခဏတ္ထေရော။ **ဥပပတ္တိ** တိ ဇာတိ။ ဥပပတ္တိသီသေန ဟိ တထာရူပံ အတ္တဘာဝံ ဝဒတိ။ **လောဟတုဏ္ဍကေဟီ**တိ လောဟမယေဟေဝ တုဏ္ဍကေဟိ။ **စရန္တိ** တိ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တိ။ **အစ္ဆရိယံ ဝတာ** တိ ဂရဟစ္ဆရိယံ နာမေတံ။ **စက္ခုဘူတာ**တိ သမ္ပတ္တဒိဗ္ဗစက္ခုကာ, လောကဿ စက္ခုဘူတာတိ ဧဝံ တ ဧတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ယတ္ရာ တိ ဟေတုအတ္ထေ နိပါတောတိ အာဟ **''ယတ္ရာတိ ကာရဏဝစန''** န္တိ။ အညတ္ရ ဟိ ''ယတ္ရ ဟိ နာမာ''တိ အတ္ထော ဝုစ္စတိ။ **အပ္ပမာဏေ သတ္တနိကာယေ** တေ စ ခေါ ဝိဘာဂေန ကာမဘဝါဒိဘေဒေ ဘဝေ, နိရယာဒိဘေဒအ ဂတိယော, နာနတ္တကာယနာနတ္တသညီအာဒိဝိညာဏဋ္ဌိတိယော, တထာရူပေ သတ္တာဝါသေ စ သဗ္ဗညုတညာဏစက္ခုမေ ဥပနေတုံ **ပစ္စက္ခံ ကရောန္တေန** ။

ကေဃာတကောတိ ဂုန္နံ အဘိဏှံ ဟနနကော။ တေနာဟ **''ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ''**တိ။ **တဿာ** တိ ဂုန္နံ ဝဓကကမ္မဿ။ **အပရာပရိယကမ္မဿာ** တိ အပရာပရိယဝေဒနီယကမ္မဿ။ ဗလဝတာ ကေဃာတကကမ္မေန ဝိပာကေ ဒီယမာနေ အလဒ္ဓောကာသံ အပရာပရိယဝေဒနီယံ တသ္မိံ ဝိပက္ကဝိပာကေ လဒ္ဓောကာသံ **''အဝသေသကမ္မ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပဋိသန္ဓိ** တိ ပာပကမ္မဇနိတာ ပဋိသန္ဓိ။ **ကမ္မသဘာဂတာယာ**တိ ကမ္မသဒိသဘာဝေန။ **အာရမ္မဏသဘာဂတာယာ** တိ အာရမ္မဏဿ သဘာဂဘာဝေန သဒိသဘာဝေန။ ယာဒိသေ ဟိ အာရမ္မဏေ ပုဗ္ဗေ တံ ကမ္မံ တဿ စ ဝိပာကော ပဝတ္တော, တာဒိသေယေဝ အာရမ္မဏေ ဣဒံ ကမ္မံ ဣမဿ ဝိပာကော စ ပဝတ္တောတိ ကတွာ ဝုတ္တံ **''တဿေဝ ကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသေနာ''**တိ။ ဘဝတိ ဟိ တံသဒိသေပိ တဗ္ဗောဟာရော ယထာ ''သော ဧဝ တိတ္တိရော, တာနိယေဝ ဩသဓာနီ''တိ။ **နိမိတ္တံ အဟောသီ** တိ ပုဗ္ဗေ ကတူပစိတဿ ပေတူပပတ္တိနိဗ္ဗတ္တနဝသေန ကတောကာသဿ တဿ ကမ္မဿ နိမိတ္တဘူတံ ဣအနိ တထာ ဥပဋ္ဌဟန္တံ တဿ ဝိပါကဿ နိမိတ္တံ အာရမ္မဏံ အဟောသိ။ **သော** တိ ကေဃာတကော။ **အဋ္ဌိသင္ခလိကပေတော ဇာတော** ကမ္မသရိက္ခကဝိပါကတာဝသေန။

အဋ္ဌိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပေသိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၃. **ကေမံသပေသိယော ကတ္တတတိ** ကဝိ ဝဓိတ္တတ ဝဓိတ္တတ ကေမံသံ ဖာလေတ္တတ ပေသိယော ကတ္တတ။ **သုက္ခာပေတွတတိ** ကာလန္တရံ ဌပနတ္ထံ သုက္ခာပေတွတ။ သုက္ခာပိယမာနာနံ မံသပေသီနဉှိ ဝလ္လူရသမညာ။

ပေသိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပိဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၄. **နိပ္ပက္ခစမ္မေ** တိ ဝိဂတပက္ခစမ္မေ။

၄. နိစ္ဆဝိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၅. ဥရဗ္ဘေ ဟနတီတိ **ဩရဗ္ဘိကော။ ဌေဧကေ** တိ အဇေ။

၅. အသိလောမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၆. **နိတပပုဋ္ဌေ** တိ အတ္တနာ ဒိန္နနိတပေန ပောသိတေ။ **အသိနာ ဝဓိတ္ဝတ ဝဓိတ္ဝတ** ဝိက္ကိဏန္တော။

၆. သတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၇. **ဧကံ မိဂန္တိ** ဧကံ ဒီပကမိဂံ။

၇. ဥသုလောမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၈. **ကာရဏာဟီ**တိ ယာတနာဟိ။ **ဥတ္တတတိ** ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥတ္တတ။

၈. သူစိလောမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၉. သုဏောတိ ပူရေတီတိ **သူတော,** အဿဒမကာဒိကော။

၉. ဒုတိယသူစိလောမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၀. ပေသုညူပသံဟာရဝသေန ဣတော သုတံ အမုတ္ရ, အမုတ္ရ တ သုတံ ဣဓ သူစေတီတိ **သူစကော။** အနယဗျ ယသနံ ဟပေသိ မနုဿေတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၀. ကုမ္ဘဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၁. **ဝိနိစ္ဆယာမစ္စော** တိ ရညာ အဋ္ဌကရဏေ ဌပိတော ဝိနိစ္ဆယမဟာမတ္တော။ သော ဟိ ကမဇနကာယံ ကူဋ္ဌေ တိ ဝဋ္ဋေတီတိ **ကမကူဋ္ဌကော**တိ ဝုစ္စတိ။ ကေစိ "တာဒိသော ဧဝ ကမဇေဋ္ဌကော ကမကူဋ္ဌကော"တိ ဝဒန္တိ။ **သမေန ဘ ဝိတဗ္ဗံ,** "ဓမ္မဋ္ဌော"တိ ဝတ္တဗ္ဗတော။ ရဟဿင်္ဂေ နိသီဒနဝသေန **ဝိသမာ နိသဇ္ဇာဝ အဟောသိ** ။

ကုမ္ဘဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေ

၁. သသီသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၂. **ဖုသန္တော** တိ ထေယျာယ ဖုသန္တော။

၃. နိစ္စဝိတ္ထိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၄. **မာတုကမော** သဒ္ဒာမိကော **အတ္တနော ဖသ္သေ အနိဿရော။ ဝဋ္ဋိတ္တတ** တိ ဘသ္သိတ္တတ အပရံ ဂန္တုံ။

၄. မင္ဂုလိတ္ထိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၅. မင်္ဂုနဝသေန ဥလတိတိ **မင်္ဂုလိ,** ဝိရူပဗီဘစ္ဆဘာဝေန ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"ဝိရူပံ ဒုဒ္ဒသိကံ ဗီဘစ္ဆ"**န္တိ။

၅. ဩကိလိနီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၆. ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ အဂ္ဂိနာ ပက္ကသရီရတာယ **ဥပ္ပက္ကံ** ။ ဟေဋ္ဌတော ပဂ္ဃရဏဝသေန ကိလိန္နသရီရတာယ **ဩကိလိနီ**။ က္ကတော စိတော စ အင်္ဂါရသမ္ပရိကိဏ္ဏတာယ **ဩကိရိနီ**။ တေနာဟ **"သာ ကိရာ"**တိအာဒိ။ **အင်္ဂါရစိတကေ**တိ အင်္ဂါရသဥ္စယေ။ **သရီရတော ပဂ္ဃရန္တိ** အသုစိဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆာနိ သေဒဂတာနိ။ **တဿ ကိရ ရညော** တိ တဿ ကာလိင်္ဂဿ ရညော။ **နာဋကိနီ**တိ နစ္စေ အဓိကတာ က္ကတ္ထိ။ **သေဒန္တိ** သေဒနံ, တာပနန္တိ အတ္ထော။

ဩကိလိနီသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အသီသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၇. **အသီသကံ ကဗန္ဓံ ဟုတ္တတ နိဗ္ဗတ္တိ** ကမ္မာယူဟနကာလေ တထာ နိမိတ္တဂ္ဂဟဏပရိစယတော။

၇-၁၁. ဟပဘိက္ခုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၁၈-၂၂၂. **လာမကဘိက္ခု** တိ ဟီနာစာရတာယ လာမကော, ဘိက္ခုဝေသတာယ, ဘိက္ခာဟာရေန ဇီဝနတော စ ဘိက္ခု။ **စိတ္တကေဋ္ဌိ** န္တိ စိတ္တရုစိယံ တံ တံ ကီဋ္ဌန္တော။ **အယမေတ**တိ ဘိက္ခုဝတ္ထုသ္မိံ ဝုတ္တနယော ဧဝ။

ဟပဘိက္ခုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

လက္ခဏသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၉. ဩပမ္မသံယုတ္တံ

၁. ကူဋသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၃. **ကူဋံ ဂစ္ဆန္တီ** တိ ကူဋင္ဂစ္ဆိဒ္ဒသ္သ အနုပဝိသနဝသေန ကူဋံ ဂစ္ဆန္တိ။ ယာ စ ကေဟနသိယော ကေဟနသန္တရဂတာ, တာပိ ကူဋံ အာဟစ္စ ဌာနေန **ကူဋင္ဂမာ** ။ ဒုဝိဓာပိ ကူဋေ သမောသရဏာ။ **ကူဋသ္သ သမုဃာတေန** ဝိနာသေန ဘိဇ္ဇနေန။ **အဝိဇ္ဇာယ သမုဃာတေနာ** တိ အဝိဇ္ဇာယ အစ္စန္တမေဝ အပ္ပဝတ္တိယာ။ တေန စ မောက္ခဓမ္မာဓိဂမေန တဒနုရူပဓမ္မာဓိဂမော ဒသ္သိတော။ **အပ္ပမတ္တာ** တိ ပန ဣမိနာ တသ္သ ဥပာယော ဒသ္သိတော။

ကူဋသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. နခသိခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၄. **ဧဝံ အပ္ပကာ** ယထာ နခသိခာယ အာရောပိတပံသု, သုဂတိသံဝတ္တနိယသ္သ ကမ္မသ္သ အပ္ပကတ္တာ **ဧဝံ ဒေဝေသု ပီ**တိ ဟီနူအာဟရဏဝသေန ဝုတ္တံ။ အပ္ပတရာ ဟိ သတ္တာ ယေ ဒေဝေသု ဇာယန္တိ, တတ္ထ ခော ကာမဒေဝေသု။ ဣတရေသု ပန ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။

နခသိခသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ကုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၅. **ဝိဓံသယန္တိ** ဝိဟေဌယန္တိ။ **ဝမိုတာ** တိ ဘာဝနာဟရိပူရိဝသေန ပရိဗ္ရူဟိတာ။ **ပုနပ္ပုနံ ကတာ** တိ ဘာဝနာယ ဗဟုလီကရဏေန အပရာပရံ ပဝတ္တိတာ **ယုတ္တယာနံ ဝိယ ကတာ** တိ ယထာ ယုတ္တံ အာဇညရထံ ဆေကေန သာရထိနာ အဓိဋ္ဌိတံ ယထာရုစိ ပဝတ္တတိ, ဧဝံ ယထာရုစိ ပဝတ္တိယာ ဂမိတာ။ **ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေနာ** တိ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန။ **ဝတ္ထု ဝိယ ကတာ** သဗ္ဗသော ဥပက္ကိလေသဝိသောဓနေန သုဝိသောဓိတမရိယာဒံ ဝိယ ကတာ။ **အဓိဋ္ဌိတာ** တိ ပဋိပက္ခဒူရီဘာဝတော သုဘာဝိတဘာဝေန အဝိကမ္ပနေယ္ယတာယ ဌပိတာ ။ **သမန္တတော စိတာ** တိ သဗ္ဗဘာဂေန ဘာဝနူပစယံ ဂမိတာ။ တေနာဟ **"သုဝမိုတာ"** တိ ။ **သုဋ္ဌု သမာရဒ္ဓာ** တိ မေတ္တာဘာဝနာယ မတ္ထကပ္ပတ္တိယာ သမ္မဒေဝ သမာဒိတာ။

ကုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဩက္ခာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၆. **မဟာမုခဥက္ခလီန** န္တိ မဟာမုခာနံ မဟန္တကောဋ္ဌမ္ဗာနံ သတံ။ **ပဏီတဘောဇနဘရိတာန**န္တိ သပ္ပိမဓုသက္ကရာဒီဟိ ဥပနီတပဏီတဘောဇနေဟိ ပရိပုဏ္ဏာနံ။ **တသ္သာ** တိ ဟဋ္ဌသ္သ။ **ကေဒုဟနမတ္တ**န္တိ ကေအေဟနဝေလာမတ္တံ။ တံ ပန ကိတ္တကံ အဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ **"ကဝိယာ"**တိအာဒိ။ **သဗ္ဗသတ္တေသု ဟိတဖရဏ** န္တိ အနောဓိသော မေတ္တာဘာဝနမာဟ – မေတ္တစိတ္တံ အပ္ပနာပ္ပတ္တံ ဘာဝေတုံ သက္ကောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ တမ္ပိ တတော ယထာဝုတ္တအနတော **မဟပ္ဖလတရ** န္တိ။

ဩက္ခာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၇. **အဂ္ဂေ ပဟာရိတ္တတ** တိ တိဏ္ဍဟဖလသတ္တိယာ အဂ္ဂေ ဟတ္ထေန တ မုဋ္ဌိနာ တ ပဟာရံ ဒတ္တတ။ **ကပ္ပာသဝဋ္ဋိ ဝိယာ**တိ ပဟတကပ္ပာသပိဏ္ဍံ ဝိယ။ **နိယ္ယာသဝဋ္ဋိ ဝိယာ** တိ ဖလသဏ္ဍာနံ နိယ္ယာသပိဏ္ဍံ ဝိယ။ **ကေတော ကတ္တတ**တိ ကလိကာဒိဘာဝေန ဝိသတိံသပိဏ္ဍာနိ ကေဇ္ဈံ ကတ္တတ။ **အလ္လိယာပေန္တော** ပိဏ္ဍံ ကရောန္တော။ **ပဋိလေဏော**

တီတိ ပဋိလီနယတိ နာမေတိ။ **အလ္လိယာပေန္တော** တေ ဒွေပိ ဓာရာ ကေတော သမ္ဗန္ဓာပေန္တော။ **ပဋိကောင္ဆေတီ** တိ ပဋိပဟရတိ။ တတ္ထ ခဏ္ဍံ ဝိယ နိယ္ယာသော။ **ကပ္ပာသဝဋ္ဋနကရဏီယ** န္တိ ဝိဟတဿ ကပ္ပာသဿ ပဋိသံဟရဏ ဝသေန ဗန္ဓနဒဏ္ဍံ။ **ပဝတ္တေန္တော** တိ ကပ္ပာသဿ သံဝေလ္လနဝသေန ပဝတ္တေန္တော။

သတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဓနုဂ္ဂဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၈. **ဒဠှဓမ္မဓနုနော**တိ ထိရတရဓနုနော။ ဣဒ္ဓိ တဿ ထိရတရဘာဝံ ပရိစ္ဆေဒတော ဒဿေတုံ **"ဒဠှဓမ္မဓနူ"**တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဒွိသဟဿထာမ** န္တိ ပလာနံ ဒွိသဟဿထာမံ။ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဟာကဋ္ဌတရံ ကတွာ ဒဿေတုံ **"ယဿာ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယဿာ** တိ ဓနုနော။ **အာရောပိတဿာ** တိ ဇိယံ အာရောပိတဿ။ **ဇိယာဗဒ္ဓော**တိ ဇိယာယ ဗဒ္ဓော။ ပဌဝိတော မုစ္စတိ, တေံ "ဒွိသဟဿထာမ"န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ။ **လောဟသီသာဒီန**န္တိ ကာဠ လောဟတမ္ဗလောဟသီသာဒီနံ။ **ဘာရော**တိ ပုရိသဘာရော, သော ပန မဇ္ဈိမပုရိသဿ ဝသေန ဒေိသံ တဿ ဗလံ ဒဠှဗ ဗံ။ **ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပာ** ဓနုဝေဒသိက္ခာဝသေန။ **စိဏ္ဏဝသီဘာဝတ** လက္ခေသု အဝိရဇ္ဈနသရက္ခေပဝသေန။ ကတံ ရာဇကု လာဒီသု ဥပဂန္တွာ အသနံ သရက္ခေပော ဧတေဟီတိ **ကတူပသနာ**တိ အာဟ **"ရာဇကုလာဒီသု ဒဿိတသိပ္ပာ"** တိ။

"ဇောဓိသတ္တော စတ္တာရိ ကဏ္ဍာနိ အာဟရိ"တိ ဝတွာ တမေဝ အတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေန္တော **"တအာ ကိရာ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဇဝိသ္သာမာ** တိ ဓာဝိဿာမ။ **အဂ္ဂိ ဥဋ္ဌဟိ** တိ သီဃပတနသန္တာပေန စ သူရိယရသ္မိသန္တာ ပဿ အာသန္နဘာဝေန စ ဥသုမာ ဥဋ္ဌဟိ။ **ပက္ခပဋ္ဌရေနာ** တိ ပက္ခဇာလန္တရေန။

နိဝတ္တိတွာ တိ "နိပ္ပယောဇနမိဒံ ဇဝန"န္တိ နိဝတ္တိတွာ။ **ပတ္တကဋ္ဌာဟေန ဩတ္ထဋ္ဌပတ္တော ဝိယာ** တိ ပိပဟိ တပတ္တော ဝိယ အဟောသိ, ဝေဂသာ ပတနေန နဂရဿ ဥပရိ အာကာသဿ နိရိက္ခဏံ အဟောသိ။ သဋ္ဌာရိတတွာ တာ **အနေကဟံသသဟဿသဒိသော ပညာယိ** သေယ္ယထာပိ ဇောဓိသတ္တဿ ဓနုဂ္ဂဟကာလေ သရကူဋာဒိဿ နေ။

ဒုက္ကရ န္တိ တဿ အဒဿနံ သန္ဓာယာဟ, န အတ္တနော ပတနံ။ သူရိယမဏ္ဍလဥဟိ အတိသီဃေန ဇဝေန ဂစ္ဆ န္တမ္ပိ ပညာသယောဇနာယာမဝိတ္ထတံ အတ္တနော ဝိပုလတာယ ပဘဿရတာယ စ သတ္တာနံ စက္ခုဿ ဂေစရဘာဝံ ဂစ္ဆတိ, ဇဝနဟံသော ပန တာဒိသေန သူရိယေန သဒ္ဓိံ ဇဝေန ဂစ္ဆန္တော န ပညာယေယ္ယ။ တသ္မာ ဝုတ္တံ **"န သက္ကာ တယာ ပဿိတု"**န္တိ။ **စတ္တာရော** အက္ခဏဝေဓိနော။ ဂန္တွာ ဂဟိတေ သောတုံ ဃဏ္ဍံ ပိဋ္ဌေန္ဒာပေတွာ သယံ ပုရတ္ထာဘိမုခော နိသိန္နော။ ပုရတ္ထိမဒိသာဘိမုခံ ဂတကဏ္ဍံ သန္ဓာယာဟ **"ပဌမကဏ္ဍေနေဝ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပတိတွာ"**တိ။ တေ စတ္တာရိ ကဏ္ဍာနိ ဧကက္ခဏေယေဝ ခိပိံသု။

အာယုံ သင်္ခါရောတိ ဧတေနာတိ **အာယုသင်္ခာရော** ။ ယထာ ဟိ ကမ္မဇရူပာနံ ပဝတ္တိ ဇီဝိတိန္ဒြိယပဋိဗဒ္ဓာ, ဧဝံ အတ္တ ဘာဝဿ ပဝတ္တိ တပ္ပဋိဗဒ္ဓာတိ။ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော ပန ဟဋ္ဌိယံ ဧကသ္မိံ ခဏေ အနေကသတသင်္ခဿ ဇီဝိတိန္ဒြိ ယဿ ဥပလက္ခဏတော။ **တံ** ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ **တတော** ယထာဝုတ္တဒေဝတာနံ ဇဝတော **သီဃတရံ ခီယတိ** ဣတ္တရခဏ တ္တာ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

"ဇီဝိတံ အတ္တဘာဝေ စ၊ သုခဒုက္ခာ စ ကေဝလာ။
ဧကစိတ္တသမာယုတ္တာ၊ လဟုသော ဝတ္တတေ ခဏော"တိ။ (မဟာနိ. ၁၀)။

ဘေအေတိ ဘဂ္ဂေ။ **န သက္ကာ ပညာပေတုံ** တတောပိ အတိဝိယ ဣတ္တရခဏတ္တာ။

ဓနုဂ္ဂဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. အာဏိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၉. အညေ ရာဇာနော စ ဘာဂံ ဂဏှဟန္တာ ဣမေ ဝိယ ဒသဘာဂံ ဂဏှဟန္တီတိ တေသမယံ အနုဂတိ ပညာယတိ။ မဟာဇနဿ အာနယနတော **အာနကောတိ** အာဟ **"ဓေံလဒ္ဓနာမော"** တိ။ ဣာအနိ တံ အာဒိတော ပဌာယ အာဂမနာနုက္ကမံ ဒဿေတုံ **"ဟိမဝန္တေ ကိရာ"** တိအာဒိမာဟ။ **ကရေဏုန္တိ** ကရေဏုကံ, ဟတ္ထိနိန္တိ အတ္ထော။ **သက္ကရိံသူ** တိ အနတ္တပရိဟရဏဝသေန ပသတ္တျပဟာရဝသေန စ ပူဇေသုံ။ **ဩတရီတိ** ကုဋ္ဌိရဒဟံ ဟာဝိသိ။ **ပဋိက္ကမိတွာ** ဋပနဝသေန အပက္ကမိတွာ **ပတိ**။

သုဝဏ္ဏရဇတာဒိမယန္တိ ကိသ္မိဥ္စိ ဆိဒ္ဒေ သုဝဏ္ဏမယံ, ကိသ္မိဥ္စိ ရဇတမယံ, ကိသ္မိဥ္စိ ဖလိကမယံ **အာဏိံ ဃဋ္ဋယိံသု** ဗန္ဓိံသု။ ပုဗ္ဗေ ဖရိတွာ တိဋ္ဌန္တဿ ဒွတဒသ ယောဇနာနိ ပမာဏော တေဿာတိ **ဒွတဒသယောဇနပ္ပမာဏော,** သဒ္ဒော။ အထဿ အနေကာသတကာလေ ဂစ္ဆန္တေ **အန္တောသာလာယမ္ပိ ဒုက္ခေန သုယျိတ္ထ** အာဏိသဋ္ဌာဋ္ဌ မတ္တတ္တာ။

ဂမ္ဘီရာ တိ အကဓာ ဒုက္ခောကဌ္ဌဟာ။ သလ္လသုတ္တဥ္စဟိ ''အနိမိတ္တမနညာတ''န္တိအာဒိနာ ဟဋ္ဌိဝသေန ဂမ္ဘီရံ, န အတ္ထဂမ္ဘီရံ။ တထာ ဟိ တတ္ထ တာ တာ ကထာ ဒုဝိညေယျရူပာ တိဋ္ဌန္တိ, ဒုဝိညေယျံ ဉာဏေန ဒုက္ခောက ဟန္တိ ကတွာ ''ဂမ္ဘီရ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ ပုဗ္ဗာပရမ္ပေတ္တ ကာသဥ္စ ကထာနံ ဒုဝိညေယျတာယ ဒုက္ခောကဟမေဝ, တသ္မာ တံ ဟဋ္ဌိဝသေန ''ဂမ္ဘီရ''န္တိ ဝုတ္တံ **"ဟဋ္ဌိဝသေန ဂမ္ဘီရာ သလ္လသုတ္တသဒိသာ"** တိ။ ဣမိနာ နယေန ''အ တ္ထဝသေန ဂမ္ဘီရာ''တိ ဧတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ မဟာဝေဒလ္လသုတ္တဿ အတ္ထဝသေန ဂမ္ဘီရတာ ဟ ကဋ္ဌာယေဝ။ လောကံ ဥတ္တရတီတိ လောကုတ္တရော, နဝဝိဓအပ္ပမာဏဓမ္မော, သော အတ္ထဘူတော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **လောကုတ္တရာ**။ တေနာဟ **"လောကုတ္တရအတ္ထဒီပကာ"** တိ။ **သတ္တသုညတဓမ္မမတ္တမေဝတိ** သတ္တေန အတ္တနာ သုည တံ ကေဝလံ ဓမ္မမတ္တမေဝ။ **ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗ** န္တိ စ လိင်္ဂဝိစနဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ဥဂ္ဂ ဂဟေတဗ္ဗေ စ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗေ စာ"**တိ။ **ကဝိတာတိ** ကဝိနော ကမ္မံ ကဝိကတာ။ ယဿ ပန ယံ ကမ္မံ, တံ တေန က တန္တိ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **"ကဝိတာတိ ကဝီဟိ ကတာ"**တိ။ **ဣတရံ** ''ကာဝေယျာ''တိ ပဒံ, ကဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''ကဗ္ဗ''န္တိ စ ကဝိနာ ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"တဿေဝ ဝေဝစန"** န္တိ။ **စိတ္တက္ခရာ** တိ ဝိစိတ္ရာကာရ အက္ခရာ။ **သာသနတော ဗဟိဘူတာတိ** န သာသနာဝစရာ။ **တေသံ သာဝကေဟီတိ** ''ဗုဒ္ဓာနံ သာဝကာ''တိ အပညာတာနံ ယေ သံ ကေသဥ္စိ သာဝကေဟိ။ **အနုဂ္ဂယှမာနာ** တိ န ဥဂ္ဂယှမာနာ သဝနဓာရဏပရိစယအတ္ထျပပရိက္ခာဒိဝသေန အနုဂ္ဂ ယှမာနာ။ **အန္တရဓာယန္တိ** အဒဿနံ ဂစ္ဆန္တိ။

အာဏိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ကလိင်္ဂရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၀. ကလိင်္ဂရံ ဝုစ္စတိ ခုဒ္ဒကအာရုခဏ္ဍံ, တံ ဥပဓာနံ ဧတေသန္တိ **ကလိင်္ဂရူပဓာနာ** ။ လိစ္ဆဝီ ပန ခဒိရဒဏ္ဍံ ဥပ ဓာနံ ကတွာ တဒါ ဝိဟရိံသု။ တသ္မာ ဝုတ္တံ **"ခဒိရဃဋိကာသူ"**တိအာဒိ။ ပကတိဝိဇ္ဇုသည်တော နတ္ထိ ဧတေသံ ခဏော ဝိ ဇ္ဇနေတိ **အက္ခဏဝေဓိနော** တတော သီဃတရံ ဝိဇ္ဈနတော။ ''အက္ခဏ''န္တိ ဝိဇ္ဇု ဝုစ္စတိ ဣတ္တရခဏတ္တာ။ အက္ ခဏောဘာသေန လက္ခဏဝေဓကော **အက္ခဏဝေဓိနော** ။ အနေကဓာ ဘိန္နဿ တလဿ ဝိဇ္ဈနေန **တလဝေဓိနော**။ တ လေကဒေသော ဟိ ဣဓ ''တလော''တိ ဂဟိတော။

ဗဟုဒေဝ ဒိဝသဘာဂံ ပဓာနာနုယောဂတော ဥပ္ပန္နဒရထပရိဿမဝိနောဒနတ္ထံ **နှဟာယိတွာ။ တေ သန္ဓာယာ** တိ တေ တထာရူပေ ပဓာနကမ္မိကဘိက္ခူ သန္ဓာယ။ **ဣဒံ** ဣာအနိ ဝုစ္စမာနံ အတ္ထဇာတံ **ဝုတ္တံ** ဟောရာဏဋ္ဌကထာယံ။ **အ ယမ္ပိ ဒီပေတိ** တမ္ပပဏ္ဏိဒီပမာဟ။ ပဓာနာနုယုဥ္စနဝေလာယ နိဝေဒနဝသေန တတ္ထ တတ္ထ ဧကေဇ္ဈံ ပဟာတဃဏ္ဍိ နိဋ္ဌပေသေနေဝ **ဧကဃဏ္ဍိနိဋ္ဌောသော,** တတ္ထ တတ္ထ ပဏ္ဏသာလာဒိသု ဝသန္တာနံ ဘိက္ခူနံ ဝသေန ဧကပဓာနဘူ တော။ နာနာမုခေတိ အနုရာဓပုရဿ ပစ္ဆိမဒိသာယံ ဧကော ဝိဟာရော, **ပိလိစ္ဆိကောဋ္ဌိ** နဂရဿ ပုရတ္ထိမဒိသာယံ။ ဥဘ ယတ္ထ ပဝတ္တဃဏ္ဍိသဒ္ဒာ အန္တရာပဝတ္တဃဏ္ဍိသဒ္ဒေဟိ မိဿေတွာ ဩသရန္တိ။ **ကလျာဏိယံ** ပဝတ္တ ဃဏ္ဍိသဒ္ဒော တထာ နာဂဒီပေ။

ကလိင်္ဂရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. နာဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၁. **အတိက္ကန္တဝေလ**န္တိ ဘတ္တာနုမောဒနဥပနိသိန္နကထာဝေလတော အတိက္ကန္တဝေလံ။ **အသမ္ဘိန္နေနာ**တိ သရသမ္ပတ္တိတော အသမ္ဘိန္နေန, သရဿ ဥစ္စာရဏသမ္ပတ္တိံ အပရိဟာပေတွာတိ အတ္ထော။ အပရိသုဒ္ဓာသယတာယ **နေဝ ဂုဏဝဏ္ဏာယ န ဉာဏဗလာယ ဟောတိ။ တ**န္တိ တံ တထာ ပစ္စယာနံ ပရိဘုဥ္ဇနံ, တံ တထာ မိစ္ဆာပဋိပဇ္ဇနံ။

နာဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပိဏ္ဍောလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၂. **ဃရာနံ သန္ဓိ** တိ ဃရေန ဃရဿ သမ္ဗန္ဓဋ္ဌာနံ။ သဟ မလေန ဝတ္တတီတိ **သမလံ**။ ဂေဟတော ကမတော စ နိက္ခမနစန္ဒနိကဋ္ဌာနံ။ **သင်္ကာရဋ္ဌာန**န္တိ သင်္ကာရကူဋံ။ ကေစိ ''သန္ဓိသင်္ကာရကူဋဋ္ဌာန''န္တိ ဝဒန္တိ။ **ဝုဋ္ဌာန**န္တိ အာပန္နအာပတ္တိတော, န ကိလေသတော ဝုဋ္ဌာနံ, သုဒ္ဓန္တေ အဓိဋ္ဌာနံ။ တံ ပန ယထာအာပန္နာယ အာပတ္တိယာ ''ဒေသနာ''တွေဝ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **''ဒေသနာ ပညာယတီ''**တိ။

ပိဏ္ဍောလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. သိင်္ဂါလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၃. **တွေကမ္ပိ** တိ ဣမိနာ ဇရသိင်္ဂါလေန လဒ္ဓဗ္ဗံ စိတ္တဿာဒမတ္တမ္ပိ န လဘိဿတိ သကလမေဝ ကပ္ပံ သဗ္ဗသော အဝီစိဇာလာဟိ နိရန္တရံ ဈာယမာနတာယ နိစ္စဒုက္ခာတုရဘာဝတော။

သိင်္ဂါလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဒုတိယသိင်္ဂါလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၄. **ကတဇာနန**န္တိ ကတူပကာရဇာနနံ။ **ကတဝေဒိတာ**တိ တဿေဝ ပရေသံ ပာကဋကရဏဝသေန ဇာနနမေဝ။ **အာစာရမေတ**တိ ကတာပရာဓမေဝ။

ဒုတိယသိင်္ဂါလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ဩပမ္မသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၁၀. ဘိက္ခုသံယုတ္တံ

၁. ကောလိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၅. **သာဝကာနံ အာလာပော**တိ သာဝကာနံ သဗ္ဗဟမ္မစာရီဥဒ္ဒိဿ အာလာပော။ **ဗုဒ္ဓေဟိ သဒိသာ မာ ဟောမာ**တိ ဗုဒ္ဓစိတ္တံ သမုအစာရံ အကထေန္တေဟိ သာဝကေဟိ, ''အာဝုသော ဘိက္ခဝေ''တိ အာလပိတာ ဘိက္ခူ, ''အာဝုသော''တိ ပဋိဝစနံ ဒေန္တိ, န, ''ဘန္တေ''တိ။ **ဒုတိယဇ္ဈာနေ ဝိတက္ကဝိစာရာ နိရုဇ္ဈန္တိ** တေသံ နိရောဓေနေဝ တဿ ဗျာနဿ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗတော။ **ယေသံ နိရောဓာ**တိ ယေသံ ဝစီသင်္ခာရာနံ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ နိရုဇ္ဈနေန သုဝိက္ခမ္ဘိတ တာဘာဝေန သဒ္ဒါယတနံ အပ္ပဝတ္တိံ ဂစ္ဆတိ ကာရဏဿ ဒူရတော ပဿမ္ဘိတတ္တာ။ **အရိယော**တိ နိဒ္ဒောသော။ ပရိသုဒ္ဓေ **တုဏှီဘာဝေ,** န တိတ္ထိယာနံ မူဂဗ္ဗတဂ္ဂဟဏံ ဝိယ အပရိသုဒ္ဓေတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပဌမဇ္ဈာနာဒီနိ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန တတိယဇ္ဈာနာဒီနိ သင်္ဂဏှာတိ။

အာရမ္မဏဘူတေန ဝိတက္ကေန သဟ ဂတာ ပဝတ္တာတိ **ဝိတက္ကသဟဂတာ**တိ အာဟ **''ဝိတက္ကာရမ္မဏာ''** တိ။ ဝိတက္ကာရမ္မဏတာ စ သညာမနသိကာရာနံ သုခုမအာရမ္မဏဂ္ဂဟဏဝသေန ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တေနာဟ **''န သန္တတော ဥပဋ္ဌဟိံသူ''**တိ။ **န ပဂုဏံ** သမ္မဒေဝ ဝသီဘာဝဿ အနာပာဒိတတ္တာ။ **သညာမနသိကာရာပီ**တိ တတိယဇ္ဈာနာဓိဂမာယ ပဝတ္တိယမာနာ သညာမနသိကာရာပိ ဟာနဘာဂိယာဝ အဟေသုံ, န ဝိသေသဘာဂိယာ။ **သမ္မာ ဌပေဟီ**တိ ဗဟိဒ္ဓာ ဝိက္ခေပံ ပဟာယ သမ္မာ အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တံ ဌပေဟိ။ **ဧကဂ္ဂံ ကရောဟီ** တိ တေနေဝ ဝိက္ခေပပဋိဗာဟနေန အဝိဟတမာနသတာယ စိတ္တသမာဓာနဝသေန ဧကဂ္ဂံ ကရောဟိ။ **အာရောပေဟီ**တိ ဉာဏကမ္မိ ဗဟုမ္ပိ အပတိတံ ကတွာ ကမ္မဋ္ဌာနာရမ္မဏေ အာရောပေဟိ။ ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကဘူမိယာ ဟရိပူရိယာ အာယသ္မာ မဟာဘိညော, န ယထာ တထာတိ အာဟ **''မဟာဘိညတန္တိ ဆဠဘိညတ''**န္တိ။ **ဣမိနာ ဥပာယေနာ**တိ ဣမိနာ ''အထ ခော မံ, အာဝုသော''တိအာဒိနာ ဝုတ္တေန ဥပာယေန။ **ဝဓေတွာ** တိ ဥတ္တရိ ဥတ္တရိ ဝိသေသဘာဂိယဘာဝပာဒနေန သမာဓိံ ပညဉ္စ ဗျူဟေတွာ ဗျူဟေတွာ။

ကောလိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဥပတိဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၆. **အတိဥဋ္ဌာရမ္ပိ သတ္ထံ တ သင်္ခာရံ တ သန္တာယ ဝုတ္တံ** သဗ္ဗတ္ထမေဝ သဗ္ဗသော ဆန္ဒရာဂဿ သုပ္ပဟီနတ္တာ။ **ဓာနနတ္ထံ ပုစ္ဆတိ** သတ္ထုဂုဏာနံ အတိဝိယ ဥဋ္ဌာရတမဘာဝတော။

ဥပတိဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဃဋသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၇. **ပရိဝေဏဂ္ဂေနာ** တိ ပရိဝေဏဘာဂေန။ ကေစိ **''ကေဝိဟာရေ**တိ ဧကစ္စန္တေ ကေသ္မိံ အာတသေ''တိ ဝဒန္တိ။ **တေ**တိ တေ ဒွေပိ ထေရာ။ **ဟဋ္ဌိယေဟက္ကေသု ဌာနေသူ** တိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဌာနေသု။ **နိသီဒန္တိ** တိ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒန္တိ။ **ဩဠာရိကော နာမ ဓာတော** ပရိတ္တဓမ္မာရမ္မဏတ္တာ တဿ။ **တေ**တိ ထေရော ဘဂဝတ စ။

ပရိပုဏ္ဏဝိရိယော တိ စတုကိစ္စသာဓနဝသေန သမ္ပုဏ္ဏဝိရိယော။ **ပဂ္ဂဟိတဝိရိယော** တိ ဉာဏကမ္ပိ သင်္ကောစံ အနာပဇ္ဇိတွာ ပဝတ္တိတဝိရိယော။ **ဥပနိက္ခေပနမတ္တဿေဝ** တိ သမီပေ ဌပနမတ္တဿေဝ။

စတုဘူမကဓမ္မေသု လဒ္ဓမာနတ္တာ ပညာယ **''စတုဘူမကဓမ္မေ အနုပဝိသိတွာ ဌိတဋ္ဌေနာ''** တိ ဝုတ္တံ။ လက္ခိတဗ္ဗဋ္ဌေန သမာဓိ ဧဝ **သမာဓိလက္ခဏံ** ။ ဧဝံ **ဝိပဿနာလက္ခဏံ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အညမညဿာ** တိ အညဿ အညဿ နာနာလက္ခဏာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အညဿာ** တိ ဣတရဿ။ **ဓုရန္တိ** ဝဟိတဗ္ဗဘာရံ။ **ဒွဝီသုပိ ဧတေသူ**တိ သမာဓိလက္ခဏဝိပဿနာလက္ခဏေသု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ နိပ္ဖတ္တိံ ဂတော။

ယဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. နဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၈. အဘိစေတသိ နိသ္သိတာ **အာဘိစေတသိကာ**။ ပဋ္ဌိပက္ခဝိဓမနေန အဘိဝိသိဋ္ဌ စိတ္တံ **အဘိစိတ္တံ**။ ယသ္မာ ဈာနာနံ တံသမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ နိသ္သာယ ပစ္စယော ဟောတိယေဝ, တသ္မာ **"နိသ္သိတာန"** န္တိ ဝုတ္တံ။ **နိကာမလာဘီ**တိ ယထိစ္ဆိတလာဘီ။ **ယထာပရိစ္ဆေဒေနာ**တိ ယထာကတေန ကာလပရိစ္ဆေဒေန။ **ဝိပုလလာဘီ**တိ အပ္ပမာဏလာဘီ။ "ကသိရ"န္တိ ဟိ ပရိတ္တံ ဝုစ္စတိ, တပ္ပဋိပက္ခေန **အကသိရံ** အပ္ပမာဏံ။ တေနာဟ **"ပဂုဏဗ္ဘာနော်တိ အတ္ထော"**တိ။ **သိထိလမာရဗ္ဘာ**တိ သိထိလံ ဝီရိယာရမ္ဘံ ကတွာတိ အတ္တောတိ အာဟ **"သိထိလံ ဝီရိယံ ပဝတ္တေတွာ"**တိ။

နဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သုဇာတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၉. **အညာနိ ရူပာနီ**တိ ပရေသံ ရူပါနိ။ **အတိက္ကန္တရူပေ**တိ အတ္တနော ရူပသမ္ပတ္တိယာ ရူပသောဘာယ အတိက္ကမိတွာ ဌိတရူပေ, သုစိရမ္ပိ ဝေလံ ဩလောကေန္တဿ တုဋ္ဌိအာဝဟော။ ဒဿနသ္ဿ စက္ခုဿ ဟိတောတိ **ဒဿနီယော**။ ပသာဒံ အာဝဟတီတိ **ပာသာဒိကော**။ **ဆဝိဝဏ္ဏသုန္ဒရတာယာ**တိ ဆဝိဝဏ္ဏဿ စေဝ သရီရသဏ္ဌာနဿ စ သောဘနဘာဝေန။

သုဇာတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၀. **ဝိရူပသရီရဝဏ္ဏ**န္တိ အသုန္ဒရဆဝိဝဏ္ဏဉ္စေဝ အသုန္ဒရသဏ္ဌာနဉ္စ။ **ပမာဏဝသေနာ**တိ သရီရပ္ပမာဏဝသေန။ **ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတ**န္တိ အတ္တနာ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ။ **မဟာသာရဇ္ဇ**န္တိ မဟန္တော မင်္ဂုဘာဝော။

ဂုဏေ အာဝဇ္ဇေတွာတိ အတ္တနာ ဇာနနကနိယာမေန သတ္ထုနော ကာယဂုဏေ စ စာရိတ္တဂုဏေ စ အာဝဇ္ဇေတွာ မနသိ ကတွာ။

ယောဇနာဝဋ္ဋန္တိ ယောဇနပရိက္ခေပံ။

"ကာယသ္မိံ"တိ ကထာသုခတ္ထံ နိရုန္နာသိကံ ကတွာ နိဒ္ဒေသောတိ ဝုတ္တံ **"ကာယသ္မိ"**န္တိ။ **အကာရဏံ ကာယပ္ပမာဏ**န္တိ သရီရပ္ပမာဏံ နာမ အပ္ပမာဏံ, သီလာဒိဂုဏာဝ ပမာဏန္တိ အဓိပ္ပာယော။

လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဝိသာခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၁. ပုရဿ **ဧသော**တိ **ပေါရီ**, စာတုရိယယုတ္တတာ။ တေနာဟ **"ပုရတသီန"**န္တိအာဒိ။ သာ ပန ဒုတဝိလမ္ဗိတခလိတဝသေန အပ္ပသန္နလူခတာဒိဒေသရဟိတာ ဟောတီတိ အာဟ **"ပုရ။ပေ။ တစာယာ"**တိ။ **အသန္ဒိဒ္ဓာယာ**တိ မုတ္တတာယ။ တေနာဟ **"အပလိဗုဒ္ဓာယာ"**တိအာဒိ။ န ဧလံ ဒေသံ ဂလေတီတိ **အနေလဂလာ**, အဝိရုဇ္ဈနတာ။ တေနာဟ **"နိဒ္ဒေသာယာ"**တိ။ စတုသစ္စဿ ပကာသကာ, န ကအစိ သစ္စဝိမုတ္တာတိ အာဟ **"စတုသစ္စပရိယာပန္နာယာ"**တိ။ တာ ဟိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပရိစ္ဆိဇ္ဇ အာဟာဒေန္တိ ပဋ္ဌိဟာဒေန္တိ ပဝတ္တေန္တိ။ တေနာဟ **"စတ္တာရိ သစ္စာနိ အမုဉ္စိတွာ ပဝတ္တာယာ"**တိ။ **ဓဇော နာမ** သဗ္ဗဓမ္မေဟိ သမုဿိတဋ္ဌေန။

ဝိသာခသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. နန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၂. **အာရုဠိကောတိ**အာဒီသု အရုဠကထာသီသေန သေနာသနပဋိသံယုတ္တာနံ ဓုတင်္ဂါနံ, ပိဏ္ဍပါတကထာသီသေန ပိဏ္ဍပါတပဋိသံယုတ္တာနံ, ပံသုကူလိကသီသေန စီဝရပဋိသံယုတ္တာနံ, တဂ္ဂဟဏေနေဝ ဝီရိယနိဿိတဓုတင်္ဂဿ စ သမာဒာယ ဝတ္တနံ ဒီပိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာဂတေန** ဘာဂဝတာ **အပရဘာဂေ ကထိတံ**။

နန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. တိဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၃. **ဘဏ္ဍက** န္တိ ပတ္တစီဝရံ။ **နိသီဒိယေဝ** ဝတ္တဿ အသိက္ခိတတ္တာ။ တုဇ္ဇနတ္ထေန တစာ ဧဝ သတ္တိ ယောတိ အာဟ **"တစာသတ္တီဟိ"** တိ။

တစာယ သန္နိတောဒကေနာ တိ ဝစနသင်္ခါတေန သမန္တတော နိစ္စံ ကတ္ဝာ ဥပတုဒနတော သန္နိတုဒကေန။ ဝိဘတ္တိအလောပေန သော နိဒ္ဒေသော။ တေနာဟ **"ဝစနပတောဒေနာ"**တိ။

ဥစ္စကုလေ ဇာတိ တေဿာတိ **ဇာတိမာ,** ဗ္ရဟ္မဇာတိကော ဣသိ။ **မာတင်္ဂေ** တိ စဏ္ဍာလော။ **တတ္ထာ** တိ ကုမ္ဘကာရသာလာယံ။ **သြကာသံ ယာစိ** ကုမ္ဘကာရံ။ မဟန္တံ ဒိသ္ဂတ အာဟ – **"ပဋမတရံ ပဝိဋ္ဌော ပဗ္ဗဇိတော"** တိ။ **တတ္ထေတတိ** တဿာယေဝ သာလာယ ဒွတရံ နိဿာယ ဒွတရသမီပေ။ **မေတိ** မယာ။ **ခမ မယှံတ္တိ** မယ္ဟံ အပရာဓံ ခမဿု။ **တေတိ** တဝ။ ပုန **တေတိ** တဝ။ **ဂဏ္ဍဟိ** ဥဂ္ဂန္တွံ အပ္ပအနဝသေန။ တေနာဟ **"နာဿ ဥဂ္ဂန္တွံ အအာသီ"** တိ။ **ပဗုဇ္ဈိသု** တိ နိဒ္ဒာယ ပဗုဇ္ဈိသု ပကတိယာ ပဗုဇ္ဈနဝေလာယ ဥပဂတတ္တာ။

ဆတေတိ နိဟီနော။ **အနန္တမာယောတိ** ဝိဝိဓမာယော မာယာဝီ။

သောတိ မတ္တိကာပိဏ္ဍော။ ''သတ္တဓာ ဘိဇ္ဇီ''တိ ဧတ္ထာယမဓိပ္ပာယော – ယံ တေန တာပသေန ဟာရမိတာပရိဘာဝနသမိဒ္ဓဟိ နာနာဝိဟာရသမာပတ္တိပရိပူရိတာဟိ သီလဒိဋ္ဌိသမ္ပအဒီဟိ သုသင်္ခတသန္တာနေ မဟာကရုဏာဓိတေ သေ မဟာသတ္တေ ဗောဓိသတ္တေ အရိယူပတဒကမ္မံ အဘိသပသင်္ခါတံ ဖရုသဝစနံ ပဝတ္တိတံ, တံ မဟာသတ္တဿ ခေတ္တဝိသေသဘာဝတော တဿ စ အဇ္ဈာသယဖရုသတာယ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဟုတ္ဝာ သစေ သော မဟာသတ္တံ န ခမာပေတိ, တံ ကက္ခဠံ ဟုတ္ဝာ ဝိပစ္စနသဘာဝံ ဇာတံ, ခမာပိတေ ပန မဟာသတ္တေ ပယောဂသမ္ပတ္တိပဋိဗာဟိတတ္တာ အဝိပာကဓမ္မတံ အာပဇ္ဇတိ အဟောသိကမ္မဘာဝတော။ အယဉ္ဟိ အရိယူပတဒဟပဿ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယဿ စ ဓမ္မတာ။ ယံ တံ ဗောဓိသတ္တေန သူရိယုဂ္ဂမနနိတရဏံ ကတံ, အယံ ဗောဓိသတ္တေန ဒိဋ္ဌော ဥပာယော။ တေန ဟိ ဥဗ္ဗာဠှော မနုဿာ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကေ တာပသံ အာနေတွာ ခမာပေသုံ။ သောပိ စ မဟာသတ္တဿ ဂုဏေ ဇာနိတွာ တသ္မိံ စိတ္တံ ပသာဒေသိ။ ယံ ပနဿ မတ္ထကေ မတ္တိကာပိဏ္ဍဿ ဌပနံ တဿ သတ္တဓာ ဖာလနံ ကတံ, တံ မနုဿာနံ စိတ္တာနုရက္ခဏတ္ထံ။ အညထာ ဟိ ဣမေ ပဗ္ဗဇိတာ သမာနာ စိတ္တဿ ဝသံ ဝတ္တန္တိ, န ပန စိတ္တမတ္တနော ဝသေ ဝတ္တာပေန္တီတိ မဟာသတ္တမ္ပိ တေန သဒ္ဒိံ ကတ္ဝာ ဂဏှေယျုံ, တဒဿ နေသံ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယာတိ။ **ပတိရူပန္တိ** ယုတ္တံ။

တိဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ထေရနာမကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၄. **အတီတေ ခန္ဓပဉ္စကေ** တိ အတီတေ အတ္တဘာဝေ။ **ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနေနာ** တိ ဆန္ဒရာဂဿ အစ္စန္တမေဝ ဇဟနေန။ **ပဟီနံ နာမ ဟောတိ** အနပေက္ခပရိစ္စာဂတော။ **ပဋိနိဿဋ္ဌံ နာမ ဟောတိ** သဗ္ဗသော ဆဍ္ဍိတတ္တာ။ **တယော ဘဝေတိ** ကာမိနာ ဥပာဒိဏ္ဏကဓမ္မာနံယေဝ ဂဟဏံ။ **သဗ္ဗာ ခန္ဓာယတနဓာတုယော စာ** တိ ကာမိနာ ဥပာဒိဏ္ဏာနမ္ပိ အနု

ဟာဒိဏ္ဏာနမ္ပိ ဒ္ဝိဓာ ပဝတ္တလောကိယဓမ္မာနံ ဂဟဏံ အဝိသေသေတွာ ဝုတ္တတ္တာ။ **ဝိဒိတံ ဟာကဋ္ဌံ ကတွာ ဌိတံ** ပ ရိညာဘိသမယဝသေန။ **တေသဝွတတ**ိ တေဘူမကဓမ္မေသု စေ။ **အနုပလိတ္တံ** အမထိတံ အသံကိလိဋ္ဌံ တဏှာဟာဒိဠ္ဌိ သံကိလေသာဘာဝတော။ **တဒေဝ သဗ္ဗ**န္တိ ဟေဌ္ဌာ တီသုပိ ပဒေသု ဣဓ သဗ္ဗဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတံ တေဘူမကဝဋ္ဋံ။ **ဇဟိ တွာတ**ိ ပဟာနာဘိသမယဝသေန။ တဏှာ ခီယတိ ဧတ္ထာတိ **တဏှာဟက္ခယ** သင်္ခာတေ နိဗ္ဗာနေ **ဝိမုတ္တံ။ တမဟ** န္တိ တံ ဥတ္တမပုဂ္ဂလံ ဧကဝိဟာရိ ဗ္ရူမိ တဏှာဒုတိယဿ အဘာဝတော။ ဧတ္ထ စ ပရိညာပဟာနာဘိသမယကထနေန ဣတရမ္ပိ အဘိသမယံ အတ္ထတော ကထိတမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ထေရနာမကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. မဟာကပ္ပိနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၅. **မဟာကပ္ပိနော**တိ ပူဇာဝစနမေတံ ယထာ ''မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော''တိ။ **တထာရူပ**န္တိ ''ဗုဒ္ဓော ဓမ္မော''တိ အာဒိကံ ဂုဏဝိသေသသဝနတ္ထပဋိပတ္တံ။ **သာသန**န္တိ ဒေသနတ္ထရတော အာဂတဝစနံ။ **ဇင္ဃတဏိဇာ** တိ ဇင္ဃစာရိနော တဏိဇာ။ **ကိဋ္ဌိ သာသန** န္တိ အပုဗ္ဗပဝတ္တိဒီပကံ ကိဋ္ဌိ ဝစနန္တိ ပုစ္ဆိ။ **ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ** ယထာ တံ သုစိရံ ကတာဘိနီဟာရတာယ ပရိပ က္ကဉာဏဿ။ **အပရိမာဏံ** ဂုဏဿ အပရိမာဏတော သဗ္ဗညုဂုဏပရိဒီပနတော, သေသရတနဒွယေ နိယ္ယာနိက ဘာဝဒီပနတော ဒိဋ္ဌိသီလသာမညေန သံဟတဘာဝဒီပနတောတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ အပာယဒုက္ခ တော သံသာရဒုက္ခတော စ အပတန္တေ ဓာရေတီတိ **ဓမ္မော** ။ သုပရိသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိသီလသာမညေန သံဟတောတိ **သင်္ဃော** တိ။ ရတနတ္တော ပန တိဏ္ဏမ္ပိ သဒိသော ဧတေတိ။

နဝသတသဟဿာနိ အအာသိ ဒေဝီ။ **တုမှေဟ**တိ ရာဇိနိံ ကရဝေန ဗဟုဝစနေန ဝဒတိ။ **ရာကေ**တိ အနုဂဏ္ဍက္ခရာ ကေ။

ဇနိတေတိ ကမ္မကိလေသေဟိ နိဗ္ဗတ္တိတေ။ ကမ္မကိလေသေဟိ ပဇာတတ္တာ ပဇာတိ ပဇာသဒ္ဒော ဇနိတသဒ္ဒေန သမာနတ္ထောတိ အာဟ – **''ဇနိတေ, ပဇာယာတိ အတ္ထော''** တိ။ **အဋ္ဌဟိ ဝိဇ္ဇာဟီ** တိ **အမ္ဗဋ္ဌသုတ္တေ** (ဒီ. နိ. ၁.၂၇၈) အာဂတနယေန။ တတ္ထ ဟိ ဝိပဿနာဉာဏမနောမယိဒ္ဓိဟိ သဟ ဆ အဘိညာ ''အဋ္ဌ ဝိဇ္ဇာ''တိ အာဂတာ ။ **တပတိ** ပဋိပက္ခဝိဓမနေန ဝိဇ္ဇောတတိ, တံ သူရိယဿ ဝိရောစနန္တိ အာဟ – **''တပတီတိ ဝိရောစတီ''**တိ။ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ သမာပတ္တိတော ဝိဓမ္မိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍေတွာ ဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ နိသိန္နောတိ အာဟ – **''ဒုဝိဓေန ဈာနေ န ဈာယမာနော''**တိ။ **သဗ္ဗမင်္ဂလကထာ** တိ သဗ္ဗမင်္ဂလာဝိရောဓိ ကထာတိ ဝဒန္တိ။ တထာ ဟိ ဝဒန္တိ –

> ''မင်္ဂလံ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဓမ္မော သင်္ဃော စ မင်္ဂလံ။
> သဗ္ဗေသမ္ပိ စ သတ္တာနံ၊ သ ပုညဝိတမင်္ဂလ''န္တိ။

ပူဇံ ကာရေတွာ ကေ အကရိကဓမ္မကထိကံ ဥပာသကံ အာဟ။ ဧတ္ထ စ ''ဈာယီ တပတီ''တိ ဣမိနာ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနံ ဂဟိတတ္တာ ဓမ္မရတနံ ဂဟိတမေဝ။ ''ဗြာဟ္မဏော''တိ ဣမိနာ သင်္ဃရတနံ ဂဟိတမေဝ။ ဗုဒ္ဓရတနံ ပန သရူပေ နေဝ ဂဟိတန္တိ။

မဟာကပ္ပိနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. သဟာယကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၆. သမ္မာ သံသန္ဒနဝသေန ဧတိ ပဝတ္တတီတိ သမေတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိ။ သမ္မာ စိရရတ္တံ စိရကာလံ သမေတိ ဧ တေသံ အတ္ထီတိ **စိရရတ္တံသမေတိကာ** ။ တေနာဟ **''ဒီဃရတ္တ''** န္တိအာဒိ။ **ဣအာနိ ဣမေသ**န္တိ ဧတေရဟိ ဧတေသံ။ **အယံ သာသနဓမ္မော** အစ္စာသယတော ပယောဂတော စ သမ္မာ **သံသန္ဒတိ သမေတိ,** တသ္မာ မဇ္ဈေ ဘိန္နံ ဝိယ သမမေ ဝ န ဝိသဒိသံ။ ကိဋ္ဌ တတော ဧဝ **ဗုဒ္ဓေန** ဘဂဝတာ ပဝေဒိတဓမ္မဝိနယေ **ဧတေသံ** ပဋိပတ္တိ **သာသနဓမ္မော သောဘတိ** ဝိ

ရောစတီတိ အတ္ထော။ **အရိယပ္ပဝေဒိတေ** တိ အရိယေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သမ္မဒေဝ ပကာသိတေ အရိယဓမ္မေ။ သမ္မဒေဝ သမုစ္ဆေဒပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိနယာနံ ဝသေန **သုဋ္ဌု ဝိနီတာ** သဗ္ဗကိလေသဒရထပရိဠာဟာနံ ဝူပသမေန။

သဟာယကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ဘိက္ခုသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

နိဋ္ဌိတာ စ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ

သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ နိဒာနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။